

การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยในการแปลเอกสารกฎหมาย
จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

นายยุทธชัย วิถีกล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแปลและการล่าม หลักสูตรการแปลและการล่าม
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2546

Application of Thai Legal Corpus in English-Thai Legal Translation

Mr. Youththachai Vitheekol

A Special Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts in Translation and Interpretation
Translation and Interpretation Program
Faculty of Arts Chulalongkorn University
Academic Year 2003

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเพื่อให้ผู้แปลที่มีความรู้ภาษาดี แต่ขาดความรู้ด้านกฎหมายใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยมีสมมติฐานว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปล จะทำให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษากฎหมายไทยได้ถูกต้องมากกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล

การสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทย ผู้วิจัยคัดเลือกและรวบรวมเอกสารกฎหมายที่เป็นตัวบทกฎหมายไทยที่สำคัญต่าง ๆ จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เอกสารที่เป็นตัวบทกฎหมายนี้อยู่ในรูปของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามศักดิ์ของกฎหมายได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายต่าง ๆ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวง กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ คิดเป็นตัวบทกฎหมายรวมทั้งสิ้น 3,771 ฉบับ ผู้วิจัยนำตัวบทกฎหมายที่รวบรวมได้มาจัดสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย จากนั้นนำไปใช้ร่วมกับ โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์

ผู้วิจัยนำตัวบทต้นฉบับ 2 ฉบับ คือ Employment Act 1988 และ Immigration Act 1988 มาแปลเป็นกรณีศึกษา ตัวบทฉบับ Employment Act 1988 แปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทย เป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม คือ พจนานุกรมอังกฤษ – ไทย ทั้งที่เป็น พจนานุกรมทั่วไป และพจนานุกรมเฉพาะทาง ตัวบทฉบับ Immigration Act 1988 แปลโดยใช้เพียง ทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม จากนั้นนำบทแปลทั้งสองฉบับไปให้นักกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านการแปล และการสอนแปลเอกสารกฎหมายตรวจแก้และประเมินคุณภาพ การวิเคราะห์ผล แสดงให้เห็นว่า ฉบับที่แปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลใช้ภาษาได้อย่าง ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายไทยมากกว่าฉบับที่ไม่ใช้คลังข้อมูล สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

Abstract

The objective of this special research is to investigate the construction and application of Thai legal corpus as a translation resource for an English – Thai legal translator who has a good linguistic knowledge base but limited law background. The study is based on the hypothesis that an English legal text translated into Thai using Thai legal corpus will show better usage of Thai legal register than in the case where the translation is not based on such corpus.

The corpus was built from a collection of Thai electronic legal texts selected and downloaded from the website of the Office of the Council of State. The texts were categorised according to their order of hierarchical status, i.e. the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540, Codes, Acts, Royal Ordinances, Royal Decrees, Ministerial Notifications, Ministerial Regulations, Rules and Regulations, etc. A total of 3,771 texts were then incorporated and subsequently processed by using a concordance program.

Two British acts were translated as a case study. The Employment Act 1988 was translated using both the Thai legal corpus as a translation resource and traditional resources including technical and non-technical bilingual dictionaries. Only the traditional resources were used for translating the Immigration Act 1988. The two translated texts were assessed in terms of their quality by a legal expert specialising in translating legal documents and in the teaching of legal translation. The result indicates that the text translated using Thai legal corpus as a translation resource has better usage of Thai legal register than that of the text translated using only traditional translation resources.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีค่า อีกทั้งช่วยเหลือผู้วิจัยเมื่อเกิดปัญหาติดขัดขณะทำสารนิพนธ์ นอกจากนี้ผลงานศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจจัดสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไว้เพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลประกอบการทำงานในวิชาชีพนักแปล

ผู้มีส่วนสำคัญอีกท่านหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยเขียนสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้เป็นผลสำเร็จคืออาจารย์ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม อาจารย์เป็นผู้สอนรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมาย และได้กรุณาเป็นผู้อ่านสารนิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์บัณฑิต รัชตะนันท์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 1 อาจารย์ผู้สอนรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมายที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ผู้สอนรายวิชาศาสตร์การแปล และสัมมนาการแปล อาจารย์เพียรศิริช่วยให้ผู้วิจัยได้แนวคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาหัวข้อสารนิพนธ์จากที่ยังเป็นเพียงความตั้งใจจนเป็นสารนิพนธ์รูปเล่มสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สารภี แกสตัน อาจารย์ปรีมา มัลลิกะมาส ตลอดจนอาจารย์ทองทิพย์ พูนลาก ที่ได้ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาหลักสูตรปริญญาโทการแปลที่คณะอักษรศาสตร์

ขอขอบคุณ คุณศิษยา บุญมานุช และคุณเกศรัตน์ สุดเกตุที่กรุณาดูแลตรวจสอบให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ มีรูปแบบการนำเสนอเป็นระเบียบเรียบร้อย และน่าอ่าน ขอขอบคุณเพื่อนและพี่รุ่น 3 ของหลักสูตรปริญญาโทการแปล และเพื่อนร่วมงานบริษัท Asia Pacific Potash Corporation Ltd. ที่คอยให้กำลังใจและคอยสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณจงจิต วิธีกุล คุณแม่ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการแปลสมความตั้งใจ คอยถามไถ่ความคืบหน้า ให้กำลังใจ และคำแนะนำที่มีค่ายามเมื่อผู้วิจัยเกิดปัญหาทั้งในระหว่างศึกษาและจัดทำสารนิพนธ์ หากสารนิพนธ์ฉบับนี้พอจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจอยู่บ้าง ผู้วิจัยขอยกความดีทั้งหมดนั้นให้แก่คุณแม่ ข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดใด ๆ ผู้วิจัยขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

บทคัดย่อ ภาษาไทย	ก
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1-1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1-1
วัตถุประสงค์การวิจัย	1-1
สมมติฐานการวิจัย	1-2
ขอบเขตการวิจัย.....	1-2
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย.....	1-3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	1-3
บทที่ 2 ทำเนียบภาษากฎหมาย	2-1
2.1 ทำเนียบภาษาคืออะไร.....	2-1
2.2 ทำเนียบภาษากฎหมาย	2-3
2.3 ทำเนียบภาษากฎหมายไทย	2-6
2.3.1 ภาษากฎหมาย	2-6
2.3.2 ลักษณะทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายไทย.....	2-9
2.4 ทำเนียบภาษากฎหมายไทยกับการแปล	2-20
บทที่ 3 คลังข้อมูลภาษา	3-1
3.1. คลังข้อมูลภาษาคืออะไร	3-1
3.2 ประเภทของคลังข้อมูลภาษา.....	3-2
3.3 ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษา.....	3-3
3.3.1 ประโยชน์ด้านการแปลภาษา	3-5
3.3.2 ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษาต่อการแปลเอกสารกฎหมาย	3-6

3.4 การสร้างคลังข้อมูลภาษา.....	3-11
3.4.1 หลักเกณฑ์การออกแบบและการสร้างคลังข้อมูล.....	3-11
3.4.2 ขั้นตอนการรวบรวม จัดเก็บและสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย.....	3-14
บทที่ 4 การทดลองใช้คลังข้อมูลในการแปลเอกสารกฎหมาย.....	4-1
4.1 คลังข้อมูลภาษากฎหมาย.....	4-1
4.2 การแปลเอกสารกฎหมาย.....	4-9
4.3 วาทกรรมวิเคราะห์และการเลือกรูปแบบการแปล	4-10
4.3.1 วาทกรรมวิเคราะห์.....	4-10
4.3.2 การเลือกรูปแบบการแปล	4-18
4.4 การดำเนินการทดลองแปล	4-21
4.4.1 ปัจจัยกำหนด (Parameters)	4-21
4.4.2 ขั้นตอนการทดลอง	4-24
4.5 การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล	4-25
4.5.1 ใช้คลังข้อมูลทำความเข้าใจเนื้อหาในต้นฉบับ	4-25
4.5.2 ใช้สืบค้นคำหรือวลีที่ผู้วิจัยสงสัยเกี่ยวกับวิธีใช้ร่วมกับบริบทแวดล้อม.....	4-25
4.4.3 ใช้ขีดเคลาสำนวนแปลให้ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายไทย	4-27
บทที่ 5 วิเคราะห์ผลการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย	5-1
5.1 การตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปล	5-1
5.2 การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors Identification)	5-2
5.3 ผลการตรวจแก้จากผู้ประเมิน	5-14
5.4 เปรียบเทียบคุณภาพของบทแปลที่ใช้และไม่ใช้คลังข้อมูล	5-24
5.5 สรุปผลการทดลอง.....	5-45
บทที่ 6 บทสรุป.....	6-1
รายการอ้างอิง.....	อ-1
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายการเอกสารที่นำมาสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย	ก-1
ภาคผนวก ข ตัวอย่างผลการสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย.....	ข-1
ภาคผนวก ค ต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาและบทแปล	ค-1
ประวัติผู้เขียน.....	ป-1

สารบัญภาพ

ภาพที่ 3.1 แสดงตัวอย่าง Keyword “โดยอนุโลม” ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งค้นได้จากคลังข้อมูลภาษา กฎหมาย.....	3-4
ภาพที่ 3.2 แสดงผลการสืบค้นสำนวน “เพื่อความมุ่งหมายแห่งมาตรานี้” ไม่พบที่ใช้ของสำนวนดังกล่าวในคลังข้อมูล.....	3-8
ภาพที่ 3.3 แสดงผลการสืบค้นสำนวน “ความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้” ไม่พบที่ใช้ของสำนวน ดังกล่าวในคลังข้อมูล.....	3-8
ภาพที่ 3.4 แสดงผลการสืบค้นสำนวน “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” พบที่ใช้สำนวนดังกล่าวในคลังข้อมูลถึง 20 ตัวอย่าง	3-11
ภาพที่ 3.5 แสดงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่อยู่ในรูปของเอกสาร ประเภทอ่านอย่างเดียว หรือ Read-Only ไม่สามารถทำสำเนาหรือบันทึกลงเครื่อง คอมพิวเตอร์ได้.....	3-17
ภาพที่ 3.6 แสดงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่อยู่ในรูปของเอกสาร PDF Print Version สามารถทำสำเนาและบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นไฟล์ PDF ได้ เมื่อสั่งพิมพ์เอกสารที่ได้จะมีลายน้ำเป็นชื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรากฏอยู่บนกระดาษด้วย	3-18
ภาพที่ 3.7 แสดงเอกสาร Notepad ซึ่งมีข้อความพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่คัดลอกมาจากเอกสาร PDF.....	3-19
ภาพที่ 3.8 แสดงการลบข้อความ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ทั้งหมดในเอกสาร Notepad ในคราวเดียวโดยใช้ปุ่ม Ctrl + H	3-20
ภาพที่ 3.9 แสดงการบันทึกเอกสาร.พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในรูปของเอกสาร .txt และใส่รหัสเป็น Unicode.....	3-21
ภาพที่ 3.10 แสดงการแปลงเอกสารด้วยโปรแกรม Text Converter 1.12	3-22
ภาพที่ 3.11 แสดงผลเสร็จสิ้นการแปลงเอกสารโดยโปรแกรม Text Converter	3-22
ภาพที่ 3.12 แสดงผลแบบเต็มจอ “อาศัยอำนาจ” ซึ่งกำหนดให้มีข้อความด้านซ้ายจำนวน 500 คำ และด้านขวาจำนวน 250 คำ และกำหนดให้แสดงผลสูงสุด 200 ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างที่พบ “อาศัยอำนาจ” คือ 197 ตัวอย่าง.....	3-23
ภาพที่ 3.13 แสดงการป้อนคลังข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์เข้าในโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ การใส่คำค้นและการตั้งข้อกำหนดของจำนวนคำของข้อความแวดล้อมคำค้นทั้งด้านซ้ายและด้านขวา.....	3-24

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 3.14: แสดงผลการค้นคำ “อาศัยอำนาจ” ตามข้อกำหนด	3-25
ภาพที่ 4.1 แสดงหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th และประเภทของตัวบทกฎหมาย.....	4-5
ภาพที่ 4.2 แสดงตัวบทกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ใน เว็บไซต์และ กฎหมายลำดับรองฉบับต่าง ๆ	4-6
ภาพที่ 4.3 แสดงกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521	4-7
ภาพที่ 4.4 แสดงตัวอย่างการใช้โปรแกรมคอนคอร์ดเนซส์สืบค้นคำ “หากศาลพึงพอ ใจ” ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย.....	4-26
ภาพที่ 5.1 แสดงกราฟสัดส่วนของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาด ที่อาจเกิดขึ้น คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ	5-45

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ของกฎหมาย (ความเป็นข้อบังคับที่กำหนด โดยรัฐ) และลักษณะการแสดงออกทาง ภาษาของทำเนียบภาษากฎหมาย.....	2-5
ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดจำนวนคำของคลังข้อมูลภาษากฎหมายโดยพิจารณาจาก จำนวน Byte ในแต่ละแฟ้มเอกสาร	4-2
ตารางที่ 5.1 แสดงรายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการแปลต้นฉบับ พระ ราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยใช้คลังข้อมูล	5-4
ตารางที่ 5.2 แสดงรายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการแปลพระราชบัญญัติ การเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล.....	5-9
ตารางที่ 5.3 สรุปจำนวนข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมดของพระราชบัญญัติการจ้าง งาน ค.ศ. 1988 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988	5-14
ตารางที่ 5.4 แสดงรายละเอียดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงและสาเหตุที่ผิดของบทแปล พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยใช้คลังข้อมูล.....	5-15
ตารางที่ 5.5 แสดงรายละเอียดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงและสาเหตุที่ผิดของบทแปล พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล	5-17
ตารางที่ 5.6 สรุปจำนวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงโดยแบ่งตามประเภท.....	5-23
ตารางที่ 5.7 เปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการ แปลพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยใช้คลังข้อมูล	5-24
ตารางที่ 5.8 เปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการ แปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล.....	5-33
ตารางที่ 5.9 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและข้อผิด พลาดที่เกิดขึ้นจริงในการแปลพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ	5-44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เอกสารกฎหมายมีคุณลักษณะที่น่าสนใจคือการใช้ภาษาที่มีระเบียบแบบแผนแน่นอน การร่างเอกสารกฎหมายเช่น รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายต่าง ๆ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ฯลฯ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั้งในแง่การเลือกใช้คำที่เคร่งครัดกับนิยามศัพท์ที่ได้บัญญัติไว้ และการเลือกรูปประโยคที่กระชับ รัดกุม และกระชับ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านตีความแตกต่างจากเจตนารมณ์ของเอกสารกฎหมายนั้น นอกจากนี้ ภาษาที่ใช้ในเอกสารกฎหมายยังมีลีลาเฉพาะ ส่วนวนโวหารในเอกสารกฎหมายมีที่ใช้น้อยในภาษาเพื่อหน้าที่อื่น ลักษณะของภาษาที่เป็นระเบียบแบบแผน และลีลาเฉพาะนี้เองที่ทำให้ภาษากฎหมายจัดอยู่ในทำเนียบภาษาเฉพาะ (Register) แยกต่างหากจากการใช้ภาษาเพื่อหน้าที่อื่น เช่น ภาษาที่ใช้ในวงการธุรกิจ วงการโฆษณา หรือวงการวรรณกรรม

การแปลเอกสารกฎหมาย นอกจากที่ผู้แปลจะต้องคำนึงถึงหน้าที่ หรือเจตนารมณ์ของเอกสารกฎหมายนั้น โดยพิจารณาว่าต้นฉบับมีจุดมุ่งหมายให้เกิดผลเช่นใด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเจตนารมณ์ดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ผู้แปลยังต้องถ่ายทอดความเข้าใจนั้นด้วยสำนวนภาษาที่ตรงกับทำเนียบภาษากฎหมายของภาษาปลายทางด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจว่าจะสามารถรวบรวม และสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยจากเอกสารกฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ จากนั้นนำมาเป็นทรัพยากรการแปลเพื่อให้งานแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยมีคุณภาพดียิ่งขึ้นในแง่ของการใช้สำนวนภาษาที่ตรงกับทำเนียบภาษากฎหมายไทยได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาลักษณะสำคัญของทำเนียบภาษากฎหมายไทยเพื่อประโยชน์ในการแปลเอกสารกฎหมาย
2. ศึกษาลักษณะสำคัญ ขั้นตอน วิธีการสร้าง และการใช้ประโยชน์คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยในการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
3. สร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยและใช้เป็นทรัพยากรการแปล
4. ประเมินคุณภาพงานแปลเอกสารกฎหมายไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างบทแปลที่ใช้และไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปล

สมมติฐานการวิจัย

การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจะช่วยให้ผู้แปลใช้ภาษาในบทแปลได้อย่างถูกต้อง ตรงตามระเบียบแบบแผนของทำเนียบภาษากฎหมายไทยมากกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปล

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษากฎหมายไทยและภาษาศาสตร์สังคมเพื่อทำความเข้าใจลักษณะสำคัญของทำเนียบภาษากฎหมายไทย จากนั้นจึงศึกษาทฤษฎีเรื่องคลังข้อมูลเพื่อให้ได้แนวคิดการสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายและการนำไปใช้ประโยชน์ในการแปล

ข้อมูลที่จะคัดเลือกมาจัดทำเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยได้แก่ ตัวบทกฎหมายที่สำคัญจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติต่าง ๆ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวง กฏกระทรวง รวมถึงระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานราชการที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติข้างต้น ในส่วนของกฎหมายลำดับรองจากพระราชบัญญัติ เช่น พระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวง กฏกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบังคับต่าง ๆ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะที่เป็นตัวบทกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายในช่วงเวลาดังแต่ พ.ศ. 2500 จนถึงปัจจุบันเท่านั้น¹ เนื่องจากตัวบทดังกล่าวมีจำนวนมากในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้วิจัยมีระยะเวลาจำกัดในการรวบรวมคลังข้อมูล

ต้นฉบับภาษาอังกฤษที่คัดเลือกมาแปลเป็นกรณีศึกษานั้นเป็นพระราชบัญญัติของสหราชอาณาจักรสองฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988 ตั้งแต่มาตรา 1 จนถึงมาตรา 2 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง Immigration Act 1988 ตั้งแต่มาตรา 1 จนถึงมาตรา 5 พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้มีจำนวนหน้าและความเป็นตัวบทเฉพาะทาง รวมทั้งระดับความยากง่ายใกล้เคียงกัน รายละเอียดของต้นฉบับทั้งสองฉบับที่คัดเลือกมานี้จะได้นำเสนอโดยละเอียดในบทที่ 4

พระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988 แปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมอันได้แก่ พจนานุกรมทั่วไป 2 ภาษา และพจนานุกรมเฉพาะทาง คือศัพท์บัญญัตินิติศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ส่วนพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่ง

¹ ทั้งนี้มีพระราชบัญญัติบางฉบับที่ยังคงนำมารวมไว้ในคลังข้อมูลแม้ว่าจะมีผลบังคับใช้เป็นระยะเวลานานแล้ว พระราชบัญญัติดังกล่าวได้แก่ พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 และพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. 2497 เป็นต้น

คือพระราชบัญญัติการเข้าเมือง Immigration Act 1988 นั้นแปลโดยใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม จากนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพงานแปลทั้งสองฉบับในแง่ของการใช้ภาษาปลายทางให้ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมาย

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

ศึกษาลักษณะเฉพาะของภาษากฎหมายไทยโดยพิจารณาที่ลักษณะทางภาษาทั้งในระดับคำ ประโยคและระดับปริจเฉทประกอบกับการศึกษาภาษาศาสตร์สังคมในส่วนที่เกี่ยวกับทำเนียบภาษา ต่อมาจึงศึกษาทฤษฎีว่าด้วยคลังข้อมูลและทฤษฎีการแปลเอกสารกฎหมายเพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและการใช้คลังข้อมูล รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการแปลเอกสารกฎหมาย

เมื่อได้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคลังข้อมูลแล้ว จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาษากฎหมายไทยเพื่อนำมาใช้ในการสร้างคลังข้อมูลภาษา จากนั้นนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยที่รวบรวมได้ตามหลักเกณฑ์ไปเข้าโปรแกรม Thai Concordance เพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลต่อไป

ผู้วิจัยคัดเลือกต้นฉบับ 2 ฉบับเพื่อนำมาแปลเป็นกรณีศึกษา ต้นฉบับนี้ต้องเป็นเอกสารกฎหมายภาษาอังกฤษ เมื่อได้ต้นฉบับตามที่ต้องการแล้วจึงศึกษาวิเคราะห์ว่าทฤษฎีของต้นฉบับและเลือกรูปแบบการแปล หลังจากนั้นแปลต้นฉบับ ฉบับหนึ่งใช้คลังข้อมูลเป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม อีกฉบับแปลโดยใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม เมื่อได้ฉบับแปลแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเป็นผู้อ่านและประเมินคุณภาพงานแปล โดยการตรวจแก้และประเมินคุณภาพนี้จะมุ่งพิจารณาที่การใช้ภาษาแปลให้ถูกทำเนียบภาษากฎหมายไทย จากนั้นผู้วิจัยจะนำความเห็นของผู้ประเมินมาวิเคราะห์ผล เพื่ออภิปรายเปรียบเทียบคุณภาพงานแปลทั้งสองส่วน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของบทแปลกับการใช้ประโยชน์คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจลักษณะทำเนียบภาษากฎหมายไทย
2. เข้าใจกระบวนการจัดทำและการนำคลังข้อมูลไปใช้ในการแปลเอกสารกฎหมาย
3. ได้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมาย

บทที่ 2

ทำเนียบภาษากฎหมาย

2.1 ทำเนียบภาษาคืออะไร

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์² กล่าวถึงความหมายของทำเนียบภาษาไว้ดังนี้

“ทำเนียบภาษา เป็นคำที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณคิดขึ้นเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษ ว่า Register หมายถึง วิชาภาษาที่แตกต่างจากวิชาภาษาอื่น ๆ โดยการใช้ เช่น ใช้ต่างกันตามหน้าที่ สถานการณ์ วัตถุประสงค์ และแวดวงอาชีพ ดังนั้น ภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการก็จัดว่าเป็นทำเนียบภาษาหนึ่ง ซึ่งต่างจากทำเนียบภาษาไม่เป็นที่ทางการ ภาษากฎหมาย และภาษาแพทย์ก็เป็นทำเนียบภาษา เช่นเดียวกับ ภาษาโฆษณาและภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวกีฬา”

ส่วน Basil Hatim และ Ian Mason⁴ กล่าวถึงความหมายของทำเนียบภาษา หรือ Register โดยอ้างถึง Halliday McIntosh และ Stevens ไว้ดังนี้

“Halliday, McIntosh and Stevens (1964) recommended a framework for the description of language variation. Two dimensions are recognised. One has to do with the user in a particular language event: who (or what) the speaker/writer is. User-related varieties (Corder 1973) are called **dialects** which, while capable of displaying differences at all levels, differ from person to person primarily in the phonic medium. The second dimensions relates to the use to which a user puts language. Use-related varieties are known as **registers** and, unlike dialects, differ from each other primarily in language form (e.g. grammar and lexis). For example, the distinction between:

² อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2542.

³ คำว่า **วิชาภาษา** ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Language Variety เป็นคำที่มีความหมายกว้าง อาจใช้ในความหมายว่า *ภาษาชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะต่างจากชนิดอื่น ๆ* เช่นภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเด็ก ภาษาเชียงใหม่ ภาษากฎหมาย ฯลฯ คำว่า **วิชาภาษา** ที่นิยมใช้กันในหมู่นักภาษาศาสตร์สังคมหมายถึง “ชนิดต่าง ๆ ของภาษาใดภาษาหนึ่ง” เช่นเมื่อพูดถึงการที่ภาษาไทยแตกย่อยออกเป็นชนิดต่าง ๆ ชนิดต่าง ๆ ของภาษาไทยก็คือวิชานั้นเอง เช่นภาษาสุพรรณ ภาษาผู้หญิงไทย ภาษาวัยรุ่นไทย ภาษาโฆษณาของไทย ฯลฯ

วิชาภาษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ประเภทหนึ่งคือ วิชาภาษาที่แตกต่างกันโดยลักษณะทางสังคมของผู้พูด เช่น เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่ ชั้นทางสังคม ฯลฯ เรียกว่า *วิชาภาษาสังคม* วิชาภาษาในมิตินี้ก็คือภาษาย่อย ส่วนวิชาภาษาประเภทสองคือ วิชาภาษาที่แตกต่างกันโดยสถานการณ์ การใช้หรือหน้าที่ เช่น วิชาภาษาข่าว ซึ่งมีหน้าที่เสนอข่าว วิชาภาษากฎหมายใช้ในการเขียนกฎหมายและวิชาภาษาโฆษณาซึ่งมีหน้าที่เฉพาะคือใช้ในการโฆษณาเป็นต้น วิชาภาษาประเภทที่ 2 นี้รวมเรียกว่า *วิชาภาษาหน้าที่* ซึ่งบางคนนิยมเรียกว่า “ทำเนียบภาษา”: อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อ้างถึงในเชิงอรรดข้างต้น)

⁴ Hatim, Basil and Mason, Ian. Discourse and the Translator. Longman, 1997, 39.

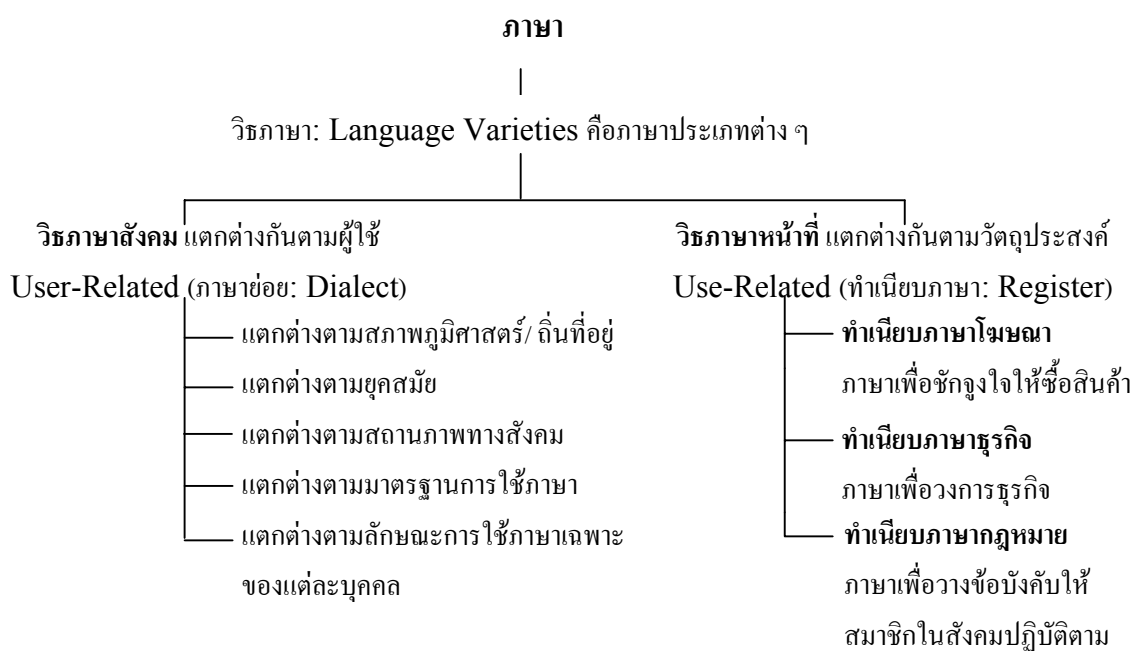
(1) I hereby declare the meeting open. and

(2) Shall we make a start now?

is use-related.”

กล่าวโดยสรุป ทำเนียบภาษา (Register)⁵ ก็คือวิธภาษา หรือภาษาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ การนำภาษานั้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (Use-Related Language Varieties) เช่น ภาษาโฆษณาจัดเป็นภาษาคนละทำเนียบกับภาษาธุรกิจ เนื่องจากภาษาโฆษณามีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวหรือชักจูงใจให้ผู้รับสารที่เป็นผู้บริโภคคล้อยตาม และต้องการที่จะซื้อสินค้าหรือบริการที่โฆษณานั้น ขณะที่ภาษาธุรกิจมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวงการธุรกิจใช้แจ้งข่าวสารข้อเท็จจริงหรือเพื่อสื่อสารความคิดระหว่างกัน ด้วยเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจ

แผนภาพที่ 2.1 ต่อไปนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษา วิธภาษา ภาษาย่อย และทำเนียบภาษา

แผนภาพ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา วิธภาษา ภาษาย่อย (Dialect) และทำเนียบภาษา (Register)

⁵ Register ยังเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาเฉพาะกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ วงอาชีพทำให้เกิดภาษาย่อย ๆ เฉพาะกลุ่มขึ้น เป็นภาษาที่ใช้เฉพาะกลุ่มคนอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เช่นภาษาของนักกฎหมายจะแตกต่างจากภาษาของแพทย์และก็จะแตกต่างไปจากภาษาของวิศวกรด้วย (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. แปลจาก “Sociolinguistics: An Introduction”. โดย Trudgill, Peter. 1974.)

2.2 ทำเนียบภาษากฎหมาย

ภาษากฎหมายจัดเป็นทำเนียบภาษาที่แตกต่างหากจากทำเนียบภาษาอื่น ๆ ด้วยเกณฑ์วัตถุประสงค์การนำภาษาไปใช้ กล่าวคือ ขณะที่ทำเนียบภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาโฆษณา มีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงโน้มน้าวใจผู้บริโภคให้ต้องการซื้อสินค้าและบริการ หรือทำเนียบภาษารัฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สื่อสารให้เกิดประสิทธิผลในวงการธุรกิจ แต่ภาษากฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดข้อบังคับ กฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ ให้สมาชิกในสังคมใดสังคมหนึ่งได้ยึดถือปฏิบัติตาม อีกทั้งเพื่อวางบทลงโทษกรณีที่มีการละเมิด ฝ่าฝืนข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดเหล่านั้น

วัตถุประสงค์การนำภาษาไปใช้ย่อมมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางรูปภาษาของทำเนียบภาษานั้น ๆ ทำให้แต่ละทำเนียบภาษามีลักษณะทางภาษาแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ในทำเนียบภาษาโฆษณา ลักษณะการแสดงออกทางภาษาที่ช่วยจูงใจผู้รับสารให้สนใจโฆษณา และต้องการซื้อสินค้าและบริการได้แก่⁶

1. มีการออกเสียงที่ไม่ธรรมดาเพื่อทำให้น่าสนใจ เช่น “มากซ์ (มาก)”
2. ใช้คำอุทานมาก เช่น “ไอ้โฮ อู้อู”
3. ใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน เช่น “บ้านชวนฝันให้คุณเลือกสรรได้ดั่งเนรมิต”
4. ใช้คำที่ความหมายตามปกติไปด้วยกันไม่ได้ เช่น “กลิ่นสะอาด” “รสนุ่ม”
5. ใช้คำหรือสำนวนต่างประเทศมาก เช่น “โปรโมชันพิเศษ”
6. ไม่ใช้คำตามหน้าที่ปกติ เช่น ใช้คำกริยาเป็นนาม
7. ใช้การเรียงคำต่างจากปกติ เช่น “วางจุของ” (ปกติ = วางของจุ)
8. ไม่ใช้ลักษณนาม เช่น “สามผู้ยิ่งใหญ่” (ปกติ = ผู้ยิ่งใหญ่สามคน)
9. ใช้คำแสลง เช่น “ลุ่น” “ซิ่ง” “ลดกระหน่ำ” เหล่านี้เป็นต้น

ส่วนทำเนียบภาษากฎหมาย เนื่องจากวัตถุประสงค์การใช้ภาษาคือเพื่อให้สถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ ของรัฐซึ่งมีอำนาจในการออกกฎหมายได้นำไปใช้กำหนดข้อบังคับ กฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ ให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตาม การแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายจึงมีลักษณะสำคัญคือ มีความศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจเด็ดขาด (Authoritative) เป็นลายลักษณ์อักษร มีความเป็นทางการ ชิงฉิ่ง และจริงจัง ปราศจากความเป็นบุคคล หยุต แสงอุทัย⁷ กล่าวถึงองค์ประกอบของกฎหมายซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีส่วนต่อการแสดงออกทางภาษาในทำเนียบภาษากฎหมายไว้ดังต่อไปนี้

⁶ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา. หน้า 82-83.

⁷ หยุต แสงอุทัย, ศาสตราจารย์ ดร. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2538, หน้า 141

1. กฎหมายต้องเป็นบทบัญญัติข้อบังคับ คือต้องมีข้อความบงการให้กระทำหรือให้งดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. ต้องเป็นข้อบังคับของรัฐ ไม่ใช่ของบุคคล กล่าวคือ ผู้มีอำนาจตรากฎหมายต้องเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศ
3. ข้อบังคับต้องกำหนดความประพฤติของมนุษย์ คือ กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อให้อยู่เป็นสังคมด้วยความสงบสุขและใช้บังคับเฉพาะมนุษย์เท่านั้น
4. ข้อบังคับนั้นถ้าฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ ซึ่งเรียกว่า สภาพบังคับ (Sanction) ของกฎหมาย

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของกฎหมายข้างต้น จะเห็นว่าลักษณะการแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายนั้นสัมพันธ์กับองค์ประกอบของกฎหมาย กล่าวคือ ทำเนียบภาษากฎหมายทำให้กฎหมายมีความเป็น “กฎหมาย” ภาษากฎหมายทำให้กฎหมายมีอำนาจและความศักดิ์สิทธิ์ (Authoritative Characteristics) ใช้บังคับได้ มีความจริงจังจริงจังและเป็นทางการ ทำให้ผู้รับสารทราบว่าเป็นข้อกำหนดที่ออกโดยผู้มีอำนาจของรัฐ อีกทั้งมีลักษณะของการคาดโทษหากมีการละเมิดฝ่าฝืนในบรรดาองค์ประกอบของกฎหมายทั้ง 4 ส่วนข้างต้น องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายอย่างเด่นชัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 คือ กฎหมายต้องเป็นบทบัญญัติข้อบังคับ ต้องมีข้อความบงการให้กระทำหรือให้งดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และ กฎหมายต้องเป็นข้อบังคับของรัฐ ไม่ใช่ของบุคคล ผู้มีอำนาจตรากฎหมายต้องเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศ แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของกฎหมายทั้งสองส่วนนี้และลักษณะการแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายสรุปได้ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ของกฎหมาย (ความเป็นข้อบังคับที่กำหนด โดยรัฐ) และลักษณะการแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมาย

องค์ประกอบของกฎหมาย	ลักษณะการแสดงออกทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมาย
1. กฎหมายต้องเป็นข้อบังคับ คือต้องมีข้อความบงการให้กระทำหรือให้งดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง	ภาษามีความศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจเฉียบขาด (Authoritativeness) อันจะสังเกตได้จากการใช้รูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ให้” หรือ “ห้ามมิให้”
2. ต้องเป็นข้อบังคับของรัฐ กล่าวคือ ผู้มีอำนาจตรากฎหมายต้องเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศ	ใช้ภาษาระดับทางการ (Formal Style) ⁸ เพื่อให้มีความซิงซังจริงจัง เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร ซึ่งมีผู้สื่อสารเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐและมีหน้าที่ตรากฎหมาย และมีผู้รับสารเป็นประชาชนในประเทศ นอกจากนี้ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของทำเนียบภาษากฎหมาย ยังได้แก่ความปราศจากตัวตน (Impersonality) ลักษณะดังกล่าวนี้หมายถึง การหลีกเลี่ยงใช้สรรพนามแทนตัวผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยตรง ตัวอย่างเช่น ในภาษากฎหมายไทยจะนิยมละประธานของประโยค เช่น “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 253 วรรคต้น ในคดีเรียกร้องให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทนซึ่งติดมากับฟ้องคดีอาญา หรือที่ฟ้องเป็นคดีแพ่งโดยคำพิพากษาให้เรียกค่าธรรมณณ์คดีแพ่ง” (ป.วิ. อาญา มาตรา 253-254) สังเกตได้ว่าระหว่าง “ให้” และ “เรียกค่าธรรมณณ์” มีการละสรรพนามที่จะใช้แทนตัวผู้ทำกฎหมายนี้มุ่งบังคับใช้ สำหรับภาษากฎหมายอังกฤษนั้น ลักษณะความปราศจากตัวตนเห็นได้จากการละสรรพนาม และการใช้ ประโยคกรรมวาจก หรือการใช้ “It” ซึ่งเป็น Impersonal Pronoun เป็นประธานในประโยค

⁸ มาร์ติน โจส (Martin Joos) (อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา, หน้า 82-83.) กล่าวว่าวัจนลีลา หรือ รูปแบบหรือลักษณะของวิภาษยาที่แตกต่างกันตามสถานการณ์การใช้ภาษานั้นแบ่งออกได้ 5 ประเภท โดยเรียงลำดับจากที่เป็นทางการมากที่สุดไปหาที่เป็นทางการน้อยที่สุด คือ

- (1) Frozen Style หรือวัจนลีลาตายตัว ได้แก่รูปแบบของภาษาที่ใช้พูดกับหรือพูดถึงบุคคลที่เป็นที่เคารพสักการะสูงสุด เช่น พระมหากษัตริย์
- (2) Formal Style หรือวัจนลีลาเป็นทางการ ได้แก่รูปแบบของภาษาที่ใช้ในโอกาสสำคัญ ใช้พูดกับบุคคลที่สูงกว่า และใช้พูดเรื่องสำคัญซึ่งผู้พูดมีความเอาใจจริงจัง
- (3) Consultative Style หรือวัจนลีลาหารือ
- (4) Casual Style หรือวัจนลีลาเป็นกันเอง และ
- (5) Intimate Style วัจนลีลาสนิทสนม

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของกฎหมายซึ่งเป็นเรื่องจริงจังแล้ว กล่าวได้ว่า ภาษากฎหมายจัดเป็นภาษาที่มีวัจนลีลาประเภทเป็นทางการ (Formal Style)

2.3 ทำเนียบภาษากฎหมายไทย

หัวข้อนี้จะกล่าวถึงลักษณะโดยทั่วไปของภาษากฎหมาย จากนั้นจึงจะกล่าวถึงลักษณะทางภาษาของภาษากฎหมายไทย โดยพิจารณาที่ระดับคำ ระดับประโยคและระดับปริจเฉท

2.3.1 ภาษากฎหมาย

หอมหวล ชื่นจิตร⁹ ให้คำจำกัดความของภาษากฎหมายไว้ว่า

“เอกสารทางกฎหมายเป็นงานเขียนที่จัดอยู่ในประเภทของ Technical Language ก็ต้องใช้ศัพท์สำนวน และลีลาการเขียน (Style) ทางกฎหมายโดยเฉพาะ เป็นลีลาโวหารที่ปราศจากความเป็นส่วนตน (Impersonal) ดังที่เราเรียกกันว่า ภาษากฎหมาย (Legal Language)”

ในส่วนของลีลาโวหารที่ปราศจากความเป็นส่วนตนนี้ Roger T. Bell¹⁰ กล่าวว่า ความปราศจากความเป็นส่วนตนคือการที่ผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเป็นผู้พูด หรือผู้เขียนนั้นหลีกเลี่ยงที่จะอ้างถึงตนเอง หรือกล่าวกับผู้ฟังหรือผู้อ่านโดยตรง การหลีกเลี่ยงดังกล่าวนี้พบได้ในการสื่อสารที่เป็นภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด ทั้งนี้เป็นเพราะเนื้อหาสาระในการสื่อสารนั้นสำคัญมากกว่าผู้ที่อยู่ในกระบวนการสื่อสาร (Participants) ตัวอย่างการใช้ภาษาที่ปราศจากความเป็นส่วนตน (Impersonality) ที่เห็นได้ทั่วไปได้แก่ เอกสารทางวิชาการ เอกสารราชการ และเอกสารด้านกฎหมาย โดยในเอกสารเหล่านี้ จะแสดงความปราศจากความเป็นส่วนตนด้วยการใช้ It เป็นประธาน หรือใช้โครงสร้างประโยคแบบกรรมวาจก (Passive Construction) การใช้คำนามที่เป็นนามธรรม (Abstract Nouns) และเมื่อต้องอ้างถึงผู้พูด หรือผู้เขียน ก็จะใช้สรรพนามว่า “ผู้เขียน” หรือ “เรา” มากกว่า “ฉัน” และจะอ้างถึงผู้ฟัง หรือผู้อ่านว่า “ผู้อ่าน” “นิสิต นักศึกษา” “โจทก์” “รัฐภาคี” ฯลฯ แทนที่จะใช้คำว่า “คุณ”

ภาษาภาษามีลักษณะเฉพาะตัวชัดเจน คือเป็นภาษาที่มีระเบียบแบบแผนในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน และลีลาการผูกประโยค ระเบียบแบบแผนนี้ ได้แก่ การใช้คำที่ให้ความหมายกระจ่างชัด ไม่อาจตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้คำที่มีความหมายสม่าเสมอกันตลอดทั้งบริบทการสื่อสาร ไม่สามารถให้คำที่ใช้มีความหมายผิดเพี้ยนไปเมื่อนำไปใช้ในที่ต่าง ๆ ในบริบทการสื่อสาร นอกจากนี้ในเรื่องของคำ ภาษากฎหมายยังมีลักษณะเฉพาะคือ ใช้ถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏเฉพาะในภาษากฎหมายเท่านั้น ถ้อยคำสำนวนเฉพาะด้านเหล่านี้เรียกว่าศัพท์บัญญัตินิติศาสตร์ (Legal Jargon) หรือ (Legal Terms) ตัวอย่างเช่น

⁹ หอมหวล ชื่นจิตร. การแปล: อาชีพผู้แปล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น. 2527.

¹⁰ Bell Roger T. Translation and Translating: Theory and Practice. London and New York: Longman. 1995.

ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย
Nuisance in fact	เหตุรำคาญตามข้อเท็จจริง
Null and void	ไม่มีผลและเป็นโมฆะ
Subject to	ภายใต้บังคับแห่ง
Mutatis Mutandis	โดยอนุโลม
Ex-officio	โดยตำแหน่ง
Ex-parte investigation	การไต่สวนฝ่ายเดียว

สำหรับระเบียบแบบแผนในส่วนของลีลาการผูกประโยค ภาษากฎหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีลักษณะสำคัญร่วมกันคือ ภาษากฎหมายจะต้องเป็นภาษาที่ชัดเจน ดังที่ชานินทร์ กรัยวิเชียร¹¹ อ้างถึง ไวเคานท์ แรคคลิฟว่า

“ไวเคานท์ แรคคลิฟได้กล่าวเกี่ยวกับภาษากฎหมายทั่วไปไว้ด้วยว่า ต้องเป็นภาษาที่แจ่มแจ้งทั้งในแง่แนวความคิดเห็น และการแสดงออกซึ่งแนวความคิดเห็นด้วย กับทั้งต้องเป็นภาษาที่กะทัดรัด การให้เหตุผลประกอบข้อเท็จจริงและหลักกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ โดยตรงต้องหนักแน่นดุจกัน”

กระนั้นก็ตาม แม้ผู้ร่างกฎหมายจะพยายามใช้ภาษาให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือแต่รูปประโยคในภาษากฎหมายมักมีความซับซ้อน ใช้ประโยคยืดยาว ดังที่ชาคริต อนันทรวัน¹² กล่าวไว้ว่า

“การผูกประโยคในภาษากฎหมายขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสาระของกฎหมาย ถ้าประเด็นนั้นมีสาระเดียว ไม่มีเงื่อนไขอื่นใดอีกก็เขียนสั้น ๆ เข้าใจง่าย เช่น มาตรา 139 มีประเด็นเดียวสั้น ๆ ว่า “ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน” แต่ถ้ามีเงื่อนไขซับซ้อน การใช้ภาษาก็ซับซ้อนขึ้น มีการผูกประโยคซับซ้อน เรียกว่าสังกรประโยค ผสมกับอนุสรณ์ประโยค¹³ ผสมผสานซ้อนกันไป”

Tiersma, Peter¹⁴ ก็เสนอแนวคิดเดียวกันนี้ โดยกล่าวว่าลักษณะเด่นประการหนึ่งของสำนวนภาษากฎหมายคือการใช้ประโยคยาว สาเหตุที่ต้องใช้ประโยคยาวและซับซ้อนเนื่องจากผู้ร่างกฎหมายต้องการเสนอข้อมูลจำนวนมากให้อยู่ในหน่วยประโยคเพียงหน่วยเดียว ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย

¹¹ ชานินทร์ กรัยวิเชียร, *ภาษากฎหมายไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546, หน้า 27.

¹² ชาคริต อนันทรวัน, รองศาสตราจารย์, *การใช้ภาษาในกฎหมายรัฐธรรมนูญ*, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2540, หน้า 98.

¹³ จะได้อีกโดยละเอียดต่อไปในส่วนลักษณะภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายไทย

¹⁴ Tiersma, Peter. *Legal Language*. Chicago : University of Chicago Press, 1999.

เงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งส่วนขยายที่มีตั้งแต่ระดับวลีและระดับอนุประโยค Tiersma, Peter ยกตัวอย่างประโยคที่มีลักษณะดังกล่าวของภาษากฎหมายอังกฤษต่อไปนี้

“Every person who insures or receives any consideration for insuring for or against the drawing of any ticket in any lottery whatever, whether drawn or to be drawn within this State or not, or who receives any valuable consideration upon any agreement to repay any sum, or deliver the same, or any other property, if any lottery ticket or number of any ticket in any lottery shall prove fortunate or unfortunate, or shall be drawn or not to be drawn, at any particular time or in any particular order, or who promises or agrees to pay any sum of money, or to deliver any goods, things in action, or property, or to forbear to do anything for the benefit of any person, with or without consideration, upon any event or contingency dependent on the drawing of any ticket in any lottery, or who publishes any notice or proposal of any of the purposes aforesaid, is guilty of a misdemeanour.”

จะเห็นได้ว่าข้อความข้างต้นมีเพียงประโยคเดียว ประธานของประโยคคือ Every person และภาคแสดงของประธานคือ “is guilty of a misdemeanour” ส่วนของประโยคที่อยู่ระหว่างภาคประธานและภาคแสดงคือส่วนขยายซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย เงื่อนไขเหล่านี้มีคำเชื่อมคือ “Or”

โดยทั่วไป ภาษากฎหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษก็มีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานการร่างอย่างเดียวกัน ตามที่ธานินทร์ กรัยวิเชียร¹⁵ ได้กล่าวไว้โดยอ้างหลักการในการร่างกฎหมายของมองเตสกีเออ ดังนี้

1. ภาษากฎหมายนั้นสมควรมีลีลาที่สั้น กะทัดรัด และง่าย ภาษาที่เพริศพริ้งฉูดฉาด หรือถ้อยคำอันจูงใจต่าง ๆ เป็นเพียงผลความที่ทำลายคุณค่าของโวหารภาษากฎหมาย
2. ศัพท์ที่เลือกใช้สมควรเป็นศัพท์ที่มีความหมายแน่นอนที่สุดเท่าที่จะทำได้ และมีใช้เป็นเพียงคำที่มีความหมายใกล้เคียง ทั้งนี้เพื่อที่จะละเว้นความเข้าใจแตกต่างกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. กฎหมายนั้นสมควรบัญญัติถึงแต่เฉพาะเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ และพึงละเว้นการบัญญัติกฎหมายในทำนองคำพังเพย หรือในทำนองตัวอย่างสมมติ
4. กฎหมายนั้นไม่สมควรบัญญัติให้ยกย่อน เพราะกฎหมายเหล่านี้จะใช้บังคับกับสามัญชน ซึ่งมีสติปัญญาปานกลาง กฎหมายเหล่านี้มิใช่เป็นแบบฝึกหัดในวิชาตรรกวิทยา แต่เป็นเรื่องของเหตุผลธรรมดาสำหรับสามัญชน

¹⁵ธานินทร์ กรัยวิเชียร. ภาษากฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546, หน้า 36-37.

5. กฎหมายนั้นไม่สมควรบัญญัติหลักการใหญ่ให้ปะปนกับข้อยกเว้น ข้อจำกัดหรือข้อใดต่าง ๆ เว้นแต่ในกรณีที่ทำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

6. กฎหมายนั้นไม่สมควรจะบัญญัติในเชิงอภิปราย การให้เหตุผลรายละเอียดแห่งการบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ ขึ้นเป็นเรื่องเสี่ยงภัยโดยแท้ เพราะการให้เหตุผลดังกล่าวย่อมเปิดช่องให้เกิดการโต้แย้งขึ้นได้

7. เหนือสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น กฎหมายนั้นสมควรจะได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบ ละเอียด และถี่ถ้วน และกฎหมายจำเป็นต้องมีไว้เพื่อประโยชน์แห่งการใช้อย่างจริงจัง ๆ กฎหมายไม่สมควรมีบทบัญญัติอันขัดต่อเหตุผลธรรมดา ความเที่ยงธรรม และตามสภาพแห่งความเป็นไปในสังคม เพราะกฎหมายที่มีจุดอ่อนก็ดี กฎหมายที่ไม่จำเป็นก็ดี กฎหมายที่ปราศจากความเที่ยงธรรมก็ดี ย่อมทำให้ระบบกฎหมายทั้งระบบเสียไป และเป็นการบั่นทอนอำนาจของรัฐด้วย”

2.3.2 ลักษณะทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายไทย

เมื่อได้ทราบลักษณะโดยทั่วไปของภาษากฎหมายแล้ว หัวข้อนี้จะกล่าวถึงลักษณะทางภาษาของทำเนียบภาษากฎหมายไทย โดยพิจารณาตั้งแต่ระดับคำ ระดับประโยคและระดับปริจเฉท

1) ระดับคำ

การศึกษาการใช้ภาษาในกฎหมายรัฐธรรมนูญ¹⁶ ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายต่าง ๆ และพระราชบัญญัตินั้นทำให้ทราบลักษณะทางภาษาในระดับคำของภาษากฎหมายไทย ชาคริต อนันทรวัน กล่าวเกี่ยวกับการใช้คำในภาษากฎหมายไว้ว่า

“การใช้คำในภาษากฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายทั่ว ๆ ไป จะต้องคำนึงถึงคำสุภาพ เป็นคำมาตรฐาน เป็นสากล เป็นทางการ ไม่ใช้อักษรย่อหรือคำย่อ และมีคำเฉพาะทางกฎหมาย”

1.1) ใช้คำสุภาพ

การใช้คำสุภาพในภาษากฎหมายหมายถึงการใช้ถ้อยคำที่ไม่กระทบกระเทือนต่ออารมณ์ เช่น ใช้คำว่า “วิกลจริต” แทนคำว่า “บ้า” หรือ “คนบ้า”

1.2) ใช้คำมาตรฐาน

การใช้ภาษาในกฎหมายจะต้องเป็นมาตรฐาน กล่าวคือ การใช้คำต้องคงเส้นคงวา จะเปลี่ยนแปลงคำมิได้ คำต่าง ๆ ที่ใช้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายทั่วไปจะต้องมีความหมาย

¹⁶ ชาคริต อนันทรวัน, รองศาสตราจารย์, การใช้ภาษาในกฎหมายรัฐธรรมนูญ, หน้า 83-89.

และมีความสำคัญทั้งสิ้น ไม่มีคำฟุ่มเฟือย หากคำใดคำหนึ่งตกหายไป ความหมายของข้อความก็จะเสียไปทันที เกี่ยวกับเรื่องนี้ ธานินทร์ กรัยวิเชียร¹⁷ ได้เสนอแนวคิดโดยอ้างถึง ศาสตราจารย์หยุด แสงอุทัยไว้ว่า

“...เมื่อผู้ร่างกฎหมายใช้ถ้อยคำอันใดในบทมาตราใดแล้ว ก็ต้องใช้ถ้อยคำอันเดียวกันนั้นในบทมาตราอื่นตลอดไปในร่างกฎหมายนั้น ให้ได้ความหมายถึงเรื่องอย่างเดียวกัน ไม่ควรใช้ถ้อยคำสอง หรือหลายคำสำหรับความหมายอย่างเดียวกัน เพราะศาลหรือเจ้าพนักงานที่จะใช้กฎหมายนั้นในเวลาภายหลังอาจจะเข้าใจว่าเมื่อผู้ร่างกฎหมายใช้ถ้อยคำหลายคำ ก็คงจะมุ่งหมายให้มีความหมายแตกต่างกัน ในทางที่กลับกัน ในการร่างกฎหมายอันเดียวกัน ผู้ร่างกฎหมายก็ไม่ควรใช้ถ้อยคำอันเดียวกันให้มีความหมายหลายความหมาย ฯลฯ”

1.3) ใช้คำเป็นสากล

การใช้คำที่เป็นสากลในภาษากฎหมายหมายความว่าใช้คำกลาง ๆ ที่สามารถสื่อความหมายกับคนทั่ว ๆ ไปได้ ไม่ใช่คำภาษาถิ่นหรือคำเฉพาะกลุ่ม

1.4) ใช้คำเป็นทางการ

ถ้อยคำในภาษากฎหมายจะต้องเป็นทางการ เป็นถ้อยคำที่ราชการมุ่งใช้เป็นหลัก ตรงกันข้ามกับภาษาพูดทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างเช่น

“มาตรา ๑๑๗ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย”

ถ้าหากไม่ใช่ถ้อยคำทางการก็จะเป็น “ส.ส. และวุฒิสมาชิกผู้แทนคนไทย” เป็นต้น

1.5) ไม่ใช่คำย่อหรืออักษรย่อ

ในภาษากฎหมาย คำทุกคำจะใช้คำเต็มทั้งหมด เช่น “พระราชบัญญัติ” “พุทธศักราช” “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” รวมถึงคำย่อก็จะไม่ใช่ในกฎหมาย ยกเว้นอยู่คำหนึ่งคือคำว่า “ทูตเกล้าฯ” ในมาตรา 88 คือ

¹⁷ ธานินทร์ กรัยวิเชียร. ภาษากฎหมายไทย. หน้า 108-109.

“มาตรา ๘๘ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย...”

1.6) ใช้คำเฉพาะทางกฎหมาย

คำเฉพาะทางกฎหมาย คือ ศัพท์เฉพาะทางกฎหมายซึ่งนักกฎหมายได้บัญญัติศัพท์ขึ้นมาใช้ในการร่างกฎหมายและมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป ลักษณะการใช้คำเฉพาะทางนี้ถือเป็นลักษณะเด่นของภาษากฎหมาย ช่วยแยกความแตกต่างระหว่างทำเนียบภาษากฎหมายและทำเนียบภาษาอื่น ๆ การกล่าวว่าภาษากฎหมายเป็นภาษาเฉพาะก็เนื่องจากภาษากฎหมายมีระบบคำศัพท์เป็นของตนเอง การใช้ภาษากฎหมายไทย จะต้องใช้ถ้อยคำเฉพาะทางกฎหมาย ยกตัวอย่างเช่น “การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ” หากเป็นการใช้ภาษาทั่ว ๆ ไปก็จะใช้เป็น “การแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม” นอกจากนี้ตัวอย่าง¹⁸ การใช้ถ้อยคำเฉพาะทางกฎหมายยังได้แก่

อังกฤษ (กฎหมาย)	ไทย (ทั่วไป)	ไทย (กฎหมาย)
Concealed Act	การกระทำที่ซ่อนเร้น	นิติกรรมอำพราง
Specific performance	การกระทำเฉพาะอย่าง	การชำระหนี้เฉพาะอย่าง
Preferential right	สิทธิที่จะได้รับก่อน	บุริมสิทธิ (สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้คนอื่นในหนี้อันเดียวกัน)

ถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นมีที่ใช้ทั้งในทำเนียบภาษาทั่วไปและทำเนียบภาษากฎหมาย ผู้ใช้ภาษาควรใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย คือเมื่อใช้ในบริบทการสื่อสารเช่น การร่างกฎหมาย การแปลเอกสารกฎหมาย ก็ควรใช้ถ้อยคำเฉพาะทางกฎหมายให้ถูกต้องตรงตามความหมายที่ได้บัญญัติไว้ ไม่ควรนำถ้อยคำโดยทั่วไปมาใช้แทน ดังที่ วิชา มหาคุณ¹⁹กล่าวไว้ว่า

“ภาษากฎหมายไทยต้องอาศัยพจนานุกรมและบทนิยามศัพท์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยแปลความหมายของถ้อยคำ หรือทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น และหากถ้อยคำใดในกฎหมายมีบทนิยามศัพท์ไว้โดยเฉพาะ ก็ต้องยึดถือตามความหมายนั้น โดยเคร่งครัด แต่หากว่ากฎหมายไม่ได้ให้บทนิยามศัพท์ไว้ก็ต้องยึดถือตามความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป”

¹⁸ อมรา ประสิทธิ์รัฐดิษฐ์, *ภาษาศาสตร์สังคม*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546, หน้า 203

¹⁹ วิชา มหาคุณ, “เอกลักษณ์ของภาษากฎหมายไทย,” *ตุลพาหน*, ปีที่ 31, ฉบับที่ 5 (กันยายน – ตุลาคม 2527): 158-167.

2) ระดับประโยค

กาญจนา โรจนพานิช²⁰ ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของภาษากฎหมายไทยในระดับประโยค โดยพิจารณาที่ลักษณะการเรียงคำในประโยค และลักษณะรูปประโยค ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ลักษณะการเรียงคำในประโยค

การศึกษาลักษณะการเรียงคำในประโยคภาษากฎหมายไทย หมายถึงการพิจารณาการเรียงคำระหว่าง ประธาน กริยา และกรรม การศึกษาพบว่าภาษากฎหมายไทยมีลักษณะการเรียงคำในประโยค 3 ประเภท คือ การเรียงคำแบบ กรรม (ประธาน)²¹ กริยา การเรียงคำแบบ กริยาห้าม / ให้ – กรรม และการเรียงคำแบบ เรื่อง (ประธาน) กริยา (กรรม)

(1) การเรียงคำในประโยคแบบ กรรม – (ประธาน) – กริยา

การเรียงคำในประโยคแบบแรกนี้ คือ การนำกรรมมาเรียงไว้ในตำแหน่งต้นประโยคโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้น หรือให้ความสำคัญกับกรรมนั้น ส่วนการละประธาน (ประธาน) ไว้ในฐานที่เข้าใจเนื่องจากไม่ต้องการเน้นประธาน สอดคล้องกับที่ได้กล่าวไว้ในส่วนของลักษณะโดยทั่วไปของภาษากฎหมายว่า ภาษากฎหมายเป็นภาษาที่ไม่เน้นตัวผู้กระทำ หรือผู้ที่อยู่ในกระบวนการสื่อสาร (Participants) อันได้แก่ผู้ส่งสาร (Sender) และผู้รับสาร (Receiver) และปราศจากความเป็นส่วนตน (Impersonality)

ตัวอย่าง

(1) มาตรา ๒๑ คำชี้ขาดจะต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันตั้งอนุญาโตตุลาการคนสุดท้าย หรือผู้ชี้ขาดโดยชอบ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงกำหนดเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 21 พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530

(2) มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกากระบวนวิธีวิธีและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำบางชนิดที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า พ.ศ. ๒๕๓๕

²⁰ กาญจนา โรจนพานิช, “ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539), หน้า 42 – 72.

²¹ การใส่วงเล็บหมายความว่า คำที่อยู่ในวงเล็บละไว้ จะมีหรือไม่มีในประโยคก็ได้

(3) มาตรา ๔๕๗ คำอุทธรณ์กรณียอมทำสัญญาซื้อขายนั้น ผู้ซื้อผู้ขายพึงออก
ใช้เท่ากันทั้งสองฝ่าย

ป.แพ่ง²² มาตรา 457

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า คำที่ทำเป็นตัวเข้มไว้เป็นกรรมของกริยา “จะต้องทำให้เสร็จ” “ให้ใช้บังคับ” และ “พึงออกใช้เท่ากันทั้งสองฝ่าย” ประโยคตัวอย่างสองประโยคแรก (1) และ (2) ละประธานของประโยคไว้เป็นที่เข้าใจ สำหรับประโยคแรก ประธานของประโยคที่ละไว้คือผู้ที่เป็นคนทำคำชี้ขาด ส่วนประโยคที่สอง ประธานของประโยคที่ละไว้คือ ผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการนำพระราชกฤษฎีกาไปใช้บังคับ สำหรับประโยคที่สาม ประธานของประโยคที่ไม่ได้ละไว้คือ “ผู้ซื้อผู้ขาย”

ทั้งนี้ ให้สังเกตว่าหลังกรรมของประโยคที่สองและสามจะมีคำบ่งชี้กรรม อันได้แก่ “นี้” และ “นั้น” กำกับอยู่ด้วย การใช้คำบ่งชี้ “นี้” และ “นั้น” ที่ตำแหน่งหลังกรรมของประโยคมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นความสำคัญของกรรม

(2) การเรียงคำแบบ กริยาห้าม / ให้ – กรรม

ลักษณะการเรียงคำในประโยคภาษากฎหมายไทยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การนำกริยามาเรียงไว้ต้นประโยค กริยาดังกล่าวนี้จะมีคำว่า “ห้าม” หรือ “ให้” นำหน้า ประโยคที่มีลักษณะการเรียงคำเช่นนี้คือ ประโยคคำสั่ง ในภาษากฎหมายไทยจะนิยมออกคำสั่งโดยละประธานของประโยคอันได้แก่ กฎหมาย ซึ่งเป็นผู้ทำกริยาสั่ง “ห้าม” หรือ “ให้” นั้นไว้ในฐานที่เข้าใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

(1) มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

(2) มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 6 พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528

²² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(3) ห้ามไม่ให้โจทก์ยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกัน หรือต่อศาลอื่น

ป.วิ.แพ่ง²³ มาตรา 173 (1)

จากตัวอย่างข้างต้น ข้อความที่ขีดเส้นใต้คือกรรมของคำกริยาในประโยคซึ่งได้ทำตัวเข้มไว้ คำกริยานี้อยู่ในรูปของ “ห้ามมิให้” “ห้ามไม่ให้” และ “ให้” ลักษณะดังกล่าวถือเป็นลักษณะสำคัญของการเรียงประโยคภาษากฎหมายไทย คือ เป็นคำกริยาที่แสดงอำนาจการออกคำสั่งโดยละประธานที่กระทำกริยานี้ อันได้แก่ “กฎหมาย” ไว้ หากประโยคตัวอย่างข้างต้น ไม่ละประธานไว้ในฐานะที่เข้าใจ ก็จะได้ประโยคดังนี้

- (1) กฎหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย...
- (2) กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ...
- (3) กฎหมายห้ามไม่ให้โจทก์ยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้น...

ลักษณะการละประธาน “กฎหมาย” นี้ยังคงสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความปราศจากความเป็นส่วนตนในภาษากฎหมาย (Impersonality) ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อลักษณะโดยทั่วไปของภาษากฎหมาย

(3) การเรียงคำแบบ เรื่อง(คำบ่งชี้) (ประธาน) กริยา (กรรม)

กาญจนา โรจนพานิช²⁴ ให้คำจำกัดความของคำว่า “เรื่อง” ในที่นี้ไว้ว่า

“เรื่อง เป็นหน่วยใดก็ตามในประโยคซึ่งไม่ใช่ กริยา หรือ กรรม ของประโยค และมีตัวบ่งชี้ปรากฏร่วมอยู่ด้วย “เรื่อง” ในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นวลี เช่น นามวลีเท่านั้น อาจเป็น อนุประโยค ก็ได้ เช่น อนุประโยคขยายกริยา ซึ่งมีคำสันธานเชื่อมคือคำว่า เมื่อ ขณะ ในระหว่าง ในกรณี ในกรณีที่ ตราบใดที่ และถ้าปรากฏอยู่ต้นข้อความ ส่วนตัวบ่งชี้ที่อาจปรากฏร่วมกับ “เรื่อง” ในภาษากฎหมายไทยมี 4 คำ คือ นี้ นั้น นั่น ๆ และ ก็ดี”

ตัวอย่าง

- (1) มาตรา ๕ ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต

ป.แพ่ง มาตรา 5

²³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพาณิชย์

²⁴ กาญจนา โรจนพานิช, “ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม”, หน้า 49.

(2) มาตรา ๒๓๐ เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลส่งคำร้องนั้นพร้อมด้วยสำนวนความไปยังอธิบดีผู้พิพากษา หรืออธิบดีผู้พิพากษาภาค เพื่อมีคำสั่งยื่นตาม หรือกลับคำสั่งของศาลนั้น

ป.วิ. แห่ง มาตรา 230

(3) มาตรา ๒๔๘ ระบุว่าการประหารชีวิตอยู่นั้น ศาลมีอำนาจยกมาตรา ๒๖ วรรค (2) แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาบังคับ

ป.วิ. อาญา²⁵ มาตรา 248

ข้อความที่ทำเป็นตัวเข้มในตัวอย่างทั้ง 3 ข้อข้างต้นนี้เป็น “เรื่อง” ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของประโยคในภาษากฎหมายไทย และนิยามวงไว้ด้านหน้า “เรื่อง” นี้จะมีคำบ่งชี้ “นี้” “นั่น” “นั่น ๆ” หรือ “ก็ดี” หรือไม่มีก็ได้ หากมิจะเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของเรื่องที่กำลังกล่าวถึง ถัดจาก “เรื่อง” จะเป็นส่วนของ (ประธาน) กริยา (กรรม) ดังที่ได้ขีดเส้นไว้ไว้ ในตัวอย่างที่หนึ่ง (1) ไม่มีการละประธาน เพราะฉะนั้นประธานของประโยคคือ “บุคคลทุกคน” สำหรับตัวอย่างที่สอง (2) ประธานของกริยา “ให้” ที่ละไว้คือ “กฎหมาย” มาจากประโยคเต็มที่ว่า “กฎหมายให้ศาลส่งคำร้องนั้น....” ส่วนตัวอย่างที่สาม (3) ประธานของประโยคคือ “ศาล” กริยาคือ “มีอำนาจยก” และกรรมคือ “มาตรา ๒๖”

2.2) ลักษณะรูปประโยค

ลักษณะรูปประโยคในภาษาไทยมี 3 ชนิด²⁶ ชนิดแรกคือประโยคที่มีใจความหลักเพียงใจความเดียวเรียกว่า เอกรรตประโยค หรืออีกชื่อหนึ่งว่า ประโยคความเดียว ชนิดที่สองคือประโยคที่มีใจความหลักตั้งแต่ 2 ใจความขึ้นไป เรียกว่า อเนกรรตประโยค หรืออีกชื่อหนึ่งว่า ประโยคความรวม ชนิดที่สามคือประโยคที่มีใจความรองซ่อนอยู่ในใจความหลักนั้น เรียกว่า สังกรประโยค หรืออีกชื่อหนึ่งว่า ประโยคความซ้อน

(1) **เอกรรตประโยค (ประโยคความเดียว)** คือประโยคที่มีใจความเดียว มีคำกริยาหลักตั้งแต่ 1 คำขึ้นไปเรียงกัน เช่น

ตัวอย่าง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

พ.ศ. 2535

มาตรา 1 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

²⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

²⁶ อุกฤษศิลป์สาร, พระยา. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

ในประโยคตัวอย่างข้างต้น ส่วนที่ขีดเส้นใต้ไว้คือภาคแสดง เป็นกริยาหลักของประโยค ประโยคตัวอย่างนี้มีเพียงใจความเดียว คือ

“พระราชบัญญัตินี้” เป็นภาคประธานของประโยค

“เรียกว่า” เป็นภาคแสดงของประโยค

(2) **อเนกรรถประโยค (ประโยคความรวม)** คือประโยคที่มีใจความหลักตั้งแต่ 2 ใจความขึ้นไป รวมกันโดยใช้คำสันธานเชื่อมระหว่างใจความหลัก เช่น

มาตรา ๒๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 28 พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

ในประโยคตัวอย่างข้างต้น ประธานของประโยคที่ได้ทำเป็นตัวเข้มไว้คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประโยคนี้มีใจความหลัก 3 ใจความ นั่นคือ

1. มีอำนาจรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
2. มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ใจความหลักของประโยคทั้ง 3 ส่วนนี้มีคำสันธานเชื่อมอันได้แก่ “และ” และ “กับ”

(3) **สังกรประโยค (ประโยคความซ้อน)** คือประโยคที่มีใจความหลัก 1 ใจความและมีใจความรองซ้อนอยู่ในใจความหลักนั้น

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลของกระทรวงทบวงกรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สภากาชาดไทย และสถานพยาบาลอื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 5 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541

ในประโยคตัวอย่างข้างต้น ประโยคใจความหลักคือส่วนที่ทำเป็นตัวเอนไว้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ “พระราชบัญญัตินี้” ไปจนถึง “และสถานพยาบาลอื่น” ส่วนประโยคใจความรองซึ่งทำหน้าที่ขยาย

ส่วนประกอบของประโยคใจความหลัก “สถานพยาบาลอื่น” ได้แก่ประโยคที่ขีดเส้นใต้สองเส้น คือ “รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา” จะเห็นได้ว่าเนื่องจากประโยคใจความหลักมีส่วนขยายเป็นอนุประโยค คือมีภาคประธาน “รัฐมนตรี” และภาคแสดง “ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” จึงทำให้ประโยคนี้อาศัยอยู่ในประเภทประโยคความซ้อน

กาญจนา โรจนพานิช²⁷ ศึกษาพบว่ารูปประโยคที่ใช้มากในภาษากฎหมายไทยได้แก่รูปประโยคที่ 3 คือ สังกรประโยค หรือประโยคความซ้อน ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า

“ในภาษากฎหมายไทย ผู้ศึกษาพบว่ารูปประโยคสังกรประโยคเป็นรูปประโยคที่ปรากฏเป็นลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือ มีการใช้อนุประโยคซ้อนอยู่ในประโยคอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะซ้อนอยู่ในสังกรประโยคที่อยู่ตามลำพัง หรือซ้อนอยู่ในอนุประโยค หรือมีอนุประโยคซ้อนอยู่”

สาเหตุที่พบรูปประโยคสังกรประโยคมากในภาษากฎหมายไทยได้กล่าวไว้แล้ว นั่นคือ ภาษากฎหมายไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บอกกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ข้อห้ามหรือข้อพึงปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย เช่นบทลงโทษหากละเมิดฝ่าฝืนข้อบังคับดังกล่าวเหล่านั้น อีกทั้งแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อนซับซ้อน ผู้ร่างกฎหมายต้องการสื่อสารข้อมูลเหล่านี้ให้ผู้รับสารได้คร่าวละมาก ๆ จึงต้องใช้รูปประโยคซับซ้อนตามไปด้วย

3) ระดับปริจเฉท

เมื่อได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะทางภาษาระดับประโยคของทำเนียบภาษากฎหมายไทยแล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงลักษณะทางภาษาระดับปริจเฉท การพิจารณาลักษณะภาษากฎหมายในระดับปริจเฉท จะศึกษาการเรียงเรียงและเชื่อมโยงความ เพื่อทำให้มีความต่อเนื่องกันไป (Cohesion) โดยใช้กลไกทางภาษา (Cohesive Devices) ต่าง ๆ

กาญจนา โรจนพานิช²⁸ ให้ความหมายของการเชื่อมโยงความโดยอ้างถึง ประภาพร มณีโรจน์²⁹ ว่า

“การโยงความ (Cohesion) เป็นกระบวนการแสดงความต่อเนื่องของข้อความซึ่งอาจจะอยู่ในประโยคเดียวกัน หรืออยู่ในข้อความต่อเนื่องที่มีประโยคมากกว่า 1 ประโยค โดยใช้หน่วยภาษาเป็นกลไกการโยงความ (Cohesive Devices)”

²⁷ กาญจนา โรจนพานิช, “ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม”, หน้า 56 .

²⁸ กาญจนา โรจนพานิช, “ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม”, หน้า 72-93 .

²⁹ ประภาพร มณีโรจน์, “การใช้รูปแทนคำนามเพื่อออกความต่อเนื่องในข้อเขียนภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ภาษากฎหมายไทยมีกลไกในการเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องกัน 2 ประการ คือ

1. การเชื่อมโยงความด้วยการแทนที่ข้อความ หรือส่วนของประโยคที่กล่าวไว้แล้ว และไม่ต้องการกล่าวซ้ำอีก
2. การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค

3.1) การแทนที่ข้อความ

ในภาษากฎหมายไทย การแทนที่ข้อความ หรือส่วนของประโยคที่กล่าวไว้แล้วและไม่ต้องการกล่าวซ้ำอีก ทำได้โดยใช้รูปแทน 4 รูป อันได้แก่

(1) การแทนที่ด้วยการซ้ำคำเดิม

คือการนำนามวลีที่กล่าวถึงแล้วครั้งหนึ่งมากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งเพื่อยืนยันนามวลีนั้น การซ้ำอาจปรากฏในประโยคเดียวกัน ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน หรือข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกันก็ได้ เช่น

“ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าการได้มาโดย นิติกรรมซึ่งอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้น ไม่บริบูรณ์ เว้นแต่ นิติกรรม จะได้ทำเป็นหนังสือและได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่”

ในประโยคตัวอย่างที่ยกมานี้มีการเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องกันในระดับปริจเฉท กล่าวคือมีการทำให้ข้อความที่กล่าวนั้นเป็นเรื่องเดียวกัน กลไกทางภาษาที่ใช้คือการแทนที่ด้วยการซ้ำคำเดิม ดังจะเห็นได้ว่ามีการกล่าว “นิติกรรม” และ “อสังหาริมทรัพย์” ซ้ำ

(2) การแทนที่ด้วยคำสรรพนาม

คือการทำให้ข้อความต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน โดยการแทนคำที่กล่าวไว้แล้วครั้งหนึ่งด้วยสรรพนาม ทั้งนี้ ในภาษากฎหมายไทย คำสรรพนามที่นิยมใช้แทนคำนาม หรือนามวลีที่กล่าวแล้วมีอยู่ 5 คำ คือ **พระองค์** **ตน** **ตนเอง** **ตัว** และ **เขา** อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาลักษณะโดยทั่วไปของภาษากฎหมายไทย จะเห็นได้ว่ากลไกการแทนที่ด้วยคำสรรพนามมีที่ใช้ในภาษากฎหมายค่อนข้างน้อย เนื่องจากภาษากฎหมายไทยเป็นภาษาที่ปราศจากความเป็นส่วนตน ไม่นิยมใช้สรรพนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธาน จึงนิยมละประธานไว้ในฐานที่เข้าใจแทน ตัวอย่างการใช้สรรพนามแทนเพื่อเชื่อมโยงข้อความมีดังต่อไปนี้

“มาตรา ๒๓๔ พยาน ไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา”

ป.วิ. อาญา มาตรา 234

“มาตรา ๑๗๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๕๗ ให้โจทก์เสนอข้อหาของตน โดยนำคำฟ้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้น”

ป.วิ.อาญา มาตรา 172

(3) การแทนด้วยรูป หรือการละไว้

การแทนด้วยวิธีนี้คือการละคำ หรือข้อความส่วนที่กล่าวไว้แล้ว การละจะทำให้ข้อความ เชื่อมโยงต่อเนื่องกันเป็นเรื่องเดียว เพราะผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจจากบริบทรอบข้างและทราบ ได้ว่าคำ หรือข้อความที่ละไปนั้นคืออะไร ยกตัวอย่างเช่น

“มาตรา ๑๖๖ คดีที่ศาลได้ยกฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าโจทก์มาร้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันศาลยกฟ้องนั้น โดยแสดงให้เห็นศาลเห็นได้ว่า (โจทก์) มีเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ ก็ ให้ศาลยกคดีนั้นขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่”

ป.วิ.อาญา มาตรา 166

ในตัวอย่างข้างต้น คำว่า “โจทก์” ที่ขีดเส้นใต้และใส่วงเล็บไว้คือส่วนที่แทนที่โดยรูป หรือ การละไว้ การละนี้ทำให้ข้อความ “คดีที่ศาลได้ยกฟ้องดังกล่าวแล้ว...เห็นได้ว่า” ต่อเนื่องเป็นเรื่อง เดียวกับ “มีเหตุสมควรจึงมาไม่ได้” คือทำให้ผู้อ่านทราบว่า “ใคร” ที่มีเหตุสมควรจึงมาไม่ได้

(4) การแทนที่ด้วยคำบ่งชี้

หมายถึงการแทนที่คำหรือข้อความส่วนที่กล่าวไว้แล้วด้วยคำหรือข้อความนั้นทั้งหมด หรือ บางส่วน จากนั้นจึงตามด้วยคำบ่งชี้ ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงให้ข้อความเดิม กับข้อความใหม่มีความต่อ เนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน ในภาษากฎหมายไทย มีคำบ่งชี้ 22 คำ³⁰ คือ นี้ นั้น นั้น ๆ ดังกล่าว ดังกล่าว ดังที่ กล่าว ดังที่ว่ามานี้ เช่นกล่าว เช่นนี้ เช่นนั้น เช่นว่านี้ เช่นว่านั้น เช่นว่ามานี้ เช่นว่ามานั้น ที่ว่านั้น เช่น เดียวกัน วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคต้น ก่อน ก่อนนี้ และ ก่อนนั้น ตัวอย่างการเชื่อมโยงความโดยใช้ การแทนที่ด้วยคำบ่งชี้ได้แก่

กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดย ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

มาตรา 59 วรรค 4 ป.อาญา

³⁰ กาญจนนา โรจนพานิช, “ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม”, หน้า 80 .

จะเห็นว่าภาษากฎหมายไทยมีกลไกการเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันโดยใช้การแทนที่ด้วยคำ หรือข้อความเดิมที่กล่าวไว้แล้วทั้งหมด หรือบางส่วน จากนั้นจึงใช้คำบ่งชี้ กรณีตัวอย่างข้างต้น ส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ความระมัดระวัง” คือวลีที่ซ้ำมาจาก “ความระมัดระวัง” ที่กล่าวไว้ในตอนแรกหลังจาก “ปราศจาก” ส่วนข้อความที่ทำเป็นตัวเข้มไว้คือคำบ่งชี้ “เช่นว่านั้น”

3.2) การใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค

คำเชื่อมจะช่วยให้ข้อความในภาษากฎหมายไทยต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน และทำให้สละสลวย คำเชื่อมที่พบในภาษากฎหมายไทยมี 10 คำ คือ **ทั้งนี้** **อนึ่ง** **อันว่า** **แม้ถึงว่า** **ทั้ง** **พร้อมทั้ง** **รวมทั้ง** **แล้ว** **ไม่ว่า** และ **ส่วน** คำเชื่อม “ทั้งนี้” และ “อนึ่ง” ใช้เชื่อมทั้งย่อหน้า และประโยค คำเชื่อม “อันว่า” และ “แม้ถึงว่า” ใช้เชื่อมระหว่างย่อหน้าโดยใช้ขึ้นต้นประโยค ส่วนคำเชื่อม “ทั้ง” “พร้อมทั้ง” “รวมทั้ง” “แล้ว” “ไม่ว่า” และ “ส่วน” ใช้เชื่อมระหว่างประโยค

ในบทนี้ได้ศึกษาภาษากฎหมายไทยในฐานะที่เป็นทำเนียบภาษาหนึ่งแยกต่างหากจากทำเนียบภาษาอื่นด้วยเกณฑ์วัตถุประสงค์การนำภาษาไปใช้ อีกทั้งยังได้พิจารณาถึงลักษณะทางภาษาโดยทั่วไปของภาษากฎหมายไทย และลักษณะทางภาษาของภาษากฎหมายไทย

ทำเนียบภาษากฎหมายไทยมีลักษณะการใช้ภาษาเฉพาะตั้งแต่ระดับคำ ระดับประโยค และระดับปริจเฉท สำหรับระดับคำ ลักษณะเด่นของทำเนียบภาษากฎหมายไทยคือ มีคำศัพท์เฉพาะทางซึ่งต้องใช้ให้ถูกต้องตามความหมายที่ได้บัญญัติไว้ อีกทั้งยังต้องใช้ให้สม่ำเสมอกันตลอดบริบทการสื่อสาร ส่วนระดับประโยค การศึกษาภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคมของกาญจนา โรจนพานิชทำให้ทราบว่า ลักษณะเด่นของทำเนียบภาษากฎหมายไทยคือการเรียงประโยคแบบ กรรม (ประธาน) กริยา อย่างหนึ่ง การเรียงคำแบบ กริยาห้าม / ให้ – กรรม อย่างหนึ่ง และการเรียงคำแบบ เรื่อง (ประธาน) กริยา (กรรม) อีกอย่างหนึ่ง สำหรับระดับปริจเฉท ทำเนียบภาษากฎหมายไทยมีลักษณะเด่นคือจะเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน (Cohesion) ด้วยการแทนที่ และการใช้คำเชื่อม

หัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงความสำคัญของทำเนียบภาษากฎหมายไทยต่อการแปลเอกสารกฎหมาย

2.4 ทำเนียบภาษากฎหมายไทยกับการแปล

การแปลเอกสารที่จัดอยู่ในทำเนียบภาษาเฉพาะ สิ่งสำคัญคือนอกจากที่ผู้แปลจะต้องรักษาความเท่าเทียมกันกับต้นฉบับในระดับเนื้อหาแล้ว ผู้แปลยังจะต้องถ่ายทอดลักษณะของทำเนียบภาษาเฉพาะของต้นฉบับมาสู่ฉบับแปล เพื่อให้ฉบับแปลสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์การใช้งานได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ การแปลต้นฉบับที่เป็นภาษาโฆษณา ผู้แปลจะต้องให้ฉบับแปลเป็นภาษาโฆษณาเช่นเดียวกับต้น

ฉบับ คือ สั้น กระชับ ใช้คำที่ดึงดูดและเร้าความสนใจ เพื่อให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางสนใจสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ในกรณีของภาษากฎหมายก็เช่นกัน ผู้แปลก็ต้องให้ฉบับแปลมีความเป็นภาษากฎหมายในภาษาปลายทางเช่นเดียวกับต้นฉบับ ทั้งนี้เพื่อให้ฉบับแปลนำไปใช้บังคับ กำหนดกฎเกณฑ์และข้อห้าม ข้อตกลงหรือบทลงโทษต่าง ๆ ได้ในบริบททางสังคมของภาษาปลายทาง กล่าวคือ แปลได้ถูกทำเนียบภาษากฎหมายนั่นเอง เกี่ยวกับเรื่องนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์³¹ ได้สรุปไว้ดังนี้

“การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรกฎไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังจะต้องให้ถูกต้องกับบริบทด้วย เช่น จะต้องเหมาะกับผู้ฟัง เรื่องที่พูด กาลเทศะ ซึ่งรวมเรียกว่า สถานการณ์การใช้ภาษา และ ยังต้องให้เหมาะกับวัตถุประสงค์และวิธีการสื่อสารด้วย ในการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลย่อมต้องตระหนักถึงความจริงของภาษาข้อนี้ และพยายามเลือกวจนลีลาหรือทำเนียบภาษาของภาษาเป้าหมายให้ตรงกับวจนลีลา หรือทำเนียบภาษาของภาษาต้นฉบับด้วย” และ

“การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรถ้าผู้แปลไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงบางประการของภาษา ซึ่งภาษาศาสตร์สังคมมุ่งที่จะตีแผ่ให้ทุกคนเห็นและคำนึงถึงการใช้ภาษาหรือวิเคราะห์ภาษา ข้อเท็จจริงดังกล่าวก็คือที่ว่า ภาษามีการแปรตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด ซึ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยบางประการ เช่น เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย ชาติพันธุ์ และชั้นทางสังคม ดังนั้นผู้ถ่ายทอดภาษาต้องคงลักษณะเช่นนี้ของผู้พูดไว้ในภาษาเป้าหมายด้วย นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงที่ว่า ภาษามีการแปรตามบริบทของการใช้ยังเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้แปล เพราะผู้แปลต้องเลือกวจนลีลาให้เหมาะสมกับวิธภาษาที่ตนกำลังแปลอยู่ ถ้าแปลภาษากฎหมายในภาษาหนึ่งเป็นภาษาข่าวในอีกภาษาหนึ่งแปลภาษาวิทยาศาสตร์เป็นภาษาโฆษณา แปลภาษาธนาคารเป็นภาษาธรรมดา เหล่านี้ล้วนแต่จะก่อให้เกิดปัญหา ถึงแม้ว่าบทแปลจะถูกไวยากรณ์ทุกประการแต่ก็คงจะไม่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นการแปลที่ดีอย่างแน่นอน”

ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่ผู้แปลเอกสารกฎหมายต้องคำนึงถึงหากต้องการให้บทแปลสามารถถ่ายทอดทำเนียบภาษากฎหมายของภาษาต้นทางมาสู่ทำเนียบภาษากฎหมายของภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้องก็คือ ในระดับคำ ผู้แปลก็ต้องถ่ายทอดคำศัพท์เฉพาะทางด้านกฎหมายที่มีที่ใช้ในภาษาปลายทางให้ถูกต้อง ดังที่ Peter Newmark³² ได้กล่าวไว้ต่อไปนี้

“Legal translations, like legal documents, have to be flawless, not only referentially but linguistically, unlike any other type of translation. Anything less is unsatisfactory. Terms of art have to be translated by their exact equivalents, and if these do not exist, they have to be transferred and closely defined”

³¹ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2541, หน้า 195 - 208

³² Newmark, Peter. Topics in Translation 1: Paragraphs on Translation. Multilingual Matters Ltd., 1995, 16.

ส่วนในระดับประโยคนั้น ผู้แปลจะต้องศึกษาวิจนลีลาระดับวากยสัมพันธ์ของทำเนียบภาษากฎหมายในภาษาปลายทาง โดยพิจารณาว่า เมื่อข้ามพ้นระดับของคำและความหมายที่ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายภาษาปลายทางแล้ว คำใดนิยมใช้ร่วมกับคำใด กลุ่มคำใดจะปรากฏร่วมกับกลุ่มคำอื่นอยู่เสมอ เช่น Be it therefore adjudged that “จึงพิพากษาให้” not guilty by reason of sanity “ไม่มีความผิดเพราะเหตุวิกลจริต” Unless otherwise prescribed “เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” On the same grounds “โดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน” หรือ Apply *mutatis mutandis* “ใช้บังคับโดยอนุโลม” เหล่านี้เป็นต้น หรือ จะใช้รูปประโยคอย่างไรเพื่อสื่อวัตถุประสงค์ หรือเจตนารมณ์ของข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดนั้น ๆ จากนั้นจึงแปลให้ฉบับแปลมีรูปภาพสอดคล้องกับวิจนลีลาของทำเนียบภาษากฎหมายของภาษาปลายทาง

ต่อไปจะยกตัวอย่างบทแปลภาษากฎหมายจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยเพื่อแสดงเปรียบเทียบคุณภาพของบทแปลทั้งสองบท

ฉบับภาษาอังกฤษ

When the performance becomes impossible in consequence of a circumstance for which the debtor is responsible, the debtor shall compensate the creditor for any damage arising from the non-performance.

ฉบับแปลภาษาไทย 1

ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยจะทำได้เพราะเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ ไซ้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหนี้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่การไม่ชำระหนี้

ฉบับแปลภาษาไทย 2

ถ้าการชำระหนี้ทำไม่ได้เนื่องจากเหตุการณ์หนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ ลูกหนี้ต้องจ่ายค่า สินไหมทดแทน ให้กับเจ้าหนี้สำหรับความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบบทแปลทั้ง 2 บท จะเห็นว่า บทแปลทั้ง 2 บทสามารถถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นทางมาสู่ภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน อีกทั้งยังถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า คุณภาพงานแปลของฉบับแปลที่ 1 ดีกว่าฉบับที่ 2 เนื่องจากฉบับแปลที่ 1 แปลได้อย่างถูกต้องทำเนียบภาษากฎหมาย และเป็นภาษากฎหมายไทยที่ดีใช้ถ้อยคำทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งใช้รูปประโยค และเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องเป็นเรื่อง

เดียวกันตามลักษณะของทำเนียบภาษากฎหมายดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น ในขณะที่บทแปลที่ 2 ยังไม่สามารถใช้ถ้อยทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง เช่น แปลวลี Becomes impossible เป็น “ทำไม่ได้” แทนที่จะใช้สำนวนกฎหมายว่า “พ้นวิสัย” หรือใช้ “จ่ายค่าสินไหมทดแทน” เพื่อแปลคำว่า Compensate แทนที่จะใช้ “ใช้ค่าสินไหมทดแทน” ซึ่งเป็นสำนวนทางกฎหมายมากกว่า

การแปลผิดทำเนียบภาษา คือแปลภาษากฎหมายให้เป็นทำเนียบภาษาอื่น เช่น แปลเป็นทำเนียบภาษาทั่วไป หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันทั่วไป หรือแปลให้เป็นทำเนียบภาษาโฆษณา หรือทำเนียบภาษารุคกิจนั้น ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง หากยังคงถ่ายทอดสารได้อย่างถูกต้องครบถ้วน แต่ก็จะทำให้เกิดความคาดหวังของผู้รับสารซึ่งเป็นผู้ที่ใช้ทำเนียบภาษานั้น ๆ เป็นต้นว่า หากแปลเอกสารกฎหมายให้นักกฎหมายอ่าน แต่ใช้ทำเนียบภาษารุคกิจ หรือทำเนียบภาษาทั่วไป อาจทำให้นักกฎหมายนั้นกล่าวว่า บทแปลนี้คุณภาพไม่ดี เพราะไม่ได้ใช้คำ หรือรูปประโยคทางกฎหมายที่นักกฎหมายนั้นคุ้นเคย ตัวอย่างเช่น หากผู้แปลแปลคำว่า Compromise เป็น ประนีประนอม เนื่องจากผู้แปลไม่รู้ทำเนียบภาษากฎหมาย คือไม่ทราบว่าคำศัพท์คำนี้ใช้ในภาษากฎหมายไทยว่า ประนีประนอมยอมความ บทแปลภาษากฎหมายของผู้แปลคนนี้ก็จะมีคุณภาพด้อยลงหากผู้อ่านบทแปลนั้นเป็นนักกฎหมาย และมีความคุ้นเคยกับภาษากฎหมายเป็นอย่างดี

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเกิดคำถามว่า หากต้องแปลเอกสารที่มีทำเนียบภาษาเฉพาะเช่นภาษากฎหมายนี้ จะต้องทำอย่างไรจึงจะสามารถผลิตบทแปลภาษากฎหมายที่มีคุณภาพได้ หากผู้แปลไม่มีความรู้พื้นฐานหรือความรู้เฉพาะด้านทางกฎหมาย หรือหากไม่รู้จักทำเนียบภาษากฎหมายมาก่อน การใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม เช่น พจนานุกรมศัพท์บัญญัติเฉพาะด้าน ไม่ว่าจะเป็นพจนานุกรมสองภาษา หรือพจนานุกรมภาษาเดียว เช่น ศัพท์บัญญัตินิติศาสตร์เพียงอย่างเดียวจะช่วยแก้ปัญหาการแปลไม่ถูกทำเนียบภาษาได้หรือไม่ บทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคลังข้อมูลภาษากฎหมายซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า จะช่วยเสริมประสิทธิภาพของทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม คือพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทาง และทำให้ผู้แปลสามารถผลิตบทแปลที่ถูกทำเนียบภาษากฎหมายได้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

คลังข้อมูลภาษา

3.1. คลังข้อมูลภาษาคืออะไร

วิโรจน์ อรุณมานะกุล³³ ให้คำนิยามของคลังข้อมูลภาษา (Corpus) ไว้ดังนี้

“คลังข้อมูลภาษา (Corpus) คือ ข้อมูลภาษาเขียนหรือภาษาพูดที่เป็นภาษาที่ใช้จริงซึ่งรวบรวมขึ้นในปริมาณที่มากเพียงพอตามข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่กำหนดขึ้น เพื่อนำคลังข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา”

ส่วน Stubbs, Michael³⁴ ให้คำนิยามคลังข้อมูลภาษาว่า

“An instance of language in use, either spoken or written: a piece of language behaviour which has occurred naturally, without the intervention of the linguist”

และ Kennedy, Graeme³⁵ ให้คำนิยามคลังข้อมูลภาษาไว้ว่า

“A corpus is a body of written text or transcribed speech which can serve as a basis for linguistic analysis and description.”

จากคำนิยามข้างต้น ภาษาที่ใช้จริงหมายความว่า ตัวอย่างภาษาในคลังข้อมูลนั้นรวบรวมจากสถานการณ์การใช้จริงในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของภาษาพูดหรือภาษาเขียน ยกตัวอย่างเช่น ในคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทย ตัวอย่างการใช้จริงของภาษาก็คือภาษาที่ปรากฏอยู่ในตัวบทกฎหมายไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติต่าง ๆ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงฯ ภาษาที่เลือกมาเก็บไว้เป็นตัวอย่างในคลังข้อมูลภาษามิได้ปรับแต่ง หรือจัดระเบียบทางหลักภาษาศาสตร์เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษาแต่อย่างใด ถือเป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่ แท้จริง (Authentic) ดังที่ Bowker, Lynne และ Pearson, Jennifer³⁶ กล่าวว่า

³³ วิโรจน์ อรุณมานะกุล. ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

³⁴ อ้างถึงใน Mona, Baker. Routledge Encyclopaedia of Translation. Routledge: 1998. 50.

³⁵ Kennedy, Graeme. An Introduction to Corpus Linguistics. London: Longman, 1998.

³⁶ Bowker, Lynne and Pearson, Jennifer. Working with Specialised Language: A Practical Guide to Using Corpora. London and New York: Routledge, 2002.

“If a text is authentic, that means that it is an example of real “live” language and consists of a genuine communication between people going about their business. In other words, the text is naturally occurring and has not been created for the express purpose of being included in a corpus in order to demonstrate a particular point of grammar, etc.”

เมื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสร้างคลังข้อมูลและรวบรวมได้ตัวอย่างข้อมูลภาษาตามหลักเกณฑ์นั้นแล้ว ก็จะเป็นที่ข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถสืบค้นและแสดงผลต่าง ๆ ได้ เพื่อนำไปใช้ศึกษาลักษณะทางภาษาศาสตร์จากตัวอย่างการใช้ภาษานั้น ๆ ปัจจุบัน นิยมบันทึกตัวอย่างการใช้ภาษาในรูปแบบของฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพราะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะช่วยให้สามารถเก็บบันทึกคลังข้อมูลภาษาขนาดใหญ่ ที่มีข้อมูลจำนวนมากได้ ทั้งยังช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นคลังข้อมูลเพื่อศึกษาตัวอย่างการใช้ภาษาได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลที่จะนำมารวบรวมในคลังข้อมูลภาษาจึงต้องอยู่ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เอกสารรูปแบบดังกล่าวมีที่มาจาก 3 แหล่งอันได้แก่

1. เอกสารที่พิมพ์และบันทึกในคอมพิวเตอร์โดยตรง
2. เอกสารที่นำไปเข้าเครื่องสแกนเนอร์เพื่อแปลงเป็นเอกสารภาพและบันทึกในคอมพิวเตอร์
3. เอกสารที่คัดลอกหรือดาวน์โหลดมาจากอินเทอร์เน็ต

3.2 ประเภทของคลังข้อมูลภาษา

การจำแนกประเภทของคลังข้อมูลภาษา มีเกณฑ์การจำแนกหลายประการ โดยหลักแล้วคลังข้อมูลภาษาจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยใช้หลักเกณฑ์ 4 ประการดังต่อไปนี้³⁷

1) คลังข้อมูลจำแนกตามวัตถุประสงค์การนำไปใช้

1. คลังข้อมูลภาษาทั่วไป (General Corpora)
2. คลังข้อมูลภาษาเฉพาะทาง (Specialised Corpora) คลังข้อมูลภาษาทั่วไปคือคลังข้อมูลที่รวบรวมการใช้ภาษาโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ส่วนคลังข้อมูลภาษาเฉพาะทาง คือคลังข้อมูลที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาภาษาเฉพาะทาง โดยที่ผู้จัดทำคัดเลือกและรวบรวมเฉพาะข้อมูลของภาษาที่ต้องการศึกษาโดยเฉพาะ เช่น คลังข้อมูลภาษาเด็ก CHILDES (Children Language Data Exchange Systems) ของมหาวิทยาลัย Carnegie Mellon (<http://poppy.psy.cmu.edu/childes/>) คลังข้อมูลภาษาธุรกิจ คลังข้อมูลภาษากฎหมาย เป็นต้น

³⁷ วิโรจน์ อรุณมานะกุล. ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. หน้า 18-20.

2) คลังข้อมูลจำแนกตามลักษณะข้อมูลภาษา

1. คลังข้อมูลภาษาพูด
2. คลังข้อมูลภาษาเขียน

3) คลังข้อมูลจำแนกตามลักษณะการจัดเก็บข้อมูล

1. คลังข้อมูลที่เก็บเฉพาะตัวบทหรือข้อความล้วน (Plain Text)
2. คลังข้อมูลที่เก็บข้อความที่มีการกำกับข้อมูลอื่นไว้ด้วย (Annotated Text)³⁸

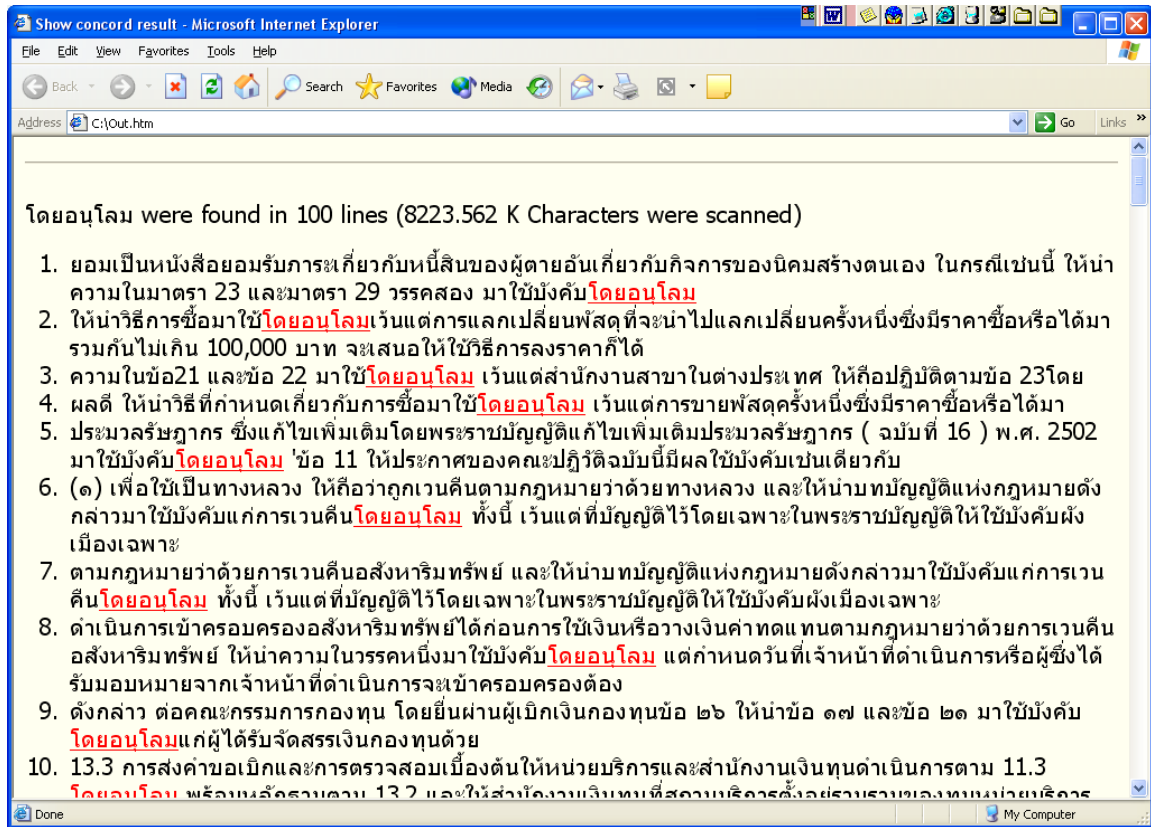
4) คลังข้อมูลภาษาจำแนกตามจำนวนภาษาที่นำมารวบรวมเข้าคลังข้อมูล

1. คลังข้อมูลภาษาเดียว (Monolingual Corpora)
2. คลังข้อมูลเทียบภาษา (Multilingual Corpora) คลังข้อมูลภาษาเดียวคือคลังข้อมูลที่เลือกเฉพาะข้อมูลภาษาในภาษาใดภาษาหนึ่งขณะที่คลังข้อมูลเทียบภาษาหมายถึง คลังข้อมูลภาษาที่มีโครงสร้างแบบเดียวกัน เลือกเก็บตัวบทต่าง ๆ เหมือนกัน แต่ทำในคนละภาษา เพื่อให้เปรียบเทียบความเหมือนความต่างระหว่างภาษา
3. คลังข้อมูลเทียบบท (Parallel Corpora) คลังข้อมูลเทียบบทคือคลังข้อมูลที่เก็บรวบรวมตัวอย่างการใช้ภาษาของภาษาใดภาษาหนึ่ง และเปรียบเทียบกับตัวอย่างการใช้ภาษาของอีกภาษาหนึ่งที่แปลมาจากภาษาข้างต้น โดยจะแสดงผลโดยจับคู่ หรือ Align ระหว่างข้อความต้นฉบับและข้อความที่แปล เพื่อให้สามารถดึงข้อมูลทั้งสองส่วนออกมาแสดงพร้อมกันได้

3.3 ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษา

ตามคำนิยามข้างต้น คลังข้อมูลภาษามีประโยชน์คือทำให้ผู้ใช้คลังข้อมูลได้เห็นตัวอย่างการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ทำให้ทราบว่าภาษาที่อยู่ในคลังข้อมูลมีระเบียบวิธีใช้อย่างไร คำศัพท์แต่ละคำจะปรากฏร่วมกับคำศัพท์อื่น ๆ อะไรได้บ้าง หรือภาษาที่รวบรวมในคลังข้อมูลนั้นมีรูปแบบการจัดเรียงและผูกประโยคอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ในคลังข้อมูลภาษากฎหมายซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้ ผู้ใช้คลังข้อมูลจะเห็นตัวอย่างการใช้คำศัพท์ (Keyword) ในบริบทต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 3.1

³⁸ Annotation คือการกำกับข้อมูล หมายถึง การเพิ่มเติมข้อมูลอื่น ๆ นอกจากตัวข้อความของเอกสารนั้น ข้อมูลส่วนที่เพิ่มเติมเข้าไปนี้เรียกว่า Markup คลังข้อมูลภาษากฎหมายที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยนี้จัดอยู่ในประเภทข้อความล้วน Plain Text

ภาพที่ 3.1 แสดงตัวอย่าง Keyword “โดยอนุลอม” ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งค้นได้จากคลังข้อมูลภาษา กฎหมาย

ข้อความที่อยู่ด้านซ้ายของ Keyword “โดยอนุลอม” ซึ่งทำเป็นตัวสีแดงและขีดเส้นใต้ไว้นี้แสดงให้เห็นว่า ในสถานการณ์การใช้จริงของภาษากฎหมายไทย Keyword “โดยอนุลอม” จะปรากฏในประโยคที่มีระเบียบแบบแผนค่อนข้างแน่นอน นั่นคือ จะปรากฏร่วมกับวลีที่ทำเป็นตัวทึบไว้ดังต่อไปนี้

<p>“ให้ นำ (1.ความในมาตรา/ วรรค/ ข้อ...)
 (2. บทบัญญัติแห่งกฎหมาย...)
 (3. กฎหมายว่าด้วย...)
(4. อื่น ๆ)</p>	มา บังคับใช้/ ใ้ บังคับ โดยอนุลอม”

ลักษณะทางภาษาที่คลังข้อมูลแสดงได้ดังกล่าวข้างต้นนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาภาษา โดยแบ่งเป็นประโยชน์ประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้³⁹

1. ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนภาษา
2. ประโยชน์ด้านการวิจัยทางภาษาศาสตร์

³⁹ วิโรจน์ อรุณมานะกุล. ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. หน้า 24.

3. ประโยชน์ด้านการแปลภาษา และ
4. ประโยชน์ด้านการประมวลผลภาษาธรรมชาติ ซึ่งในที่นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะประโยชน์ในการแปลภาษา

3.3.1 ประโยชน์ด้านการแปลภาษา

การแปลเอกสารไม่ว่าจะเป็นเอกสารโดยทั่วไป หรือเอกสารเฉพาะสาขา เช่น เอกสารกฎหมาย เอกสารด้านธุรกิจ ผู้แปลจะต้องมีทักษะในกระบวนการแปลสองส่วน⁴⁰ อันได้แก่ ทักษะการทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension Skill) และทักษะการถ่ายทอดเป็นฉบับแปล (Reformulation Skill) คลังข้อมูลภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคลังข้อมูลภาษาเฉพาะทางจะเป็นประโยชน์ต่อผู้แปล คือช่วยให้กระบวนการแปลทั้งขั้นตอนการทำความเข้าใจและการถ่ายทอดเป็นฉบับแปลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1) กระบวนการทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension Phase)

เงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจต้นฉบับคือฐานความรู้ของผู้แปล (Knowledge Base) ความรู้ที่แบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ ความรู้ด้านภาษา (Linguistic Knowledge) และความรู้นอกเหนือจากภาษา (Extralinguistic Knowledge) ความรู้ด้านภาษาในกระบวนการนี้หมายถึง ความรู้ภาษาในเชิงรับ (Passive Linguistic Knowledge) คือรู้ภาษาในต้นฉบับนั่นเอง ความรู้นี้จะทำให้ผู้แปลเข้าใจความหมายต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารของต้นฉบับต้องการสื่อให้ผู้รับสารทราบ ส่วนความรู้นอกเหนือจากภาษา หมายถึงความรู้เนื้อหาสาระที่ผู้ส่งสารในต้นฉบับต้องการถ่ายทอดให้ผู้รับสาร

คลังข้อมูลภาษาจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการทำความเข้าใจต้นฉบับอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของคลังข้อมูลและการนำไปใช้งาน กล่าวคือ หากต้องแปลเอกสารจากภาษาต่างประเทศเข้าสู่ภาษาแม่ คลังข้อมูลภาษาเฉพาะทางที่เป็นภาษาแม่เพียงภาษาเดียว (Specialised Monolingual Native-Language Corpora) จะไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้แปลในการทำ ความเข้าใจภาษาในต้นฉบับซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ แต่จะช่วยให้ผู้แปลสามารถเพิ่มเติมความรู้ นอกเหนือจากภาษา (Extralinguistic Knowledge) หรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่แปลได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีของคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นการทดลองนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยมาใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ประโยชน์ที่ผู้ใช้จะได้รับในกระบวนการทำความเข้าใจต้นฉบับคือหากผู้แปลไม่เข้าใจแนวคิดของ Set Off ซึ่งพบในต้นฉบับแม้จะพบความหมายภาษาไทยว่า “หักกลบ

⁴⁰ Gile, Daniel. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, 1995, 101 – 106.

ลบทนี้” ในพจนานุกรมเฉพาะทางภาษาไทยแล้วก็ตาม ผู้แปลอาจใช้คลังข้อมูลภาษาทฤษฎีภาษาไทยสืบค้น คำว่า “หักกลบลบหนี้” เมื่อพบแล้วผู้แปลสามารถอ่านเนื้อหาที่อยู่แวดล้อมคำดังกล่าวเป็นภาษาไทยได้ การอ่านจะช่วยให้ผู้แปลซึ่งอาจไม่มีความรู้เรื่องหักกลบลบหนี้เข้าใจเรื่อง หรือแนวคิดในต้นฉบับได้ มากยิ่งขึ้น คือมีฐานความรู้นอกเหนือจากภาษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีข้อคิดเกี่ยวกับสิ่งที่แปลน้อยลง และ ใช้คำเรียก หรือคำอธิบายในภาษาปลายทางได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2) กระบวนการถ่ายทอดเป็นฉบับแปล (Reformulation Phase)

ในกระบวนการนี้ เงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้งานแปลมีคุณภาพคือความรู้ด้านภาษาในเชิงรุก (Active Linguistic Knowledge) ความรู้ประเภทนี้จะช่วยให้ผู้แปลถ่ายทอดสิ่งที่ได้ทำความเข้าใจจากข้อ 1 ข้างต้นมาสู่ภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การกล่าวว่าผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความเข้าใจต้นฉบับได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมหมายความว่า ผู้แปลจะต้องใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดได้อย่างเป็นธรรมชาติตามที่กลุ่มผู้ใช้ภาษาปลายทางยอมรับ หรือคาดหวัง เช่น หากแปลเอกสารทฤษฎีจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย การถ่ายทอดความคิดในต้นฉบับให้ถูกต้องเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดด้วยภาษาที่เหมาะสม และถูก ทำเนียบภาษาทฤษฎีด้วย นั่นคือ ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดเป็นภาษาทฤษฎีภาษาไทยที่ดีและเป็นที่ยอมรับ ของกลุ่มผู้ใช้ภาษาทฤษฎี เช่น ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา เป็นต้น

คลังข้อมูลภาษาเป็นประโยชน์ต่อผู้แปลในกระบวนการถ่ายทอดความเข้าใจเป็นฉบับแปลคือ

1. ช่วยให้ผู้แปลเลือกใช้คำได้ตรงความหมายและเข้ากับบริบทรอบข้าง
2. ช่วยให้ผู้แปลเลือกใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง และมีที่ใช้จริงในบริบทของภาษาปลายทาง
3. ช่วยให้ผู้แปลใช้คำปรากฏร่วม (Collocation)⁴¹ ที่มีอยู่ในภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้อง

3.3.2 ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษาต่อการแปลเอกสารทฤษฎี

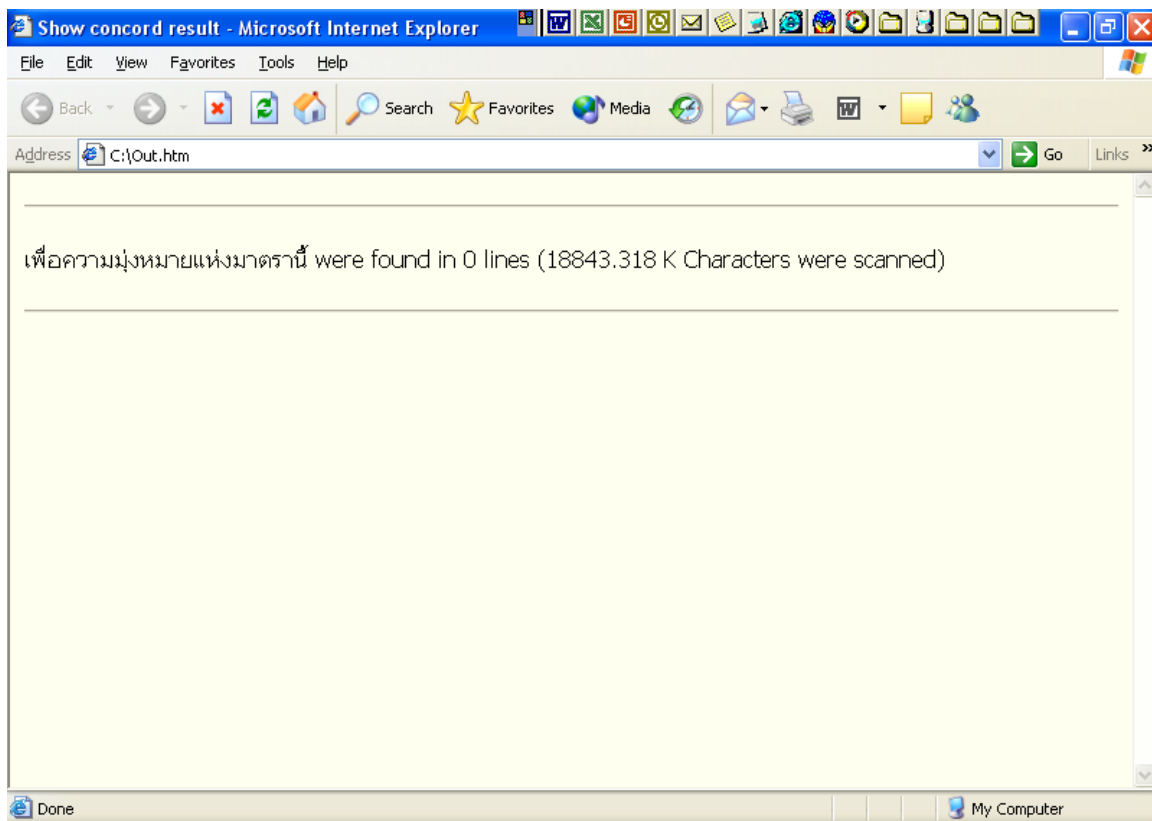
ดังที่ได้กล่าวไว้โดยละเอียดในบทที่ 2 ข้างต้น เรื่องทำเนียบภาษาทฤษฎี คลังข้อมูลภาษาทฤษฎีเป็นประโยชน์ต่อการแปลเอกสารทฤษฎี เนื่องจากภาษาทฤษฎีมีระเบียบแบบแผน การใช้ภาษาก่อนข้างแน่นอนทั้งในระดับคำ ระดับวากยสัมพันธ์และระดับปริจเฉท การใช้ภาษาทฤษฎี

⁴¹ คำปรากฏร่วม หรือ Collocation หมายถึง คำหรือวลีที่มักปรากฏใช้ร่วมกันจนเป็นปกติ (collocation of a given word are statements of the habitual or customary places of that word) (วิโรจน์ อรุณมานะกุล. ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. หน้า 213. ตัวอย่างของ คำปรากฏร่วมได้แก่ Accurate/ Correct/ Precise/ False Information ไม่ใช่ True Information (ที่มา: Runcie, Moira. Oxford Collocations: Dictionary for Students of English. Oxford University Press. 2002.

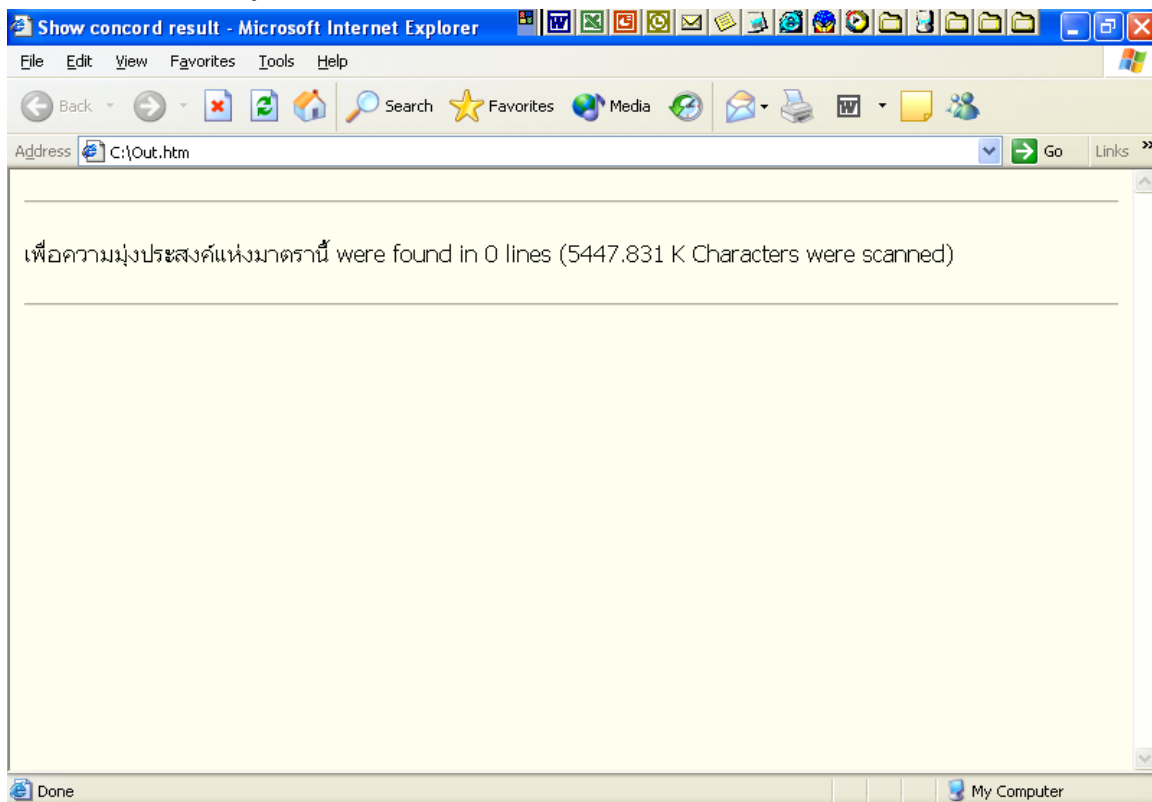
ระดับคำ ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ถ้อยคำทางกฎหมายได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ได้บัญญัติไว้ ส่วนระดับวากยสัมพันธ์นั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องผูกประโยคต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เพื่อให้ประโยคต่าง ๆ กระจ่างชัดเจน ไม่กำกวม หรือเยิ่นเย้อ สำหรับการใช้อีกภาษากฎหมายในระดับปริจเฉท ผู้ใช้ภาษาจะต้องเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ และเลือกใช้สำนวนลีลาภาษากฎหมายที่ถูกต้องตรงตามทำเนียบภาษากฎหมาย คือเป็นไปตามความคาคหมายของผู้รับสารซึ่งอยู่ในแวดวงอาชีพทางกฎหมาย

การนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายมาใช้ในการแปลเอกสารกฎหมาย ผู้แปลจะเห็นตัวอย่างการใช้อีกภาษาในสถานการณ์จริง เนื่องจากคลังข้อมูลภาษาภาษานี้สร้างขึ้น โดยรวบรวมเอกสารกฎหมายต่าง ๆ ของไทย ผู้แปลสามารถใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นคำ หรือวลีที่สงสัย หรือที่ต้องการทราบว่ามีความหมาย หรือมีวิธีใช้ร่วมกับคำอื่น ๆ ตรงกับที่สันนิษฐานไว้หรือไม่ นอกจากนี้ ผู้แปลในฐานะที่ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายยังอาจทำความเข้าใจแนวคิดของถ้อยคำต่าง ๆ ที่มีปัญหาในขั้นตอนการทำความเข้าใจต้นฉบับ โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์จะแสดงผลการสืบค้นเป็นตัวอย่างการใช้คำโดยมีจำนวนของคำแวดล้อมทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของคำหลัก หรือวลีหลักตามที่ผู้ใช้โปรแกรมกำหนดไว้ ผู้ใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ยังสามารถกำหนดจำนวนของตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผลได้อีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้แปลซึ่งใช้คลังข้อมูลภาษาภาษานี้เป็นทรัพยากรการแปลจะได้รับประโยชน์จากคลังข้อมูลภาษาภาษานี้ คือทำให้ใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ ในฉบับแปลได้ถูกต้อง ค่าความถี่ของตัวอย่างการใช้คำ หรือวลีที่ใช้สืบค้นนั้นจะช่วยสนับสนุนสมมติฐานของผู้แปล และทำให้ผู้แปลมั่นใจได้ว่าถ้อยคำสำนวนที่ตนเลือกมาใช้ในบทแปลนั้นถูกต้องทั้งในแง่ของความหมาย และมีระเบียบแบบแผนการใช้อีกภาษาตรงตามที่นิยมใช้กันในการทำเนียบภาษาภาษาไทย

ยกตัวอย่างเช่น เมื่อผู้แปลต้องแปลสำนวน “For the purpose of this Section” ที่พบในต้นฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงใช้พจนานุกรมศัพท์นิติศาสตร์ ด้วยเห็นว่าอาจทำให้พบคู่สำนวนนี้ในภาษาไทย แต่ในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางคือ พจนานุกรมศัพท์นิติศาสตร์ อังกฤษ – ไทย ไทย – อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 4 (แก้ไขเพิ่มเติม) กลับไม่พบสำนวนดังกล่าว ดังนั้น ผู้แปลจึงค้นคำว่า “Purpose” ความหมายที่พบคือ “ความมุ่งประสงค์, ความมุ่งหมาย” อย่างไรก็ตาม ผู้แปลไม่แน่ใจว่าความหมายที่ได้ “ความมุ่งประสงค์” หรือ “ความมุ่งหมาย” นี้เมื่อนำไปเข้าสำนวนเป็น “เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้” หรือ “เพื่อความมุ่งหมายแห่งมาตรานี้” แล้ว จะถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ มีที่ใช้จริงในภาษาภาษาไทยหรือไม่ ผู้แปลจึงใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นในคลังข้อมูล โดยกำหนดค่าให้มีจำนวนคำด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นด้านละ 250 คำ และกำหนดจำนวนสูงสุดของตัวอย่างเป็น 1,000 ตัวอย่าง จากนั้นให้โปรแกรมแสดงตัวอย่างการใช้สำนวน “เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้” หรือ “เพื่อความมุ่งหมายแห่งมาตรานี้” ผลการสืบค้นพบว่า ไม่พบที่ใช้ทั้งสองสำนวนข้างต้นในภาษาภาษาไทย ดังแสดงในภาพที่ 3.2 และ 3.3 ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงตัดสินใจไม่ใช้ทั้งสองสำนวนตามที่ได้สันนิษฐานไว้ เนื่องจากเห็นว่าหากใช้จะทำให้ฉบับแปลมีสำนวนภาษาไม่เป็นธรรมชาติตามที่ผู้ใช้ภาษาภาษานี้ใช้กัน

ภาพที่ 3.2 แสดงผลการสืบค้นสำนวน “เพื่อความมุ่งหมายแห่งมาตรานี้” ไม่พบที่ใช้ของสำนวนดังกล่าว
ในคลังข้อมูล

ภาพที่ 3.3 แสดงผลการสืบค้นสำนวน “ความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้” ไม่พบที่ใช้ของสำนวน ดังกล่าว
ในคลังข้อมูล

ต่อมาผู้แปลจึงลองสืบค้นวลีว่า “แห่งมาตรานี้” โดยกำหนดจำนวนคำรอบข้างคำค้นทั้งด้านซ้ายและด้านขวาอย่างละ 250 คำ มีจำนวนสูงสุดของตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมคอนคอร์เดนซ์แสดงผลเท่ากับ 100 ตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าจะมีวลีใดบ้างที่จะอยู่ด้านหน้า “แห่งมาตรานี้” ผลการสืบค้นพบว่า ในจำนวนตัวอย่างที่พบ “แห่งมาตรานี้” ทั้งหมด 32 ตัวอย่างนั้น มีวลีที่จะอยู่หน้า “แห่งมาตรานี้” เรียงลำดับตามจำนวนตัวอย่างจากมากไปน้อยได้แก่

1) “เพื่อประโยชน์” จำนวน 26 ตัวอย่าง เช่น

1. บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ ผู้ถือหุ้นของบริษัทหลักทรัพย์จะมีมติเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งของสำนักงานมิได้ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าคำสั่งของสำนักงานตามวรรคหนึ่งเป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี
2. ให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยตนได้รับประโยชน์ตอบแทน เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ บุคคลตามวรรคหนึ่งให้รวมถึง (1) กรรมการ ผู้จัดการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานหรือผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาด
3. มาตรา 8 ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่ผู้ขับขี่ไม่อาจแลเห็นทางพอแก่ความปลอดภัยมาใช้ในทางเดินรถ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้วัสดุกรองแสงกับรถที่นำมาใช้ในทางเดินรถได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
4. งอข้อมือชูขึ้นโบกไปทางซ้ายหลายครั้ง เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ในกรณีที่รถยนต์นั้นมีเครื่องจับอยู่ทางด้านซ้าย ให้ผู้ขับขี่ใช้ไฟสัญญาณแทนการใช้สัญญาณด้วยมือและแขน

และ

- 32 จ่ายเงินเดือน และให้ส่วนราชการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนให้สมาชิกผู้นั้นในจำนวนที่เท่ากันพร้อมการส่งเงินสะสมนั้นเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ เงินเดือนไม่รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา สำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ สำหรับการสู้รบ สำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดหรือเงินเพิ่มอย่างอื่น

2. “เพื่อความประสงค์” จำนวน 1 ตัวอย่าง

14. ธนาคารนั้นเป็นคำรักษาบัญชีที่กล่าวแล้ว และธนาคารนั้นไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยตามบัญชีฝากให้แก่กระทรวงการคลัง เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ ให้มอบกิจการของส่วนราชการกรมบัญชีกลางและกรมคลังบางส่วน ตามจำเป็นพร้อมทั้งเงินที่อนุญาตในงบประมาณสำหรับส่วนราชการนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับ ฝ่ายการธนาคาร

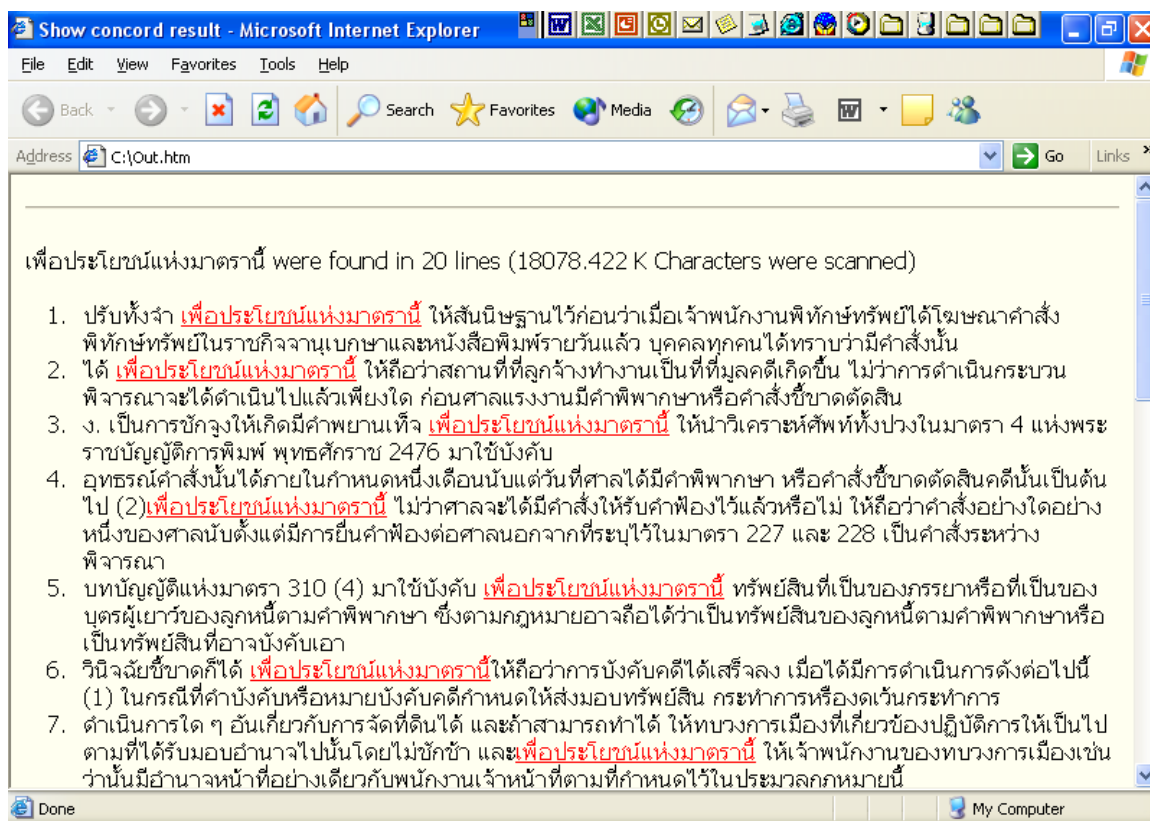
3. “เพื่อวัตถุประสงค์” จำนวน 1 ตัวอย่าง

24. สัญญาจะตกลงยินยอมด้วยเพื่อวัตถุประสงค์**แห่งมาตรา 11** ผลผลิตรวม เมื่อเกี่ยวกับก๊าซให้หมายถึงรายได้ทั้งหมดจากการขายก๊าซหมวด 7

4. อื่น ๆ เช่น

5. หาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู (3) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้อ้างสิทธิตาม (1) หรือ (2) **แห่งมาตรานี้** ต้องร้องขอผ่อนผันก่อนยื่นคำขอที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่
6. การเลือกตั้งผู้แทนผู้เช่าหรือผู้ให้เช่านั้น ภายใต้บังคับบทบัญญัติ**แห่งมาตรานี้** การเลือกตั้งหรือคัดเลือกผู้แทนผู้เช่า และผู้แทนผู้ให้เช่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบก
7. ว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จนรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น บทบัญญัติ**แห่งมาตรานี้** มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค้าประเวณี ซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม
- 30 ท้องถิ่น ภายใต้บังคับอนุมาตรา (4) และ (5) **แห่งมาตรานี้** ให้พัศดีเป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะสั่งให้ใช้เครื่องพันขนากการแก่ผู้ต้องขังและที่จะเพิกถอนคำสั่งนั้น

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างที่แสดงในโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ข้างต้น ผู้แปลเห็นว่า ส่วนที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “For the purpose of this Section” และนำที่จะเลือกใช้เป็นส่วนแปลคือ “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” การกล่าวถึงความหมายใกล้เคียงและนำที่จะเลือกใช้เป็นส่วนแปล ผู้แปลมีเหตุผลสองประการ ประการแรก ผู้แปลพิจารณาเห็นว่าข้อความแวดล้อม “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” เป็นบริบทที่แสดงแนวความคิดใกล้เคียงกับบริบทในต้นฉบับ ประการที่สอง ผู้แปลพิจารณาจากจำนวนความถี่ของสำนวน “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” เห็นว่าสำนวนดังกล่าวมีที่ใช้มากกว่าสำนวนอื่น ๆ และเมื่อผู้แปลลองใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ตรวจสอบความถี่ของสำนวน “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” โดยตรงก็ได้ผลว่ามีที่ใช้ถึง 20 ตัวอย่าง จากจำนวนตัวอย่างสูงสุด 1,000 ตัวอย่าง ดังแสดงในภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 แสดงผลการสืบค้นจำนวน “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้” พบที่ใช้จำนวนดังกล่าวในคลังข้อมูลถึง 20 ตัวอย่าง

3.4 การสร้างคลังข้อมูลภาษา

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของคลังข้อมูลภาษา อันได้แก่ หลักเกณฑ์การออกแบบและการสร้างคลังข้อมูลภาษา และขั้นตอน การรวบรวม จัดเก็บและสืบค้นคลังข้อมูลภาษาเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปล

3.4.1 หลักเกณฑ์การออกแบบและการสร้างคลังข้อมูล

Bowker, Lynne และ Pearson, Jennifer⁴² ให้แนวทางการออกแบบคลังข้อมูลไว้ว่าการออกแบบคลังข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทาง (Special Purpose Corpus) หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงได้แก่ ขนาดของคลังข้อมูล (Corpus Size) แหล่งที่มา (Authorship) สื่อการนำเสนอ (Medium) หัวเรื่อง (Subject Field หรือ Domain) ภาษา (Language) และอายุของเอกสาร (Publication Date)

⁴² Bowker, Lynne and Pearson, Jennifer. *Working with Specialised Language: A Practical Guide to Using Corpora*. London and New York: Routledge, 2002, 45-52.

1) ขนาดของคลังข้อมูล (Corpus Size)

เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนว่าคลังข้อมูลที่ดีควรมีขนาดเท่าใด หรือประกอบด้วยข้อมูลภาษาจำนวนกี่คำ ด้วยเหตุนี้ การกำหนดขนาดที่เหมาะสมของคลังข้อมูล จึงต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ เช่น วัตถุประสงค์การนำคลังข้อมูลไปใช้งาน จำนวนข้อมูลที่มีอยู่ในแหล่งต่าง ๆ รวมถึงระยะเวลาการจัดทำคลังข้อมูล และที่สำคัญยังต้องคำนึงว่าข้อมูลที่รวบรวมมานั้นแสดงลักษณะของภาษาเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษได้อย่างครบถ้วนและครอบคลุมเพียงพอหรือไม่ ทั้งนี้เป็นเพราะคลังข้อมูลที่มีขนาดใหญ่มาก และมีจำนวนคำหลายล้านคำมิได้หมายความว่า จะช่วยให้ผู้ใช้คลังข้อมูลได้รับประโยชน์มากกว่าคลังข้อมูลขนาดเล็ก หากว่าคลังข้อมูลขนาดใหญ่ นั้นจัดสร้างขึ้น โดยขาดหลักเกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล หรือการจัดการที่เหมาะสม

2) แหล่งที่มาของข้อมูล (Authorship)

การสร้างคลังข้อมูลภาษาเฉพาะทางหรือ Language for Special Purposes --LSP Corpora หลักเกณฑ์สำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูล ผู้ที่สร้างเอกสารที่จะรวบรวมมาไว้ในคลังข้อมูลจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ หรือเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงอาชีพนั้นจริง ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าคลังข้อมูลที่ได้เป็นตัวแทนของภาษาที่ใช้กันในสาขาวิชาหรือแวดวงอาชีพนั้น เพราะฉะนั้น หากต้องการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย แหล่งที่มาของข้อมูล หรือผู้ที่ร่างเอกสารกฎหมายนั้นควรจะเป็นหน่วยงานราชการที่มีภาระหน้าที่โดยตรงในการร่างกฎหมาย ไม่ควรเป็นองค์กรเอกชน หรือบุคคลธรรมดาโดยทั่วไป

3) สื่อการนำเสนอ (Medium)

การพิจารณาสื่อการนำเสนอ (Medium) ของคลังข้อมูลภาษาหมายความว่า ข้อมูลภาษาในคลังข้อมูลนำมาจากเอกสารที่เขียนขึ้นแต่เดิม (Written Text) หรือจากเอกสารที่เรียบเรียงจากการพูด (Transcription of a Spoken Text)⁴³

4) หัวเรื่อง (Subject Field หรือ Domain)

เอกสารต่าง ๆ ที่รวบรวมเพื่อสร้างเป็นคลังข้อมูลนั้นจะต้องมีหัวเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกับสาขาวิชา หรือแวดวงอาชีพที่ต้องการนำภาษาเฉพาะทางมาสร้างเป็นคลังข้อมูลงานวิจัยนี้จะแบ่งหัวเรื่อง (Subject Field หรือ Domain) ของเอกสารในสาขาวิชานิติศาสตร์ออกเป็น 2 หัวเรื่องคือ หัวเรื่องหลัก

⁴³ Bowker, Lynne and Pearson, Jennifer. Working with Specialised Language: A Practical Guide to Using Corpora. London and New York: Routledge, 2002.

(Main Subject Field หรือ Domain) และหัวเรื่องย่อย (Sub-field หรือ Sub-Domain) หัวเรื่องหลักได้แก่ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย⁴⁴ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายต่าง ๆ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ฯลฯ ส่วนหัวเรื่องย่อยได้แก่เอกสารด้านกฎหมายอื่น ๆ เช่น คำพิพากษาของศาล หมายศาล เอกสารสัญญา พิณัยกรรม คำฟ้อง หนังสือมอบอำนาจ ฯลฯ

5 ภาษา (Language)

การสร้างคลังข้อมูล ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งคือภาษาของเอกสารที่จะนำมารวบรวมไว้ในคลังข้อมูล กล่าวคือ การสร้างคลังข้อมูลภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย (Thai Monolingual Corpora) จะต้องพิจารณาว่าเอกสารที่เลือกมานั้นเขียนด้วยภาษาไทยแต่เดิมหรือไม่ หรือว่าเป็นเอกสารที่แปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย อีกทั้งยังต้องพิจารณาด้วยว่าผู้เขียนเอกสารนั้นเป็นเจ้าของภาษาหรือไม่ มิเช่นนั้นแล้ว อาจทำให้คลังข้อมูลภาษาที่ได้ไม่สามารถแสดงลักษณะภาษาอย่างเป็นธรรมชาติตามมาตรฐานของภาษานั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น หากผู้วิจัยสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายโดยรวบรวมฉบับแปลภาษาไทยของพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษ คลังข้อมูลที่ได้อาจมีคุณภาพลดลงเนื่องจากภาษาไทยที่เกิดจากการแปลย่อมได้รับอิทธิพลหรือคุณลักษณะทางภาษาจากภาษาอังกฤษอย่างแน่นอนไม่น้อย หรือหากผู้วิจัยรวมเอกสารภาษาไทยที่ชาวต่างชาติเป็นผู้เขียนเข้าไว้ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย ก็จะทำให้ภาษาไทยบางส่วนในคลังข้อมูลไม่ใช่ภาษาไทยที่น่าเชื่อถือ หรือควรนำมาศึกษาลักษณะเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลได้

6) อายุของเอกสาร (Publication Date)

หลักเกณฑ์สุดท้ายที่ควรคำนึงถึงหากต้องการสร้างคลังข้อมูลภาษาเฉพาะทางคือช่วงเวลาการสร้างเอกสารซึ่งจะนำมารวบรวมเข้าไว้ในคลังข้อมูล การนำเอกสารที่เป็นปัจจุบัน หรือเขียนขึ้นไม่นานมาสร้างเป็นคลังข้อมูลนั้นเหมาะสมกับการศึกษาลักษณะภาษาเฉพาะของบางสาขาวิชาซึ่งต้องการความเป็นปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาที่วัตถุประสงค์การใช้งานของคลังข้อมูลเป็นสำคัญด้วย คือพิจารณาว่าจะนำคลังข้อมูลไปใช้ศึกษาภาษาเฉพาะทาง (LSP) ด้านใด เนื่องจากคลังข้อมูลที่รวบรวมขึ้นจากเอกสารที่มีอายุนานกว่าอาจแสดงลักษณะภาษาเฉพาะบางประการซึ่งเอกสารที่เป็นปัจจุบันกว่าไม่สามารถแสดงได้

⁴⁴ พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ให้คำนิยาม“บทบัญญัติ” ไว้ว่า ข้อความที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในกฎหมาย

3.4.2 ขั้นตอนการรวบรวม จัดเก็บและสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ปัจจุบัน เอกสารกฎหมายส่วนใหญ่ที่ต้องการนำมารวบรวมในคลังข้อมูลนั้นจะอยู่ในรูปของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ไม่จำเป็นต้องพิมพ์และบันทึกเป็นเอกสารในคอมพิวเตอร์ หรือใช้เครื่องสแกนเนอร์ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นในหัวข้อคลังข้อมูล ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำนวนมากจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายขึ้นเพื่อเผยแพร่ ทั้งที่เป็นฐานข้อมูลที่เข้าถึงได้จากซีดีรอมซึ่งมีจำหน่ายอยู่ทั่วไป และจากอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ www.lawonline.co.th, www.siamlaw.com และ www.kodmhai.com เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารกฎหมายเฉพาะจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th ด้วยเหตุผลเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูล รายละเอียดของขั้นตอนการรวบรวม จัดเก็บและสืบค้นมีดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษากฎหมาย
2. คัดเลือกเอกสารกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.4.1
3. ดาวน์โหลด (Download) และบันทึกเอกสารกฎหมายที่คัดเลือกตามเกณฑ์ลงในคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่จะนำไปจัดทำเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายต่อไป
4. นำฐานข้อมูลที่ได้ไปเข้าโปรแกรมแปลงเอกสาร (Text Converter) และโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ (Concordance) เพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปล
5. ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล โดยสืบค้นลักษณะภาษากฎหมายในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับคำเพื่อหาความหมายและบริบทแวดล้อม และระดับประโยคเพื่อตรวจสอบวิธีผูกประโยค

1) กำหนดหลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

การกำหนดหลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษากฎหมายให้พิจารณาควบคู่กับวัตถุประสงค์การนำคลังข้อมูลไปใช้เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม รายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษากฎหมายได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 3.4.1 ข้างต้น เรื่อง หลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษา

2) คัดเลือกเอกสารกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.4.1

ผู้วิจัยเข้าไปในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th และเลือกรายการ “ห้องสมุดกฎหมาย” ภายในนั้นจะมีรายการย่อยให้เลือก ได้แก่ กฎหมายสำหรับประชาชน ดัชนีบท

กฎหมาย ความเห็นทางกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาศาลปกครอง และคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

หัวข้อที่ 3.4.1 เรื่องหลักเกณฑ์การออกแบบคลังข้อมูลภาษากฎหมายได้กำหนดวัตถุประสงค์การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไว้คือเพื่อให้เป็นเครื่องแสดงการใช้ภาษากฎหมายในสถานการณ์จริง และใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมาย อีกทั้งยังได้กำหนดหัวเรื่อง (Subject หรือ Domain) ของเอกสารที่จะนำมาสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายไว้ให้เป็นเอกสารในหัวเรื่องหลัก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะรายการ “ตัวบทกฎหมาย” จากนั้นจึง ผู้วิจัยดาวน์โหลดตัวบทกฎหมายแม่บทแต่ละประเภทอันได้แก่ กฎมณเฑียรบาล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติ/ พระราชกำหนด ประมวลกฎหมาย คำสั่ง/ประกาศของคณะปฏิวัติ และกฎหมายอื่น ๆ อันได้แก่ ระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย ส่วนตัวบทกฎหมาย พระบรมราชโองการ และสนธิสัญญานั้น เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายังไม่เปิดให้บริการ

ในตัวบทกฎหมายแม่บทแต่ละประเภทจะมีกฎหมายลำดับรองซึ่งออกตามความในกฎหมายแม่บทประกอบอยู่ด้วย เช่น ในพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 จะมีกฎหมายลำดับรองซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ กฎกระทรวง คำสั่ง ประกาศ พระราชกฤษฎีกา และระเบียบ ส่วนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จะมีกฎหมายลำดับรองซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นี้ได้แก่ ข้อกำหนด ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ พระราชกฤษฎีกา และระเบียบต่าง ๆ สำหรับกฎหมายลำดับรองนี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ.ปัจจุบันย้อนหลังไปจนถึงปีพ.ศ. 2500 เท่านั้น ไม่นับรวมกฎหมายซึ่งมีผลบังคับใช้ก่อนหน้านี้เนื่องจากเอกสารกฎหมายดังกล่าวนี้มีจำนวนมากและผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านเวลาในการจัดทำคลังข้อมูล

3) ดาวน์โหลด (Download) และบันทึกเอกสารกฎหมายที่คัดเลือกตามเกณฑ์ลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่จะนำไปจัดทำเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำตัวบทกฎหมายเพื่อเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ ผู้ที่สนใจและประชาชนทั่วไปสามารถคลิกเลือกตัวบทกฎหมายที่ต้องการและดาวน์โหลดไปใช้ประโยชน์ได้ตามเงื่อนไขการใช้บริการที่สำนักงาน ฯ กำหนดไว้ดังนี้⁴⁵

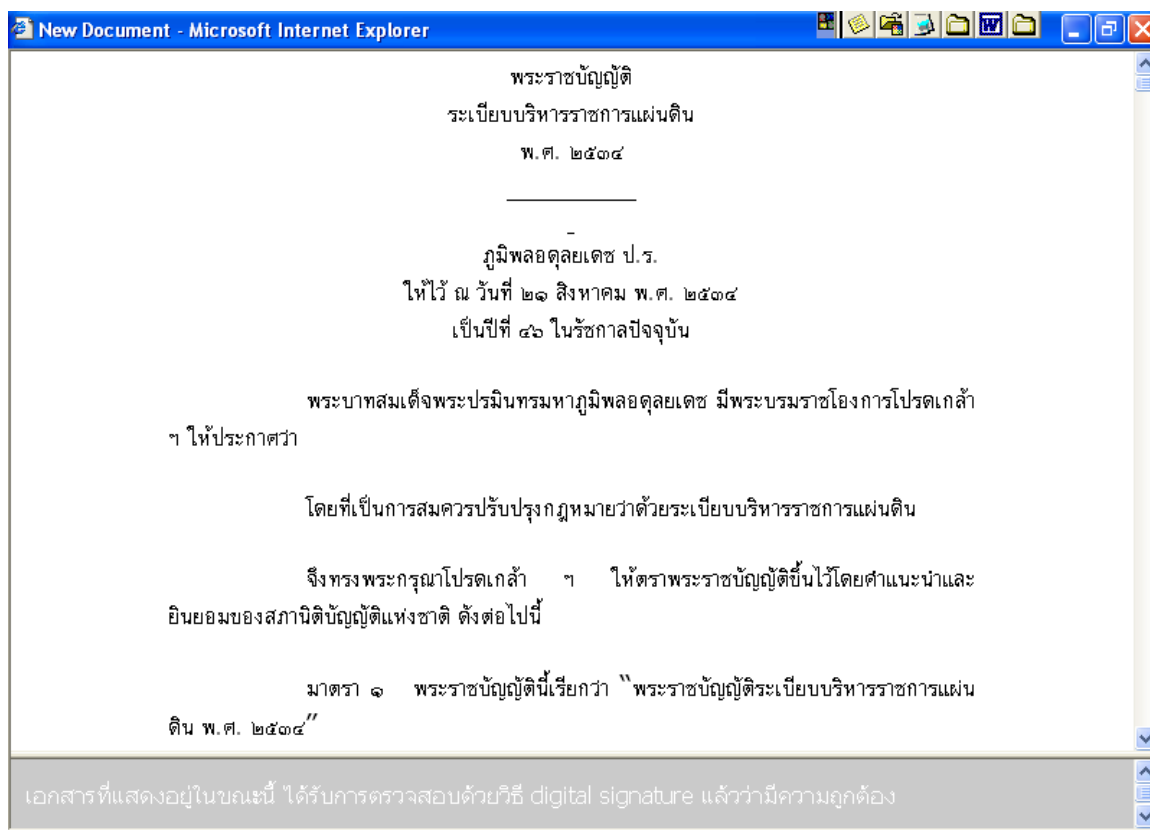
- ท่านสามารถเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้และสืบค้นข้อมูลกฎหมายผ่าน Website ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

⁴⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. “เงื่อนไขการใช้บริการ”. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

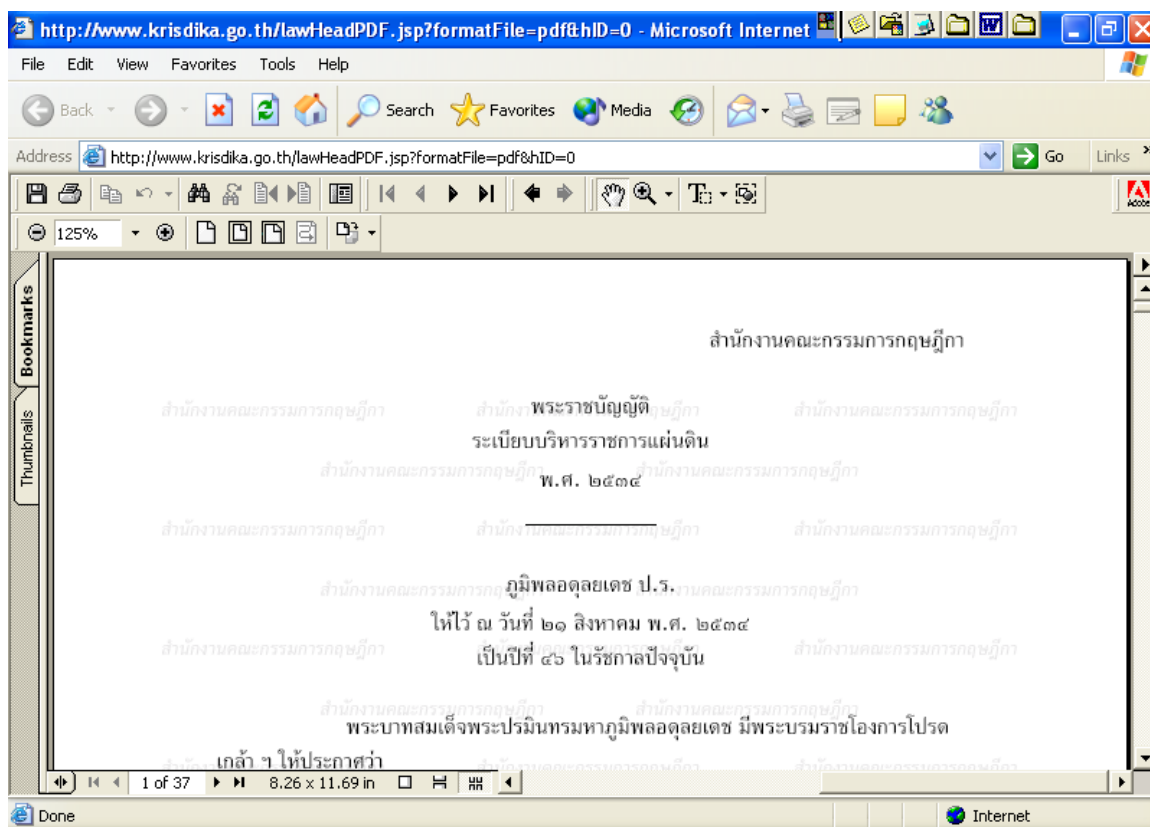
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการรักษามาตรฐานข้อมูลเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือตามมาตรฐานสากลในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยป้องกันการแก้ไขข้อมูลโดยไม่ได้รับสิทธิ
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะดำเนินการแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดตามคำแนะนำของผู้เข้าเยี่ยมชม
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการได้ตลอดเวลาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้ผู้ใช้พึงพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลห้องสมุดกฎหมาย การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ บทความ การ Link ไปยัง Website ต่าง ๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเอง สำนักงานตลอดจนคณะบุคคลผู้ปฏิบัติงานไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ใช้หรือบุคคลใด ๆ ในความเสียหายใด ๆ จากการใช้ข้อมูลไม่ว่ากรณีใด ๆ รวมทั้งกรณีที่ความเสียหายดังกล่าวอาจจะเกิดจากความไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้อง ความผิดพลาด ไม่ทันสมัย ฯลฯ
- ก่อนนำข้อมูลจากห้องสมุดกฎหมายไปใช้ ขอให้ผู้ใช้ตรวจสอบจากราชกิจจานุเบกษาทุกครั้ง”

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขการให้บริการของห้องสมุดกฎหมายในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้นนี้จะเห็นว่าผู้วิจัยไม่จำเป็นต้องทำหนังสือขออนุญาตดาวน์โหลดเอกสารกฎหมายจากเว็บไซต์เพื่อใช้ประโยชน์แต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ ต่างจากการดาวน์โหลดเอกสารประเภทอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของเอกสารไม่ต้องการเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น งานวรรณกรรม ข้อเขียนเชิงสารคดี เอกสารสัญญา งานเขียนเชิงวิชาการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น กรณีดังกล่าว ผู้จัดสร้างคลังข้อมูลต้องทำหนังสือขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์และการฟ้องร้องคดีความกันในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็มีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ สำนักงาน ฯ ปกกันมิให้ผู้ที่ไม่เข้ามาเยี่ยมชม หรือผู้ใช้เอกสารกฎหมายที่ดาวน์โหลดนี้ปรับเปลี่ยน ต่อเติมหรือแก้ไขข้อความในฉบับกฎหมายโดยมิได้รับอนุญาต มาตรการดังกล่าวคือการให้เอกสารกฎหมายในเว็บไซต์นี้อยู่ในรูปแบบที่ทำสำเนาไม่ได้อย่างหนึ่ง และอยู่ในรูปของเอกสาร PDF อีกอย่างหนึ่งดังแสดงในภาพที่ 3.5 และภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.5 แสดงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่อยู่ในรูปของเอกสารประเภทอ่านอย่างเดียว หรือ Read-Only ไม่สามารถทำสำเนาหรือบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ได้

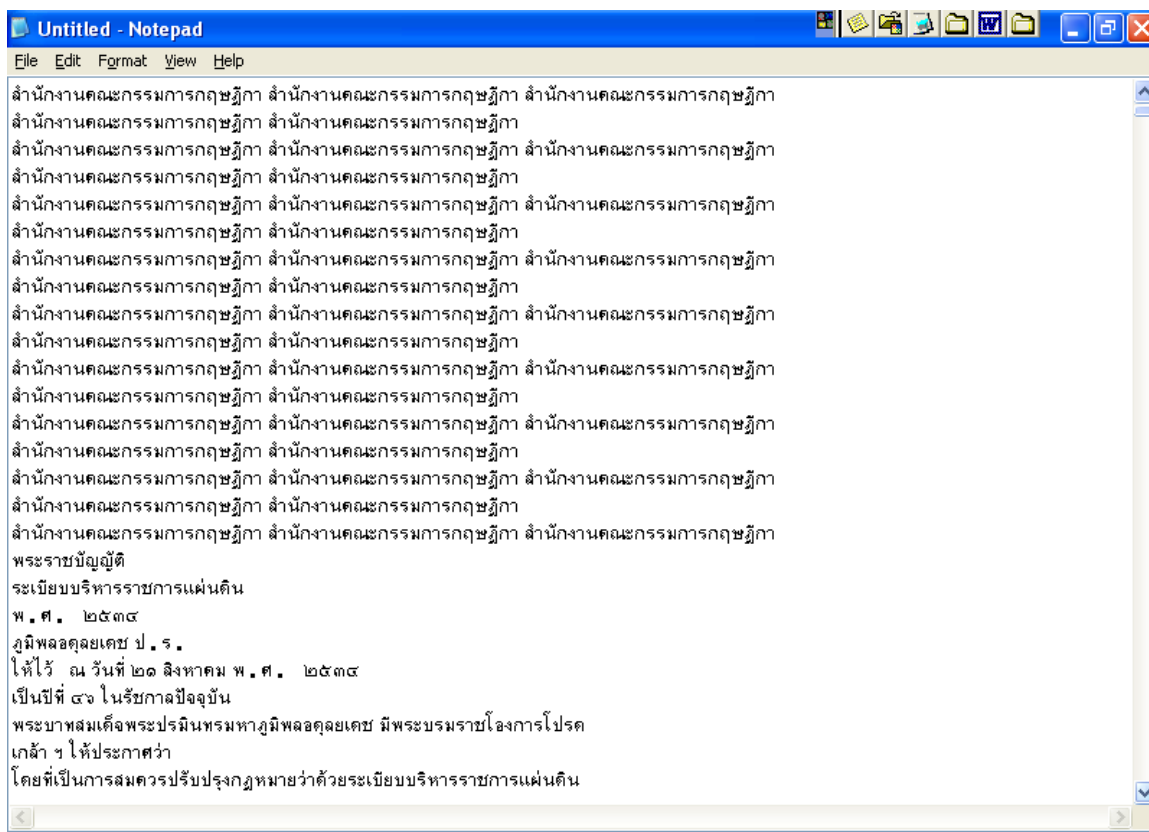

ภาพที่ 3.6 แสดงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่อยู่ในรูปของเอกสาร PDF Print Version สามารถทำสำเนาและบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นไฟล์ PDF ได้ เมื่อสั่งพิมพ์เอกสารที่ได้จะมีลายน้ำเป็นชื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรากฏอยู่บนกระดาษด้วย

การที่สำนักงานคณะกรรมการกำหนดให้เอกสารที่สั่งพิมพ์ได้ และทำสำเนาเพื่อบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ในรูปแบบเอกสาร PDF นั้นทำให้เกิดข้อยุ่งยากในขั้นตอนการนำฐานข้อมูลเอกสารกฎหมายไปเข้าโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ (Concordance) กล่าวคือ ข้อมูลที่จะนำไปประมวลผลในโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์จะต้องเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปของตัวอักษรล้วน (Plain Text) เท่านั้น โปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์จะไม่อ่านเอกสาร PDF ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถป้อนข้อมูลที่เป็นเอกสาร PDF เข้าโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ได้โดยตรง จำเป็นต้องแปลงเอกสาร (Convert) PDF นี้ให้เป็นเอกสาร Plain Text เสียก่อน การแปลงเอกสารทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

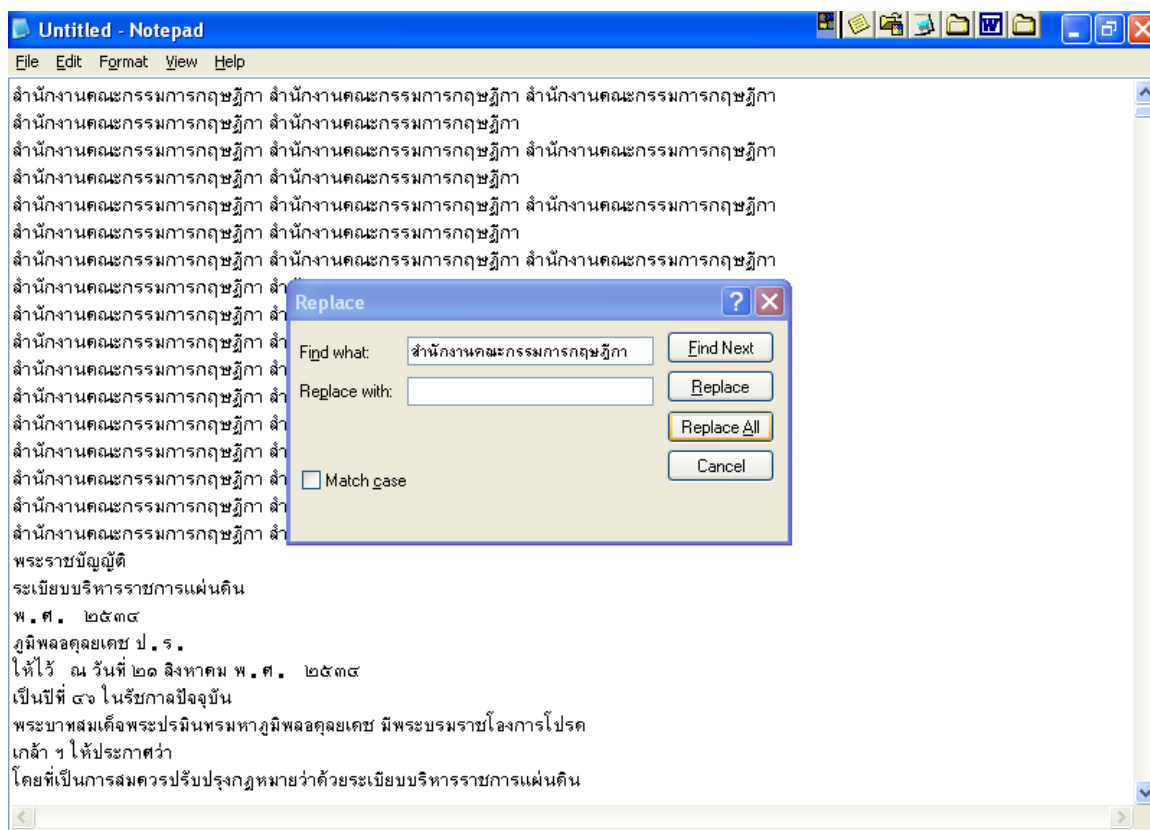
1. เปิดเอกสาร PDF ที่ต้องการรวบรวมไว้ในคลังข้อมูล
2. กด Ctrl + A และ Ctrl + C เพื่อเลือกข้อความทั้งหมดในเอกสาร
3. เปิดเอกสาร Notepad⁴⁶ และกด Ctrl + V เพื่อวางข้อความที่เลือกไว้ในข้อ 2 ดังแสดงในภาพที่ 3.7

⁴⁶ เป็นโปรแกรมอรรถประโยชน์ (Utility Programme) โปรแกรมหนึ่งในระบบวินโดวส์ (ในแมคอินทอชก็มี) เป็นโปรแกรมที่ทำให้สามารถบันทึกโน้ตย่อ หรือเรื่องราวสั้น ๆ เก็บไว้ และจะเรียกมาดูได้ตลอดเวลา แม้ไว้ในขณะนั้นจะใช้โปรแกรมอื่นอยู่ (เหมือนกระดาษทด)

ภาพที่ 3.7 แสดงเอกสาร Notepad ซึ่งมีข้อความพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่คัดลอกมาจากเอกสาร PDF

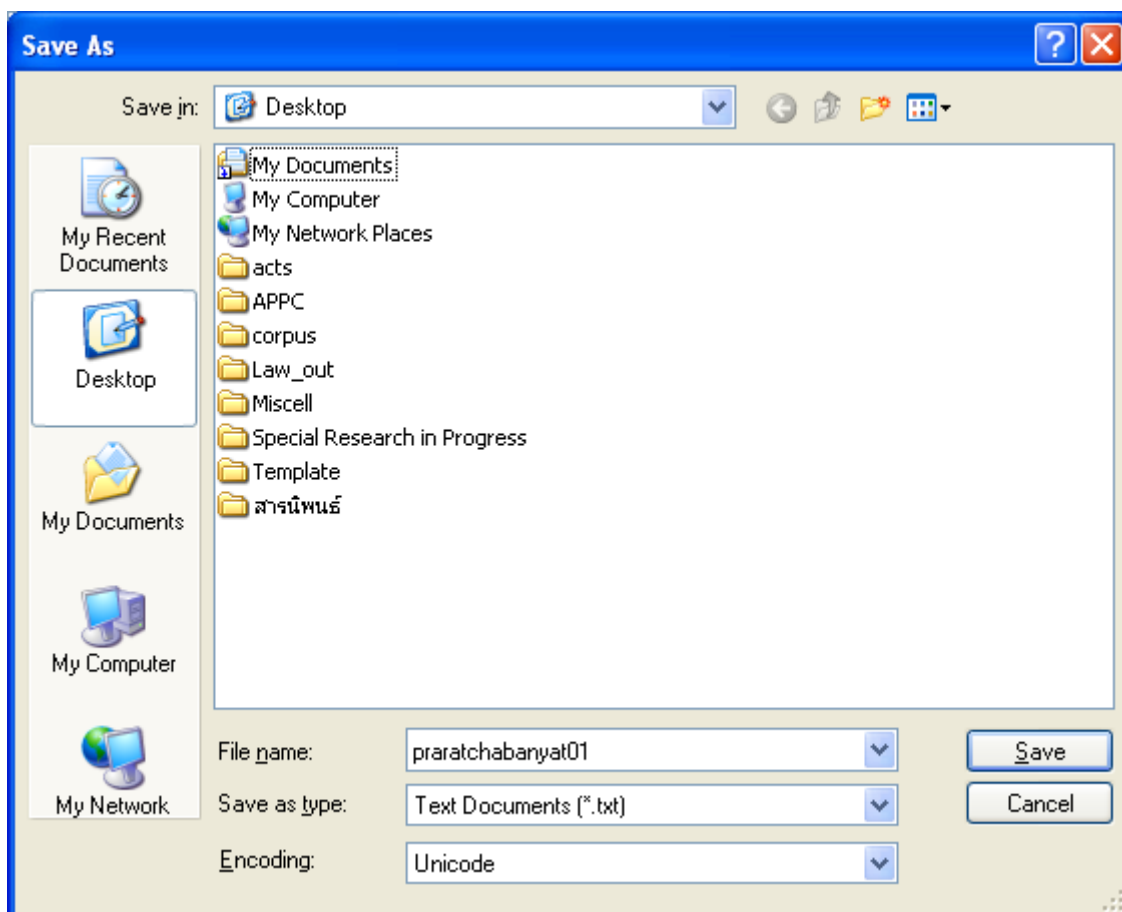
4. การเลือกข้อความทั้งหมดในข้อ 2 จะทำให้ข้อความ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ที่เป็นลายน้ำปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในเอกสาร Notepad ดังนั้นจึงต้องลบข้อความดังกล่าวนี้ มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้ได้คำที่ไม่สำคัญต่อการศึกษาลักษณะภาษาเฉพาะ การลบข้อความลายน้ำทำได้โดยกด Ctrl + H เพื่อใช้โปรแกรม Replace จากนั้นให้พิมพ์คำว่า “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ซึ่งเป็นข้อความที่ไม่ต้องการ และเลือก “Replace All” เพื่อแทนที่ข้อความ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ทั้งหมดในเอกสารด้วยพื้นที่ว่างเปล่า ปราศจากข้อความใด ๆ วิธีนี้จะลบข้อความที่ไม่ต้องการทั้งหมดได้ในคราวเดียว ดังตัวอย่างในภาพที่ 3.8

ภาพที่ 3.8 แสดงการลบข้อความ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ทั้งหมดในเอกสาร Notepad ในคราวเดียวโดยใช้ปุ่ม Ctrl + H

5. เมื่อลบข้อความลายน้้ำทั้งหมดในเอกสารแล้ว ก็จะได้เอกสาร Notepad ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่สามารถนำไปสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายได้ เนื่องจากเอกสาร Notepad เมื่อบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้ Save As แล้ว จะได้เอกสารที่เป็นข้อความล้วน (Plain Text) มีนามสกุลคือ .txt อย่างไรก็ตาม เอกสารที่บันทึกไว้นี้จะมีการเข้ารหัส (encoding) เป็นแบบ unicode (เก็บสองไบต์ต่อหนึ่งตัวอักษร) ซึ่งจะต้องนำมาแปลงภายหลังให้เป็นการเข้ารหัสแบบ ascii (เก็บหนึ่งไบต์ต่อหนึ่งตัวอักษร) โดยใช้โปรแกรมแปลงเอกสาร (Text Converter) ก่อนที่จะนำเอกสารนี้ไปใช้กับโปรแกรมคอนคอร์ดแคนซ์ได้

นอกจากนี้เอกสารที่แปลงเป็นเอกสาร .txt แล้ว ให้ตั้งชื่อเอกสารเป็นภาษาอังกฤษตามตัวอย่างในภาพที่ 3.9 มิเช่นนั้น หากนำเอกสารซึ่งตั้งชื่อเป็นภาษาไทยไปเข้าโปรแกรมแปลงเอกสาร(Text Converter) จะเกิดปัญหาได้คือ โปรแกรมจะไม่อ่านเอกสารซึ่งมีชื่อเป็นภาษาไทย ทำให้แปลงเอกสารไม่ได้ ดังนั้นให้ตั้งชื่อเอกสารเป็นภาษาอังกฤษตามแต่ที่เห็นว่าสมควร และทำให้อ้างอิงได้ง่าย

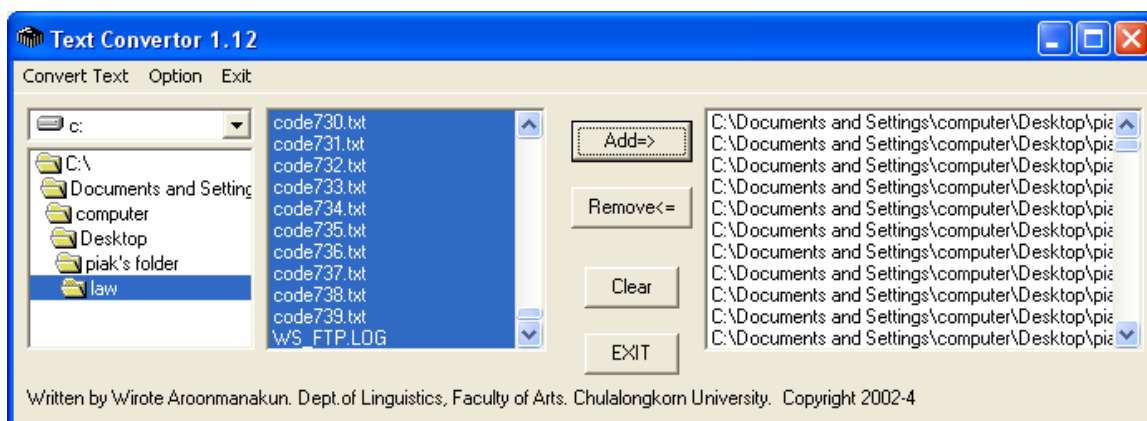
ภาพที่ 3.9 แสดงการบันทึกเอกสาร.พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในรูปของเอกสาร .txt และใส่รหัสเป็น Unicode

4) นำฐานข้อมูลที่ได้ไปเข้าโปรแกรมแปลงเอกสาร (Text Converter) และโปรแกรมคอคอร์ดแดนซ์ Concordance เพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปล

ก่อนที่จะนำเอกสารไปเข้าโปรแกรมคอคอร์ดแดนซ์เพื่อใช้ศึกษาลักษณะภาษากฎหมาย หรือเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลนั้น จำเป็นต้องแปลงเอกสารที่ได้บันทึกโดยใส่รหัส (Encoding) ไว้เป็น Unicode ในขั้นตอนข้างต้นให้เป็น Window 874 เสียก่อน โดยเอกสารที่ได้จะเป็นเอกสารที่สามารถนำไปใช้กับโปรแกรมคอคอร์ดแดนซ์ได้ ขั้นตอนการใช้โปรแกรม Text Converter แปลงเอกสาร Unicode ให้เป็น Window 874 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ดาวน์โหลดโปรแกรม Text Converter 1.12 จากเว็บไซต์ <http://pioneer.chula.ac.th/~awirote/ling/wire.htm> และติดตั้งลงในคอมพิวเตอร์
2. นำเอกสารที่เป็น Unicode ไปเข้าโปรแกรม Text Converter โดยเลือกแฟ้มเอกสารที่ต้องการแปลง โดยเข้าไปตามตำแหน่งที่บันทึกแฟ้มเอกสารไว้ จากนั้นให้คลิกที่แฟ้มเอกสารเพื่อเปิดแฟ้ม

เอกสารทั้งหมดในแฟ้มจะมาอยู่ที่ช่องทางขวามือ ต่อมาให้เลือกเอกสารทั้งหมดที่ต้องการแปลงโดยกด Shift ค้างไว้ แล้วเลือกเอกสารที่อยู่ตอนบนสุดของตารางและตอนล่างสุดของตาราง เอกสารที่เลือกไว้แล้ว จะมีแถบสีน้ำเงินคาดไว้ จากนั้นให้กดปุ่ม Add เอกสารที่เลือกไว้ทั้งหมดจึงจะมาอยู่ที่ช่องทางขวามือสุดดัง ตัวอย่างในภาพที่ 3.10

ภาพที่ 3.10 แสดงการแปลงเอกสารด้วยโปรแกรม Text Converter 1.12

จากนั้นให้เลือก Option เป็น Del Multiple Newline โดยให้สังเกตว่ามีเครื่องหมายถูก ✓ อยู่หน้าข้อความ Del Multiple Newline เมื่อเลือกแล้วให้กดที่ปุ่ม Convert Text และเลือก Unicode=> Window 874 หลังจากทีแปลงเอกสารแล้ว โปรแกรมจะแจ้งให้ทราบตามภาพที่ 3.11

ภาพที่ 3.11 แสดงผลเสร็จสิ้นการแปลงเอกสาร โดยโปรแกรม Text Converter

หลังจากทีแปลงเอกสารเป็น Window 874 แล้วให้จัดเอกสารเป็นแฟ้มตามหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ จากนั้นจึงนำเอกสารทั้งหมดไปเข้าโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์

โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ *Concordance*

โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์เป็นโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในการสืบค้นคลังข้อมูลภาษา หน้าที่หลักของโปรแกรมนี้อ็คือค้นหาคำที่ต้องการและจัดเรียงคำนั้นพร้อมบริบทที่ปรากฏ⁴⁷ หลักการทำงานของโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์คือ หลังจากทีผู้ใช้นำคลังข้อมูลที่รวบรวมได้ไปป้อนเข้า

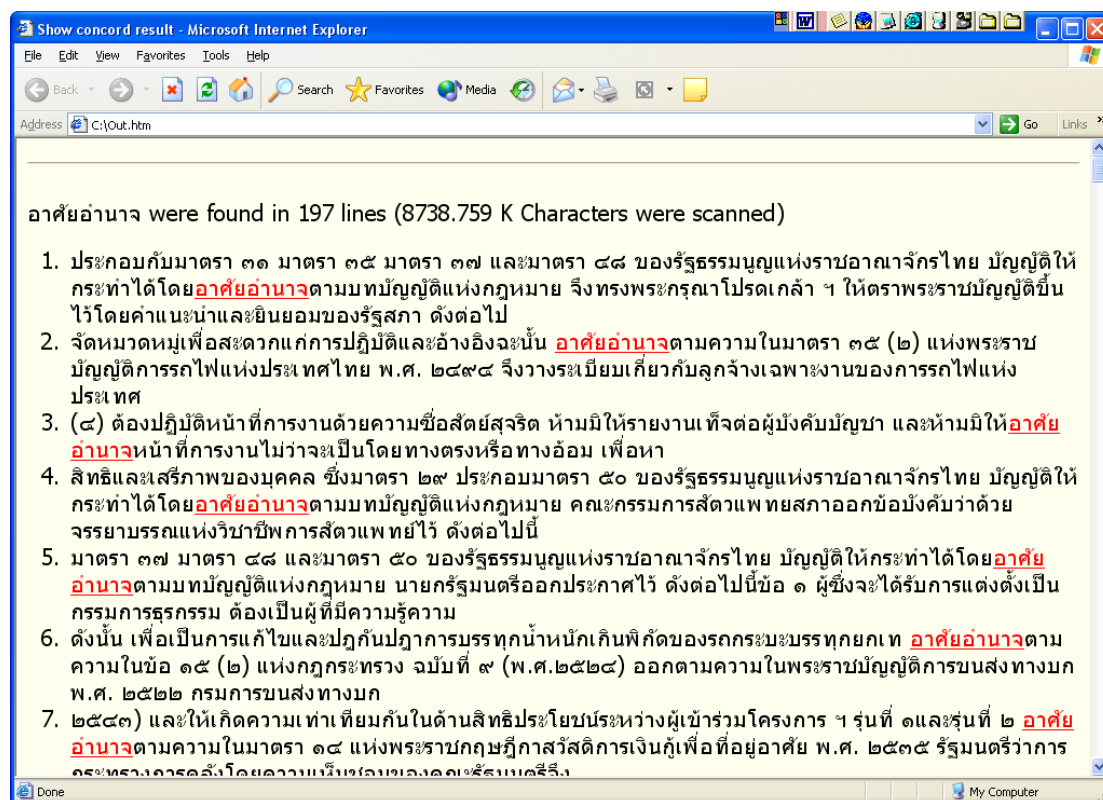
⁴⁷ วิโรจน์ อรุณมานะกุล, ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล, หน้า 186.

โปรแกรมคอนคอร์เดนซ์แล้ว ผู้ใช้สามารถกำหนดให้โปรแกรมค้นหาคำที่ต้องการพร้อมกับบริบทรอบข้าง โดยแสดงคำค้นและบริบทได้สองลักษณะ⁴⁸คือ

1. KWIC (Key-Word In Context) เป็นการแสดงผลแบบที่ยึดคำค้นเป็นหลักอยู่ตรงแกนกลาง พร้อมกับแสดงบริบททั้งซ้ายและขวาของคำนั้น ซึ่งอาจแสดงผลโดยยึดขอบเขตของประโยคเป็นหลัก หรือยึดตามจำนวนคำหรือตัวอักษรที่ปรากฏข้างซ้ายและขวาของคำหลักนั้น หรืออาจกำหนดโดยยึดจำนวนบรรทัดก่อนและหลังของคำค้นนั้นก็ได้

2. การแสดงผลแบบเต็มจอ (Full Text) เป็นการแสดงผลในลักษณะที่แสดงเอกสารนั้นตามที่ปรากฏจริงเต็มหน้าจอ โดยที่คำที่ต้องการค้นจะเน้นให้เห็นเด่นชัดกว่าคำอื่น ๆ เช่น ทำเป็นตัวหนา หรือขีดเส้นใต้ เป็นต้น

การสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมายในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอนคอร์เดนซ์ [Thai Concordance Version 1.14 \(Win9x\)](http://www.arts.chula.ac.th/~ling/) ที่ดาวน์โหลดมาจากเว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/> โดยให้แสดงผลแบบเต็มจอ ดังตัวอย่างในภาพที่ 3.12

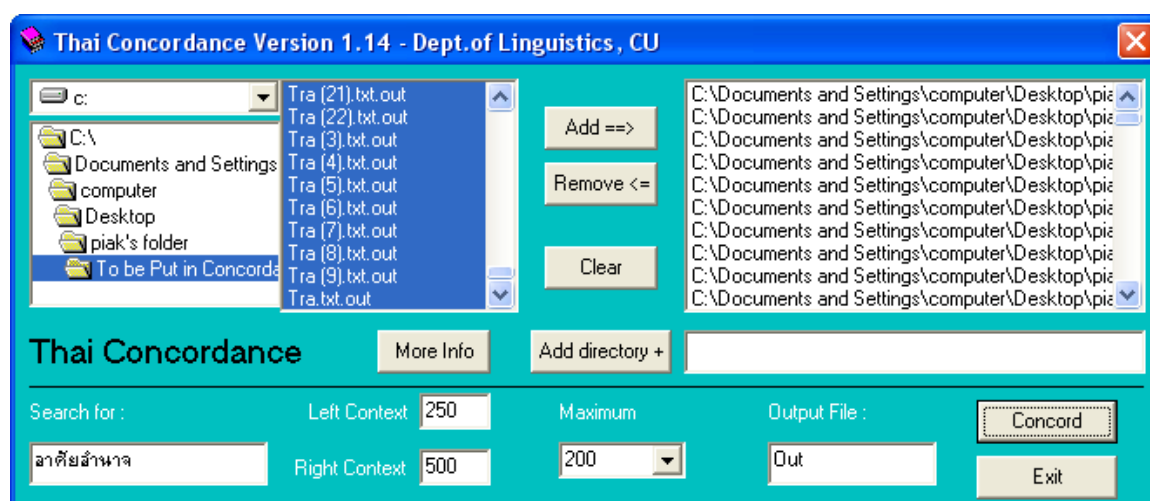

ภาพที่ 3.12 แสดงผลแบบเต็มจอ “อาศัยอำนาจ” ซึ่งกำหนดให้มีข้อความด้านซ้ายจำนวน 500 คำ และด้านขวาจำนวน 250 คำ และกำหนดให้แสดงผลสูงสุด 200 ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างที่พบ “อาศัยอำนาจ” คือ 197 ตัวอย่าง

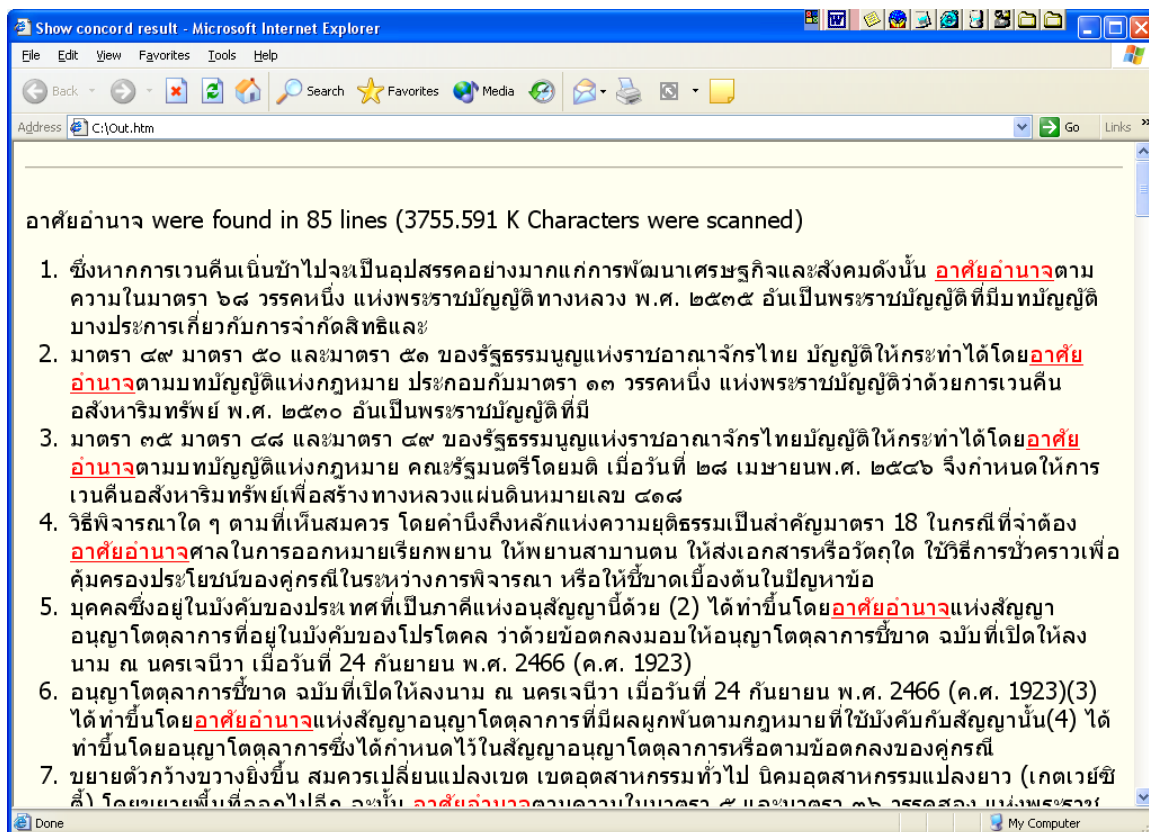
⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 190.

5) การใช้คลังข้อมูลภาษาภคหมายถึงเป็นทรัพยากรการเปล่ร่วมกับโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์

1. เปิดโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ที่ได้ติดตั้งไว้
2. ค้นเพิ่มเอกสารที่มีคลังข้อมูลจากตำแหน่งที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อการจัดสร้างคลังข้อมูล
3. เมื่อพบแฟ้มที่ต้องการนำไปใช้กับโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ ให้ป้อนข้อมูลเข้าโปรแกรมโดยเลือกเอกสารที่อยู่บนแฟ้มให้เป็นแถบสีน้ำเงินดังภาพที่ 3.16 และกดปุ่ม Add ==> เอกสารที่เลือกไว้จะเข้ามาอยู่ในช่องว่างสีขาวทางขวามือ
4. จากนั้นพิมพ์คำที่ต้องการหา เช่น “อาศัยอำนาจ” และกำหนดจำนวนคำของข้อความที่อยู่ทางซ้ายมือและทางขวามือของคำค้น หากต้องการให้ข้อความแวดล้อมคำค้นเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์ อาจต้องกำหนดให้จำนวนคำทั้งด้านซ้ายและด้านขวามากกว่า 250 คำ กรณีตัวอย่างในภาพ 3.13 นี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ข้อความทางขวามือของคำค้นมีจำนวนคำ 500 คำ เนื่องจากต้องการศึกษาว่า “อาศัยอำนาจ” จะมีข้อความอะไรตามมาได้บ้าง หรือมีรูปแบบการใช้คำและประโยคตามหลังคำค้นนี้อย่างไร แต่ทั้งนี้ หากกำหนดจำนวนคำมากอาจทำให้โปรแกรมทำงานช้าได้ เนื่องจากต้องประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก
5. กำหนดจำนวนสูงสุดของตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์แสดงผล จำนวนสูงสุดของตัวอย่างมีตั้งแต่ 20, 50, 100, 200, 500 และ 1,000
6. เมื่อสร้างข้อกำหนดต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วจึงกดปุ่ม Concord โปรแกรมจะค้นหาคำที่ต้องการให้และแสดงผลดังภาพที่ 3.13

ภาพที่ 3.13 แสดงการป้อนคลังข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์เข้าในโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ การใส่คำค้นและการตั้งข้อกำหนดของจำนวนคำของข้อความแวดล้อมคำค้นทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

ภาพที่ 3.14: แสดงผลการค้นคำ “อาศัยอำนาจ” ตามข้อกำหนด

7. เมื่อเห็นผลการค้นคำในคลังข้อมูลดังนี้แล้ว ผู้แปลหรือผู้ใช้คลังข้อมูลก็จะสามารถศึกษา ลักษณะการใช้คำ “อาศัยอำนาจ” โดยดูจากบริบทที่อยู่รอบข้าง ผู้แปลจะทราบว่ามีการหรือวลีใดบ้างที่จะ เกิดร่วมกับ “อาศัยอำนาจ” หรือทราบว่า “อาศัยอำนาจ” ในแต่ละบริบทมีความหมายอย่างไร เมื่อทราบ ดังนี้ ผู้แปลจะสามารถเลือกความหมายให้กับคำว่า By virtue of ซึ่งเป็นถ้อยคำทางกฎหมายในภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง เหมาะกับบริบทรอบข้าง อีกทั้งยังสามารถผูกประโยคที่มีคำนี้ปรากฏได้อย่างถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายของไทยได้

บทต่อไปจะกล่าวถึงการทดลองนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายที่สร้างได้ไปใช้เป็นทรัพยากรการ แปลเอกสารกฎหมายโดยใช้โปรแกรมคอนคอร์เดนซ์เป็นเครื่องมือช่วยสืบค้นคำหรือวลีทางกฎหมาย

บทที่ 4

การทดลองใช้คลังข้อมูลในการแปลเอกสารกฎหมาย

ในบทที่ผ่านมาได้กล่าวถึงรายละเอียดของหลักเกณฑ์การออกแบบและการสร้างคลังข้อมูลภาษา ประโยชน์ของคลังข้อมูลในการแปลเอกสารกฎหมาย ตลอดจนตัวอย่างการใช้โปรแกรมคอนคอร์ดแนซ์ สืบค้นคำหรือวลีในคลังข้อมูลเพื่อเป็นทรัพยากรการแปล บทนี้จะกล่าวถึงการทดลองใช้คลังข้อมูล ในการแปลเอกสารกฎหมายที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา โดยจะเริ่มจากรายละเอียดของคลังข้อมูล ภาษากฎหมายที่ออกแบบและสร้างตามหลักเกณฑ์ในบทที่ 3 จากนั้นจึงศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ การแปลเอกสารกฎหมายเพื่อให้ทราบแนวทาง และหลักเกณฑ์การแปล แล้วจึงวิเคราะห์ว่าทฤษฎีของต้น ฉบับ และกำหนดรูปแบบแปล ส่วนสุดท้ายเป็นการดำเนินการทดลองแปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษา กฎหมายที่จัดสร้างขึ้น

4.1 คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

คลังข้อมูลภาษากฎหมาย (ภาคผนวก ข) จัดเป็นคลังข้อมูลเฉพาะทางภาษาเดียว หรือ Thai Specialised Monolingual Corpora กล่าวคือเป็นคลังข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารกฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ เฉพาะที่เป็นภาษาไทยเท่านั้น เอกสารกฎหมายดังกล่าวได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ฯลฯ การรวบรวมคลังข้อมูลภาษากฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมา ศึกษาลักษณะภาษากฎหมายไทยในฐานะที่เป็นภาษาเฉพาะทาง (Language for Special Purposes--LSP)⁴⁹ แขนงหนึ่ง และเพื่อให้ผู้แปลใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมาย คลังข้อมูลภาษากฎหมายจะ แสดงให้เห็นตัวอย่างการใช้ภาษากฎหมายในสถานการณ์จริง ทำให้ผู้แปลทราบว่าคำศัพท์แต่ละคำใช้ อย่างไร และในบริบทใดบ้าง ตลอดจนทราบถึงลักษณะการผูกประโยค อีกทั้งสำนวนภาษากฎหมายที่มี ระเบียบแบบแผนการใช้ค่อนข้างแน่นอน

คลังข้อมูลภาษากฎหมายที่สร้างขึ้นนี้จัดเก็บในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ประเภท Text File (.txt) โดยแยกหมวดหมู่เป็นแฟ้มเอกสารตามประเภทของกฎหมาย เช่นแฟ้มพระราชบัญญัติ แฟ้มกฎกระทรวง แฟ้มข้อบังคับ แฟ้มประกาศกระทรวง เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการ

⁴⁹ การใช้ภาษาเฉพาะทาง หรือ Language for Special Purposes--LSP ต่างจากการใช้ภาษาทั่วไป หรือ Language for General Purposes--LGP คือ ภาษาเฉพาะทางจะใช้เพื่อติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน เช่น ภาษาการแพทย์ ภาษาคณิตศาสตร์ ภาษากฎหมาย ขณะที่ภาษาทั่วไปได้แก่การใช้ภาษาในสถานการณ์ชีวิตประจำวัน (Bowker and Pearson: 2002, 25)

สืบค้นและนำไปใช้กับโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ (Concordance) ซึ่งได้กล่าวถึงโดยละเอียดแล้วในบทที่ผ่านมา ในหัวข้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้กับคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

1) ขนาดของคลังข้อมูล

ผู้วิจัยนับจำนวนคำโดยประมาณของเอกสารในแต่ละแฟ้มโดยพิจารณาจากจำนวน Bytes* ของแต่ละแฟ้มเอกสาร รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดจำนวนคำของคลังข้อมูลภาษากฎหมายโดยพิจารณาจากจำนวน Byte ในแต่ละแฟ้มเอกสาร

รายการข้อมูล แบ่งตามประเภทกฎหมาย (แฟ้ม)	จำนวน เอกสาร ในแฟ้ม	จำนวน Bytes ต่อแฟ้ม	จำนวนคำ โดยประมาณ
1. กฎกระทรวง	933	5.60 MB (5,882,872 bytes)	588,287.20
2. กฎข้อบังคับ	22	443 KB (453,844 bytes)	45,384.40
3. ข้อกำหนด	35	419 KB (429,812 bytes)	42,981.20
4. ข้อบังคับ	202	1.84 MB (1,933,704 bytes)	193,370.40
5. ข้อบัญญัติ	25	350 KB (358,951 bytes)	35,895.10
6. คำสั่ง	125	326 KB (333,926 bytes)	33,392.60
7. ตราพระบรมราชโองการ	23	53.8 KB (55,122 bytes)	5,512.20
8. ประกาศ	879	3.59 MB (3,775,055 bytes)	377,505.50
9. ประมวลกฎหมาย	5	1.00 MB (1,049,882 bytes)	104,988.20
10. พระราชกฤษฎีกา	352	2.22 MB (2,332,385 bytes)	233,238.50
11. พระราชกำหนด	26	323 KB (331,451 bytes)	33,145.10
12. พระราชบัญญัติ	735	16.8 MB (17,635,067 bytes)	1,763,506.70
13. ระเบียบ	364	3.15 MB (3,305,807 bytes)	330,580.70
14. กฎหมายอื่น ๆ	45	203 KB (208,273 bytes)	20,827.30
รวม	3,771	38,086,151 Bytes	3,808,615.10

*หมายเหตุ: กำหนดให้ 1 คำมีค่าประมาณ 10 Bytes (10 อักขระ)

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์การใช้งานของคลังข้อมูลภาษากฎหมาย รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอบเขตของเนื้อหาข้อมูลที่อยู่ในคลังข้อมูล และความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่า

คลังข้อมูลภาษากฎหมายนี้มีจำนวนคำ หรือขนาดที่เหมาะสม คือ 3, 808,615.10 คำ ทั้งนี้เป็นเพราะ ประการแรก ข้อมูลที่คัดเลือกและรวบรวมไว้ในคลังข้อมูลนี้ครอบคลุมกฎหมายลายลักษณ์อักษร ของไทยที่สำคัญครบทุกประเภท⁵⁰ ทำให้ได้คลังข้อมูลที่แสดงลักษณะการใช้ภาษากฎหมายอย่างรอบด้าน เมื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือศึกษาลักษณะการใช้ภาษากฎหมายไทย หรือนำมาเป็นทรัพยากรการแปล เอกสารกฎหมาย ผู้ใช้จะเห็นตัวอย่างการใช้ภาษากฎหมายไทยรูปแบบต่าง ๆ ในบริบทที่หลากหลาย ประการที่สอง ภาษากฎหมายไทยที่อยู่ในคลังข้อมูลนี้ก็ถือเป็นภาษากฎหมายมาตรฐานและน่าเชื่อถือ เนื่องจากแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th

2) แหล่งที่มาของข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลในคลังข้อมูลภาษากฎหมายคือ ห้องสมุดกฎหมายในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (Office of the Council of State) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵¹

⁵⁰ กฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติกฎหมาย กฎหมายลายลักษณ์อักษรจึงเป็นกฎหมายตามแบบพิธีซึ่งมีวิธีการบัญญัติที่แตกต่างกัน เหตุนี้กฎหมายลายลักษณ์อักษรจึงมีชื่อเรียก รูปแบบและมีความสำคัญแตกต่างกันไปตามฐานะขององค์กรที่มีอำนาจบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา ได้แก่
 - (1) รัฐธรรมนูญ (3) ประมวลกฎหมาย
 - (2) พระราชบัญญัติ (4) กฎมณเฑียรบาล
2. กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ได้แก่
 - (1) พระราชกำหนด (3) พระราชกฤษฎีกา
 - (2) กฎกระทรวง (4) กฎ ก.พ. และกฎ ก.ค.
3. กฎหมายที่ออกโดยคณะผู้ก่อการยึดอำนาจการปกครองประเทศได้สำเร็จ ได้แก่
 - (1) ประกาศและคำสั่งของคณะปฏิวัติ
 - (2) ประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูป ฯ
 - (3) ประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ
4. กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองตนเอง ได้แก่
 - (1) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร (3) เทศบัญญัติ
 - (2) ข้อบัญญัติจังหวัด (4) ข้อบังคับสุขาภิบาล
 - (5) ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

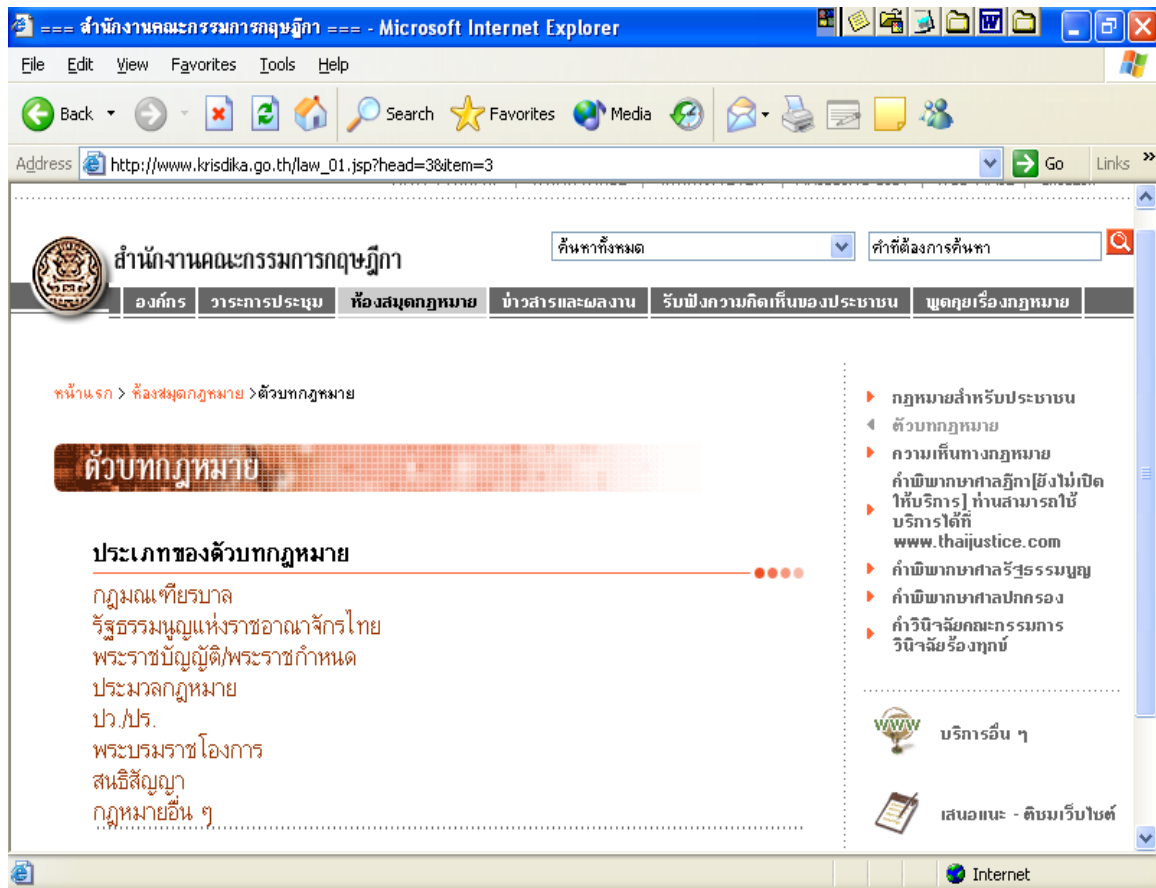
(สุนทร มณีสวัสดิ์, ดร. และคณะ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์, 2543. หน้า 20.)

⁵¹ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.krisdika.go.th/about_01.jsp?head=1&item=3

- (1) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
- (2) พิจารณาและจัดทำร่างกฎหมายตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีหรือแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย
- (3) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ
- (4) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือตามที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันระหว่างประเทศร้องขอ
- (5) ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและเจ้าหน้าที่ของรัฐในด้านกฎหมายและการร่างกฎหมาย รวมทั้งการเผยแพร่ ทำความเข้าใจในด้านกฎหมายแก่บุคคลทั่วไป
- (6) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดิน
- (7) จัดพิมพ์ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเผยแพร่ เว้นแต่เรื่องที่เป็นความลับ
- (8) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (9) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล รวมทั้งจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศ และงานวิจัยกฎหมายหรือวิชาอื่นที่เกี่ยวกับกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้”

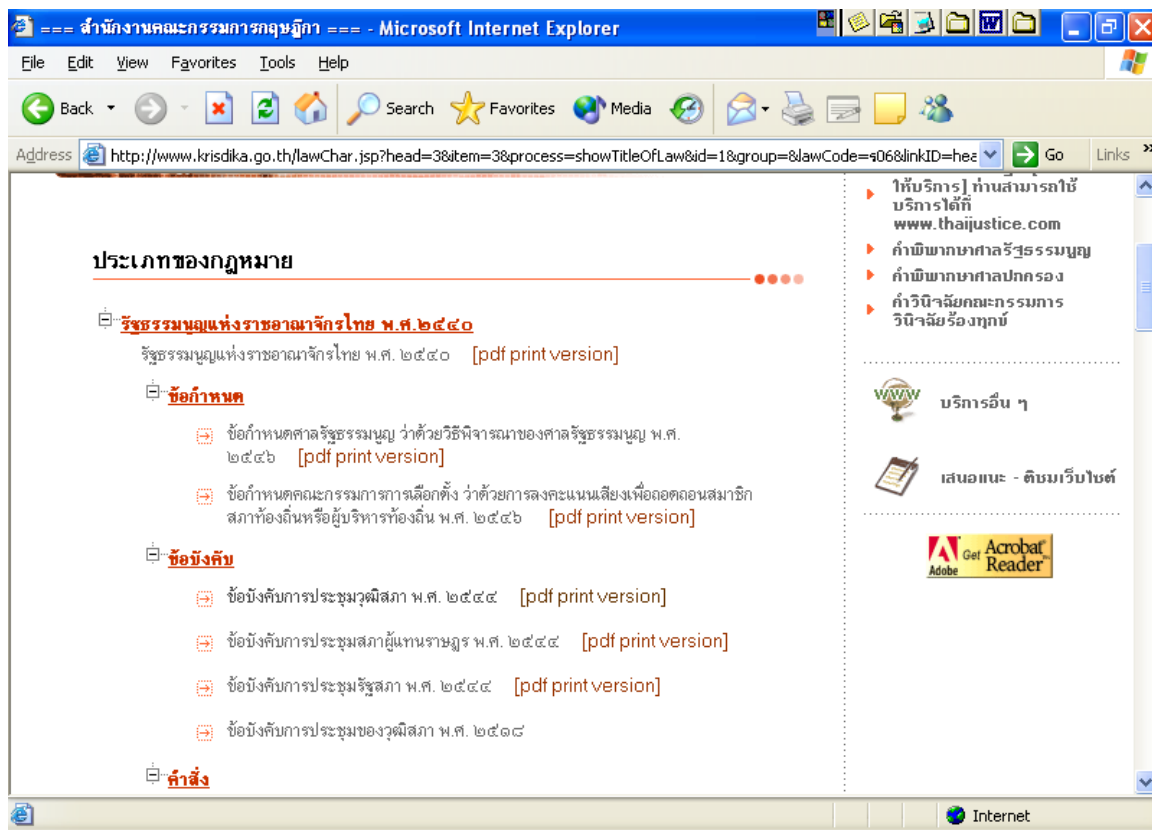
เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้นจะเห็นว่าแหล่งที่มาของข้อมูลนี้ น่าเชื่อถือเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการร่างกฎหมายต่าง ๆ เพื่อใช้บังคับ จึงอาจนำเอกสารกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามารวบรวมไว้ในคลังข้อมูลให้เป็นตัวแทนแสดงลักษณะภาษากฎหมายไทยมาตรฐาน เพื่อศึกษาและพัฒนาเป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ได้

แม้ข้อมูลในคลังข้อมูลภาษากฎหมายจะมาจากเพียงแหล่งเดียว คือห้องสมุดกฎหมายในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th แต่แหล่งที่มาดังกล่าวก็มีข้อมูลที่ เป็นเอกสารกฎหมายจำนวนมากเพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำด้วยกฎหมายเพื่อเผยแพร่ในเว็บไซต์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามประเภทด้วยกฎหมายดังแสดงในภาพที่ 4.1

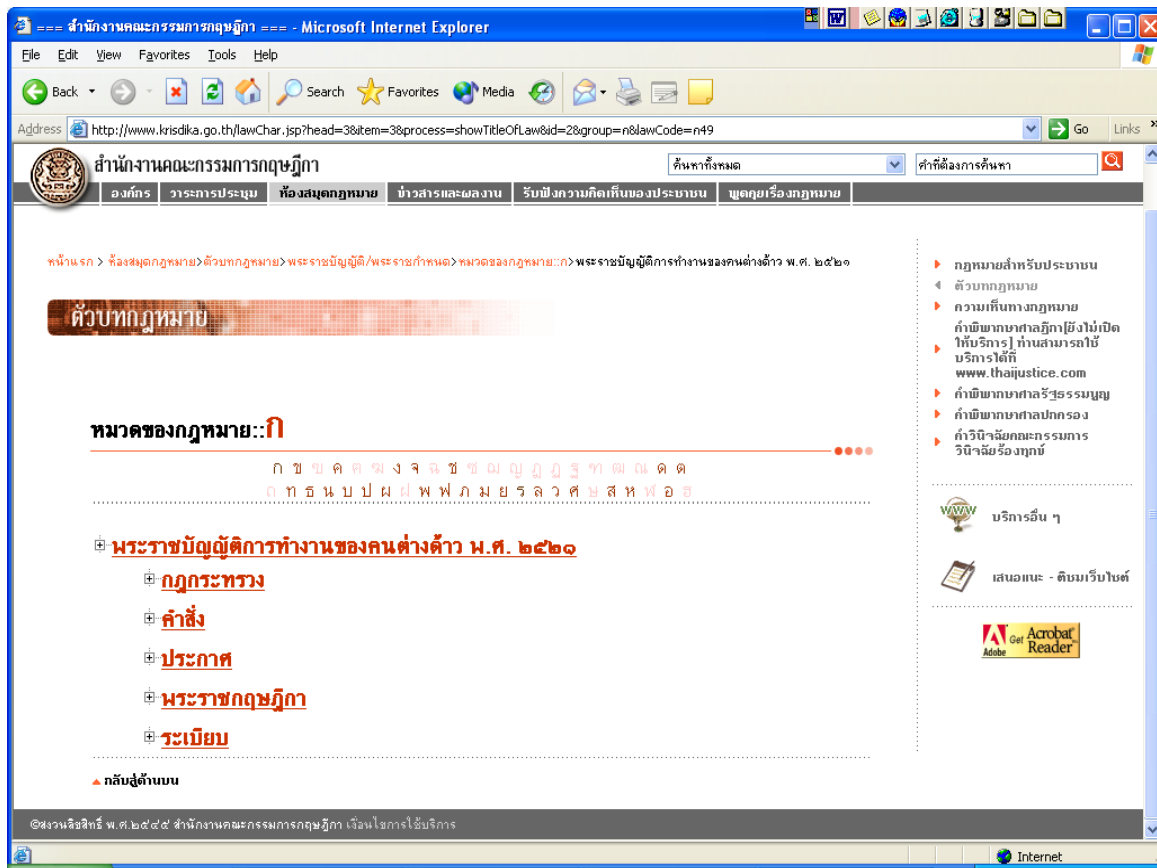
ภาพที่ 4.1 แสดงหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th และประเภทของคู่มือกฎหมาย

ภายในคู่มือกฎหมายแม่บทซึ่งจัดเป็นหมวดหมู่ตามประเภทกฎหมายนั้นจะมีกฎหมายลำดับรองซึ่งออกตามความในกฎหมายแม่บท ได้เรียงตามลำดับเวลาที่กฎหมายฉบับนั้นประกาศใช้ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อคลิกเข้าไปในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทจะพบกฎหมายลำดับรองลงมาอัน ได้แก่ 1. ข้อกำหนด 2. ข้อบังคับ 3. คำสั่ง 4. ประกาศ 5. พระราชกฤษฎีกา และ 6. ระเบียบ ดังแสดงในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 แสดงตัวบทกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในเว็บไซต์และ กฎหมาย ลำดับรองฉบับต่าง ๆ

สำหรับตัวบทกฎหมายประเภทอื่น ๆ เช่น พระราชกำหนด ประมวลกฎหมาย ฯลฯ การจัดระเบียบข้อมูลตัวบทกฎหมายก็มีลักษณะเดียวกัน คือ มีตัวบทกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรอง ยกเว้นตัวบทกฎหมายประเภทพระราชบัญญัติที่การจัดระเบียบข้อมูลในเว็บไซต์เป็นแบบตามลำดับพัยชนะอันได้แก่หมวดพระราชบัญญัติที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ก ข ค ง จ ช ด ต ท ธ น บ ป ผ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ส ห และ อ ในแต่ละหมวดจะประกอบด้วยพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ และในพระราชบัญญัติแต่ละฉบับนั้นก็จะมีกฎหมายลำดับรองลงมาอีกมากมาย เช่น ในพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. 2517 จะมีกฎหมายลำดับรองประเภทประกาศ และระเบียบ หรือในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 มีกฎหมายลำดับรองลงมาได้แก่ กฎกระทรวง คำสั่ง ประกาศ พระราชกฤษฎีกา และระเบียบดังแสดงในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 แสดงกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

3) สื่อการนำเสนอ

คลังข้อมูลภาษากฎหมายนี้จัดสร้างขึ้นจากการรวบรวมเอกสารกฎหมายที่เขียนขึ้นแต่เดิม (Written Text) มิใช่เอกสารที่เรียบเรียงจากการพูดแต่อย่างใด เอกสารที่รวบรวมมาเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติต่าง ๆ พระราชกำหนดกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ฯลฯ เอกสารกฎหมายเหล่านี้มีหน้าที่คือเพื่อให้ควบคุมบังคับสมาชิกในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบที่รัฐได้วางไว้ รวมทั้งเพื่อกำหนดบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนละเมิด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องบัญญัติข้อกำหนดหรือบทลงโทษไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้สมาชิกในสังคมได้รับทราบและปฏิบัติตาม อีกทั้งยังเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำบทบัญญัติต่าง ๆ ในกฎหมายไปใช้บังคับตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ ได้ มานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ⁵² กล่าวไว้ว่า

⁵² มานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ. เทคนิคการอ่านกฎหมายและวิธีการเรียนกฎหมาย.

[เว็บไซต์] เข้าถึงได้จาก <http://www.thaijustice.com/manitbook.htm>

“การที่ กฎหมาย ต้องบันทึกไว้เป็น ตัวอักษร ก็เพื่อให้เป็นหลักฐานที่จะยกขึ้นมาอ้างอิงได้ในภายหลัง หากไม่มีลายลักษณ์อักษรก็จะต้องใช้วิธีจำเอาไว้ ซึ่งอาจหลงลืม หรือจำผิดเพี้ยนกันไป อันเป็นเหตุให้เกิดการโต้เถียงกัน และไม่มีทางหาข้อยุติได้”

4) หัวเรื่อง

การสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมาย ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะเอกสารในหัวเรื่องหลัก กล่าวคือ เอกสารกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้ควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคม และกำหนดบทลงโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนละเมิด ไม่รวมเอกสารด้านกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งเป็นเอกสารในหัวเรื่องย่อย ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารดังกล่าวนี้ไม่ถือเป็นกฎหมายตามคำนิยามที่พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้ไว้ดังนี้

กฎหมาย น. กฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ

5) ภาษา

สำหรับคลังข้อมูลภาษากฎหมายในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารกฎหมายเฉพาะที่เขียนขึ้นเป็นภาษาไทย โดยรวบรวมจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลที่เชื่อถือได้ มีภาระหน้าที่ในการร่างกฎหมาย ผู้วิจัยไม่รวมเอกสารกฎหมายที่เดิมร่างเป็นภาษาต่างประเทศ แล้วจึงแปลเป็นภาษาไทย

6) อายุของเอกสาร

คลังข้อมูลภาษากฎหมายในการวิจัยนี้สร้างขึ้น โดยรวบรวมเอกสารกฎหมายทั้งที่เป็นปัจจุบันและที่ร่างไว้นานแล้วละกันไป เอกสารกฎหมายที่เป็นปัจจุบัน คือตั้งแต่พ.ศ. 2500 จนถึงพ.ศ. ปัจจุบัน ได้แก่เอกสารกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง คำสั่ง ประกาศ และระเบียบ รวมทั้งพระราชบัญญัติบางฉบับ ส่วนกฎหมายที่ร่างไว้นานแล้วและยังคงนำมารวบรวมไว้ในคลังข้อมูลภาษากฎหมายได้แก่พระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. 2497 สาเหตุที่ยังรวบรวมเอกสารกฎหมายที่ร่างไว้นานแล้วนี้เข้าไว้ในคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเนื่องจากตัวบทกฎหมายเหล่านี้แม้จะร่างไว้นานแล้ว แต่ก็เป็นตัวบทกฎหมายที่ยังคงมีผลบังคับใช้ อีกทั้งเมื่อพิจารณาการใช้ภาษาของตัวบทกฎหมาย ก็พบว่ารูปแบบการใช้ภาษากฎหมายยังคงไม่แตกต่างจากภาษากฎหมายในตัวบทกฎหมายปัจจุบัน

4.2 การแปลเอกสารกฎหมาย

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อทำเนียบภาษากฎหมาย ภาษากฎหมายเป็นภาษาเฉพาะทาง ใช้สื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน (Special-Purpose Text) กล่าวคือเพื่อให้เกิดผลทางกฎหมาย (Legal Effect) ระหว่างผู้ที่อยู่ในแวดวงอาชีพทางกฎหมาย ความเฉพาะทางของภาษากฎหมายพิจารณาได้จากการใช้ภาษาทั้งในระดับคำ ระดับประโยค และระดับปริบท หรือการเชื่อมโยงความ ด้วยเหตุนี้ การแปลเอกสารกฎหมายจึงถือเป็นการสื่อสารเฉพาะทางอย่างหนึ่งด้วยเช่นกัน เอกสารกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลทางกฎหมายเช่นใด ฉบับแปลของเอกสารกฎหมายก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลทางกฎหมายเช่นนั้น

การแปลเอกสารกฎหมายจัดเป็นการแปลเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน⁵³ (Special-Purpose Translation) จึงต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีการแปล รวมทั้งข้อกำหนดเงื่อนไขในการแปลเป็นพิเศษ แตกต่างจากการแปลต้นฉบับประเภทอื่น ๆ ขณะที่การแปลนวนิยาย ผู้แปลอาจใช้รูปแบบการแปลได้หลากหลาย สามารถดัดแปลงต้นฉบับ ทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระและรูปแบบการใช้ภาษาของผู้ส่งสารในต้นฉบับได้ตามแต่ที่เห็นสมควรเพื่อให้ฉบับแปลมีอรรถสททาวรรณกรรม แต่การแปลเอกสารกฎหมายซึ่งเป็นการแปลเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ผู้แปลจะต้องซื่อสัตย์และเคร่งครัดกับอรรถสททาวรรณกรรมของต้นฉบับ คือถ่ายทอดเนื้อความในต้นฉบับให้ถูกต้องเที่ยงตรง (Fidelity) ดังที่ Susan Sarcevic⁵⁴ กล่าวเกี่ยวกับเงื่อนไขของการแปลเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้านไว้ดังนี้

“Jumpelt (1961:18) proclaimed that translators of special-purpose texts must strive to convey the information content of the source text as accurately as possible.”

นอกเหนือจากความเที่ยงตรงด้านอรรถสททาวรรณกรรมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งผู้แปลเอกสารกฎหมายจะต้องนำเสนอให้ได้ในบทแปลคือต้องให้บทแปลสามารถสื่อสารแบบเฉพาะทาง และเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้านได้อย่างสัมฤทธิ์ผลภายในแวดวงผู้มีอาชีพทางกฎหมายได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ ดังที่ Susan Sarcevic⁵⁵ กล่าวถึงทฤษฎีการแปล Skopostheorie⁵⁶ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแปลเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้านว่า

“Although Vermeer claims that the *Skopostheorie* applies to all translations (1982: 99), he has had difficulty convincing LSP theorists that it is useful for special-purpose texts as well. This is

⁵³ Sarcevic, Susan. *New Approach to Legal Translation*. Hague: Kluwer Law International, 1989.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 65.

⁵⁵ อ้างถึงในเชิงอรรถข้างต้น, หน้า 18.

⁵⁶ จะได้ว่าโดยละเอียดต่อไปในหัวข้อการเลือกรูปแบบการแปล

because the function of special-purpose translations is usually the same as that of the source text. Thus theorists of specialised translation still tend to insist that the goal of LSP translators is to transfer the meaning of the message of the source text as accurately as possible.”

เพื่อให้ผู้แปลบรรลุเป้าหมายการแปลข้างต้น ผู้แปลจะต้องระบุวัตถุประสงค์การนำเอกสารกฎหมายที่เป็นฉบับแปลไปใช้ อีกทั้งระบุกลุ่มผู้รับสารในฉบับแปล จากนั้นจึงใช้ภาษาในบทแปลให้ถูกต้องตามความนิยมของผู้รับสาร หรือแปลให้ถูกทำเนียบภาษานั้นเอง เพราะหากแปลเอกสารกฎหมายให้มีเนื้อความถูกต้องตรงตามต้นฉบับ อีกทั้งใช้ภาษากฎหมายได้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเฉพาะทางนี้แล้ว ผู้รับสารในฉบับแปลก็จะสามารถนำเอกสารกฎหมายซึ่งเป็นฉบับแปลนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ ผลทางกฎหมาย (Legal Effect) ของเอกสารฉบับแปลก็จะเกิดขึ้นเช่นเดียวกับที่เอกสารต้นฉบับก่อให้เกิดผลทางกฎหมาย

4.3 วาทกรรมวิเคราะห์และการเลือกรูปแบบการแปล

4.3.1 วาทกรรมวิเคราะห์

หัวข้อนี้จะวิเคราะห์วาทกรรมของต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา โดยจะพิจารณาองค์ประกอบของวาทกรรมทีละส่วน วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์วาทกรรมของต้นฉบับคือเพื่อให้ผู้แปลเข้าใจต้นฉบับในฐานะเป็นบริบทการสื่อสารอย่างหนึ่ง และสามารถถ่ายทอดบริบทการสื่อสารดังกล่าวนี้มาสู่ฉบับแปล อีกทั้งเพื่อให้ผู้แปลสามารถตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปลที่เหมาะสมกับต้นฉบับได้

การวิเคราะห์วาทกรรม⁵⁷ (Discourse Analysis) คือการพิจารณาภาษาในฐานะที่เป็นการสื่อสารทางสังคมอย่างหนึ่ง และวิเคราะห์ภาษานั้นในระดับเหนือประโยค แตกต่างจากการวิเคราะห์ในระดับคำ หรือระดับประโยคและความหมายของคำหรือประโยคนั้น การวิเคราะห์วาทกรรมจะพิจารณาที่บริบทการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร รวมถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ส่งสารและผู้รับสารนั้น ๆ ด้วย

การวิเคราะห์วาทกรรมมีประโยชน์ต่อการแปลเพราะจะช่วยให้ผู้แปลทำความเข้าใจด้วยบทต้นฉบับได้อย่างรอบด้านมากขึ้น ไม่จำกัดอยู่แต่เพียงคำศัพท์และรูปประโยคเท่านั้น ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ว่าด้วยบทต้นฉบับที่ตนต้องแปลนั้นเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ผู้ส่งสาร หรือผู้เขียนต้องการให้ผู้รับสาร หรือผู้อ่านรับทราบ เชื่อถือ หรือปฏิบัติตาม อีกทั้งผู้แปลยังต้องทำความเข้าใจว่าตนเองก็เป็นผู้ส่งสารเช่น

⁵⁷ Crystal, David. *The Cambridge Encyclopedia of Language*. USA: Cambridge University Press, 1991, p. 116.

กัน โดยมีฉบับแปลเป็นสารที่จะสื่อไปถึงผู้รับสารซึ่งเป็นผู้อ่านฉบับแปล ในการสื่อสารสองส่วน คือ ระหว่างผู้เขียนตัวบทต้นฉบับกับผู้อ่านส่วนหนึ่ง และระหว่างผู้แปลและผู้อ่านฉบับแปลอีกส่วนหนึ่ง นี้ ผู้แปลจะต้องพิจารณาว่าจะถ่ายทอดบริบทการสื่อสาร อีกทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของการสื่อสารส่วนแรกมาสู่การสื่อสารส่วนที่สองหรือไม่ และหากจะถ่ายทอด จะทำอย่างไรบ้าง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์ว่าทฤษฎีของตัวบทต้นฉบับเป็นประโยชน์ต่อการแปล เอกสารกฎหมายที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา เนื่องจาก การวิเคราะห์องค์ประกอบว่าทฤษฎีของตัวบทต้นฉบับอันได้แก่ ประเภทของตัวบท (Text Type) ในฐานะที่เป็นตัวบทเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน มีการใช้ทำเนียบภาษาเฉพาะทาง บริบทการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร รวมไปถึงจนถึงการวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรมทั้งในต้นฉบับและฉบับแปล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้วิจัยตัดสินใจได้ว่าควรเลือกรูปแบบการแปลอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารกับผู้อ่านฉบับแปลต่อไปจะได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าทฤษฎีส่วนต่าง ๆ ของตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา

1) การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis)

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับคือการพิจารณาประเภทของตัวบท (Text Type) ช่องทางการสื่อสาร วรรณคดีของตัวบท กลวิธีการเขียน ระดับภาษา และโครงสร้างการเรียบเรียงเนื้อหา

Peter Newmark⁵⁸ กล่าวไว้ในหนังสือ A Textbook of Translation ว่าตัวบทแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภทอันได้แก่

1.1) ตัวบทที่มีหน้าที่แสดงออก (Expressive Text)

ตัวบทประเภทนี้ให้ความสำคัญที่การแสดงออกของผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ หรือการแสดงออกทางอำนาจ การแสดงออกทางอารมณ์พบได้ในตัวบทที่เป็นงานวรรณกรรม เช่น บทกวี บทละคร นวนิยาย ส่วนการแสดงออกทางอำนาจว่าเหนือกว่าผู้รับสาร (Authoritativeness) นี้พบได้ในตัวบทที่เป็นเอกสารกฎหมาย และงานเขียนด้านวิชาการ เป็นต้น เมื่อตัวบทประเภทนี้เน้นความสำคัญที่การแสดงออกของผู้ส่งสาร การถ่ายทอดสารผ่านกระบวนการแปล ผู้แปลจึงต้องมุ่งเน้นถ่ายทอดลักษณะสำคัญของผู้ส่งสารด้วย เช่น หากต้องแปลตัวบทที่เป็นบทกวี ผู้แปลก็ต้องถ่ายทอดลักษณะการใช้ภาษาของผู้เขียนอันได้แก่ การใช้สัมผัส การเลือกใช้คำบางคำเป็นพิเศษ ส่วนการแปลตัวบทที่เน้นการแสดงอำนาจของผู้ส่งสาร (Authoritativeness) ผู้แปลก็ยังคงต้องถ่ายทอดลักษณะการใช้ภาษาซึ่ง

⁵⁸ Newmark, Peter. A Textbook of Translation, Hertfordshire: Prentice Hall, 1988, pp.39 – 42.

แสดงอำนาจนั้น รายละเอียดของลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อทำเนียบภาษากฎหมาย

1.2) ตัวบทที่มีหน้าที่ให้ข้อมูล (Informative Text)

ตัวบทประเภทนี้มุ่งเน้นความสำคัญของข้อมูลในตัวบท ไม่ให้ความสำคัญของผู้ส่งสาร ตัวบทประเภทนี้ได้แก่ ข่าวสารในหนังสือพิมพ์ บทความเชิงวิชาการต่าง ๆ

1.3) ตัวบทประเภทเรียกร้อง หรือเน้นการแสดงออก (Vocative Text)

ตัวบทประเภทนี้มุ่งให้เกิดผลในส่วนของผู้รับสารเป็นหลัก กล่าวคือให้ความสำคัญกับการชักจูงให้ผู้รับสารกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามเนื้อความ หรือสาระของตัวบท ยกตัวอย่างเช่น ตัวบทที่เป็นคู่มือการใช้งานอุปกรณ์ไฟฟ้ามุ่งเน้นให้ผู้รับสาร หรือผู้ใช้อุปกรณ์นั้นสามารถใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่ให้ไว้ในตัวบท หรือตัวบทที่เป็นโฆษณาซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้รับสาร หรือผู้ที่ชมโฆษณานั้นต้องการซื้อสินค้าและบริการที่โฆษณา

เมื่อพิจารณาลักษณะสำคัญของตัวบทแต่ละประเภทข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาจัดอยู่ในประเภทแรก คือเป็นตัวบทที่เน้นความสำคัญของผู้ส่งสาร สาเหตุที่จัดให้ตัวบทกรณีศึกษาทั้ง พระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง Immigration Act 1988 เป็นตัวบทประเภทที่มีหน้าที่แสดงออกเนื่องจากเป็นตัวบทประเภทเอกสารกฎหมาย และมีลักษณะการแสดงออกซึ่งอำนาจของผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารคือตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับอรรถสาระของตัวบทต้นฉบับ พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ส่วนที่ตัดตอนมาแปลเป็นกรณีศึกษา คือมาตรา 1 ถึงมาตรา 2 มีอรรถสาระเกี่ยวกับการวางข้อกำหนดต่าง ๆ ว่าด้วยเรื่องสิทธิของแรงงานซึ่งเป็นสมาชิกสหพันธ์แรงงานกรณีที่มีการประท้วงของแรงงาน รวมทั้งข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติของสหพันธ์แรงงาน ส่วนพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ส่วนที่ตัดตอนมาแปลเป็นกรณีศึกษา คือมาตรา 1 ถึงมาตรา 5 มีอรรถสาระเกี่ยวกับข้อกำหนดรวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าด้วยการมีสิทธิของผู้หญิงในการเข้าเมืองในสหราชอาณาจักร

เมื่อพิจารณากลวิธีการเขียนของตัวบทต้นฉบับ ผู้วิจัยเห็นว่า พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่เลือกมานี้มีกลวิธีการเขียนแบบบรรยายความ (Descriptive) คือ บอกกล่าวให้ผู้รับสารซึ่งเป็นประชาชนในบังคับของสหราชอาณาจักรทราบว่า ผู้รับสารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจ้างงานในสหราชอาณาจักร หรือการเข้าเมืองในสหราชอาณาจักรนั้นจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือเงื่อนไขใด และในกรณีใดบ้าง เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้งเพื่อให้มีสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับนี้มีผลบังคับใช้และ

คุ้มครองอยู่ การบรรยายข้อกำหนด หรือเงื่อนไข ผู้ส่งสารซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ในการร่างกฎหมายนั้นสื่อสารโดยตรงไปตรงมา ชัดเจน และปราศจากความเป็นส่วนตน คือละสรรพนามแทนผู้ส่งสาร และที่สำคัญมีน้ำเสียงในเชิงออกคำสั่ง ว่าจะให้ทำหรือห้ามมิให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

เนื่องจากตัวบทต้นฉบับเป็นเอกสารกฎหมาย และเป็นการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชนด้วยเรื่องจริงจัง คือเรื่องเกี่ยวกับข้อกำหนดและข้อห้ามต่าง ๆ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเข้าเมืองและในการจ้างงาน ระดับภาษาที่ใช้ในตัวบทต้นฉบับจึงเป็นภาษาเขียนระดับทางการ ไม่มีคำแสลงหรือสำนวนใด ๆ ที่ใช้กันในภาษาพูด ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารด้วยเรื่องดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล นั่นคือเพื่อให้ตัวบทต้นฉบับมีความน่าเชื่อถือ ผู้รับสารสามารถเข้าใจบทบัญญัติต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติตามได้

สำหรับโครงสร้างการเรียบเรียงเนื้อหาของตัวบทต้นฉบับ พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้นำเสนอสารอย่างเป็นระบบระเบียบ คือ แบ่งบทบัญญัติต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติออกเป็นหมวด แต่ละหมวดจะว่าด้วยเรื่องที่เป็นแนวคิดหลักของกฎหมาย จากนั้นจึงแยกย่อยความคิดหลักนั้นลงเป็นมาตรา ในแต่ละมาตรา จะมีใจความสำคัญของมาตราเป็นหัวข้อ หรือเป็นวลีสั้น ๆ กำกับไว้อยู่ด้านซ้ายของมาตรา (ดูภาคผนวก ค) เพื่อให้ทราบว่า มาตรานี้ว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง นอกจากนี้ ในแต่ละมาตรา ยังมีข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย ข้อกำหนดเหล่านี้จัดเรียงให้อยู่รองจากมาตรา เรียกว่าอนุมาตรา เช่น มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 จะมีอนุมาตรา 10 อนุมาตราด้วยกัน แต่ละอนุมาตราซึ่งมีหมายเลขอยู่ในวงเล็บกำกับไว้ นั้นจะว่าด้วยข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรา 2

2) การวิเคราะห์บริบทของตัวบท Textual Context Analysis

การวิเคราะห์บริบทของตัวบทหมายถึงการวิเคราะห์ตัวบทโดยพิจารณาที่บริบทภายในตัวบท (Intratextual Context) และบริบทภายนอกตัวบท (Extratextual Context)⁵⁹

บริบทภายในตัวบท (Intratextual Context) คือการเชื่อมโยงเนื้อความต่าง ๆ ภายในตัวบท (Coherence) การเชื่อมโยงความนี้เกิดจากการใช้ภาษาเชื่อมโยง (Cohesion) ทำให้ผู้รับสาร หรือผู้อ่านตัวบทนั้นสามารถติดตามสาระ หรือความคิดภายในตัวบทได้อย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน การใช้ภาษาเชื่อมโยงความภายในตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษานี้มีสองรูปแบบ รูปแบบแรกได้แก่ การแทนที่ข้อความด้วยรูปแทน 4 รูป คือ การแทนด้วยการซ้ำคำเดิม การแทนด้วยคำสรรพนาม การแทนด้วยการละไว้ และการแทนด้วยคำบ่งชี้ รูปแบบที่สองได้การใช้คำเชื่อมต่าง ๆ เช่น การใช้คำสันธาน

⁵⁹ Halliday, M.A.K., and Hasan, Ruqaiya. Language, context, and text: aspects of language in social-semiotic perspective. 2nd ed. Hong Kong: Oxford University Press, 1989.

2.1) การเชื่อมโยงความด้วยการแทนที่

(1) แทนด้วยการซ้ำคำเดิม

(1) A member of a trade union who claims that **the union** has, without the support of a ballot, authorised or endorsed any industrial action in which **members of the union (including that member)** are likely to be, or have been, induced by **the union** to take part or to continue to take part may apply to the court for an order under this section.

Section 1 of the Employment Act 1988

ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติการจ้างงาน ข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นข้อความที่กล่าวขึ้นเป็นครั้งแรก ส่วนที่ทำเป็นตัวเข้มไว้ นั่นคือการเชื่อมโยงเนื้อความให้เป็นเรื่องเดียวกัน (Coherence) โดยการซ้ำคำเดิม คือ Union, Members of the Union และ That Member การใช้ภาษาเชื่อมโยงความนี้ทำให้ผู้อ่านมาตรานี้สามารถติดตามเรื่องได้โดยตลอด และเข้าใจว่าผู้ส่งสาร หรือผู้ร่างกฎหมายมาตรานี้หมายถึงสมาชิกแห่งสหพันธ์แรงงาน มิใช่สมาชิกอื่นใด

(2) การแทนด้วยสรรพนาม

(4) Subsection (2) above shall not preclude a woman from re-entering the United Kingdom if since her marriage to the husband **she** has at any time previously been in the United Kingdom and there was at that time no such other woman living as is mentioned in that subsection

Subsection (4) of Section 2 of Immigration Act 1988

การเชื่อมโยงความในตัวอย่างข้างต้นคือการแทน A woman ด้วยสรรพนาม She ทำให้ผู้รับสารติดตามเนื้อความในอนุมาตรานี้ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนว่าข้อกำหนดในอนุมาตรานี้มีผลบังคับใช้แก่ผู้หญิงคนใด

(3) การแทนด้วยการละไว้

(2) Where, on an application under this section, the court is satisfied—

- (a) that **a trade union** has, without the support of a ballot, authorised or endorsed any industrial action;
- (b) that (whether or not the action has already commenced) members of the union are likely to be, or have been, induced by the union to take part or to continue to take part in that action; and

Subsection (2) of Section 1 of Employment Act 1988

การเชื่อมโยงความในประโยคข้างต้นอยู่ที่การละคำว่า Trade ที่อยู่ใน Trade Union ซึ่งกล่าวไว้ในตอนแรกในหัวข้อ (a) โดยกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า The (trade) Union การละคำว่า Trade นี้ยังคงทำให้ผู้รับสารติดตามเนื้อความได้ว่าผู้ส่งสารยังคงกล่าวถึงสหพันธ์แรงงาน มิได้กล่าวถึงสหพันธ์อย่างอื่น

(4) การแทนด้วยคำบ่งชี้

(3) For the purposes of this section a trade union **has authorised or endorsed** any industrial action if there has been—

- (a) such an authorisation or endorsement of **an act** which has been done for inducing any member of the union to take part or to continue to take part in that action; or
- (b) such an authorisation of any proposed act for inducing such a member to take part or to continue to take part in that action,

as requires that member, or if the act were done would require that member, to be treated for the purposes of this section as induced by the union to take part or, as the case may be, to continue to take part in that action.

Subsection (3) of Section 1 of Employment Act 1988

ประโยคตัวอย่างข้างต้นนี้แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงความให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันด้วยการใช้คำบ่งชี้ อันได้แก่ This และ Such ยกตัวอย่างเช่น ในตอนแรกผู้ส่งสารกล่าวถึงการให้อำนาจหรือการสลักหลัง (Has authorised or endorsed) ซึ่งได้ทำเป็นตัวเข้มไว้ ต่อมาเมื่อกกล่าวถึงเนื้อความในส่วนนี้ซ้ำอีกครั้งจึงใช้คำบ่งชี้ Such เพื่อให้ผู้รับสารไม่สับสน และติดตามเนื้อความได้อย่างต่อเนื่อง

2.2) การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม

(iii) in the case of action which consists in action to which both of the questions mentioned in subparagraphs (i) and (ii) **above** are applicable, to the question or questions applicable to that part of the action in which the applicant is likely to be, or has been, induced to take part or to continue to take part;

(iii) of (d) under Subsection (5) of Section 1 of Employment Act 1988

ผู้ส่งสารเชื่อมโยงเนื้อความของบทบัญญัติหัวข้อ (iii) นี้กับเนื้อความส่วนอื่น ๆ ภายใต้อนุมตรา (5) ด้วยคำว่า Above

การวิเคราะห์บริบทภายในตัวบทของต้นฉบับถือเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์วาทกรรมของต้นฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาตัวบทต้นฉบับให้เกิดความเข้าใจในระดับปริจเฉท คือมองต้นฉบับเป็นกลุ่มก้อน หรือเครือข่ายความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเชื่อมโยงต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน ด้วยกลวิธีทางภาษาแบบเดียวกับที่ได้กล่าวไว้แล้วในส่วนของวิเคราะห์ทำเนียบภาษากฎหมายในระดับปริจเฉท ความเข้าใจต้นฉบับในระดับปริจเฉทมีประโยชน์ต่อการแปลเนื่องจากจะทำให้ผู้แปลพิจารณาด้านฉบับในระดับที่กว้างขวางขึ้น ไม่ติดอยู่ที่ความหมายระดับคำและประโยค สามารถติดตามความคิดและเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอในต้นฉบับได้ เมื่อเกิดความเข้าใจดังนี้ ก็จะสามารถถ่ายทอดออกเป็นฉบับแปลที่อ่านเข้าใจในตัวเอง มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงทางความคิดไปในแนวทางเดียวกับต้นฉบับ หากผู้แปลไม่วิเคราะห์ต้นฉบับในระดับปริจเฉท และถ่ายทอดความหมายเพียงระดับคำและระดับประโยค ฉบับแปลที่ได้อาจเป็นเพียงห้วงความคิดที่ไม่ต่อเนื่องกัน ส่งผลให้การสื่อสารในฉบับแปลคือยประสิทธิภาพลงเมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับ

ส่วนบริบทภายนอกตัวบท (Extratextual Context) หรือการเชื่อมโยงความกับตัวบทอื่น ๆ นั้น ต้นฉบับที่ตัดตอนมา คือ มาตรา 1 ถึงมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 และมาตรา 1 ถึง มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 มีการอ้างอิงถึงตัวบทอื่น ๆ เช่น ในอนุมาตรา (7) มาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 มีการอ้างถึงพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันที่ออกในปีค.ศ. 1984

“(7) In this section—

"date of the ballot" has the same meaning as in Part II of **the 1984 Act**;"

สำหรับพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ก็มีการอ้างอิงถึงตัวบทอื่น ๆ ด้วย เช่น มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 อ้างถึงอนุมาตรา (3) มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1971 ดังนี้

“4. At the beginning of **subsection (3) of section 8 of the principal Act** (exemption from immigration control for members of diplomatic missions etc.) there shall be inserted the words "Subject to subsection (3A) below," and after that subsection there shall be inserted---

3) การวิเคราะห์บริบทของการสื่อสาร (Situational Context Analysis)

ดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนที่เป็นความหมายของการวิเคราะห์วาทกรรม การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับในหัวข้อนี้ คือ การมองว่าต้นฉบับคือสถานการณ์การสื่อสารอย่างหนึ่งซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบ การสื่อสาร อันได้แก่ ผู้ส่งสาร จุดมุ่งหมายในการสื่อสาร สาร ผู้รับสาร และฉากการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารของ พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษานี้คือ รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการตรากฎหมายไว้บังคับใช้ในสหราชอาณาจักร

2. จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสื่อสารคือเพื่อวางข้อกำหนด ข้อบังคับว่าด้วยเรื่องการเข้าเมืองและการจ้างงานให้ประชาชนในบังคับของรัฐบาลสหราชอาณาจักรถือปฏิบัติตาม

3. สาร

สารที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอคือบทบัญญัติต่าง ๆ ว่าด้วยเรื่องการเข้าเมืองในสหราชอาณาจักร และการจ้างงานในสหราชอาณาจักร

4. ผู้รับสาร

ผู้รับสารของตัวบทต้นฉบับคือประชาชนที่อยู่ในบังคับของรัฐบาลสหราชอาณาจักรซึ่งอยู่ร่วมสมัยกับตัวบทที่ออกในปีค.ศ. 1988 รวมไปถึงผู้รับสารหลังจากปีค.ศ. ดังกล่าวนั้นจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้

5. ฉากของการสื่อสาร

ฉากของการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารซึ่งเป็นรัฐบาลสหราชอาณาจักรและประชาชนที่อยู่ในบังคับของรัฐบาลก็คือประเทศในสหราชอาณาจักร

4) การวิเคราะห์บริบททางสังคม – วัฒนธรรม (Socio-Cultural Context Analysis)

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมในตัวบทต้นฉบับทั้งสองฉบับนั้นเป็นสังคมและวัฒนธรรมของประเทศในสหราชอาณาจักร เนื้อความต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ แม้จะสามารถทำความเข้าใจได้ ด้วยเป็นเรื่องที่มีอยู่เช่นกันในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของภาษาปลายทางคือ ภาษาไทย แต่ยังมีบางส่วนที่เป็นบทบัญญัติ หรือข้อกำหนดที่ผู้แปล หรือผู้วิจัยไม่คุ้นเคย เนื่องจากบทบัญญัติหรือข้อกำหนดเหล่านั้นบัญญัติขึ้นจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสังคมและวัฒนธรรมของผู้แปล หรือผู้วิจัยนั่นเอง การตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ส่งสารในต้นฉบับและผู้ส่งสารในฉบับแปลเป็นประโยชน์เมื่อผู้แปลเกิดปัญหาการทำความเข้าใจต้นฉบับส่วนที่เป็นความแตกต่างด้านบริบททางสังคมและวัฒนธรรม และไม่สามารถถ่ายทอดความเข้าใจนั้นมาเป็นฉบับแปลได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจได้

ที่กล่าวมาข้างต้นคือการวิเคราะห์องค์ประกอบทางวาทกรรมของต้นฉบับ อันได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท การวิเคราะห์บริบทของตัวบท การวิเคราะห์บริบททางการสื่อสารและการวิเคราะห์

บริบททางสังคมและวัฒนธรรม เมื่อผู้วิจัยทำความเข้าใจ และศึกษาวิเคราะห์ต้นฉบับตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์แล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะเลือกรูปแบบการแปล โดยให้มีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจเรื่องวาทกรรมของต้นฉบับ

4.3.2 การเลือกรูปแบบการแปล

ผู้แปลจะต้องเลือกรูปแบบการแปลที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการแปลดังได้กล่าวข้างต้น คือสามารถถ่ายทอดทั้งความหมายและทำเนียบภาษากฎหมายที่มีความแน่นอนตายตัวทั้งในระดับคำ และระดับประโยคมาสู่ฉบับแปล และนำฉบับแปลไปใช้เป็นบทแปลอย่างเป็นทางการได้

Peter Newmark⁶⁰ แบ่งการแปลออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ 8 รูปแบบโดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งคือระดับของการรักษาภาษาของต้นฉบับ เรียงลำดับจากรูปแบบที่รักษาภาษาของต้นฉบับจากมากไปน้อยได้ดังนี้

SL emphasis (เน้นที่ต้นฉบับ)	TL emphasis (เน้นที่ฉบับแปล)
Word-for-Word Translation	Adaptation
Literal Translation	Free Translation
Faithful Translation	Idiomatic Translation
Semantic Translation	Communicative Translation
<p><i>SL = Source Language ภาษาต้นทาง</i> <i>TL = Target Language ภาษาปลายทาง</i></p>	

จากแผนภาพนี้จะเห็นว่า รูปแบบการแปลที่คงรูปภาษาของต้นฉบับไว้มากที่สุดคือการแปลแบบคำต่อคำหรือ Word-for-Word Translation และยิ่งห่างจากรูปภาษาของต้นฉบับมากเท่าใด ก็หมายความว่าผู้แปลยิ่งเข้าใจรูปภาษาของฉบับแปลมากขึ้นเท่านั้น กล่าวคือ การแปลแบบครบความหรือ Semantic Translation นั้นเป็นรูปแบบการแปลที่ถึงแม้จะยังคำนึงถึงรูปภาษาของต้นฉบับ แต่ก็มีรูปภาษาห่างจากต้นฉบับมากที่สุด และแน่นอนว่ารูปภาษาของงานแปลที่ใช้รูปแบบการแปลประเภทนี้จะใกล้เคียง หรือ

⁶⁰ Newmark, Peter. *A Textbook of Translation*. Hertfordshire: Prentice Hall, 1988.

คำนึงถึงรูปภาษาฉบับแปล เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์⁶¹ ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การแปลแบบให้ความสำคัญภาษาต้นฉบับ

1. **Word-for-Word Translation** การแปลคำต่อคำ เป็นการแปลทุกคำ คำต่อคำ หรือหน่วยคำต่อหน่วยคำ ทั้งวากยสัมพันธ์ระดับประโยค ทั้งกรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียน วจนลีลาคนเขียน อ่านยาก ถ้าไม่รู้วากยสัมพันธ์ของทั้งสองภาษา อาจจะไม่รู้เรื่อง

2. **Literal Translation** การแปลตามตัวอักษร เป็นการแปลทีละประโยคและพยายามรักษาคำให้ครบถ้วนที่สุด แต่ไม่เก็บคำทุกคำหรือหน่วยคำทุกหน่วย ปรับรูปประโยคเพียงไม่ให้เกิดวากยสัมพันธ์ของภาษาเป้าหมาย ในบางกรณีอาจมีการฝืนวากยสัมพันธ์ในภาษาเป้าหมายได้ และทั้งกรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียน วจนลีลาคนเขียน อ่านขัดหู มีลักษณะของภาษาต้นฉบับอย่างชัดเจน

3. **Faithful Translation** การแปลรักษารูปรักษาความ เป็นการแปลแบบเก็บเนื้อความระดับคำและประโยคให้ครบ เก็บความหมายในบริบท เก็บขนบภาษา ละทิ้งวจนลีลาและความงามของภาษาไปบ้าง อ่านไม่ขัดหู แต่ขาดวจนลีลาและกลวิธีภาษา

4. **Semantic Translation** การแปลครบความ แปลแบบเก็บเนื้อความให้ครบ รักษาความหมายระดับคำและประโยคได้ครบ เก็บความหมายในบริบท เก็บขนบภาษา เก็บวจนลีลาและรักษากลวิธีภาษาได้บ้าง อ่านได้ไม่ขัดหู และมองเห็นอรรถรสของภาษา

2) การแปลแบบให้ความสำคัญภาษาปลายทาง

1. **Communicative Translation** การแปลสื่อความ แปลโดยเก็บเนื้อความครบ มีการเปลี่ยนการเรียบเรียงเนื้อหาในปริเฉท เก็บความหมายในบริบท ถ่ายทอดขนบภาษา ถ่ายทอดวจนลีลาและความงามของภาษา อ่านได้รื่นหู ไม่มีข้อสะดุดว่าเป็นบทแปล

2. **Idiomatic Translation** การแปลเก็บความ จับแต่เนื้อความที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งการเรียบเรียงเนื้อหาในปริเฉทและการผูกประโยค อาจเปลี่ยนบริบท ขนบภาษา อาจเปลี่ยนวจนลีลาและความงามของภาษา อาจเปลี่ยนน้ำเสียง จุดยืนของคนเขียน อ่านได้รื่นหู แทบจะบอกไม่ได้ว่าเป็นบทแปล

3. **Free Translation** การแปลอิสระ เก็บแต่ใจความสำคัญหรือโครงเรื่อง แล้วมาเขียนเสียใหม่ ปรับหรือเปลี่ยนวจนลีลา น้ำเสียง หรือจุดยืนของคนเขียน เปลี่ยนมากจนแทบไม่เห็นร่องรอยต้นฉบับ

4. **Adaptation** การตัดแปลง มีการเปลี่ยนใจความหรือโครงเรื่องบางส่วน เปลี่ยนองค์ประกอบสำคัญ เช่น ฉาก และตัวละคร ถ้าไม่แจ้งไว้จะไม่ทราบว่าเป็นบทแปล

⁶¹ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. "รูปแบบการแปลตามแนวคิดของ Newmark," เอกสารประกอบการสอนวิชาวาทกรรมวิเคราะห์และการแปล ภาคต้น ปีการศึกษา 2545. (เอกสาร ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

การเลือกรูปแบบการแปลจากรูปแบบทั้ง 8 ข้างต้น ผู้วิจัยจะพิจารณาประเภทของตัวบท (Text Type) ของต้นฉบับที่เลือกมาแปลเป็นกรณีศึกษา ประกอบกับหน้าที่การใช้งานของบทแปล (Function) ตามหลักทฤษฎี Skopostheorie⁶² ผู้วิจัยกำหนดให้บทแปลมีหน้าที่เดียวกับต้นฉบับ คือให้เป็นกฎหมายสามารถนำไปใช้บังคับอย่างเป็นทางการได้ หรือมีเช่นนั้นก็นำไปประกอบการร่างกฎหมายที่มีลักษณะเนื้อความอย่างเดียวกัน อีกทั้งกำหนดให้เป็นบทแปลสำหรับกลุ่มผู้อ่านที่อยู่ในแวดวงอาชีพกฎหมาย และคุ้นเคยกับภาษากฎหมาย

การพิจารณาประเภทของตัวบท และการกำหนดหน้าที่การใช้งาน หรือวัตถุประสงค์ของการแปลนั้นสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้แปลเลือกใช้รูปแบบการแปลได้เหมาะสมกัน ทำให้บทแปลบรรลุวัตถุประสงค์และนำไปใช้งานได้ตามที่ได้ตั้งไว้ พรรณา แสงอร่ามเรือง⁶³ กล่าวถึงความสัมพันธ์กันระหว่างการคำนึงถึงการใช้งานหรือวัตถุประสงค์กับรูปแบบการแปลไว้ว่า

“การแปลให้ตรงกับการใช้งานหรือวัตถุประสงค์ หมายความว่า ถ้าเราต้องแปลสัญญาคำประกัน แต่แปลโดยใช้คำหรือสำนวนตามที่ปรากฏในตัวบทต้นฉบับทั้ง ๆ ที่คำหรือสำนวนเหล่านั้นไม่ใช่กันในวัฒนธรรมปลายทาง ก็จะทำให้ผู้รับสารอ่านไม่เข้าใจ เราควรจะแปลโดยเรียบเรียงเป็นคำพูดที่นิยมใช้ และเป็นที่น่าสนใจในวัฒนธรรมปลายทางนั้น”

เมื่อสามารถระบุได้ว่า ตัวบทที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาเป็นตัวบทที่อยู่ในประเภทกฎหมาย อีกทั้งกำหนดหน้าที่หรือวัตถุประสงค์การนำบทแปลไปใช้ว่าให้เป็นกฎหมายเช่นเดียวกัน และมีผู้อ่านเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงอาชีพด้านกฎหมาย และคุ้นเคยกับภาษากฎหมายแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าในบรรดารูปแบบการแปลทั้ง 8 แบบข้างต้นนั้น รูปแบบการแปลที่เหมาะสมที่สุดคือการแปลแบบครบความ หรือ Semantic Translation เนื่องจากการแปลรูปแบบนี้จะสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การแปลเอกสารเฉพาะทาง (Special-Purpose Text) เช่น เอกสารกฎหมาย ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น การแปลแบบครบความ ผู้แปลจะต้องชื่อตรงต่อต้นฉบับในแง่การถ่ายทอดความหมาย (Content) ให้ครบทั้งระดับคำ ระดับประโยค และระดับบริบท รูปแบบการแปลนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการแปลให้ถูกทำเนียบภาษาปลายทาง เนื่องจากจะกำหนดให้ผู้แปลต้องแปลให้วางลีลา หรือกลวิธีทางภาษาเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางอ่านรื่น ไม่ขัดหู โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงอาชีพด้านกฎหมาย

⁶² ทฤษฎี Skopostheorie เป็นทฤษฎีการแปลที่ชี้วัดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแปลเป็นหลัก คำว่า Skopos มาจากภาษากรีก แปลว่า จุดประสงค์ เป้าหมาย หรือเจตนา การนำทฤษฎี Skopostheorie มาใช้ในการแปลก็คือการระบุหน้าที่การใช้งานของบทแปลนั่นเอง (พรรณา แสงอร่ามเรือง, ทฤษฎีและหลักการแปล, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2541.)

⁶³ พรรณา แสงอร่ามเรือง, ทฤษฎีและหลักการแปล, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2541.

4.4 การดำเนินการทดลองแปล

การทดลองแปลนี้คือการนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายที่จัดสร้างตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวโดยละเอียดแล้วในบทที่ 3 มาใช้ร่วมกับ โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ เพื่อเป็นทรัพยากรช่วยแปลเอกสารกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการดำเนินการทดลองแปลนี้คือเพื่อศึกษาว่าคลังข้อมูลภาษากฎหมายมีผลต่อการแปลเอกสารกฎหมายอย่างไร ช่วยให้ผู้แปลใช้ภาษาในบทแปลได้อย่างถูกต้อง ถูกทำเนียบภาษากฎหมายไทยมากกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลเป็นทรัพยากรการแปลตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้หรือไม่ การทดลองแปลเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยจะกล่าวถึงปัจจัยกำหนด (Parameters) ในการทดลองและขั้นตอนการทดลอง จากนั้นในบทที่ 5 จึงจะกล่าวถึงการวิเคราะห์และประเมินผลการทดลองใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

4.4.1 ปัจจัยกำหนด (Parameters)

การทดลองนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายมาใช้เป็นทรัพยากรการแปล ผู้วิจัยจะต้องตั้งปัจจัยกำหนด (Parameters) เพื่อให้ผลการทดลองซึ่งในที่นี้คือบทแปลของต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษานั้นเป็นกลาง และน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการ ปัจจัยกำหนดดังกล่าวได้แก่

1. ตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา
2. เวลาที่ใช้ในการแปลตัวบทต้นฉบับ
3. ผู้ทดลองแปล
4. ทรัพยากรการแปล
5. ผู้ประเมินงานแปล

1) ตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ว่าจะเป็นการทดลองใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยช่วยแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจึงคัดเลือกตัวบทต้นฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติของสหราชอาณาจักรสองฉบับมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อแปลเป็นภาษาไทย ฉบับหนึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล อีกฉบับแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง Immigration Act 1988 พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเป็นเอกสารกฎหมายของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ในเว็บไซต์ของ Her Majesty Stationery Office www.hmsso.gov.uk หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานราชการของสหราชอาณาจักร อยู่ในการบังคับดูแลของ

คณะรัฐมนตรีของรัฐบาลสหราชอาณาจักร มีหน้าที่รับผิดชอบคือให้บริการข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลแก่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อได้ว่าตัวบทต้นฉบับที่นำมาจากเว็บไซต์ดังกล่าวนี้มีความถูกต้อง สามารถอ้างอิงและนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาได้

นอกจากความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของตัวบทต้นฉบับแล้ว การคัดเลือกต้นฉบับมาเป็นกรณีศึกษา ผู้วิจัยยังต้องพิจารณาให้ต้นฉบับทั้งสองมีความยาก (Technicality) เสมอกันทั้งแง่เนื้อหาและภาษาที่ใช้ ต้นฉบับที่คัดเลือกมานี้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน คือ ปีค.ศ. 1988 ทั้งนี้เนื่องจากหากให้ตัวบทต้นฉบับหนึ่งยากกว่าอีกฉบับหนึ่ง หรือให้ต้นฉบับทั้งสองเป็นเอกสารกฎหมายคนละยุคสมัยกันมาก จะทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม กล่าวคือ ต้นฉบับที่มีเนื้อหายากกว่า หรือต้นฉบับที่อยู่ในยุคสมัยที่เก่ากว่าและมีรูปแบบการใช้ภาษากฎหมายที่ซับซ้อนกว่า อาจทำให้ประสิทธิภาพการแปลของผู้แปลลดลง และเกิดข้อผิดพลาดในการแปลมากขึ้น ไม่ว่าผู้แปลจะใช้หรือไม่ใช้คลังข้อมูลเป็นทรัพยากรการแปลก็ตาม อีกทั้งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการทดลองโดยมุ่งเน้นที่ประสิทธิภาพของคลังข้อมูลต่อการใช้ภาษาแปลให้ถูกทำเนียบภาษากฎหมาย มิได้มุ่งเน้นที่ประสิทธิภาพของคลังข้อมูลซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลแก้ปัญหาเรื่องความเข้าใจเนื้อหาเชิงเทคนิคของต้นฉบับแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องคัดเลือกต้นฉบับที่แม้จะเป็นเอกสารกฎหมายเหมือนกัน แต่ก็ต้องเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องที่ไม่เป็นเชิงเทคนิคจนเกินไปนัก คือ เป็นกฎหมายที่ผู้แปลสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ใกล้เคียงกัน

สำหรับความยาวของต้นฉบับนั้น ผู้วิจัยจะแปลพระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988 จำนวน 2 มาตรา คือมาตรา 1 ถึงมาตรา 2 คิดเป็นความยาวของต้นฉบับเท่ากับ 4 หน้ากระดาษ A 4 เนื่องจากแต่ละมาตรามีเนื้อหาและรายละเอียดมาก ส่วนพระราชบัญญัติการเข้าเมือง Immigration Act 1988 ผู้วิจัยจะแปล 5 มาตรา คือมาตรา 1 ถึง มาตรา 5 คิดเป็นความยาวของต้นฉบับเท่ากับ 4 หน้ากระดาษ A 4 เช่นกัน เนื่องจากแต่ละมาตรามีเนื้อหาและรายละเอียดน้อยกว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน จึงต้องให้มีจำนวนมาตราที่ต้องแปลมากกว่า

2) เวลาที่ใช้ในการแปลตัวบทต้นฉบับ

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการแปลตัวบทต้นฉบับทั้งสองฉบับให้เท่ากัน คือแต่ละฉบับจะใช้เวลาแปลเท่ากับ 3 ชั่วโมง ไม่นับรวมระยะเวลาตรวจทานก่อนส่งผู้ประเมินงานแปล ระยะเวลาการตรวจทานของบทแปลแต่ละฉบับเท่ากับ 1 ชั่วโมง ในระยะเวลาดังกล่าวนี้ผู้แปลจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในบทแปลเปรียบเทียบกับตัวบทต้นฉบับ และตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษาแปล

3) ผู้ทดลองแปล

ผู้ที่ทดลองแปลในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยเป็นผู้เรียนระดับมหาบัณฑิต สาขาการแปล และการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความรู้ความสามารถวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาในต้นฉบับเนื่องจากผ่านการทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษ (CU-TEP) ซึ่งต้องได้คะแนนเทียบเท่า TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 คะแนนเพื่อเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยังมีความรู้วิชาแปลเนื่องจากผ่านวิชาการแปลซึ่งเป็นวิชาบังคับมาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิตและทำงานแปลเป็นงานประจำ ผู้วิจัยคุ้นเคยกับโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์และคลังข้อมูลภาษาเนื่องจากได้ผ่านรายวิชา 2241623 ทรัพยากรการแปล และการทำประมวลศัพท์ นอกจากนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ทดลองแปลยังมีพื้นฐานการแปลเอกสารกฎหมายอยู่บ้างเนื่องจากผ่านรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมาย

4) ทรัพยากรการแปล

การทดลองแปลนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้ทรัพยากรการแปลสองแบบ แบบแรกเป็นทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมอันได้แก่พจนานุกรมทั่วไปสองภาษา คือพจนานุกรมอังกฤษ – ไทย SE-ED's Modern English – Thai Dictionary และพจนานุกรมเฉพาะทางสองภาษา คือ ศัพท์บัญญัตินิติศาสตร์ของราชบัณฑิตยสถานอังกฤษ – ไทย และ ไทย – อังกฤษ แบบที่สองเป็นทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม และคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทย (Specialised Monolingual Corpora) ซึ่งใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ในการสืบค้นคำ หรือวลี

การแปลตัวบทต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษานี้ ต้นฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 Immigration Act 1988 จะให้ใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมเท่านั้น ส่วนอีกต้นฉบับหนึ่งคือพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 Employment Act 1988 กำหนดให้ใช้ได้ทั้งทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมและทรัพยากรการแปลที่เป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทย สาเหตุที่กำหนดให้ใช้ทรัพยากรการแปลที่แตกต่างกันเช่นนี้เป็นเพราะผู้วิจัยจะทดสอบสมมติฐานว่าหากใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลแล้วจะทำให้ผู้แปลใช้ภาษาแปลได้ถูกทำเนียบภาษากฎหมายไทยมากกว่าบทแปลที่ไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายหรือไม่

5) ผู้ประเมินงานแปล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ประเมินงานแปลคือผู้ที่เป็นนักกฎหมายและมีความเชี่ยวชาญด้านการแปลเอกสารกฎหมาย อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่เคยสอนการแปลเอกสารกฎหมาย เพื่อให้สามารถตรวจแก้และประเมินบทแปลได้อย่างมีหลักเกณฑ์ ทั้งนี้ ผู้ประเมินงานแปลจะตรวจสอบและประเมินคุณภาพงานแปลทั้งด้านความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนลีลาการใช้ภาษากฎหมายในฉบับแปล

ผู้ประเมินบทแปลในสารนิพนธ์ฉบับนี้คืออาจารย์บัณฑิต รัชตะนันท์ เป็นผู้สอนรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2547 อาจารย์บัณฑิต รัชตะนันท์ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 1 และมีความเชี่ยวชาญด้านการแปลและการสอนแปลเอกสารกฎหมาย

การส่งงานแปลให้ผู้ประเมินงานแปลตรวจสอบและประเมินคุณภาพนั้น ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้ประเมินทราบถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมิได้แจ้งให้ผู้ประเมินทราบว่าบทแปลฉบับใดใช้ทรัพยากรการแปลเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินของผู้ประเมินมีความเที่ยงตรงและเป็นกลางมากที่สุด

4.4.2 ขั้นตอนการทดลอง

1. ศึกษาและทำความเข้าใจโดยวิเคราะห์ว่าทกรรมของตัวบทต้นฉบับทั้งสองฉบับ
2. ตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปล
3. แปลตัวบทต้นฉบับในระยะเวลา 3 ชั่วโมงต่อต้นฉบับ 1 ชิ้น
 - ต้นฉบับที่เป็น พระราชบัญญัติการจ้างงาน ปีค.ศ. 1988 Employment Act 1988 แปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรแบบดั้งเดิมอันได้แก่ พจนานุกรมทั่วไป 2 ภาษา และพจนานุกรมเฉพาะทาง ศัพท์บัญญัตินิติศาสตร์
 - ต้นฉบับที่เป็น พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1988 Immigration Act 1988 แปลโดยใช้ทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว

ผู้วิจัยศึกษาและทำความเข้าใจรวมทั้งวิเคราะห์ว่าทกรรมของตัวบทต้นฉบับที่คัดเลือกมาทั้งสองฉบับก่อนเป็นอันดับแรก โดยวิเคราะห์ว่าทกรรมของแต่ละฉบับอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งการเลือกแนวทางการแปลสำหรับตัวบทต้นฉบับแต่ละฉบับ ผู้วิจัยก็กำหนดให้ทั้งสองฉบับมีแนวทางการแปลอย่างเดียวกัน สำหรับการกำหนดให้ต้นฉบับใดแปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลนั้น ผู้วิจัยสุ่มเลือกให้ต้นฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 Employment Act 1988 เป็นต้นฉบับที่จะแปลโดยใช้คลังข้อมูล

4. ตรวจสอบบทแปลในระยะเวลา 1 ชั่วโมง
5. ส่งงานแปลให้ผู้ประเมินงานแปล
6. นำผลที่ได้มาประเมินดังจะได้กล่าวถึงในบทที่ 5 ซึ่งว่าด้วยการวิเคราะห์และประเมินผลการทดลองใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

4.5 การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล

การแปลด้วยตนเองฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติการจ้างงาน Employment Act 1988⁶⁴ ผู้วิจัยนำโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์มาสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมายเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลประกอบกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.5.1 ใช้คลังข้อมูลทำความเข้าใจเนื้อหาในต้นฉบับ

การใช้ประโยชน์จากคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลในส่วนนี้คือการใช้คลังข้อมูลในขั้นตอนการทำความเข้าใจด้วยตนเองฉบับ หรือ Comprehension Phase ผู้วิจัยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายช่วยในการทำความเข้าใจเนื้อหาในต้นฉบับคือ ใช้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับแรงงาน สหพันธ์แรงงาน ข้อพิพาทแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยขาดความรู้ด้านกฎหมาย จึงไม่ทราบว่าเป็นในแวดวง (Domain) ที่เกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงานนั้นมีเนื้อหาสาระเป็นอย่างไร ในแวดวงนี้มีใครเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องบ้าง และแต่ละบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร มีคำศัพท์เฉพาะทางอะไรบ้างในแวดวงนี้

เมื่อผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาจากต้นฉบับซึ่งเป็นภาษาอังกฤษที่ค่อนข้างซับซ้อน ทำความเข้าใจยาก ผู้วิจัยจึงนำคลังข้อมูลมาประกอบการทำความเข้าใจโดยได้นำถ้อยคำทางกฎหมายอันได้แก่ แรงงาน สหพันธ์แรงงาน ข้อพิพาทแรงงาน ไปสืบค้นในคลังข้อมูลภาษากฎหมายเพื่อให้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์แสดงผลการสืบค้นพร้อมด้วยคำแวดล้อมอันจะทำให้ผู้วิจัยสามารถอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาได้ ผู้วิจัยเริ่มสืบค้นโดยใช้คำค้นที่มีความหมายกว้าง และน่าจะปรากฏในบริบทที่ใช้มาก คำค้นดังกล่าวคือ “แรงงาน” จากนั้นจึงใช้คำค้นที่แคบเข้า เป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับเนื้อหาในต้นฉบับส่วนที่ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจ คำค้นดังกล่าวได้แก่ “ข้อพิพาทแรงงาน” และ “สหพันธ์แรงงาน”

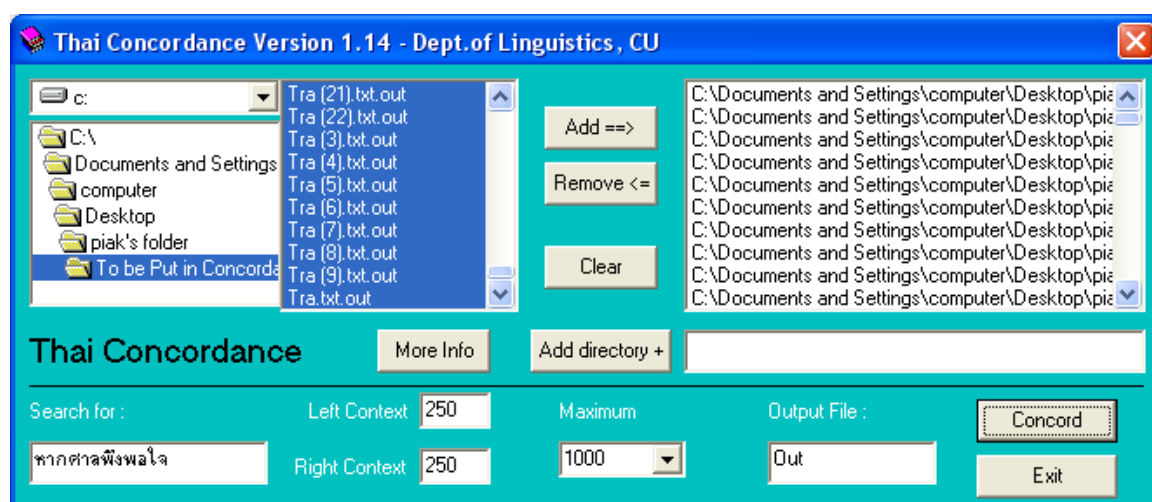
การอ่านทำความเข้าใจบริบทรอบข้างคำค้นในหน้าจอแสดงผลทำให้ผู้วิจัยมองภาพความสัมพันธ์ของเนื้อหาในต้นฉบับมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงความคิดที่นำเสนอในบริบทภาษาไทยเข้ากับแนวคิดในต้นฉบับได้ง่ายมากขึ้น

4.5.2 ใช้สืบค้นคำหรือวลีที่ผู้วิจัยสงสัยเกี่ยวกับวิธีใช้ร่วมกับบริบทแวดล้อม

ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษากฎหมายในขั้นตอนนี้คือ ประโยชน์ในการถ่ายทอดความเข้าใจสู่ต้นฉบับ หรือ Reformulation Phase ระหว่างที่ต้องถ่ายทอดความเข้าใจด้วยตนเองฉบับออกมาเป็นฉบับแปล ผู้วิจัยพบสำนวน หรือวลีหลายจุดที่ผู้วิจัยสงสัยว่าในทำเนียบภาษากฎหมายไทยจะมีวิธีใช้เฉพาะ และมี

⁶⁴ ฉบับแปลภาษาไทยของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษานี้ขึ้นอยู่กับภาคผนวก ค

รูปแบบการปรากฏร่วมกับบริบทรอบข้างต่างจากที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ หากใช้เป็นอย่างอื่นจะทำให้ฉบับแปลใช้ภาษาผิดทำเนียบ ไม่เป็นไปตามความคาดหมายของกลุ่มผู้อ่านที่กำหนดไว้ว่าเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงอาชีพนักกฎหมายและใช้ภาษากฎหมาย ผู้วิจัยจึงใช้ทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม คือ พจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางเพื่อให้ทราบความหมายของถ้อยคำ หรือสำนวนเหล่านั้น จากนั้นใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นคำ สำนวน หรือวลีที่สงสัยในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย ยกตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยจะต้องแปล If a court is satisfied และผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าในทำเนียบภาษากฎหมายไทย นิยมใช้คำว่า “พึงพอใจ” ซึ่งเป็นคำแปลของ Satisfied ร่วมกับคำว่าศาลหรือไม่ ผู้วิจัยก็ต้องใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้น “หากศาลพึงพอใจ” ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย โดยกำหนดให้มีจำนวนตัวอย่างที่โปรแกรมจะต้องแสดงสูงสุด 1,000 ตัวอย่าง และมีบริบทแวดล้อมด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้น จำนวน 250 คำตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แสดงตัวอย่างการใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นคำ “หากศาลพึงพอใจ” ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ผลการสืบค้นแสดงในรูปแบบของการแสดงผลแบบเต็มหน้าจอทำให้ผู้วิจัยทราบว่า “หากศาลพึงพอใจ” ไม่มีที่ใช้ในทำเนียบภาษากฎหมายเลย หากผู้วิจัยแปลตามความหมายของคำว่า Satisfied โดยไม่คำนึงว่า “พึงพอใจ” จะไม่ปรากฏร่วมกับ “ศาล” ในทำเนียบภาษากฎหมายไทย บทแปลที่ได้แม้จะมีความหมายถูกต้องตรงกับตัวบทต้นฉบับ แต่ก็ยังเป็นภาษาแปลที่คนที่อยู่ในแวดวงอาชีพกฎหมาย หรือผู้ที่ใช้ภาษากฎหมายอยู่จะไม่ใช้กัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้อ่านฉบับแปลซึ่งเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับทำเนียบภาษากฎหมายอาจกล่าวได้ว่า ฉบับแปลนี้ยังไม่ใช่ภาษากฎหมายไทยที่ลึกลับ

เมื่อทราบดังนี้ ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมายต่อไปเพื่อให้ได้คำเทียบเคียงในทำเนียบภาษากฎหมายไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับเนื้อความในต้นฉบับ If a Court is satisfied มากที่สุด ก่อนอื่นผู้วิจัยทำความเข้าใจเนื้อความดังกล่าวในต้นฉบับ ได้ความว่า “หาก

ศาลเห็นว่า” หรือ “หากศาลพิจารณาเห็นว่า” เป็นใจความสำคัญที่ต้นฉบับต้องการกล่าวถึง ผู้วิจัยจึงลอง นำสมมติฐานทั้งสองดังกล่าวนี้ไปสืบค้นในคลังข้อมูลภาษากฎหมายเพื่อดูตัวอย่างที่ใช้ว่า ในทำเนียบ ภาษากฎหมายไทยมี “หากศาลเห็นว่า” หรือ “หากศาลพิจารณาเห็นว่า” ใช้หรือไม่ หากมีที่ใช้จะมีความถี่ ในการใช้มากน้อยอย่างไร มีเนื้อความสอดคล้องตรงกับที่ผู้วิจัยทำความเข้าใจได้จากต้นฉบับหรือไม่ ผล การสืบค้นพบว่า “หากศาลพิจารณาเห็นว่า” นั้นไม่ปรากฏว่ามีที่ใช้ในคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเลย ผู้วิจัยจึงตัดสินใจไม่นำสมมติฐานนี้มาใช้เป็นสำนวนแปล ส่วน “หากศาลเห็นว่า” นั้น ผลการสืบค้น พบว่าในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย มีที่ใช้ “หากศาลเห็นว่า” ผู้วิจัยจึงอ่านตัวอย่างประโยคต่าง ๆ ที่มี “หากศาลเห็นว่า” เพื่อให้แน่ใจว่ามีเนื้อความใกล้เคียง หรือสอดคล้องกับเนื้อความในต้นฉบับ เมื่อแน่ใจ แล้วจึงเลือกมาเป็นสำนวนแปล

4.4.3 ใช้ขัดเกลาสำนวนแปลให้ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายไทย

การใช้ประโยชน์จากโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์และคลังข้อมูลภาษากฎหมายส่วนนี้จะใช้เพื่อขัด เกลาสำนวนแปล คือเมื่อผู้วิจัยแปลพระราชบัญญัติที่เป็นกรณีศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว และต้องการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์เลือกสืบค้นคำ วลี หรือสำนวน ต่าง ๆ ที่สงสัยว่ายังใช้ไม่ถูกต้องเพื่อให้แน่ใจว่าสำนวนที่ผู้แปลเลือกใช้ หรือรูปประโยคในฉบับแปล เป็นรูปประโยคที่นิยมใช้ในทำเนียบภาษากฎหมาย ยกตัวอย่างเช่น ผู้แปลต้องแปลอนุมาตรา 3 มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 Employment Act 1988 เป็นภาษาไทย ต้นฉบับมีว่าดังนี้

Where any person has made an invalid application to a trade union for any relevant matter to be submitted for determination or conciliation in accordance with the union's rules, the application shall be deemed to be valid for the purposes of subsection (1)

ในขั้นแรก ผู้วิจัยทำความเข้าใจประโยคข้างต้น และถ่ายทอดความเข้าใจนั้นออกมาเป็นฉบับ แปล โดยยังติดอยู่กับ โครงสร้างประโยคของตัวบทต้นฉบับ ด้วยเกรงว่าหากใช้โครงสร้างประโยคเป็น อย่างอื่นจะทำให้แปลผิดความหมาย หรือทำให้ถ่ายทอดความหมายได้ไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยถ่ายทอดความ เข้าใจสู่ฉบับแปลโดยไม่คำนึงถึงรูปแบบการผูกประโยคในทำเนียบภาษากฎหมายไทยตามที่ได้ศึกษาไว้ ในบทที่ 2 ทำเนียบภาษากฎหมายไทย จึงเห็นได้ว่าฉบับแปลของผู้วิจัยยังมีลักษณะการเรียงคำใน ประโยคตามโครงสร้างภาษาต้นฉบับดังนี้

ฉบับแปล 1 (ก่อนขัดเกลากฎด้วยคลังข้อมูล)

“กรณีที่คุณคนได้ยื่นคำขอที่ไม่สมบูรณ์และถูกต้องต่อสหพันธ์แรงงานสำหรับเรื่องที่เกี่ยวข้อง ใด ๆ ก็ตามเพื่อให้มีการตัดสินหรือการไกล่เกลี่ยตามกฎหมายของสหพันธ์แรงงาน คำขอนั้นจะต้องถือว่า สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรานี้”

ข้อควรสังเกตจากฉบับแปล 1 ข้างต้นนี้คือ การแปลความหมายจากต้นฉบับสู่ภาษาปลายทาง ผู้วิจัยไม่มีปัญหาในเรื่องการทำความเข้าใจต้นฉบับระดับคำ และวลี เนื่องจากเมื่อพบคำศัพท์คำใดที่เห็นว่าน่าจะเป็นศัพท์เฉพาะทางผู้วิจัยก็สืบค้นจากทั้งทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม คือ พจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางนิติศาสตร์ร่วมกับคลังข้อมูลเพื่อให้ได้คำศัพท์กฎหมายที่ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมาย คำดังกล่าวได้แก่ Application “คำขอ” ความหมายนี้ผู้วิจัยค้นได้จากทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม คือ พจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางด้านนิติศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และ เมื่อค้นจากคลังข้อมูลแล้วปรากฏว่า “คำขอ” จะปรากฏร่วมกับคำว่า “ยื่น” มิใช่ “ส่ง” ดังที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้แต่แรก ในการแสดงผลหน้าจอของโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ตัวอย่างประโยคที่ใช้ “ยื่นคำขอ” ร่วมกันเท่ากับ 100 ตัวอย่างจากการสืบค้นจำนวนตัวอย่างสูงสุด 100 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้สำนวนแปลว่า “ยื่นคำขอ” เพื่อแปลต้นฉบับที่ว่า “has made...application”

อย่างไรก็ตามเมื่อผู้วิจัยลองใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์สืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมายเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายว่า เมื่อข้ามพ้นความหมายระดับคำแล้ว การผูกประโยคในสำนวนแปลนี้เหมาะสมแล้วหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยเห็นว่าสำนวนแปลข้างต้นนี้ยังสามารถปรับแก้ให้ถูกต้องตามทำเนียบภาษากฎหมายได้ ใจความสำคัญในต้นฉบับคือ หากเกิดกรณีที่บุคคลยื่นคำขอ และหากคำขอนั้นไม่ถูกต้อง ก็ยังจะต้องถือว่าคำขอนั้นถูกต้องเพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรานี้ ใจความดังกล่าวเป็นการออกคำสั่ง “ให้” ถือว่าคำขอนั้นถูกต้อง ใจความนี้น่าจะนำเสนอเป็นสำนวนแปลที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียงคำในประโยคแบบ เรื่อง(คำบังคับ) (ประธาน) กริยา (กรรม) ตามที่ได้ศึกษาไว้ในหัวข้อ 2.1 ลักษณะการเรียงคำในประโยค ของบทที่ 2 ทำเนียบภาษากฎหมาย ผู้วิจัยจึงนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ โดยสืบค้น “กรณีที่” ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย และกำหนดให้จำนวนคำด้านซ้ายมือของคำค้นเป็นศูนย์ ขณะที่จำนวนคำด้านขวามือเป็น 1,000 เพื่อทดสอบดูว่ารูปประโยคที่อยู่ตามหลัง “กรณีที่” จะเป็นอย่างไรได้บ้าง ผลการสืบค้นแสดงให้เห็นว่ามีการเรียงคำในประโยคแบบ กรณียที่ (เรื่อง)...และ (ประธาน) ให้... จำนวนมากพอสมควร สอดคล้องกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ และเมื่ออ่านใจความในประโยคตัวอย่างต่าง ๆ ที่มีการเรียงคำในประโยคเช่นนี้ ผู้วิจัยก็เห็นว่าผู้วิจัยสามารถใช้รูปประโยคเช่นเดียวกันนี้ได้ เนื่องจากใจความสำคัญของตัวบทต้นฉบับที่ผู้วิจัยทำความเข้าใจก็มีลักษณะออกคำสั่ง “ให้” กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นกัน ผู้วิจัยจึงปรับโครงสร้างประโยคของสำนวนแปลใหม่ได้ดังนี้

ฉบับแปล 2 (หลังขัดเกลารายด้วยคลังข้อมูล)

“กรณีที่บุคคลยื่นคำขอที่ไม่สมบูรณ์และถูกต้องต่อสหพันธ์แรงงานเพื่อให้ตัดสินหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายของสหพันธ์แรงงาน (เรื่อง) (ละประธาน) ให้ถือว่า (กริยาของประธาน) คำขอดังกล่าวสมบูรณ์และถูกต้องเพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา (1) ข้างต้น”

ส่วนที่ขีดเส้นใต้ในประโยคข้างต้นเป็น เรื่อง (ละคำบังคับ) (ละประธาน) ส่วนที่ทำเป็นตัวเข้มไว้คือกริยาของประธานที่ละไว้ หากไม่ละประธานก็จะได้ประโยคเต็มว่า

“กรณีที่บุคคลยื่นคำขอที่ไม่สมบูรณ์และถูกต้องต่อสหพันธ์แรงงานเพื่อให้ตัดสินหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายของสหพันธ์แรงงาน กฎหมายให้ถือว่าคำขอดังกล่าวสมบูรณ์และถูกต้องเพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา (1) ข้างต้น”

จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการเรียงคำใหม่เป็น “ให้ถือว่าคำขอดังกล่าวสมบูรณ์และถูกต้อง...” ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในทำเนียบภาษากฎหมาย แทนรูปแบบการเรียงคำแบบเดิม “คำขอนั้นจะต้องถือว่าสมบูรณ์และถูกต้อง” ด้วยเห็นว่าในภาษาอังกฤษ คำว่า “Shall” นั้นแสดงสภาพบังคับ จะต้องแปลว่า “จะต้อง”

บทที่ 4 นี้คือการทดลองนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยที่สร้างได้ตามหลักเกณฑ์ในบทที่ 3 มาใช้เป็นทรัพยากรการแปลตัวบทต้นฉบับคือ พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 Employment Act 1988 ผู้วิจัยใช้ประโยชน์จากคลังข้อมูลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิมในกระบวนการแปลสามขั้นตอนด้วยกัน คือ กระบวนการทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension Phase) กระบวนการถ่ายทอดความเข้าใจมาสู่ฉบับแปล (Reformulation Phase) และกระบวนการขัดเกลาสำนวนแปล (Fine-Tuning Phase) การใช้คลังข้อมูลเป็นทรัพยากรการแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ฉบับแปลมีทำเนียบภาษากฎหมายไทยที่ถูกต้อง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับฉบับแปลอีกฉบับหนึ่งซึ่งแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล การเปรียบเทียบจะช่วยพิสูจน์สมมติฐานของสารนิพนธ์ ทั้งนี้ก่อนนำฉบับแปลทั้งสองฉบับมาเปรียบเทียบกันได้นั้น ผู้วิจัยจะต้องนำบทแปลทั้งสองฉบับไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลและการสอนการแปลเอกสารกฎหมายตรวจแก้และประเมินคุณภาพเสียก่อนดังจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 5

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

บทที่ 4 ได้กล่าวถึงการทดลองแปลกฎหมายสองฉบับ โดยที่ฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยที่จัดสร้างขึ้นเป็นทรัพยากรการแปล ส่วนอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 แปลโดยไม่ได้ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย บทที่ 5 นี้จะนำบทแปลที่ได้ทั้งสองบทไปประเมินคุณภาพเพื่อนำข้อมูลการประเมินมาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบคุณภาพของงานแปลที่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายและงานแปลที่ไม่ได้ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย เพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลจะทำให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษากฎหมายได้ถูกต้องมากกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลภาษาจริงหรือไม่

การนำเสนอจะเริ่มจากการตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปล โดยผู้วิจัยจะระบุหลักเกณฑ์ที่ผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลใช้ในการตรวจแก้ จากนั้นจึงนำเสนอการระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการแปลต้นฉบับทั้งสอง ข้อผิดพลาดดังกล่าวนี้มีทั้งระดับคำ ลำนวน วลีและระดับประโยค เมื่อระบุข้อผิดพลาดได้แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงเพื่อให้เห็นสัดส่วนของที่ผิดในบทแปลแต่ละฉบับ สัดส่วนนี้จะช่วยชี้วัดได้ว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลมีส่วนช่วยให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษากฎหมายได้ถูกต้องกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลจริงหรือไม่

5.1 การตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปล

ผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลคือ อาจารย์บัณฑิต รัชตะนันท์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 และเป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมาย ของหลักสูตรปริญญาโทอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ด้านการแปลและการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลมีสมมติฐานคือ ผู้แปลไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย แต่พอมีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปลเอกสารกฎหมายบ้าง เนื่องจากผู้แปลผ่านรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมายมาแล้ว 1 รายวิชา อย่างไรก็ตาม ผู้แปลยังมีไม่มีประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญเทียบเท่ากับนักแปลกฎหมายอาชีพ หลักเกณฑ์การตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลในการศึกษานี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพงานแปลโดยพิจารณาข้อผิดพลาดที่เกิดจากการไม่เข้าใจด้วยบทต้นฉบับ

- ไม่เข้าใจเนื้อหาในต้นฉบับ เช่น ไม่เข้าใจด้วยทฤษฎีหมาย แนวคิดสำคัญ หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระต่าง ๆ
- ไม่เข้าใจศัพท์ สำนวน ตลอดจนโครงสร้างประโยคที่ใช้ในต้นฉบับ

2. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพงานแปลโดยพิจารณาข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความสามารถในการใช้ภาษาแปล

- ใช้ภาษาไม่สละสลวย เยิ่นเย้อ หรือกำกวม
- ใช้ภาษาผิดทำเนียบภาษาปลายทาง หรือใช้สำนวนที่ไม่เป็นที่นิยมในภาษาปลายทาง

เมื่อได้ผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพบทแปลจากผู้ตรวจแก้ตามหลักเกณฑ์ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์จัดประเภทของข้อผิดพลาด⁶⁵ จากนั้นจึงนับจำนวนข้อผิดพลาด อย่างไรก็ตามเนื่องจากด้วยบทต้นฉบับที่ใช้เป็นกรณีศึกษาทดลองแปลนั้นเป็นด้วยทฤษฎีหมายคนละฉบับกัน มีเนื้อหาสาระ รวมทั้งคุณสมบัติทางภาษาแตกต่างกัน จึงไม่สามารถนำจำนวนข้อผิดพลาดมาเปรียบเทียบกันโดยตรงได้ ต้องนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงซึ่งผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลเป็นผู้ระบุไปเปรียบเทียบกับจำนวนข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors) ซึ่งผู้วิจัยระบุได้จากการวิเคราะห์ต้นฉบับ การเปรียบเทียบมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าฉบับแปลที่ใช้คลังข้อมูลภาษาทฤษฎีหมายเป็นทรัพยากรการแปลมีจำนวนและประเภทของข้อผิดพลาดมากหรือน้อยกว่าฉบับแปลที่ไม่ใช้คลังข้อมูล ผลต่างนี้เองจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าคลังข้อมูลภาษาทฤษฎีหมายเป็นทรัพยากรการแปลที่ช่วยให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษาทฤษฎีหมายได้อย่างถูกต้องจริงหรือไม่

5.2 การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors Identification)

สาเหตุที่ต้องระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในต้นฉบับเนื่องจากต้นฉบับทั้งสองฉบับมีคุณสมบัติทางภาษา รวมทั้งเนื้อหาสาระแตกต่างกัน พระราชบัญญัติการจ้างงานมีคำศัพท์ภาษาทฤษฎีหมายเฉพาะด้านมากกว่าพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ทั้งรูปประโยคก็ซับซ้อนมากกว่า จึงไม่สามารถประเมินคุณภาพการแปลในแง่ของการใช้ทำเนียบภาษาได้จากเพียงการนำจำนวนที่ผิดที่เกิดขึ้นจริงของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับมาเปรียบเทียบกัน ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพบทแปลในแง่ของการใช้ทำเนียบภาษาผู้วิจัยจึงจะระบุข้อผิดพลาดทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นในการแปลต้นฉบับทั้งสอง และนำมาเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงซึ่งอาจารย์ผู้ตรวจแก้และประเมินผลได้ระบุไว้ จากนั้นจึงนำสัดส่วนของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงของต้นฉบับที่ใช้และไม่ใช้คลังข้อมูลมา

⁶⁵ ให้ดูหัวข้อ “การจัดประเภทข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง” ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป

เปรียบเทียบกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชัดเจนได้โดยคร่าวว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายช่วยให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษากฎหมายได้ถูกต้องมากกว่าจริงหรือไม่

ผู้วิจัยระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น หลังจากที่ได้แปลพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเสร็จสิ้นแล้ว มิใช่ในขั้นตอนการตรวจทานบทแปลแต่อย่างใด การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นเป็นการตรวจสอบ และวิเคราะห์ต้นฉบับโดยละเอียด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลเอกสารกฎหมายจาก *New Approach to Legal Translation*⁶⁶ เพื่อหาหลักเกณฑ์การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการถ่ายทอดส่วนต่าง ๆ ในต้นฉบับมาสู่ฉบับแปล วัตถุประสงค์คือเพื่อให้ผู้วิจัยวัดผลคุณภาพบทแปลทั้งสองฉบับได้เป็นเชิงสถิติตัวเลขว่า ต้นฉบับแต่ละฉบับมีข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นคิดเป็นจำนวนเท่าใด การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลเอกสารกฎหมายจาก *New Approach to Legal Translation* ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับการระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผู้แปลเอกสารกฎหมายจะต้องระมัดระวังและพยายามถ่ายทอดให้ถูกต้องดังต่อไปนี้

ข้อควรคำนึงประการแรกในการถ่ายทอดต้นฉบับที่เป็นเอกสารกฎหมายมาสู่ฉบับแปลคือความถูกต้องของความหมายระดับคำ วลีและสำนวนต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดให้เที่ยงตรงกับสิ่งที่ต้นฉบับหมายความว่าแล้ว หากต้องการให้ฉบับแปลมีความถูกต้องในแง่ของทำเนียบภาษากฎหมาย ผู้แปลก็ต้องระมัดระวังกรณีที่ต้นฉบับใช้คำศัพท์เฉพาะทาง (Technical Term) หรือมีวลี หรือสำนวนใด ๆ ที่ประกอบขึ้นจากคำที่มักปรากฏร่วมกันอยู่เสมอ และในภาษาปลายทางมีคำศัพท์เฉพาะทาง หรือสำนวน หรือวลีที่ให้ความหมายเทียบเท่า (Equivalent) กับในต้นฉบับนั้น ผู้แปลจะต้องใช้คำศัพท์ สำนวน หรือวลีเฉพาะทางดังกล่าวให้ถูกต้องตรงกันด้วย ข้อควรคำนึงเองที่ผู้วิจัยจะนำไปตรวจสอบในต้นฉบับทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติการจ้างงานค.ศ. 1988 Employment Act 1988 และ พระราชบัญญัติการเข้าเมืองค.ศ. 1988 Immigration Act 1988 เพื่อพิจารณาให้เห็นว่าในต้นฉบับมีส่วนที่ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมายระดับคำ สำนวนและวลีให้ถูกต้องส่วนใดบ้าง

นอกจากข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับคำ สำนวนและวลีแล้ว ข้อควรคำนึงถึงประการต่อมาคือผู้วิจัยยังพิจารณาด้านฉบับในระดับประโยคด้วย โดยตรวจสอบดูว่าประโยคในต้นฉบับทั้งสองฉบับมีลักษณะอย่างไรที่อาจเป็นปัญหาต่อการแปล และทำให้แปลผิดทำเนียบภาษาได้ การตรวจสอบต้นฉบับทั้งสองฉบับเพื่อหาคำศัพท์ สำนวนหรือวลีเฉพาะทาง ผู้วิจัยตรวจสอบร่วมกับพจนานุกรมศัพท์บัญญัติ นิติศาสตร์อังกฤษ – ไทย ไทย – อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 4 (แก้ไขเพิ่มเติม) ส่วนข้อผิดพลาด

⁶⁶ Sarcevic, Susan. *New Approach to Legal Translation*. Hague: Kluwer Law International, 1989, p.p 161 – 194.

พลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับประโยค ผู้วิจัยวิเคราะห์ต้นฉบับทั้งสองทีละประโยค ผู้วิจัยพบคำศัพท์ ส่วนวนหรือวลี รวมทั้งประโยคที่จะต้องระมัดระวังเรื่องทำเนียบภาษาดังแสดงในตารางที่ 5.1 และ 5.2 ⁶⁷

ตารางที่ 5.1 และ 5.2 แสดงการระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในต้นฉบับทั้งสองฉบับ ข้อผิดพลาดดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้แยกประเภทออกเป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับคำ ส่วนวนวลี และประโยค สำหรับข้อผิดพลาดระดับคำ จะเน้นที่คำศัพท์เฉพาะทาง (Technical Term) ส่วนวลีและส่วนวนก็จะเน้นที่ลักษณะการปรากฏร่วมกัน (Collocation) ที่ต้องถ่ายถอดออกเป็นภาษาปลายทางให้ถูกทำเนียบภาษา คือเลือกใช้ศัพท์เฉพาะทาง หรือผู้กวลี หรือส่วนวนซึ่งเป็นคู่เทียบ (Equivalent) ในภาษาปลายทางให้ถูกต้อง ส่วนข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับประโยค ผู้วิจัยจะนับประโยคทุกประโยคในต้นฉบับแต่ละฉบับเป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น หากพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 มีจำนวนประโยครวมทั้งสิ้น 14 ประโยค ผู้วิจัยก็จะถือว่าทั้ง 14 ประโยคนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น 14 จุด

ตารางที่ 5.1 แสดงรายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการแปลต้นฉบับ พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยใช้คลังข้อมูล

ระดับ	รายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น
คำ / ส่วนวน/ วลี เฉพาะทาง	1. Trade Unions (นับรวม A trade union, the union, the union, etc.)
	2. Right (นับรวม rights)
	3. Support of a ballot
	4. Authorise (นับรวม Authorised และ Authorisation)
	5. Endorse (นับรวม Endorsed และ Endorsement)
	6. Induce (นับรวม Induced และ Inducement)
	7. Apply to the court for an order under this section
	8. Application

⁶⁷ การนับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors) ผู้วิจัยจะนับที่ผิดแต่ละที่เป็นหน่วยเดียว ยกตัวอย่างเช่น คำว่า Trade Union ซึ่งในที่นี้กำหนดให้เป็น possible error แม้จะมีตำแหน่งที่พบทั้งหมดในพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 รวมทั้งสิ้น 38 ตำแหน่ง แต่ก็จะนับเป็นหน่วยเดียว

	9. Industrial Action (นัดรวม action)
	10. Applicant
	11. Conduct
	12. Make the order (นัดรวม Making an order)
	13. By virtue of
	14. For the purpose of this section
	15. Act (การกระทำ)
	16. Act (พระราชบัญญัติ)
	17. As the case may be
	18. Person (นัดรวม persons)
	19. Break a contract of employment
	20. Subsection
	21. Section
	22. Liability
	23. Official Action
	24. For the purpose of an application under this section
	25. Be accorded entitlement to
	26. Vote
	27. Majority
	28. Strike

	29. Subparagraph
	30. Applicable
	31. Under contracts of employment
	32. Court
	33. Practice
	34. Proceedings
	35. Make an invalid application (ນັບຮ່ວມ valid application)
	36. Determination (ນັບຮ່ວມ Determine)
	37. Conciliation
	38. In accordance with
	39. Rules
	40. Dismiss
	41. Stay
	42. Sist
	43. Adjourn
	44. Unreasonable conduct
	45. Paragraph
	46. Remedy
	47. Effect
	48. Arbitration

	49. Enter into an agreement (Agreement entered into...)
	50. In pursuance of
	51. Impose requirement
	52. Appeal
	53. Review
	54. Reconsideration
	55. Award
	56. Submission
	57. Enactment
	58. Rule of Law
	59. Disregard
	60. Exercise (any) jurisdiction
ประโยชน์	1. A member of a trade union ... may apply to the court for an order under this section. (Section 1 (1))
	2. Where, on application under this section, a court is satisfied—... take part in the action.(Section 1 (2))
	3. For the purposes of this ...to continue to take part in that action. (Section 1 (3))
	4. (4) For the purposes of this section a person shall be treated as induced by a trade union ...to have been done by the union. (Section 1 (4))
	5. (5) For the purposes of an application under this section an authorisation or endorsement...beginning with that date. (Section 1 (5))

	6. (6) In this section references ... other reason. (Section 1 (6))
	7. In this section—"strike" means any concerted stoppage of work (Section 1 (7))
	8. (8) Nothing in this section shall be construed as requiring a trade union to hold separate ballots. (Section 1 (8))
	9. 2.—(1) Notwithstanding anything in the rules of any trade union ...should be dismissed, stayed or sisted, or adjourned. (Section 2 (1))
	10. (2) If a court is satisfied... as the court considers appropriate. (Section 2 (2))
	11. (3) Where any person has made an invalid application to a trade union... of all the respects in which the application contravened the requirements of those rules. (Section 2 (3))
	12. (4) For the purposes of this section ... as the case may be, would have no effect if there were one. (Section 2 (4))
	13. (5) In this section— ... any determination or award made on that submission. (Section 2 (5))
	14. (6) This section shall be without prejudice... or when determining how to exercise any such jurisdiction. (Section 2 (6))

ตารางที่ 5.2 แสดงรายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งจะแปลโดยไม่ใช่คลังข้อมูล

ระดับ	รายละเอียดของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น
คำ / ส่วนวน/ วลี เฉพาะทาง	1. Section
	2. Subsection (นับรวม Subsections)
	3. Act
	4. Principal Act
	5. Apply to (นับรวม Applies)
	6. Repeal (นับรวม Repealed)
	7. In force
	8. Be entitled to
	9. Exercise of the right of abode
	10. Certificate of entitlement (นับรวม Certificate)
	11. Grant (นับรวม Granted)
	12. Right of abode
	13. Entry clearance
	14. Preclude (นับรวม Precluded)
	15. Person (นับรวม Persons)
	16. Claim (นับรวม Claims และ Claiming)
	17. Come into force (นับรวม Coming into force)
	18. For the purposes of this section

	19. Party
	20. For the purposes of subsections
	21. Deem (ນັບຮຽມ Deemed)
	22. By virtue of
	23. Application
	24. Appeal proceedings
	25. Be finally determined
	26. Substitute
	27. Citizen
	28. Provision
	29. Appeal
	30. Amend (ນັບຮຽມ Amended)
	31. Exemption
	32. Diplomatic missions
	33. Subject to
	34. Diplomatic agent
	35. Post
	36. Decision
	37. Make a deportation order (ນັບຮຽມ Make the deportation order ແລະ order)

	38. On the ground that (นํ้าปรัวฏ the ground on which)
	39. Power
	40. Notice of the decision (นํ้าปรัวฏ written notice of the decision)
	41. Secretary of State
	42. By order
	43. Exempt (นํ้าปรัวฏ Exemption)
	44. Circumstances
	45. Exercisable
	46. Statutory Instrument
	47. Annulment
	48. In pursuance of
	49. Resolution
ประโยชน์	1. Section 1(5) of the [1971 c. 77.] Immigration Act 1971 (in this Act referred to as "the principal Act") is hereby repealed. (Section 1)
	2. —(1) This section applies to any woman who— her marriage to the husband been in the United Kingdom. (Section 2 (1))
	3. (2) A woman to whom this section applies shall not be entitled.. as the wife of the husband. (Section 2 (2))
	4. (3) So long as a woman is precluded by subsection (2) above..... shall apply to her as it applies to a person not having a right of abode. (Section 2 (3))

	5. (4) Subsection (2) above shall not preclude a woman.... is mentioned in that subsection. (Section 2 (4))
	6. (5) Where a woman claims that this section does not apply to her... and since her marriage to the husband it shall be for her to prove that fact. (Section 2 (5))
	7. (6) For the purposes of this section... has any spouse additional to the other. (Section 2 (6))
	8. (7) For the purposes of subsections (1) (b), (2)(a), (4)... of the principal Act not to have entered the United Kingdom. (Section 2 (7))
	9. (8) In subsection (2)(b) above the reference... British Nationality Act 1981. (Section 2 (8))
	10. (9) No application by a woman for a certificate... shall be granted...of the same husband. (Section 2 (9))
	11. (10) For the purposes of subsection ...have not been finally determined. (Section 2 (10))
	12.—(1) For section 3(9) and (9A) of the principal Act there shall be substituted—... certifying that he has such a right of abode. (Section 3 (1))
	13. (2) For the provisions of section "as in force after commencement". (Section 3 (2))
	14. At the beginning of subsection (3)... in force after commencement". (Section 3 (3))
	15. 5.—(1) A person to whom this subsection applies... the deportation order for the reasons stated in the notice of the decision. (Section 5 (1))
	16. (2) Subsection (1) above applies to any person... as may be specified in the order. (Section 5 (2))

	17. (3) The power to make an order under subsection... House of Parliament. (Section 5 (3))
	18. (4) It shall be presumed for the purposes of this section... proves the contrary. (Section 5 (4))
	19. (5) Subsection (1) above shall not affect the grounds... coming into force of this section. (Section 5 (5))

การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับคำ สำนวนและวลี ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์คือตรวจสอบกับพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางเพื่อพิจารณาว่า คำศัพท์ สำนวน หรือวลีนี้มีความเฉพาะทางหรือไม่ หากเป็นคำศัพท์ สำนวนหรือวลีเฉพาะทางก็จะนำมารวมไว้เป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น แต่หากเป็นคำศัพท์ทั่วไปก็จะไม่นำมารวมไว้ เช่น ผู้วิจัยนำคำกริยาว่า Apply to มารวมไว้เป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นคำที่ผู้แปลจะต้องระมัดระวังถ่ายทอดให้ถูกความหมายและถูกทำเนียบภาษา ทั้งนี้โดยใช้คำคู่เทียบซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะทางในภาษาปลายทางให้ถูกต้องว่า “บังคับแก่” หากผู้แปลเลือกคำแปลในฉบับแปลไม่ถูกต้องก็จะกลายเป็นผิดความหมายหรือผิดทำเนียบภาษา

การระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับประโยค ผู้วิจัยวิเคราะห์ต้นฉบับและนับจำนวนประโยคทั้งหมด มีรายละเอียดคือ พระราชบัญญัติการจ้างงานมีจำนวนประโยครวมทั้งสิ้น 14 ประโยค พระราชบัญญัติการเข้าเมืองมีจำนวนประโยครวมทั้งสิ้น 19 ประโยค แต่ละประโยคในพระราชบัญญัติการจ้างงานมีลักษณะพิเศษคือค่อนข้างยาวและซับซ้อน มีส่วนขยายเป็นอนุประโยคมาก ตรงกันข้ามกับลักษณะประโยคในพระราชบัญญัติการเข้าเมือง สิ่งที่จะเป็นข้อผิดพลาดในระดับประโยคคือ ผู้แปลจะต้องระมัดระวังว่า ในประโยคหลัก มีใจความสำคัญอย่างไร เป็นประโยคสั่งให้ทำ ระบุข้อบังคับ หรือข้อห้ามมิให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยแสดงออกด้วยกริยา Shall เช่น Where, on application under this section, a court is satisfied—... the court **shall** make such order as it considers appropriate. (Subsection (2) Section 1 of Employment Act 1988) หรือกริยา May เช่น 6. (6) For the purposes of this section a marriage **may** be polygamous although at its inception neither party has any spouse additional to the other. (Subsection (6) Section 2 of Immigration Act 1988) หรือแสดงด้วยกริยาทั่วไป เช่น 15. (2) Subsection (1) above **applies** to any person... as may be specified in the order. (Subsection (2) Section 5 of Immigration Act 1988) ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดใจความสำคัญเหล่านี้ให้ถูกทำเนียบภาษากฎหมายไทยในระดับประโยค ดังที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ 2 เรื่องทำเนียบภาษากฎหมาย เช่น ใช้รูปประโยค เรื่อง + ให้ / ห้ามมิให้ เป็นต้น หากใช้รูปประโยคอื่นอาจทำให้ผิดทำเนียบภาษากฎหมายได้

ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นของต้นฉบับทั้งสองฉบับสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 5.3 สรุปจำนวนข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมดของพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988

ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น	จำนวนรวมทั้งสิ้น	
	พระราชบัญญัติการจ้างงาน (แปลโดยใช้คลังข้อมูล)	พระราชบัญญัติการเข้าเมือง (แปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล)
ระดับคำ/ ส่วนวน/ วลี	60	49
ระดับประโยค	14	19

ต่อไปจะนำเสนอข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงซึ่งผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลได้ระบุไว้ โดยผู้วิจัยจะแสดงข้อผิดพลาดดังกล่าวพร้อมด้วยสาเหตุและจำนวนของข้อผิดพลาดเป็นตาราง จากนั้นจะนำข้อผิดพลาดนี้มาแบ่งประเภทเพื่อเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นซึ่งกล่าวไว้ข้างต้นนี้ และวิเคราะห์ผลร่วมกับการใช้และไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมาย

5.3 ผลการตรวจแก้จากผู้ประเมิน

ตารางที่ 5.4 และ 5.5 แสดงรายละเอียดของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงซึ่งผู้ตรวจแก้และประเมินผลเป็นผู้ระบุ คอลัมน์ซ้ายมือเป็นรายละเอียดของข้อผิดพลาดส่วนคอลัมน์ด้านขวาเป็นสาเหตุของข้อผิดพลาดนั้น ๆ ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สรุปโดยพิจารณาจากประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลซึ่งจะได้กล่าวต่อไปหลังจากนำเสนอทั้งสองตารางแล้ว อนึ่ง ข้อผิดพลาดใดที่มีสาเหตุมาจากการที่ผู้วิจัยแปลผิดทำเนียบภาษา คือใช้สำนวนแปลที่ไม่ใช่โวหารทางกฎหมายที่ดี ผู้วิจัยจะขีดเส้นใต้สาเหตุที่ผิดไว้ ทั้งนี้เพื่อแยกแยะข้อผิดพลาดด้านทำเนียบภาษาออกจากข้อผิดพลาดประเภทอื่น เช่น การแปลตก การแปลผิดเนื่องจากไม่เข้าใจโครงสร้างประโยคของต้นฉบับ

ตารางที่ 5.4 แสดงรายละเอียดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงและสาเหตุที่ผิดของบทแปลพระราชบัญญัติการ
จ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูล

รายละเอียดข้อผิดพลาด	สาเหตุที่ผิด
1. ไม่แปลชื่อพระราชบัญญัติให้ครบ “ค.ศ. 1988” ใน Employment Act 1988	แปลตก
2. ควรใช้ “สหภาพแรงงาน” เป็นคำแปลของ Trade Unions มากกว่า “สหพันธ์แรงงาน”	<u>ใช้คำไม่ตรงกับที่นิยมใช้</u>
3. ไม่แปลหัวข้อของมาตรา 1 และ 2	แปลตก
4. ควรใช้ “ให้การรับรอง” เป็นคำแปลของ Endorse มากกว่า “สลักหลัง” (มาตรา 1)	<u>ใช้คำไม่ตรงกับที่นิยมใช้</u>
5. ควรแปล “Support of a ballot” ว่า “การสนับสนุนการออกเสียงลงคะแนน” แทนที่จะแปลเพียงว่า “การออกเสียงลงคะแนน” (มาตรา 1 (1) (2) (5))	แปลตก
6. ควรแปล “may apply to the court for an order under this Section” ว่า “อาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งตามมาตรานี้ได้” แทนที่จะแปลว่า “อาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งได้ตามมาตราได้” (มาตรา 1 (1))	<u>เรียบเรียงประโยคไม่ตรงกับที่เป็นที่นิยม</u>
7. ควรแปล “the court is satisfied...” และ “If a court is satisfied...” ว่า “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” หรือ “หากศาลพอใจว่า” แทนที่จะแปลเพียงว่า “หากศาลเห็นว่า” (มาตรา 1 (2) และ มาตรา 2 (2))	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
8. ควรแปล “Including” ว่า “รวมถึง” แทนที่จะแปลว่า “อันได้แก่” (มาตรา 1 (2) (ซี))	ไม่เข้าใจศัพท์สำนวนของต้นฉบับ
9. ควรแปล “If there has been” ว่า “ถ้าปรากฏว่า” แทนที่จะแปลเพียง “หาก” (มาตรา 1 (3))	ไม่เข้าใจศัพท์สำนวนต้นฉบับ
10. ควรแปล “...as requires that member...” ว่า “...เป็นข้อกำหนด	ไม่เข้าใจโครงสร้าง

ว่า...” แทนที่จะแปลว่า “...อันทำให้ต้องถือว่า...” (มาตรา 1 (3))	ประโยคในต้นฉบับ
11. ควรแปล “Unless” ว่า “เว้นแต่” แทนที่จะแปลว่า “หาก” อีกทั้งควรตัด “ไม่” ในคำแปล (เอ) (บี) (ซี) และ (ดี) ออกเพื่อให้สื่อความชัดเจนขึ้น (มาตรา 1 (5))	ไม่เข้าใจโครงสร้างประโยคในต้นฉบับ
12. ควรแปล “In the case of...” ว่า “กรณีที่” แทนที่จะแปลว่า “เมื่อ” (มาตรา 1 (5) (ดี) (หนึ่ง) (สอง) (สาม))	ไม่เข้าใจศัพท์สำนวนของต้นฉบับ
13. ควรแปล “Short of the strike” ว่า “ยังไม่ถึงกับเป็นการนัดหยุดงาน” (มาตรา 1 (5) (ดี) (สอง))	ไม่เข้าใจศัพท์สำนวนของต้นฉบับ
14. ไม่แปล “Strike” means any concerted stoppage of work” (มาตรา 1 (7))	แปลตก
15. ควรแปล “Nothing in this section shall be construed...” ว่า “ในมาตรานี้ไม่ให้มีการแปลความว่า” แทนที่จะแปลว่า “ไม่มีข้อความใดในมาตรานี้จะแปลความได้ว่า” (มาตรา 1 (7))	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
16. ควรแปล “Where” ในมาตรา 2 (1) ว่า “หากปรากฏว่า...” แทนที่จะแปลเพียง “หาก...”	ไม่เข้าใจโครงสร้างของต้นฉบับ
17. ควรแปล “Is or has been” ในมาตรา 2 (1) (เอ) ว่า “เป็น หรือเคยเป็น” แทนที่จะแปลว่า “เป็นหรือได้เป็น”	ไม่เข้าใจศัพท์สำนวนในต้นฉบับ
18. ควรแปล “Valid application” ว่า “คำขอโดยชอบ” แทนที่จะแปลว่า “คำขอที่สมบูรณ์และถูกต้อง” (มาตรา 2 (1) (บี))	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
19. ควรแปล “Determination” ใน “Determination or Conciliation” ว่า “วินิจฉัย” แทนที่จะแปลว่า “ตัดสิน”	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
20. ควรตัด “ออก” ใน “ยกเลิก พักไว้ หรือเลื่อนออกกระบวนการพิจารณาข้างต้นออกไปหรือไม่” ซึ่งเป็นคำแปลของ “whether those proceedings should be dismissed, stayed or sisted or adjourned.” (มาตรา 2 (1))	สะเพร่า

21. ควรแปล “The court may treat the period of six months specified in paragraph (c) of subsection (1) above as extended ..” ว่า “ศาลอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปตามแต่ศาลจะเห็นสมควร” (มาตรา 2 (2))	ไม่เข้าใจความคิดเชื่อมโยงในต้นฉบับ
22. ควรแปล “Include” มาตรา 2 (5) (เอ) ว่า “ให้รวมความถึง” แทนที่จะแปลเพียงว่า “ให้รวมถึง”	ไม่เข้าใจคำศัพท์สำนวนของต้นฉบับ
23. ควรแปล “Arbitration” ใน มาตรา 2 (5) (เอ) ว่า “ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ” แทนที่จะแปลเพียงว่า “อนุญาโตตุลาการ”	ไม่เข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับ
24. ควรแปล “Agreement” ในมาตรา 2 (5) (เอ) ว่า “ข้อสัญญา” แทนที่จะแปลเพียงว่า “สัญญา”	ไม่เข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับ
25. ไม่แปล “Reference” ในมาตรา 2 (5) (บี)	แปลตก

ตารางที่ 5.5 แสดงรายละเอียดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงและสาเหตุที่ผิดของบทแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล

รายละเอียดข้อผิดพลาด	สาเหตุที่ผิด
1. ชื่อกฎหมาย “Immigration Act 1988” ควรแปลโดยใช้ “พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988” ไม่ใช่ “พระราชบัญญัติการเข้าเมืองปีค.ศ. 1988”	ใช้ภาษาไม่สละสลวย
2. ควรแปลมาตรา 1 “Section 1 (5) of the [1971 c. 77] Immigration Act 1971 (in this Act referred to as “the principal Act”) is hereby repealed.” ว่า “ให้ยกเลิกความในมาตรา 1 (5) แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1971 (1971 ซี 77) (ในพระราชบัญญัตินี้ต่อไปเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”)” แทนที่จะแปลว่า “มาตรา 1 (5) ของ [1971 ซี 77] พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1971 (ในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”) ถูกยกเลิก ณ ที่นี้”	ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา
3. ไม่แปลหัวข้อมาตรา 1 ถึง มาตรา 5	แปลตก

4. ควรแปล “Right of abode” ว่า “สิทธิที่จะมีถิ่นที่อยู่ / สิทธิในการมีถิ่นที่อยู่” แทนที่จะแปลว่า “สิทธิของถิ่นที่อยู่”	<u>ใช้คำไม่ตรงกับที่นิยมใช้</u>
5. ไม่แปล “as” ในมาตรา 2 (1) (เอ) ที่ว่า “...to any woman who— (a) has the right... as , or as having been...”	แปลตก
6. ควรแปล This section applies to ในมาตรา 2 ว่า “มาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่...”	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
7. ควรใช้ “แห่ง” แทน “ของ” ในคำแปลทุกตำแหน่งของ “Section ...of...the Act...”	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
8. ใน มาตรา 2 (2) “A woman to whom this section applies shall not be entitled to enter...” ควรแปลว่า “ห้ามมิให้ผู้หญิงตามความในมาตรานี้ได้รับสิทธิให้เข้า...” แทนที่จะแปลว่า “ผู้หญิงซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับจะต้องไม่มีสิทธิที่จะเข้า”	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>
9. มาตรา 2 (4) คำว่า “preclude” ควรแปลว่า “ไม่ห้าม” แทนที่จะแปลว่า “จำกัดโอกาส”	<u>ใช้คำไม่ตรงกับที่นิยมใช้</u>
10. ให้ตัดคำว่า “ศุลกากร” ใน “การตรวจผ่านทางศุลกากร” ซึ่งเป็นคำแปลของ Entry Clearance ออกในทุกตำแหน่ง	แปลเกิน
11. ควรแปลมาตรา 2 (3) “So long as a woman is precluded by subsection (2) above from entering the United Kingdom in the exercise of her right of abode or being granted a certificate of entitlement in respect of that right, the principal Act shall apply to her as it applies to a person not having a right of abode.” ว่า “ตราบท่าที่อนุมาตรา (2) ข้างต้นไม่ห้ามหญิงผู้ที่จะเข้ามาในสหราชอาณาจักรเพื่อใช้สิทธิของตนในการได้ถิ่นที่อยู่ หรือที่จะได้รับใบสำคัญของการมีสิทธิเกี่ยวกับสิทธินั้น ให้นำความในพระราชบัญญัติหลักมาใช้บังคับแก่หญิงผู้นั้นเช่นเดียวกับที่ใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งไม่มีสิทธิที่จะมีถิ่นที่อยู่ ” แทนที่จะแปลว่า “ตราบท่าที่ ... พระราชบัญญัติหลักจะต้องใช้บังคับกับหญิง..”	<u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u>

<p>12. ควรแปลมาตรา 2 (5) “Where a woman claims that this section does not apply to her because she had been in the United Kingdom before the coming into force of this section and since her marriage to the husband it shall be for her to prove that fact.” ว่า “....ให้หญิงผู้นั้นพิสูจน์ข้อเท็จจริง” แทนที่จะแปลว่า “...หญิงผู้นั้นจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง”</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>13. ควรแปล “For the purposes of..(Section/ Subsection) ในทุกตำแหน่งว่า “เพื่อประโยชน์แห่ง...(มาตรา/ อนุมาตรา) แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของ...(มาตรา/ อนุมาตรา)</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>14. ควรแปล มาตรา 2 (7) “For the purposes of subsection (1)... not to have entered the United Kingdom.” ว่า “เพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา (1) ...ให้ถือว่าผู้มาเยือนสหราชอาณาจักร หรือผู้ที่เดินทางเข้าสหราชอาณาจักร โดยผิดกฎหมายไม่อยู่ในสหราชอาณาจักร และมีให้ถือว่า...” แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุมาตรา (1) ...จะต้องถือว่า...อีกทั้งจะต้องไม่ถือว่า”</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>15. ควรแปล มาตรา 2 (8) “...the reference to a certificate of entitlement includes a reference to a certificate...” ว่า “...การอ้างถึงใบสำคัญของการมีสิทธิให้รวมความถึงการอ้างถึงใบสำคัญ..” แทนที่จะแปลว่า “...การอ้างถึงใบสำคัญของการมีสิทธิรวมการอ้างถึงใบสำคัญ...”</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>16. ควรแปล มาตรา 2 (9) “No application by a woman for a certificate of entitlement in respect of such a right of abode as is mentioned in subsection (1)(a) above or for an entry clearance shall be granted...” ว่า “ห้ามมิให้ออกใบสำคัญการมีสิทธิให้แก่หญิงซึ่งได้ยื่นคำขอ” แทนที่จะแปลว่า “ต้องไม่ออกใบสำคัญการมีสิทธิให้แก่ผู้หญิงซึ่งได้ยื่นคำขอ...”</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>17. ควรแปลมาตรา 2 (10) “...an application shall be regarded as pending so long as it and any appeal proceedings...” ว่า “...ให้ถือว่า</p>	<p><u>ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>

<p>คำขอขึ้นอยู่กับระหว่างพิจารณาตราบท่าที่ยังไม่ได้ตัดสินคำขอนั้น หรือ กระบวนการอุทธรณ์อื่นใดซึ่ง...” แทนที่จะแปลว่า “...จะต้องถือว่าคำขอ ขึ้นอยู่กับระหว่างพิจารณาตราบท่าที่ยังไม่ได้ตัดสินคำขอนั้น ...”</p>	
<p>18. ควรแปล มาตรา 3 (1) “For section 3(9) and (9A) of the principal Act there shall be substituted” ว่า “ให้ยกเลิกความใน มาตรา 3 (9) และ (9เอ) แห่งพระราชบัญญัติหลัก และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” แทนที่จะแปลว่า “สำหรับมาตรา 3 (9) และ (9เอ) ของ พระราชบัญญัติหลัก จะต้องใช้ข้อความต่อไปนี้แทน”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>19. ควรแปล ““(9) A person seeking to enter the United Kingdom and claiming to have the right of abode there shall prove that he has that right by means of either...” ว่า “ให้บุคคลซึ่งประสงค์ที่จะ เข้ามาในสหราชอาณาจักรและอ้างสิทธิการมีถิ่นที่อยู่พิสูจน์ว่าตนมี สิทธิ...” แทนที่จะแปลว่า “บุคคลซึ่งพยายามที่จะเข้ามาใน สหราชอาณาจักรและอ้างสิทธิของถิ่นที่อยู่ บุคคลนั้นจะต้องพิสูจน์ว่าตน เองมีสิทธิ...”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>20. ในมาตรา 3 (2) “For the provisions of section 13(3) of that Act up to the end of paragraph (b) there shall be substituted” ควรแปล ว่า “ให้ยกเลิกความในวรรค (บี) ของมาตรา 13 (3) แห่งพระราช บัญญัติหลัก และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” แทนที่จะแปลว่า “สำหรับบทบัญญัติของมาตรา 13 (3) ของพระราชบัญญัติหลักไป จนถึงตอนท้ายของวรรค (บี) ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>
<p>21. ให้บททวนคำแปล มาตรา 3 (2) ““(3) A person shall not be entitled to appeal, on the ground that he has a right of abode in the United Kingdom, against a decision that he requires leave to enter the United Kingdom unless he holds such a passport or certificate as is mentioned in section 3(9) above;” ใหม่</p>	<p>ไม่เข้าใจโครงสร้าง ประโยคในต้นฉบับ</p>
<p>22. ในมาตรา 3 (3) “In section 2(2) of that Act for the words "sections 3(9) and (9A), 5(2) and 13(3)" there shall be substituted the words "section 5(2)", subsections (3) and (5) of section 39 of</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา</u></p>

<p>the [1981 c. 61.] British Nationality Act 1981 are hereby repealed and in subsection (8) of that section for the words "as amended by this section" there shall be substituted the words "as in force after commencement".” ควรแปลเป็น “ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา 2 (2) แห่งพระราชบัญญัติหลักที่ว่า “...” และในอนุมาตรา 8 แห่ง...ที่ว่า “...” และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “...” แทนที่จะแปลว่า “ในมาตรา 2 (2) ของพระราชบัญญัติหลัก สำหรับคำว่า “...” ให้แทนด้วยคำว่า “...” ณ ที่นี้...”</p>	
<p>23. ควรแปลมาตรา 4 ““(3A) In the case of a member of a mission other than a diplomatic agent (within the meaning of the said Act of 1964) subsection (3) above shall apply only if he enters or has entered the United Kingdom” ว่า “(3เอ) กรณีที่สมาชิกของคณะอื่นใดนอกเหนือจากคณะผู้แทนทูต...ให้นำความในอนุมาตรา (3) ข้างต้นมาใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าว...” แทนที่จะแปลว่า “ในกรณีที่สมาชิกของคณะอื่นใด ...อนุมาตรา (3) ข้างต้นจะต้องใช้บังคับกับกรณี...”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u></p>
<p>24. ควรแปลมาตรา 4 “...subsection to a member of a mission shall be construed accordingly.” ว่า “...และบรรดาความในอนุมาตราดังกล่าวที่อ้างถึงสมาชิคนั้นให้แปลความอย่างเดียวกัน” แทนที่จะแปลว่า “...และบรรดาความหมายที่อ้างถึงสมาชิกผู้นั้นในอนุมาตรานั้นก็จะต้องแปลความอย่างเดียวกันด้วย”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u></p>
<p>25. ควรแปลมาตรา 5 “A person to whom this subsection applies shall not be entitled to appeal under section 15 of the principal Act against a decision to make a deportation order against him” ว่า “กรณีที่มิใช่คำวินิจฉัยว่าให้ออกคำสั่งเนรเทศ ห้ามมิให้บุคคลตามความในอนุมาตรานี้ได้รับสิทธิอุทธรณ์ภายใต้มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติหลัก”</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u></p>
<p>26. ควรแปลมาตรา 5 (3) “The power to make an order under subsection (2) above shall be exercisable by statutory instrument” ว่า “อำนาจในการออกคำสั่งภายใต้อนุมาตรา (2) ข้างต้น ให้ใช้บังคับได้โดยตราสาร...” แทนที่จะแปลว่า “อำนาจในการออกคำสั่ง</p>	<p><u>ใช้จำนวนไม่ตรงกับทำเนียบภาษา</u></p>

ภายใต้อนุมาตรา (2) ข้างต้นจะต้องใช้ได้โดยตราสาร...”	
27. ควรแปลมาตรา 5 (4) “It shall be presumed for the purposes of this section that...” ว่า “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ให้สันนิษฐานว่า...” แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้จะต้องสันนิษฐานว่าบุคคล...”	ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา
28. ควรแปลมาตรา 5 (4) “...a person was last given leave as mentioned in subsection (2) above unless he proves the contrary.” ว่า “เว้นแต่จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่น” แทนที่จะแปลว่า “มิเช่นนั้นบุคคลผู้นั้นก็จะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง”	ใช้สำนวนไม่ตรงกับ ทำเนียบภาษา

แบ่งประเภทข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง

การแบ่งประเภทข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยอ้างอิงตามหลักเกณฑ์การแบ่งใน “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ผลของการใช้คลังข้อมูลภาษาเฉพาะด้านภาษาอังกฤษที่มีผลต่อความเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับและความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับแปล”⁶⁸ โดยจะแบ่งประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลเอกสารจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยตามสาเหตุที่เกิดขึ้นออกเป็น 5 ประเภทได้ดังนี้

1. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจศัพท์และสำนวน
2. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้ด้านไวยากรณ์และโครงสร้างประโยค
3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจการเชื่อมโยงความคิดระหว่างประโยค หรือส่วนต่างๆ ในประโยค
4. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้พื้นฐานของเนื้อหาต้นฉบับ
5. ข้อผิดพลาดอื่น ๆ เช่นการแปลตก แปลเกิน หรือสะเพร่า เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับการแปลเอกสารกฎหมายซึ่งเป็นการแปลเฉพาะด้านและมีข้อจำกัดที่ผู้แปลต้องใช้ภาษาเฉพาะด้านให้ถูกต้องนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการแปลต้นฉบับที่เลือกไว้เป็นกรณีศึกษาข้างแบ่งออกตามสาเหตุได้อีก 1 ประเภท คือ การแปลผิดทำเนียบภาษาปลายทาง ด้วยเหตุนี้ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงจึงสามารถแบ่งออกได้ตามสาเหตุรวมทั้งสิ้น 6 ประเภท ต่อไปจะสรุปว่าข้อผิดพลาดทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการแปลต้นฉบับทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 นั้น เมื่อแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ 6 ประเภทแล้วจะคิดเป็นจำนวนเท่าใด ทั้งนี้เพื่อนำจำนวนดังกล่าวไปพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นซึ่งได้ระบุไว้ในหัว

⁶⁸ ปริมา นัลลิกะมาส และ วิโรจน์ อรุณมานะกุล. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ผลของการใช้คลังข้อมูลภาษาเฉพาะด้านภาษาอังกฤษที่มีผลต่อความเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับและความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับแปล. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>

ชื่อก่อนหน้านั้น ตารางที่ 5.6 สรุปจำนวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น

ตารางที่ 5.6 สรุปจำนวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง โดยแบ่งตามประเภท

ประเภทของข้อผิดพลาด	จำนวนข้อผิดพลาด	
	พระราชบัญญัติการจ้างงาน (แปลโดยใช้คลังข้อมูล)	พระราชบัญญัติการเข้าเมือง (แปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล)
1. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจศัพท์และสำนวน	6	-
2. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้ด้านไวยากรณ์และโครงสร้างประโยค	3	1
3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจการเชื่อมโยงความคิดระหว่างประโยค หรือส่วนต่างๆ ในประโยค	1	-
4. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้พื้นฐานของเนื้อหาต้นฉบับ	2	-
5. ข้อผิดพลาดอื่น ๆ เช่นการแปลตก แปลเกิน หรือสะเพร่า เป็นต้น	6	4
6. ข้อผิดพลาดที่การแปลผิดทำเนียบภาษาปลายทาง	7	23
รวม	25	28

เมื่อพิจารณาจากตารางสรุปข้างต้น จะเห็นว่าจำนวนที่ผิดในแต่ละประเภทของพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งเป็นต้นฉบับที่แปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลนั้นมีมากกว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูลเป็นทรัพยากรการแปล กล่าวคือ มีจำนวนที่ผิดรวมทั้งสิ้นมากถึง 28 ตำแหน่ง และมีที่ผิดทำเนียบภาษา 23 ตำแหน่ง ขณะที่พระราชบัญญัติการจ้างงานมีที่ผิดรวมทั้งสิ้นเพียง 25 ตำแหน่ง มีที่ผิดทำเนียบภาษา 7 ตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากต้นฉบับทั้งสองเป็นพระราชบัญญัติคนละฉบับกัน เนื้อหาสาระรวมทั้งคุณสมบัติทางภาษาจึงแตกต่างกันไปด้วย ด้วยเหตุนี้จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าฉบับแปลของพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 มีคุณภาพดีไปกว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการใช้ทำเนียบภาษากฎหมาย ดังนั้นจึงต้องวัดผลจากการนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงซึ่งอาจารย์ผู้ตรวจแก้เป็นผู้ระบุไปเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นซึ่งผู้วิจัยระบุไว้

5.4 เปรียบเทียบคุณภาพของบทแปลที่ใช้และไม่ใช้คลังข้อมูล

1) เปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและที่เกิดขึ้นจริง

ตารางที่ 5.7 และ 5.8 ที่จะนำเสนอต่อไปนี้จะแสดงการเปรียบเทียบระหว่างข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในต้นฉบับทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล และพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูล การเปรียบเทียบจะเริ่มตั้งแต่ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในระดับคำ ส่วนวลี และระดับประโยค โดยใช้ลำดับการนำเสนอแบบเดียวกับที่ได้ให้ไว้ในหัวข้อการระบุข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น การเปรียบเทียบมีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้ชี้ให้เห็นว่าผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดตรงกับที่เคยระบุไว้ว่าเป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ และมีรายละเอียดของข้อผิดพลาดอย่างไร

ตารางที่ 5.7 เปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการแปลพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูล

ระดับ	ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น	ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง
คำ / ส่วนวลีเฉพาะ	1. Trade Unions	ควรใช้ “สหภาพแรงงาน” เป็นคำแปลของ Trade Unions มากกว่า “สหพันธ์แรงงาน”
	2. Right	-

ทาง	3. Support of a ballot	ควรแปล “Support of a ballot” ว่า “การสนับสนุนการออกเสียงลงคะแนน” แทนที่จะแปลเพียงว่า “การออกเสียงลงคะแนน”
	4. Authorise	-
	5. Endorse	ควรใช้ “ให้การรับรอง” เป็นคำแปลของ Endorse มากกว่า “สลักหลัง”
	6. Induce	-
	7. Apply to the court for an order under this section	ควรแปล “may apply to the court for an order under this Section” ว่า “อาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งตามมาตรานี้ได้” แทนที่จะแปลว่า “อาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งได้ตามมาตราได้”
	8. Application	-
	9. Industrial Action	-
	10. Applicant	-
	11. Conduct	-
	12. Make the order	-
	13. By virtue of	-
	14. For the purpose of this section	-
	15. Act (การกระทำ)	-
	16. Act (พระราชบัญญัติ)	-
	17. As the case may be	-

18. Person	-
19. Break a contract of employment	-
20. Subsection	-
21. Section	-
22. Liability	-
23. Official Action	-
24. For the purpose of an application under this section	-
25. Be accorded entitlement to	-
26. Vote	-
27. Majority	-
28. Strike	-
29. Subparagraph	-
30. Applicable	-
31. Under contracts of employment	-
32. Court	-
33. Practice	-
34. Proceedings	-
35. invalid application/ valid application.	ควรแปล “Valid application” ว่า “คำขอโดยชอบ” แทนที่จะแปลว่า “คำขอที่สมบูรณ์และถูกต้อง”

36. Determination	ค ว ร แ ป ล “Determination” ใน “Determination or Conciliation” ว่า “วินิจฉัย” แทนที่จะแปลว่า “ตัดสิน”
37. Conciliation	-
38. In accordance with	-
39. Rules	-
40. Dismiss	-
41. Stay	-
42. Sist	-
43. Adjourn	-
44. Unreasonable conduct	-
45. Paragraph	-
46. Remedy	-
47. Effect	-
48. Arbitration	ควรแปล “Arbitration” ในมาตรา 2 (5) (เอ) ว่า “ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ” แทนที่จะแปลเพียงว่า “อนุญาโตตุลาการ”
49. Enter into an agreement (Agreement entered into...)	ควรแปล “Agreement” ในมาตรา 2 (5) (เอ) ว่า “ข้อสัญญา” แทนที่จะแปลเพียงว่า “สัญญา”
50. In pursuance of	-
51. Impose requirement	-

	52. Appeal	-
	53. Review	-
	54. Reconsideration	-
	55. Award	-
	56. Submission	-
	57. Enactment	-
	58. Rule of Law	-
	59. Disregard	-
	60. Exercise (any) jurisdiction	-
ประโยค	1. A member of a trade union ... may apply to the court for an order under this section. (Section 1 (1))	-
	2. Where, on application under this section, a court is satisfied—... the court shall make such order as it considers appropriate...(Section 1 (2))	1. ควรแปล “the court is satisfied...” และ “If a court is satisfied...” ว่า “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” หรือ “หากศาลพอใจว่า” แทนที่จะแปลเพียงว่า “หากศาลเห็นว่า” 2. ควรแปล “Including” ว่า “รวมถึง” แทนที่จะแปลว่า “อันได้แก่”
	3. For the purposes of this section.....to continue to take part in that action. (Section 1 (3))	1. ควรแปล “If there has been” ว่า “ถ้าปรากฏว่า” แทนที่จะแปลเพียง “หาก” 2. ควรแปล “...as requires that member...” ว่า “...เป็นตั้งการกำหนดว่า...” แทนที่จะแปลว่า “...อันทำให้ต้องถือว่า...”

	4. (4) For the purposes of this section a person shall be treated as induced ...to have been done by the union. (Section 1 (4))	-
	5. (5) For the purposes of an application under this section.....weeks beginning with that date. (Section 1 (5))	<p>1. ควรแปล “Unless” ว่า “เว้นแต่” แทนที่จะแปลว่า “หาก” อีกทั้งควรตัด “ไม่” ในคำแปล (เอ) (บี) (ซี) และ (ดี) ออกเพื่อให้สื่อความชัดเจนขึ้น</p> <p>2. ควรแปล “In the case of...” ว่า “กรณี ที่” แทนที่จะแปลว่า “เมื่อ” และ</p> <p>3. ควรแปล “Short of the strike” ว่า “ยังไม่ถึงกับเป็นการนัดหยุดงาน”</p>
	6. (6) In this section.... by it or for any other reason. (Section 1 (6))	-
	7. In this section—...“strike” means any concerted stoppage of work (Section 1(7))	ไม่ แปล “Strike” means any concerted stoppage of work”
	8. (8) Nothing in this section shall be construed as requiring a trade union to hold separate ballots. (Section 1 (7))	ควรแปล “Nothing in this section shall be construed...” ว่า “ในมาตรานี้ไม่ให้มีการแปลความว่า” แทนที่จะแปลว่า “ไม่มีข้อความใดในมาตรานี้จะแปลความได้ว่า”

	<p>9. 2.—(1) Notwithstanding anything in the rules... whether those proceedings should be dismissed, stayed or sisted, or adjourned. (Section 2 (1))</p>	<p>1. ควรแปล “Where” ในมาตรา 2 (1) ว่า “หากปรากฏว่า...” แทนที่จะแปลเพียง “หาก...”</p> <p>2. ควรแปล “Is or has been” ในมาตรา 2 (1) (เอ) ว่า “เป็น หรือเคยเป็น” แทนที่จะแปลว่า “เป็นหรือได้เป็น”</p> <p>3. 20. ควรตัด “ออก” ใน “ยกเลิก พักไว้ หรือ เลื่อนออกกระบวนการพิจารณาข้างต้นออกไปหรือไม่” ซึ่งเป็นคำแปลของ “whether those proceedings should be dismissed, stayed or sisted or adjourned.”</p>
	<p>10. (2) If a court is satisfied ... as the court considers appropriate. (Section 2 (2))</p>	<p>1. ควรแปล “the court is satisfied...” และ “If a court is satisfied...” ว่า “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” หรือ “หากศาลพอใจว่า” แทนที่จะแปลเพียงว่า “หากศาลเห็นว่า”</p> <p>2. ควรแปล “The court may treat the period of six months specified in paragraph (c) of subsection (1) above as extended ..” ว่า “ศาลอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปตามแต่ศาลจะเห็นสมควร”</p>
	<p>11. (3) Where any person has made an invalid application...contravened the requirements of those rules. (Section 2 (3))</p>	<p>-</p>
	<p>12. (4) For the purposes of this section... would have no effect if there were one. (Section 2 (4))</p>	<p>-</p>

	13. (5) In this section— ... any determination or award made on that submission. (Section 2 (5))	-
	14. (6) This section shall be without prejudice...or when determining how to exercise any such jurisdiction. (Section 2 (6))	-

ตารางเปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors) และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงจากการแปลพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดจริงอันสรุปได้ดังนี้

ระดับคำ สำนวนและวลี

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการแปลพระราชบัญญัติการจ้างงานในระดับคำ สำนวนและวลี โดยมากมีสาเหตุจากการที่ผู้วิจัยเลือกใช้คำไม่เหมาะสมกับที่เป็นที่นิยมใช้ เช่น ใช้คำว่า “สลักหลัง” เป็นคำแปลของคำว่า “Endorse (รวม Endorsed และ Endorsement) ใช้คำว่า “คำขอที่ถูกต้องสมบูรณ์” เป็นคำแปลของคำว่า “Valid application” หรือ ใช้คำว่า “สหพันธ์แรงงาน” เป็นคำแปลของคำว่า “Trade Unions” จึงทำให้ในบทแปลสามารถระบุที่ผิดของคำว่า Trade Unions ได้ตามที่เคยได้ระบุไว้เป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังรวมถึงคำว่า “อนุญาโตตุลาการ” และ “สัญญา” ซึ่งเป็นคำแปลที่ผู้วิจัยยังใช้ไม่ถูกต้อง เมื่อแปลคำว่า “Arbitration” และ “Agreement”

นอกจากสาเหตุเรื่องใช้คำไม่เหมาะสมกับที่เป็นที่นิยมแล้ว ข้อผิดพลาดระดับคำ สำนวนและวลีที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ยังมีสาเหตุมาจากการแปลขาด เช่น ไม่แปล ค.ศ.1988 ในชื่อพระราชบัญญัติ ไม่แปลหัวข้อมาตรา 1 และมาตรา 2 ไม่แปล “Reference” ในมาตรา 2 (5) (บี) หรือ ไม่แปลคำว่า Support ในสำนวน “Support of a ballot” รวมทั้งสาเหตุที่เกิดจากการเรียงลำดับคำไม่ตรงตามที่นิยมในทำเนียบภาษา เช่น “Apply to the court for an order under this section” แปลว่า “ยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งได้ตามมาตรานี้” ซึ่งควรแปลว่า “ยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งตามมาตรานี้ได้”

ระดับประโยค

สำหรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในระดับประโยค สาเหตุของข้อผิดพลาดได้แก่ การไม่เข้าใจโครงสร้างประโยคของต้นฉบับ เช่น ในมาตรา 1 (5) ผู้วิจัยไม่เข้าใจโครงสร้างประโยคในต้นฉบับจึงมีข้อผิดพลาดในการแปลประโยค For the purposes of an application under this section an authorisation

or endorsement by a trade union of any industrial action is without the support of a ballot unless—ซึ่งตามด้วยรายละเอียดปลีกย่อยของอนุมาตรานี้ได้แก่ (เอ) (บี) และ (ซี) ผู้ตรวจแก้ระบุว่าให้ผู้วิจัยปรับแก้โครงสร้างประโยคนี้ใหม่ เนื่องจากที่แปลไว้มีโครงสร้างสับสน เช่นนี้ถือเป็นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระดับประโยค

สาเหตุของข้อผิดพลาดระดับประโยคอีกประการหนึ่งเกิดจากผู้วิจัยใช้โครงสร้างประโยคไม่เหมาะสมกับที่นิยมใช้ในทำเนียบภาษา ยกตัวอย่างเช่น ในมาตรา 1 (2) ผู้วิจัยใช้ประโยค “การยื่นคำขอตามมาตรานี้ หากศาลเห็นว่า...” เป็นคำแปลของ “Where, on application under this section, the court is satisfied...” ผู้ตรวจแก้และประเมินผลระบุว่าประโยคนี้มีข้อผิดพลาด สาเหตุเนื่องจากสำนวนภาษาอังกฤษ “The court is satisfied that” นิยมใช้ในภาษากฎหมายไทยว่า “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” หรือ “หากศาลพอใจว่า” มากกว่า “หากศาลเห็นว่า” เมื่อผู้วิจัยทดลองนำสำนวน “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” ไปสืบค้นในคลังข้อมูลเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่ามีที่ใช้จริงหรือไม่ ผลการสืบค้นก็แสดงว่ามีที่ใช้จริง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างผลการสืบค้น “เป็นที่พอใจ”

เป็นที่พอใจ were found in 100 lines (18014.303 K Characters were scanned)

1. ชังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งชังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล การไต่สวนขั้นนี้ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยานก็ได้
2. เมื่อได้รับคำร้องตั้งนั้น ให้ศาลหมายเรียกเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นซึ่งก่อให้เกิดการควบคุม ชัง หรือจำคุก และผู้ที่ถูกควบคุม ชัง หรือจำคุกมาพร้อมกัน ถ้าเป็นที่พอใจศาลว่าการควบคุมหรือการชังนั้นผิดกฎหมายหรือการจำคุกนั้นผิดจากคำพิพากษา ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้นั้นไป

สาเหตุประการสุดท้ายของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในระดับประโยคคือการที่ผู้วิจัยแปลตก เช่น ไม่แปลประโยค In this section—...“strike” means any concerted stoppage of work (Section 1 (7)) หรือเกิดจากการที่ผู้วิจัยสะเพร่า ทำให้มีคำที่ไม่ใช่คำแปลปรากฏอยู่ในบทแปล ยกตัวอย่างเช่น อนุประโยค whether those proceedings should be dismissed, stayed or sisted, or adjourned. ในมาตรา 2 (1) ผู้วิจัยแปลว่า “ให้ถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการยกเลิก พักไว้ หรือเลื่อนออกกระบวนการพิจารณาข้างต้นออกไปหรือไม่” ถ้อยคำที่เกินมาและไม่ใช่คำแปลคือ “ออก” ถ้อยคำดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลระบุไว้ว่าเป็นประโยคที่มีข้อผิดพลาด

ตารางที่ 5.8 เปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยไม่ใช่คลังข้อมูล

ระดับ	ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น	ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง
คำ / สำนวน/ วลีเฉพาะ ทาง	1. Section	ควรใช้ “แห่ง” แทน “ของ” ในคำแปลทุกตำแหน่งของ “Section/ subsection ...of...the Act...”
	2. Subsection	
	3. Act	
	4. Principal Act	
	5. Apply to	-
	6. Repeal	-
	7. In force	-
	8. Be entitled to	-
	9. Exercise of right of abode	-
	10. Certificate of entitlement	-
	11. Grant	-
	12. Right of abode	ควรแปล “Right of abode” ว่า “สิทธิที่จะมีถิ่นที่อยู่ / สิทธิในการมีถิ่นที่อยู่” แทนที่จะแปลว่า “สิทธิของถิ่นที่อยู่”
	13. Entry clearance	ให้ตัดคำว่า “ศุลกากร” ใน “การตรวจผ่านทางศุลกากร” ซึ่งเป็นคำแปลของ Entry Clearance ออกในทุกตำแหน่ง
	14. Preclude	คำว่า “preclude” ควรแปลว่า “ไม่ห้าม” แทนที่จะแปลว่า “จำกัดโอกาส”
	15. Person	-

16. Claim	-
17. Come into force	-
18. For the purposes of this section	ควรแปล “For the purposes of..(Section/ Subsection) ในทุกตำแหน่งว่า “เพื่อประโยชน์แห่ง...(มาตรา/ อนุมาตรา)
19. For the purposes of subsections	แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของ...(มาตรา/ อนุมาตรา)
20.. Party	-
21. Deem	-
22. By virtue of	-
23. Application	-
24. Appeal proceedings	-
25. Be finally determined	-
26. Substitute	-
27. Citizen	-
28. Provision	-
29. Appeal	-
30. Amend	-
31. Exemption	-
32. Diplomatic missions	-
33. Subject to	-
34. Diplomatic agent	-

	35. Post	-
	36. Decision	-
	37. Make a deportation order	-
	38. On the ground that	-
	39. Power	-
	40. Notice of the decision	-
	41. Secretary of State	-
	42. By order	-
	43. Exempt	-
	44. Circumstances	-
	45. Exercisable	-
	46. Statutory Instrument	-
	47. Annulment	-
	48. In pursuance of	-
	49. Resolution	-

<p>ประโยค</p>	<p>1. Section 1(5) of the [1971 c. 77.]... is hereby repealed. (Section 1)</p>	<p>ควรแปลมาตรา 1 “Section 1 (5) of the [1971 c. 77] Immigration Act 1971 (in this Act referred to as “the principal Act”) is hereby repealed.” ว่า “ให้ยกเลิกความในมาตรา 1 (5) แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1971 (1971 ซี 77) (ในพระราชบัญญัตินี้ต่อไปเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”)” แทนที่จะแปลว่า “มาตรา 1 (5) ของ [1971 ซี 77] พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1971 (ในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”) ถูกยกเลิก ณ ที่นี้”</p>
	<p>2. .—(1) This section applies to ... in the United Kingdom. (Section 2 (1))</p>	<p>1. ควรแปล This section applies to ในมาตรา 2 ว่า “มาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่...”* และ</p> <p>2. ไม่แปล “as” ในมาตรา 2 (1) (เอ) ที่ว่า “...to any woman who—(a) has the right...<i>as</i>, or as having been...”</p>
	<p>3. (2) A woman to whom this section applies shall not be entitled.. as the wife of the husband. (Section 2 (2))</p>	<p>ในมาตรา 2 (2) “A woman to whom this section applies shall not be entitled to enter...” ควรแปลว่า “ห้ามมิให้ผู้หญิงตามความในมาตรานี้ได้รับสิทธิให้เข้า...” แทนที่จะแปลว่า “ผู้หญิงซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับจะต้องไม่มีสิทธิที่จะเข้า”</p>

<p>3. (3) So long as a shall apply to her as it applies to a person not having a right of abode. (Section 2 (3))</p>	<p>ควรแปลมาตรา 2 (3) "So long as a woman is precluded by subsection (2) above from entering the United Kingdom in the exercise of her right of abode or being granted a certificate of entitlement in respect of that right, the principal Act shall apply to her as it applies to a person not having a right of abode." ว่า "ตราบท่าที่อนุมาตรา (2) ข้างต้น ไม่ห้ามหญิงผู้ที่จะเข้ามาในสหราชอาณาจักรเพื่อใช้สิทธิของตนในการได้ถิ่นที่อยู่ หรือที่จะได้รับใบสำคัญของการมีสิทธิเกี่ยวกับสิทธินั้น ให้นำความในพระราชบัญญัติหลักมาใช้บังคับแก่หญิงผู้นั้น เช่นเดียวกับที่ใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งไม่มีสิทธิที่จะมีถิ่นที่อยู่" แทนที่จะแปลว่า "ตราบท่าที่ ...พระราชบัญญัติหลัก จะต้องใช้บังคับกับหญิง.."</p>
<p>4. (4) Subsection (2) above shall not preclude a woman.... is mentioned in that subsection. (Section 2 (4))</p>	<p>-</p>
<p>5. (5) Where a woman claims ... and since her marriage to the husband it shall be for her to prove that fact. (Section 2 (5))</p>	<p>ควรแปลมาตรา 2 (5) "Where a woman claims that this section does not apply to her because she had been in the United Kingdom before the coming into force of this section and since her marriage to the husband it shall be for her to prove that fact." ว่า "...ให้หญิงผู้นั้นพิสูจน์ข้อเท็จจริง" แทนที่จะแปลว่า "...หญิงผู้นั้นจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง"</p>
<p>6. (6) For the purposes of this section... has any spouse additional to the other. (Section 2 (6))</p>	<p>-</p>

<p>7. (7) For the purposes of subsections (1)(b), (2)(a), (4)... have entered the United Kingdom. (Section 2 (7))</p>	<p>ควรแปล มาตรา 2 (7) “For the purposes of subsection (1)... not to have entered the United Kingdom.” ว่า “เพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา (1) ...ให้ถือว่าผู้มาเยือนสหราชอาณาจักร หรือผู้ที่เดินทางเข้าสหราชอาณาจักร โดยผิดกฎหมายไม่อยู่ในสหราชอาณาจักร และมีให้ถือว่า...” แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุมาตรา (1)จะต้องถือว่า...อีกทั้งจะต้องไม่ถือว่า”</p>
<p>8. (8) In subsection (2)(b) above the reference... British Nationality Act 1981. (Section 2 (8))</p>	<p>ควรแปล มาตรา 2 (8) “...the reference to a certificate of entitlement includes a reference to a certificate...” ว่า “...การอ้างถึงใบสำคัญของการมีสิทธิให้รวมความถึงการอ้างถึงใบสำคัญ..” แทนที่จะแปลว่า “...การอ้างถึงใบสำคัญของการมีสิทธิรวมการอ้างถึงใบสำคัญ...”</p>
<p>9. (9) No application by a woman for a certificate... shall be granted...of the same husband. (Section 2 (9))</p>	<p>ควรแปล มาตรา 2 (9) “No application by a woman for a certificate of entitlement in respect of such a right of abode as is mentioned in subsection (1)(a) above or for an entry clearance shall be granted...” ว่า “ห้ามมิให้ออกใบสำคัญการมีสิทธิให้แก่หญิงซึ่งได้ยื่นคำขอ” แทนที่จะแปลว่า “ต้องไม่ออกใบสำคัญการมีสิทธิให้แก่ผู้หญิงซึ่งได้ยื่นคำขอ...”</p>
<p>10. (10) For the purposes of subsection ...have not been finally determined. (Section 2 (10))</p>	<p>ควรแปล มาตรา 2 (10) “...an application shall be regarded as pending so long as it and any appeal proceedings...” ว่า “...ให้ถือว่าคำขอยังอยู่ในระหว่างพิจารณาตราบเท่าที่ยังไม่ได้ตัดสินคำขอนั้น หรือกระบวนการอุทธรณ์อื่นใดซึ่ง...” แทนที่จะแปลว่า “...จะต้องถือว่าคำขอยังอยู่ในระหว่างพิจารณาตราบเท่าที่ยังไม่ได้ตัดสินคำขอนั้น ...”</p>

<p>11. .—(1) For section 3(9) and (9A) of the principal Act there shall be substituted—... certifying that he has such a right of abode. (Section 3 (1))</p>	<p>1. ควรแปล มาตรา 3 (1) “For section 3(9) and (9A) of the principal Act there shall be substituted” ว่า “ให้ยกเลิกความในมาตรา 3 (9) และ (9เอ) แห่งพระราชบัญญัติหลักและใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” แทนที่จะแปลว่า “สำหรับ มาตรา 3 (9) และ (9เอ) ของพระราชบัญญัติหลัก จะต้องใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” และ</p> <p>2. ควรแปล ““(9) A person seeking to enter the United Kingdom and claiming to have the right of abode there shall prove that he has that right by means of either...” ว่า “ให้บุคคลซึ่งประสงค์ที่จะเข้ามาในสหราชอาณาจักรและอ้างสิทธิการมีถิ่นที่อยู่พิสูจน์ว่าตนมีสิทธิ...” แทนที่จะแปลว่า “บุคคลซึ่งพยายามที่จะเข้ามาใน สหราชอาณาจักรและอ้างสิทธิของถิ่นที่อยู่ บุคคลนั้นจะต้องพิสูจน์ว่าตนเองมีสิทธิ...”</p>
<p>12. (2) For the provisions of section "as in force after commencement". (Section 3 (2))</p>	<p>1. ในมาตรา 3 (2) “For the provisions of section 13(3) of that Act up to the end of paragraph (b) there shall be substituted” ควรแปลว่า “ให้ยกเลิกความในวรรค (บี) ของมาตรา 13 (3) แห่งพระราชบัญญัติหลัก และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” แทนที่จะแปลว่า “สำหรับบทบัญญัติของมาตรา 13 (3) ของพระราชบัญญัติหลัก ไปจนถึงตอนท้ายของวรรค (บี) ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน” และ</p> <p>2. ให้ทบทวนคำแปล มาตรา 3 (2) ““(3) A person shall not be entitled to appeal, on the ground that he has a right of abode in the United Kingdom, against a decision that he requires leave to enter the United Kingdom unless he holds such a passport or certificate as is mentioned in section 3(9) above;”” ใหม่</p>

	<p>13. In section 2(2) of that Act for the words "sections 3(9) and (9A), 5(2) and 13(3)" there shall be... after commencement". (Section 3(3))</p>	<p>ในมาตรา 3 (3) "In section 2(2) of that Act for the words "sections 3(9) and (9A), 5(2) and 13(3)" there shall be substituted the words "section 5(2)", subsections (3) and (5) of section 39 of the [1981 c. 61.] British Nationality Act 1981 are hereby repealed and in subsection (8) of that section for the words "as amended by this section" there shall be substituted the words "as in force after commencement".” ควรแปลเป็น “ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา 2 (2) แห่งพระราชบัญญัติหลักที่ ว่า “...” และในอนุมาตรา 8 แห่ง...ที่ว่า “...” และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “...” แทนที่จะแปลว่า “ในมาตรา 2 (2) ของพระราชบัญญัติหลัก สำหรับคำว่า “...” ให้แทนด้วยคำว่า “...” ณ ที่นี่...”</p>
	<p>14. 4. At the beginning of subsection (3) of section ... shall be construed accordingly." (Section 4)</p>	<p>1. ควรแปลมาตรา 4 ““(3A) In the case of a member of a mission other than a diplomatic agent (within the meaning of the said Act of 1964) subsection (3) above shall apply only if he enters or has entered the United Kingdom” ว่า “(3เอ) กรณีที่สมาชิกของคณะอื่นใดนอกเหนือจากคณะผู้แทนทูต...ให้นำความในอนุมาตรา (3) ข้างต้นมาใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าว....” แทนที่จะแปลว่า “ในกรณีที่สมาชิกของคณะอื่นใด ...อนุมาตรา (3) ข้างต้นจะต้องใช้บังคับกับกรณี...” และ</p> <p>2. ควรแปลมาตรา 4 “...subsection to a member of a mission shall be construed accordingly.” ว่า “...และบรรดาความในอนุมาตราดังกล่าวที่อ้างถึงสมาชิคนั้นให้แปลความอย่างเดียวกัน” แทนที่จะแปลว่า “...และบรรดาความหมายที่อ้างถึงสมาชิกผู้นั้นในอนุมาตรานั้นก็จะต้องแปลความอย่างเดียวกันด้วย”</p>

<p>15. 5.—(1) A person to whom this subsection applies... the decision. (Section 5 (1))</p>	<p>ควรแปลมาตรา 5 “A person to whom this subsection applies shall not be entitled to appeal under section 15 of the principal Act against a decision to make a deportation order against him” ว่า “กรณีที่มีคำวินิจฉัยว่าให้ออกคำสั่งเนรเทศ ห้ามมิให้บุคคลตามความในอนุมาตรานี้ได้รับสิทธิอุทธรณ์ภายใต้มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติหลัก”</p>
<p>16. (2) Subsection (1) above applies to any person... as may be specified in the order. (Section 5 (2))</p>	<p>-</p>
<p>17. (3) The power to make an order under subsection... House of Parliament. (Section 5 (3))</p>	<p>ควรแปลมาตรา 5 (3) “The power to make an order under subsection (2) above shall be exercisable by statutory instrument” ว่า “อำนาจในการออกคำสั่งภายใต้อนุมาตรา (2) ข้างต้น ให้ใช้บังคับได้โดยตราสาร...” แทนที่จะแปลว่า “อำนาจในการออกคำสั่งภายใต้อนุมาตรา (2) ข้างต้นจะต้องใช้ได้โดยตราสาร...”</p>
<p>18. (4) It shall be presumed for the purposes of this section... proves the contrary. (Section 5 (4))</p>	<p>1. ควรแปลมาตรา 5 (4) “It shall be presumed for the purposes of this section that...” ว่า “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้สันนิษฐานว่า...” แทนที่จะแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ จะต้องสันนิษฐานว่าบุคคล...” และ</p> <p>2. ควรแปลมาตรา 5 (4) “...a person was last given leave as mentioned in subsection (2) above unless he proves the contrary.” ว่า “เว้นแต่จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่น” แทนที่จะแปลว่า “มิเช่นนั้นบุคคลผู้นั้นก็ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง”</p>

	19. (5) Subsection (1) above shall not affect the grounds... coming into force of this section. (Section 5 (5))	-
--	---	---

ตารางเปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (Possible Errors) และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงจากการแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดจริงอันสรุปได้ดังนี้

ระดับคำ จำนวนและวลี

เมื่อพิจารณาผลการตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 พบว่า ผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดระดับคำ จำนวน และวลีค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับบทแปลพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการเข้าเมืองนี้มีศัพท์จำนวนเฉพาะทางน้อยกว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน อย่างไรก็ตามข้อผิดพลาดระดับคำ จำนวนและวลีที่ตรวจพบจะมีสาเหตุมาจากการใช้คำปรากฏรวมไม่เหมาะสมตามที่เป็นที่นิยมใช้กัน เช่น ผู้วิจัยแปล Subsections/ Sections ...of the Act... ว่า อนุมาตรา / มาตรา ของพระราชบัญญัติแทนที่จะใช้ว่า “แห่ง” นอกจากนี้ผู้วิจัยยังแปล For the purposes of this section/ subsection ไม่ตรงกับความนิยมในภาษาปลายทาง คือแปลว่า “เพื่อวัตถุประสงค์แห่ง” แทนที่จะแปลว่า “เพื่อประโยชน์แห่ง”

นอกจากนี้ข้อผิดพลาดระดับคำ จำนวนและวลีที่เกิดขึ้นจริงในฉบับแปลของพระราชบัญญัติการเข้าเมืองยังรวมถึงข้อผิดพลาดที่มีสาเหตุจากการเลือกใช้คำไม่ถูกต้องตามที่นิยมใช้ เช่น ใช้คำว่า “สิทธิของถิ่นที่อยู่” เป็นคำแปลของ “Right of abode” แทนที่จะใช้ว่า “สิทธิในการมีถิ่นที่อยู่” ตามที่ผู้ตรวจแก้เสนอ หรือคำว่า “จำกัดโอกาส” เป็นคำแปลของ “Preclude” แทนที่จะใช้ว่า “ไม่ห้าม” เป็นต้น

ระดับประโยค

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในบทแปลพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ส่วนใหญ่เป็นข้อผิดพลาดระดับประโยค สาเหตุของข้อผิดพลาดคือผู้วิจัยยังใช้รูปประโยคที่ยังไม่ใช้ภาษากฎหมายดังที่ผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า “การใช้คำศัพท์และจำนวนโวหารกฎหมายในพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ฯ แม้ผู้แปลใช้ถ้อยคำจำนวนและรูปประโยคด้วยภาษากฎหมายได้ถูกต้องในหลายแห่ง แต่ก็ยังมีอีกหลายแห่งที่ยังไม่ได้ใช้คำศัพท์และโวหารจำนวนกฎหมาย” ผู้ตรวจแก้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมด้วยว่าสาเหตุที่ผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดในระดับประโยคเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากต้นฉบับมี

ลักษณะเป็นตัวแทนกฎหมาย หรือเป็นบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งมีรูปแบบทางนิติบัญญัติประกอบมาด้วย รูปแบบดังกล่าวนี้จึงมีลักษณะการใช้ภาษาเป็นการ “สั่งให้ทำ” “ห้ามมิให้ทำ” การอย่างใดอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ในมาตรา 5 (1) A person to whom this subsection applies **shall not be entitled to appeal** under section 15 of the principal Act against a decision to make a deportation order against him— ผู้วิชัยแปลไว้ดังนี้

มาตรา 5 (1) บุคคลที่อนุमतรานี้ใช้บังคับจะ**ไม่ได้รับสิทธิอุทธรณ์**ภายใต้มาตรา 15 ของพระราชบัญญัติหลัก กรณีที่มีคำวินิจฉัยว่าให้ออกคำสั่งเนรเทศบุคคลผู้นั้น

ประโยคข้างต้นนี้แม้จะไม่มีข้อผิดพลาดด้านคำที่เด่นชัด เนื่องจากใช้คำศัพท์เฉพาะทาง “วินิจฉัย” เป็นคำแปลของ “Decision” ได้อย่างถูกต้อง และมีข้อผิดพลาดระดับคำเพียงคำแปลของ “of” ซึ่งต้องใช้ว่า “แห่ง” เมื่อปรากฏร่วมกับพระราชบัญญัติ แต่ก็ยังมีข้อผิดพลาดในระดับประโยคคือผู้วิชัยยังไม่ได้ใช้สำนวนโวหารกฎหมายที่ดี ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่าต้นฉบับเป็นตัวแทนประเภทบทบัญญัติทางกฎหมาย จึงมีลักษณะออกคำสั่ง “ให้” หรือ “ห้ามมิให้” ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง กรณีของประโยคในต้นฉบับนี้ สามารถวิเคราะห์ใจความสำคัญได้ว่า กฎหมายออกคำสั่งห้ามบุคคลที่ระบุไว้ในอนุमतรานี้มิได้รับสิทธิอุทธรณ์ ใจความสำคัญดังกล่าวนี้แสดงออกเป็นรูปภาษาปลายทางที่ถูกทำเนียบภาษากฎหมายมากกว่าได้ดังนี้

มาตรา 5 (1) กรณีที่มีคำวินิจฉัยว่าให้ออกคำสั่งเนรเทศ **ห้ามมิให้**บุคคลตามความในอนุमतรานี้ได้รับสิทธิอุทธรณ์ภายใต้มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติหลัก

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในระดับประโยค และมีสาเหตุมาจากการใช้รูปประโยคที่ไม่ถูกทำเนียบภาษา คือ มาตรา 1 Section 1(5) of the [1971 c. 77.] Immigration Act 1971 (in this Act referred to as "the principal Act") is hereby repealed. ผู้วิชัยแปลไว้ดังนี้

มาตรา 1 มาตรา 1 (5) ของ [1971ซี 77] พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1971 (ในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”) ถูกยกเลิก ณ ที่นี้

ข้อผิดพลาดระดับประโยคนี้ไม่ได้เกิดจากการที่ผู้วิชัยไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ หรือจับใจความสำคัญของต้นฉบับไม่ได้ แต่เกิดจากผู้วิชัยติดโครงสร้างประโยคภาษาต้นทางและใช้รูปประโยคที่ยังไม่ใช่ประโยคทางกฎหมาย ผู้ตรวจแก้ไขได้แก้ไขประโยคดังกล่าวข้างต้นให้ใหม่เพื่อให้กระชับ รัดกุม และมีความเป็นภาษากฎหมายมากขึ้น ได้ดังนี้

มาตรา 1 ให้ยกเลิกความในมาตรา 1 (5) แห่งพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1971 (1971 ซี 77) (ในพระราชบัญญัตินี้ต่อไปเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”)

ลักษณะประโยคข้างต้นนี้เองคือประโยคที่ผู้ตรวจแก้กล่าวว่ามีรูปแบบทางนิติบัญญัติประกอบมาด้วย ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถใช้รูปประโยคในภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้อง

2) เปรียบเทียบสัดส่วนคุณภาพของบทแปลทั้งสองฉบับ

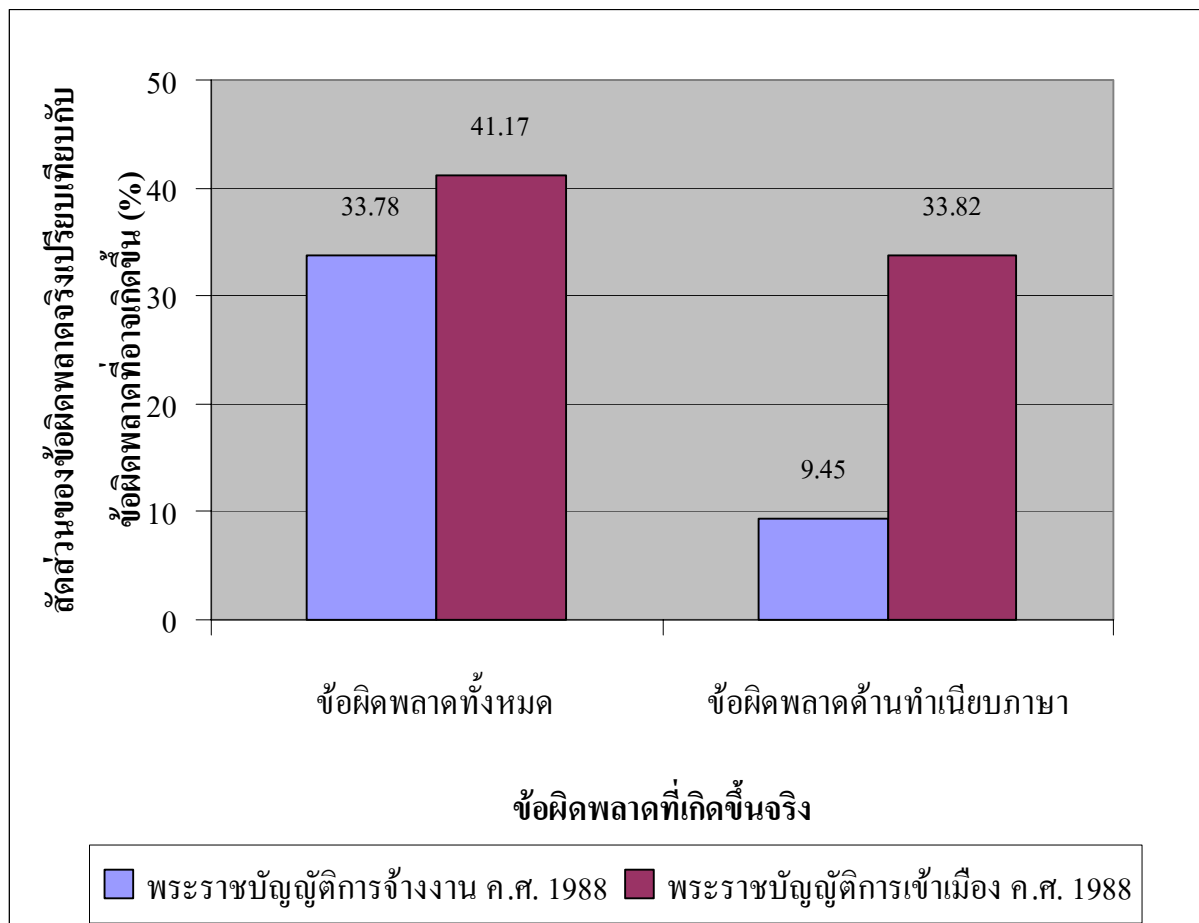
เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบคุณภาพบทแปลของต้นฉบับทั้งสองฉบับได้ ผู้วิจัยนำข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมด (Total Possible Errors) ของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับมาเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง โดยคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ จากนั้นแยกความผิดที่เกิดจากการแปลผิดทำเนียบภาษาออกเพื่อนำมาคิดเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมดอีกส่วนหนึ่ง สัดส่วนของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงสรุปได้เป็นตารางที่ 5.9 ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.9 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการแปลพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ

พระราชบัญญัติ	ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น	ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริง	ร้อยละ	ข้อผิดพลาดเรื่องทำเนียบภาษา	ร้อยละ
1 พ.ร.บ.การจ้างงาน (แปลโดยใช้คลังข้อมูล)	74	25	33.78	7	9.45
2 พ.ร.บ.การเข้าเมือง (แปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล)	68	28	41.17	23	33.82

ตัวเลขในตารางที่ 5.9 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษาทฤษฎีเป็นทรัพยากรการแปลนั้นมีข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งหมด 74 จุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยมีข้อผิดพลาดจริงตามที่ระบุไว้โดยผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพเท่ากับ 25 จุด คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 33.78 และเมื่อแยกแยะประเภทข้อผิดพลาดตามสาเหตุ และพิจารณาเฉพาะที่ผิดจากการแปลผิดทำเนียบ พบว่าผู้วิจัยแปลผิดทำเนียบภาษาเพียง 7 จุด คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 9.45 ขณะที่พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม ตัวเลขข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีสัดส่วนของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 คือคิดเป็นร้อยละ 41.17 และเมื่อแยกข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลผิดทำเนียบออก จะเห็นว่าพระราช

บัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 มีที่ผิดที่เกิดจากการแปลผิดทำเนียบภาษามากถึงร้อยละ 33.82 จากข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมด เมื่อนำสัดส่วนตัวเลขนี้มาสร้างเป็นกราฟ จะเห็นว่าพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 มีจำนวนที่ผิดทำเนียบภาษาน้อยกว่าพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988

ภาพที่ 5.1 แสดงกราฟสัดส่วนของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ

5.5 สรุปผลการทดลอง

เมื่อนำบทแปลที่ได้จากการทดลองใช้คลังข้อมูลในบทที่ 4 มาประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยมีประโยชน์ต่อการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย คือช่วยให้ผู้แปลใช้ทำเนียบภาษากฎหมายได้ถูกต้องมากกว่าตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ เนื่องจากผลการเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนตัวเลขระหว่างที่ผิดที่อาจเกิดขึ้นและที่ผิดที่เกิดขึ้นจริงของ

ต้นฉบับแต่ละฉบับชี้ให้เห็นว่าบทแปลที่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลนั้นมีจำนวนที่จัดทำเนียบภาษากฎหมายน้อยกว่าบทแปลที่ไม่ได้ใช้คลังข้อมูล

สำหรับต้นฉบับที่เป็นพระราชบัญญัติการจ้างงาน ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูลข้อผิดพลาดที่ยังคงเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการใช้ทำเนียบภาษาไม่ถูกต้อง ได้แก่ การเลือกใช้คำไม่เหมาะสม หรือใช้สำนวนไม่เหมาะสม เช่น ใช้คำว่า “สหพันธ์แรงงาน” เป็นคำแปลของ “A trade Union” แทนที่จะใช้ “สหภาพแรงงาน” และใช้สำนวนแปลว่า “หากศาลเห็นว่า” เป็นคำแปลของคำสำนวนว่า “If the court is satisfied” แทนที่จะแปลว่า “หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า” ที่เป็นเช่นนี้มีสาเหตุมาจากตัวผู้วิจัยเอง คือผู้วิจัยยังขาดทักษะในการสืบค้นคำในคลังข้อมูล เมื่อค้นคำ หรือสำนวนที่สงสัย เช่น ค้นคำว่า “ศาลพอใจ” ในครั้งแรกไม่พบ ผู้วิจัยก็ไม่ได้ค้นเพิ่มเติมให้ละเอียดขึ้น โดยใช้คำค้นคำอื่น ๆ ที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงสรุปว่าถ้อยคำหรือสำนวน “ศาลพอใจ” ที่ไม่พบในคลังข้อมูลนั้นเป็นถ้อยคำที่ไม่ใช้กันในการทำเนียบภาษาปลายทาง จึงทำให้เลือกคำแปลว่า “ศาลเห็นว่า” ตามที่เข้าใจ

ส่วนต้นฉบับพระราชบัญญัติการเข้าเมือง ค.ศ. 1988 ซึ่งแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลนั้น เห็นได้ว่าข้อผิดพลาดส่วนมากไม่ได้เกิดจากการแปลความหมายของคำผิด หรือเกิดจากการไม่เข้าใจตัวบทต้นฉบับทั้งระดับคำ สำนวน วลี หรือประโยค หากแต่เกิดจากการที่ผู้วิจัยยังไม่สามารถถ่ายทอดความเข้าใจให้เป็นสำนวนโวหารทางกฎหมายที่ดีได้ ข้อผิดพลาดโดยมากเป็นข้อผิดพลาดระดับประโยคผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพบทแปลให้ความเห็นไว้ว่าเป็นเพราะตัวบทต้นฉบับซึ่งเป็นพระราชบัญญัตินั้นเป็นต้นฉบับประเภทบทบัญญัติทางกฎหมาย มีลักษณะทางนิติบัญญัติซึ่งกำหนดให้ทำ หรือห้ามมิให้ทำอยู่ด้วย จึงมีรูปภาษาเฉพาะ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษากฎหมายไทย จึงต้องถ่ายทอดลักษณะทางนิติบัญญัตินั้นให้ถูกต้องด้วยลักษณะดังกล่าวได้ศึกษาไว้แล้วโดยละเอียดในบทที่ 2 เรื่องทำเนียบภาษากฎหมายไทย

จำนวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระดับประโยคนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้วิจัยมุ่งถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับโดยยังติดอยู่กับรูปภาพของต้นฉบับ จึงแปลคำว่า “Shall” หรือ “Shall not” ว่า “จะต้อง” หรือ “ต้องไม่” และไม่คำนึงถึงว่าในทำเนียบภาษากฎหมายไทย ความหมายลักษณะดังกล่าวมีวิธีแสดงออกอย่างไรจึงจะถือเป็นสำนวนโวหารกฎหมายที่ดี ข้อผิดพลาดดังกล่าวนี้อาจแก้ไขได้โดยการทดลองสืบค้นคลังข้อมูลโดยใช้คำหลักในประโยคที่ต้องการแปลเป็นคำค้น ทั้งนี้เพื่อให้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์แสดงผลการสืบค้นเป็นตัวอย่างประโยคที่คำค้นนั้นปรากฏอยู่ ผู้แปลจะเห็นบริบทรอบข้างคำค้น ทำให้เห็นรูปประโยคลักษณะต่าง ๆ ในทำเนียบภาษากฎหมาย และนำมาใช้เป็นสำนวนแปลได้

บทที่ 6

บทสรุป

ภาษาที่ใช้ในเอกสารกฎหมาย หรือภาษากฎหมายจัดเป็นทำเนียบภาษาเฉพาะ มีระบบคำศัพท์ และวจนลีลาเป็นของตัวเอง แตกต่างจากการใช้ภาษาโดยทั่วไป การใช้ภาษากฎหมายมีข้อควรคำนึงถึง คือ ต้องใช้คำศัพท์แต่ละคำให้มีความหมายถูกต้องเที่ยงตรงตามที่ได้บัญญัติไว้ ทั้งรูปประโยคก็ต้องให้ กระชับรัดกุมและเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกหลักไวยากรณ์และมีความหมายกระชับ ไม่สามารถตีความให้แตกต่างจากที่ปรากฏเป็นรูปภาษานั้นได้ ที่สำคัญคือต้องใช้ภาษาให้มีวจนลีลาแบบเดียวกับที่เป็นที่นิยมใช้กันในหมู่ผู้มีวิชาชีพทางกฎหมาย

การแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาหนึ่งมาสู่อีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลจะต้องให้ความหมายในฉบับแปลถูกต้องเที่ยงตรงต่อต้นฉบับเพื่อให้ฉบับแปลเกิดผลทางกฎหมายอย่างเดียวกัน นอกเหนือจากความถูกต้องตรงกันในแง่ความหมายแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ฉบับแปลเป็นเอกสารกฎหมายที่สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการถ่ายทอดความหมายมาสู่ฉบับแปลโดยใช้ทำเนียบภาษากฎหมายของภาษาปลายทางให้เป็นระเบียบเดียวกับที่ผู้ใช้ภาษากฎหมายนิยมใช้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การแปลข้างต้น ผู้แปลเอกสารกฎหมายจะต้องมีคุณสมบัติคือ มีฐานความรู้ภาษาดี ทั้งนี้เพื่อใช้ทำความเข้าใจด้วยต้นฉบับ และใช้ถ่ายทอดความเข้าใจสู่ฉบับแปล นอกจากนี้ยังต้องมีฐานความรู้อื่นนอกเหนือจากภาษา คือรู้เนื้อหาของเรื่องที่จะแปล กรณีของการแปลเอกสารกฎหมาย ผู้แปลควรต้องมีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อให้ฉบับแปลมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ ในแง่ของความถูกต้องของเนื้อหาและทำเนียบภาษา เหตุนี้จึงเกิดปัญหาว่า จะทำอย่างไรให้ผู้แปลซึ่งขาดความรู้กฎหมายสามารถใช้ทำเนียบภาษากฎหมายสื่อสารในฉบับแปลได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับผู้ที่มีความรู้กฎหมาย และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในแวดวงอาชีพนักกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยขึ้นเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยมีสมมติฐานว่า การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจะช่วยให้ผู้แปลใช้ภาษาในบทแปลได้อย่างถูกต้อง ตรงตามระเบียบแบบแผนของทำเนียบภาษากฎหมายไทยมากกว่าการแปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปล วัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์คือเพื่อศึกษาลักษณะสำคัญของทำเนียบภาษากฎหมายไทย อีกทั้งศึกษาขั้นตอน และวิธีการสร้าง รวมถึงการนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยไปใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมาย จากนั้นจึงพิสูจน์ผลที่ได้ คือพิจารณาเปรียบเทียบต้นฉบับที่แปล โดยใช้คลังข้อมูลกฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล กับอีกฉบับหนึ่งที่แปลโดยไม่ใช้คลังข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการใช้คลังข้อมูล โดยพิจารณาจากคุณภาพของบทแปลทั้งสองฉบับแสดงให้เห็นว่า บทแปลที่ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลมีคุณภาพดีกว่าบทแปลที่ไม่ใช้คลังข้อมูลในแง่ของทำเนียบภาษา คือทำให้ผู้แปลเลือกถ้อยคำและสำนวนต่าง ๆ อีกทั้งลีลาการผูกประโยคที่นิยมใช้กันในทำเนียบภาษากฎหมายไทยได้ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้แปลเอกสารกฎหมายที่ขาดความรู้ด้านกฎหมาย และยังไม่มีความชำนาญในการใช้ทำเนียบภาษากฎหมาย

ประโยชน์ของคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยต่อการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยคือ ผู้แปลสามารถใช้คลังข้อมูลร่วมกับโปรแกรมคอนคอร์เดนซ์ค้นคว้าและทำความเข้าใจเนื้อหาด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจขณะอ่านต้นฉบับซึ่งเป็นภาษาอังกฤษได้ และเมื่อต้องถ่ายทอดความเข้าใจนั้นเป็นภาษาไทย ผู้แปลที่ขาดความรู้เรื่องทำเนียบภาษากฎหมายไทยก็สามารถสืบค้นถ้อยคำต่าง ๆ ที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าเป็นจะใช้เป็นคำแปล เพื่อพิสูจน์ว่า ถ้อยคำดังกล่าวนั้นมีที่ใช้อย่างแท้จริงในทำเนียบภาษากฎหมายไทยหรือไม่ และหากมีที่ใช้อย่างแท้จริง ถ้อยคำนั้นมีวิธีใช้ร่วมกับถ้อยคำอื่น ๆ อย่างไร นอกจากนี้ ผู้แปลยังสามารถใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยช่วยขจัดเกล้านวนแปลให้มีทำเนียบภาษากฎหมายที่ถูกต้องได้

อย่างไรก็ตาม การใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง ข้อจำกัดดังกล่าวเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากทั้งตัวผู้ใช้คลังข้อมูลเอง กล่าวคือ ผู้ใช้จะต้องทราบว่าจะใช้คำหรือวลีอะไรสืบค้นในคลังข้อมูล อีกทั้งยังต้องมีทักษะการสืบค้น รู้จักแก้ไขปัญหา รู้จักการตั้งคำถามสืบค้นเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการ และมีทางเลือกการสืบค้นที่หลากหลายเมื่อคลังข้อมูลแสดงผลการสืบค้นไม่ตรงตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ แนวทางแก้ไขข้อจำกัดนี้คือจะต้องใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม อันได้แก่ พจนานุกรมทั่วไปและพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทาง ทั้งที่เป็นพจนานุกรมสองภาษา และพจนานุกรมภาษาเดียว ทั้งนี้เนื่องจาก ทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม จะช่วยให้ผู้ใช้คลังข้อมูลได้ความหมายของคำ หรือวลีที่ต้องการสืบค้น ทำให้ทราบว่าคำที่ควรนำไปใช้สืบค้นมีอะไรบ้าง ขณะที่คลังข้อมูลภาษากฎหมายจะให้ตัวอย่างวิธีใช้ของคำ หรือวลีนั้นในบริบทการใช้จริง หากผู้แปลอาศัยเพียงคลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปล ผู้แปลอาจเริ่มสืบค้น โดยใช้คำที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่ได้ผลการสืบค้นตามที่ต้องการ หรือต้องใช้เวลาการสืบค้นนาน

ข้อเสนอแนะ

การทดลองเปรียบเทียบคุณภาพการใช้ทำเนียบภาษากฎหมายในบทแปลซึ่งใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลกับบทแปลซึ่งไม่ได้ใช้คลังข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าแม้จะมีความแตกต่างด้านคุณภาพการใช้ทำเนียบภาษาของฉบับแปลทั้งสองฉบับอยู่บ้าง แต่ความแตกต่างนี้ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร สาเหตุอาจเกิดจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ทดลองแปลเคยมีประสบการณ์ในการแปลเอกสารกฎหมายมาบ้างแล้วจากรายวิชา 2241636 การแปลเอกสารกฎหมาย ทำให้ผู้วิจัยพอที่จะใช้ทำเนียบภาษา

กฎหมายในฉบับแปลทั้งสองฉบับได้ระดับหนึ่ง ผู้ตรวจแก้และประเมินคุณภาพจึงไม่สามารถชี้วัดความแตกต่างด้านคุณภาพของทำเนียบภาษาระหว่างบทแปลทั้งสองบทได้อย่างชัดเจนมากนัก อีกทั้งต้นฉบับที่คัดลอกมาเป็นกรณีศึกษายังเป็นเอกสารกฎหมายคนละฉบับกัน ทำให้แม้ผู้วิจัยจะคัดลอกต้นฉบับโดยพิจารณาให้มีความใกล้เคียงกันในแง่เนื้อหาและความยากง่ายของภาษาแล้ว แต่ต้นฉบับทั้งสองฉบับก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่นั่นเอง การเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างบทแปลทั้งสองบทจึงทำได้ยาก

ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า การทดลองใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเพื่อวัดประสิทธิผลการใช้ทำเนียบภาษากฎหมาย ควรให้ผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปลเอกสารกฎหมายเป็นผู้ทดลองแปลเอกสารกฎหมาย ซึ่งเป็นเอกสารฉบับเดียวกัน โดยแบ่งผู้ทดลองออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งแปลโดยใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเป็นทรัพยากรการแปลร่วมกับทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม อีกกลุ่มหนึ่งแปลโดยใช้เพียงทรัพยากรการแปลแบบดั้งเดิม จากนั้นจึงเปรียบเทียบคุณภาพบทแปลจากผู้แปลทั้งสองกลุ่ม การทดลองเช่นนี้จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการใช้ทำเนียบภาษากฎหมายกับการใช้หรือไม่ใช้คลังข้อมูลได้ชัดเจนมากกว่าการทดลองแปลโดยผู้แปลเพียงคนเดียว และแปลเอกสารสองฉบับ

การศึกษาเกี่ยวกับทำเนียบภาษาเฉพาะเช่นภาษากฎหมาย ความสำคัญของการทำเนียบภาษาเฉพาะกับการแปล รวมทั้งแนวทางการสร้างและการนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไปใช้เป็นทรัพยากรการแปลตามที่เสนอไว้ในสารนิพนธ์นี้คงเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาการแปลเฉพาะด้านสาขาวิชาอื่น ๆ บ้างเช่น การแปลด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การแปลด้านเศรษฐศาสตร์ หรือการแปลด้านวิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ เนื่องจากผู้ศึกษาการแปลเฉพาะด้านเหล่านี้สามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับทำเนียบภาษาเฉพาะ คือทำเนียบภาษากฎหมายไปประยุกต์ใช้กับการทำความเข้าใจและแปลตัวบทต้นฉบับเฉพาะด้าน อีกทั้งได้แนวทางการจัดสร้างคลังข้อมูลภาษาเฉพาะด้านขึ้นเพื่อเป็นทรัพยากรการแปล

สำหรับประโยชน์เพิ่มเติมต่อการแปลเอกสารกฎหมาย ผู้วิจัยเห็นว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้ยังเป็นแนวทางให้ผู้สนใจการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยใช้สร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยที่ครอบคลุมเอกสารกฎหมายประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวบทกฎหมาย เช่น สนธิสัญญา เอกสารสัญญา นิติกรรมต่าง ๆ ฯลฯ นอกจากนี้ ในปัจจุบันงานแปลเอกสารด้านกฎหมายโดยมากเป็นการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ผู้สนใจการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษจึงอาจนำสารนิพนธ์ฉบับนี้ไปพัฒนาเป็นแนวทางสร้างคลังข้อมูลภาษากฎหมายภาษาอังกฤษเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา โรจนพานิช. ภาษากฎหมายไทย : การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.
- ชาคริต อนันทราวิน. การใช้ภาษาในกฎหมายรัฐธรรมนูญ 2534. เลข: สถาบันราชภัฏจังหวัดเลย, 2538.
- ทรีดจิล, ปีเตอร์. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. แปลโดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2531.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. ภาษาไทยในกฎหมาย. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ 4-5(2528 – 2530): 2-16.
- ชานินทร์ กรีวิเชียร. ภาษากฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ปริมา มัลลิกะมาส และ วิโรจน์ อรุณมานะกุล. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ผลของการใช้คลังข้อมูลภาษาเฉพาะด้านภาษาอังกฤษที่มีผลต่อความเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับและความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับแปล. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>
- มลลิต พรโชคชัย. การศึกษาวังนลีลาของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- มานิตย์ จิตต์จันทร์กล้า. เทคนิคการอ่านกฎหมายและวิธีเรียนกฎหมาย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก www.thai.net/thaiarticlefarm/downloads/
- ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์นิติศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2545.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2543.
- วรรณแสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- วิชา มหาคุณ. เอกลักษณ์ของภาษากฎหมายไทย. สุลพาน. ปีที่ 31, ฉบับที่ 5 (กันยายน – ตุลาคม 2527): 158 – 167.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล, ดร. ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุนทร มณีสวัสดิ์, ดร.และคณะ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา, 2535.
- หยุด แสงอุทัย, ศาสตราจารย์ ดร. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2538.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาในสังคมไทย : ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

ภาษาอังกฤษ

- Barber, Steve. Legal Writing. Albany, NY: Delmar Publishers, 2nd Edition. 1997.
- Bell Roger T. Translation and Translating: Theory and Practice. London and New York: Longman, 1995.
- Bowker, Lynne and Pearson, Jennifer. Working with Specialised Language: A Practical Guide to Using Corpora. London and New York: Routledge, 2002.
- Bowker, Lynne. Using Specialised Monolingual Native-Language Corpora as a Translation Resource: a Pilot Study. [online]. Available from:
<http://www.erudit.org/revue/meta/1998/v43/n4/002134ar.html>
- Crystal, David. The Language of the Law. The Cambridge Encyclopaedia of Language, 386-387. USA: Cambridge University Press, 1991.
- Crystal, David. Discourse and Text. The Cambridge Encyclopedia of Language, 116 – 119. USA: Cambridge University Press, 1991.
- Garner, Bryan, A. Elements of Legal Style. Oxford University Press, 2002.
- Gile, Daniel. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam/ Philadelphia: JohnBenjamins Publishing Company, 1995.
- Halliday, M.A.K., and Hasan, Ruqaiya. Language, context, and text: aspects of language in social-semiotic perspective. 2nd ed. Hong Kong: Oxford University Press, 1989.
- Hatim, Basil and Mason, Ian. The Translator as Communicator. Routledge, 1997.
- Kennedy, Graeme. An Introduction to Corpus Linguistics. London: Longman, 1998.
- Newmark, Peter. Paragraphs on Translation. Clevedon : Multilingual Matters Ltd. 1993.
- Newmark, Peter. A Textbook of Translation, Hertfordshire: Prentice Hall, 1988.
- Renkema, Jan. Discourse Study : An Introductory Textbook. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995.
- Sarcevic, Susan. New Approach to Legal Translation. Kluwer Law International:1989.
- Solan, Lawrence M. The Language of Judges. Chicago and London: University of Chicago Press, 1952.
- Tiersma, Peter Meijes. Legal Language. Chicago : University of Chicago Press, 1999.

เว็บไซต์

- <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/ThaiConc/>
- <http://www.hmso.gov.uk>
- <http://www.krisdika.go.th/home.jsp>
- <http://www.lawonline.co.th>
- <http://www.royin.go.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายการเอกสารที่นำมาสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ภาคผนวก ก

รายการเอกสารที่นำมาสร้างเป็นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

แผ่นซีดีรอมที่แนบมาพร้อมกับสารนิพนธ์ฉบับนี้บรรจุคลังข้อมูลภาษากฎหมายซึ่งสร้างขึ้นจากเอกสารกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th มีรายละเอียดเรียงลำดับตามศักดิ์ของกฎหมายดังต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	1	ฉบับ
2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1	ฉบับ
3. ประมวลกฎหมายอาญา	1	ฉบับ
4. ประมวลกฎหมายอาญาทหาร	1	ฉบับ
5. ประมวลกฎหมายที่ดิน	1	ฉบับ
6. พระราชบัญญัติ	735	ฉบับ
7. พระราชกำหนด	26	ฉบับ
8. พระราชกฤษฎีกา	352	ฉบับ
9. กฎกระทรวง	933	ฉบับ
10. กฎข้อบังคับ	22	ฉบับ
11. กฎ	25	ฉบับ
12. ข้อกำหนด	35	ฉบับ
13. ข้อบังคับ	202	ฉบับ
14. ข้อบัญญัติ	25	ฉบับ
15. คำสั่ง	125	ฉบับ
16. ประกาศ	879	ฉบับ
17. ระเบียบ	364	ฉบับ
18. ตรา	23	ฉบับ
19. กฎหมายอื่น ๆ	20	ฉบับ
รวมทั้งสิ้น	<u>3,771</u>	<u>ฉบับ</u>

ตัวบทกฎหมายข้างต้นบันทึกลงแผ่นซีดีรอมโดยตั้งชื่อเพิ่มเอกสารว่า Law_out เอกสารกฎหมายนี้บันทึกให้อยู่ในรูปแบบของเอกสารนามสกุล .txt.out และแยกหมวดหมู่เป็นเพิ่มเอกสารต่าง ๆ ตามประเภทของตัวบทกฎหมาย รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อภาษาไทยของตัวบทกฎหมายแต่ละฉบับอ่านได้จากรายชื่อเอกสารตัวบทกฎหมายข้างท้ายภาคผนวก ก

ผู้ใช้ต้องติดตั้งโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ซึ่งบันทึกอยู่ในซีดีรอมแผ่นเดียวกันนี้ลงในคอมพิวเตอร์ตามขั้นตอนของโปรแกรมเสียก่อน จากนั้นให้นำเพิ่มเอกสารตัวบทกฎหมายข้างต้นไปเข้าโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ตามขั้นตอนในบทที่ 3 คลังข้อมูลภาษากฎหมาย เมื่อนำคลังข้อมูลภาษากฎหมายไปเข้าโปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์แล้วจึงสามารถใช้โปรแกรมสืบค้นคำ หรือวลีต่าง ๆ ที่ต้องการเพื่อใช้เป็นทรัพยากรการแปลได้

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างผลการสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างผลการสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมาย

ภาคผนวก ข นี้แสดงตัวอย่างผลการสืบค้นคลังข้อมูลภาษากฎหมายด้วยโปรแกรมคอนคอร์เดนซ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าคำหรือวลีที่ใช้สืบค้นนั้นมีที่ใช้จริงหรือไม่ อีกทั้งจะปรากฏร่วมกับคำหรือวลีอื่น ๆ ในบริบทการใช้จริงได้อย่างไรบ้าง โปรแกรมคอนคอร์เดนซ์จะแสดงผลการสืบค้นเป็นแบบเต็มจอ (Full Text) โดยให้คำ วลี หรือประโยคที่สืบค้นเป็นข้อความที่เน้นให้เด่นชัด เช่น เป็นข้อความสีแดง และมีเส้นใต้ ส่วนข้อความที่อยู่แวดล้อมด้านซ้ายและขวานั้น ผู้ใช้สามารถกำหนดได้ว่าจะให้มีจำนวนเท่าใด อีกทั้งจะให้โปรแกรมแสดงจำนวนตัวอย่างเท่าใด

1. ตัวอย่างคำค้นที่ 1 “คำขอ”

ข้อกำหนดการสืบค้น: กำหนดให้แสดงตัวอย่างสูงสุด 50 ตัวอย่าง และมีข้อความด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นอย่างละ 100 คำ

คำขอ were found in 50 lines (579.004 K Characters were scanned)

1. ะที่กำหนดในกฎกระทรวงจะดำเนินการโดยไม่ต้องออกประกาศเชิญชวนตามวรรคหนึ่งก็ได้ การยื่น**คำขอ**รับสัมปทานและการให้สัมปทาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
2. กระทรวง ผู้ยื่น**คำขอ**รับสัมปทานต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 8 เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว
3. นต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 8 เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าผู้ยื่น**คำขอ**รับสัมปทานรายใดสมควรได้รับสัมปทาน ให้รัฐมนตรีรายงานความเห็นในเรื่องการขอรับสัมปทานไปยังคณะรัฐมนตรีเพ
4. แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตการดำเนินการตามสัมปทานและไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายตามสัมปทาน ให้ผู้รับสัมปทานยื่น**คำขอ**ต่ออธิบดี ในกรณีเช่นนี้ให้เป็นอำนาจของอธิบดีที่จะอนุมัติได้เมื่อปรากฏว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นคว
5. ้นด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา 16 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา 19 ผู้ยื่น**คำขอ**หรือผู้รับสัมปทานที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา 17 มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน
6. ่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ให้ผู้รับสัมปทานซึ่งประสงค์จะเปิดการจราจรตามวรรคหนึ่งยื่น**คำขอ**ต่อรัฐมนตรีและให้รัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้รับสัมปทานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ไ้
7. บติหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายและในการอนุญาตอธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ผู้ยื่น**คำขอ**ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของอธิบดีตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบ
8. รับแจ้งการเกิดความเสียหายดังกล่าวรายงานตามลำดับชั้นถึงผู้ว่าการข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่น**คำขอ**ให้การประสานครหลวงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

9. แทนให้การประสานกลางรับ**คำขอ**นั้นและดำเนินการตามข้อบังคับนี้โดยไม่ชักช้าข้อ ๗ เมื่อได้รับรายงานตามข้อ ๕ หรือได้รับคำขอตามข้อ ๖ ให้
10. ปานครหลวงรับคำขอนั้นและดำเนินการตามข้อบังคับนี้โดยไม่ชักช้าข้อ ๗ เมื่อได้รับรายงานตามข้อ ๕ หรือได้รับ**คำขอ**ตามข้อ ๖ ให้ผู้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ประธานและกรรมการรวมกันไม่เกิน ๕ คน เพื่อพิจารณาเสนอ
11. ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒"ข้อ ๔ ทวิ การยื่น**คำขอ**ใบแทนอนุสิทธิบัตรหรือใบแทนใบอนุญาตให้ใช้สิทธิตามอนุสิทธิบัตรในกรณีที่อนุสิทธิบัตรหรือใบอนุญาตให้ใช้สิทธิ
12. แทน"ข้อ ๕ การยื่น**คำขอ**หรือยื่นใบแจ้งการนำเข้าตามกฎกระทรวงนี้สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะก
13. ไว้ดังต่อไปนี้ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้ข้อ 1 ให้ยื่น**คำขอ**อนุญาตนำสิ่งต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรตามแบบ พ.ก. 1 ต่ออธิบดี
14. (๑) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ(๒) ใบรับ**คำขอ**มีบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ (บ.ป. ๒) ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ หรือ(๓) ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร
15.) ใบรับคำขอมีบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ (บ.ป. ๒) ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ หรือ(๓) ใบแทนใบรับ**คำขอ**มีบัตรที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ (บ.ป. ๒ ก) หรือ(๔) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบัตรปร
16. หลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ผู้ยื่นลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ พร้อมทั้งบันทึกคำวินิจฉัยและบันทึกถ้อย**คำขอ**ของผู้แสดงตนนั้นลงในสมุดรายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑๒)ข้อ ๕๕ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มี
17. จะตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา ผู้ยื่นนั้นอาจจะยื่น**คำขอ**รับบริการต่อกรม
18. ควบคุมมลพิษหรือต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ได้การยื่น**คำขอ**รับบริการต่อกรมควบคุมมลพิษ ให้ผู้ขอรับบริการยื่นคำขอตามแบบ คพ. ๑ ทำระเบียบนี้
19. ต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ได้การยื่นคำขอรับบริการต่อกรมควบคุมมลพิษ ให้ผู้ขอรับบริการยื่น**คำขอ**ตามแบบ คพ. ๑ ทำระเบียบนี้
20. แบบ คพ. ๑ ทำระเบียบนี้การยื่น**คำขอ**รับบริการต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
21. ในกรณีที่ตรวจพบว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชำรุด บกพร่อง หรืออาจได้รับความเสียหายจากการตรวจสอบ ให้ยกเลิก**คำขอ**รับบริการและแจ้งผู้ขอรับบริการให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกลับคืนไปตามแบบ คพ. ๓ ทำระเบียบนี้
22. ข้อ ๗ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ตรวจสอบต้องมีสภาพ รายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะตามที่ระบุไว้ใน**คำขอ**รับบริการ ในกรณีมีข้อสงสัย เจ้าหน้าที่อาจขอให้ผู้ขอรับบริการจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา
23. ชำจ่ายตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้รายงานอธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อยกเลิก**คำขอ**รับบริการและส่งคืน
24. จากอุทกภัยที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ทั้งนี้ ผู้ถือบัตรดังกล่าวต้องยื่น**คำขอ**ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๒

25. ต่างจำพวกกันก็ได้ แต่ต้องระบุงการสินค้าที่ประสงค์จะได้รับความคุ้มครองแต่ละอย่างโดยชัดเจน **คำขอ** จดทะเบียนฉบับหนึ่ง จะขอจดทะเบียนสำหรับสินค้าต่างจำพวกกันมิได้ การกำหนดจำพวกสินค้า ให้เป็นไปต
26. เครื่องหมายการค้า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 12 ในการพิจารณา **คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้นายทะเบียนมีอำนาจดังต่อไปนี้ (1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกผู้ขอ
27. มการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 14 ถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับ **คำขอ**จดทะเบียนรายนั้นต่อไป ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 หรือ
28. ึ่งของนายทะเบียนตามมาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือมาตรา 17 ไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับ **คำขอ**จดทะเบียนรายนั้นต่อไป มาตรา 19 ถ้าผู้ขอจดทะเบียนมีไดุ้ทธธณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และมีได้ไปฏ
29. ือถ้าผู้ขอจดทะเบียนไดุ้ทธธณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง แต่มิได้ปฏิบัติตามมาตรา 18 วรรคสาม ให้ถือว่าละทิ้ง **คำขอ**จดทะเบียน มาตรา 20 ภายใต้บังคับมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา
30. 22 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 35 และมาตรา 41 ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายราย ต่างยื่น **คำขอ**จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่า เหมือนกัน หรือที่นายทะเบียน เห็นว่าคล้ายกันจ
31. บสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ผู้ขอจดทะเบียนซึ่ง ยื่น **คำขอ**ไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น มาตรา 21
32. าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และ **คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่ง
33. รา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 แต่เครื่องหมายการค้าบางรายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และ **คำขอ**จดทะเบียนก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายก
34. หรือมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และให้รอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียน ได้และ **คำขอ**จดทะเบียนที่ถูกต้องนั้นไว้ก่อน ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบ
35. จทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ได้ละทิ้ง **คำขอ**จดทะเบียนตามมาตรา 19 ทุกราย (1) ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้
36. บียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่งเพียงรายเดียว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณา **คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29 มาตรา 23 ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือน
37. และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศ โฆษณา **คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

38. 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลงกันได้แล้วว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณา**คำขอ**จดทะเบียนของผู้จดทะเบียนรายนั้นต่อไปตามมาตรา 29
39. ผู้จดทะเบียนตกลงกันไม่ได้ หรือมิได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณา**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรก หรือเป็นรายแรกในบรรดา
40. ลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณา**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่น**คำขอ**จดทะเบียนไว้เป็นรายแรก หรือเป็นรายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียน แล้วแต่กรณี
41. ผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรก หรือเป็นรายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้ง**คำขอ**จดทะเบียน แล้วแต่กรณี ต่อไปตามมาตรา 29
42. ยทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรา 24 แล้ว ถ้ามีผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่น**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่า เหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนเหล่านั้น ห
43. คำจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับ**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนนั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมา
44. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นที่สุด มาตรา 28 เครื่องหมายการค้าใดได้มีการยื่น**คำขอ**จดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศ ถ้าต่อมาได้มีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นในประเทศไทย ภายในห
45. มาตรา 28 เครื่องหมายการค้าใดได้มีการยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศ ถ้าต่อมาได้มีการยื่น**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นในประเทศไทยภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรก ให้ถือว่า
46. ะเทศ ถ้าต่อมาได้มีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นในประเทศไทยภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้ยื่น**คำขอ**จดทะเบียนครั้งแรก ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทสนั้นเป็นวันยื่นคำขอจดทะเบียน
47. หมายการค้า นั้นในประเทศไทยภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรก ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่น**คำขอ**จดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทสนั้นเป็นวันยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในประเทศไทย หากประเทศที่ได้
48. ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรก ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทสนั้นเป็นวันยื่น**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในประเทศไทย หากประเทศที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เป็นครั้งแรกค้
49. ยเบียนครั้งแรกในต่างประเทสนั้นเป็นวันยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในประเทศไทย หากประเทศที่ได้ยื่น**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นครั้งแรกดังกล่าว ให้สิทธิทำนองเดียวกันแก่บุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ทางธ
50. ธุรกิจที่แท้จริงในประเทศไทยและบุคคลที่มีสัญชาติไทย เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ประเทศที่ได้ยื่น**คำขอ**จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นครั้งแรกต้องเป็นประเทศที่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีสำนักงาน

วิเคราะห์ผลจากคลังข้อมูล

การวิเคราะห์ผลจากการสืบค้น “คำขอ” ในคลังข้อมูลดังกล่าวแสดงผลข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า “คำขอ” ซึ่งตรงกับคำว่า Application ในภาษาอังกฤษนั้นมีคำปรากฏร่วม (Collocation) รวมถึงบริบทที่ใช้ในทำเนียบภาษากฎหมายไทยค่อนข้างแน่นอน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. “คำขอ” ซึ่งเป็นคำนาม จะมีคำกริยานำหน้าได้ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ยื่น คำขอ
 - 1.2 รับ คำขอ
 - 1.3 ยกเลิก คำขอ
 - 1.4 พิจารณา คำขอ
 - 1.5 ดำเนินการเกี่ยวกับ คำขอ
 - 1.6 ประกาศโฆษณา คำขอ
 - 1.7 ละทิ้ง คำขอ
2. หลัง “คำขอ” มีรูปแบบการใช้คำปรากฏร่วม (Collocation) ดังนี้
 - 2.1 (ยื่น) คำขอ ต่อ + อธิบดีกรม รัฐมนตรี ฯลฯ + ให้ + ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - 2.2 (ยื่น) คำขอ ให้ + ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - 2.3 (ยื่น) คำขอ + กริยาวลี เช่น ยื่นคำขอรับสัมปทานสำรวจแร่ ยื่นคำขอรับบริการ
 - 2.4 (ยื่น) คำขอ + คำนาม หรือนามวลี เช่น ยื่นคำขอประทานบัตรเหมืองแร่
ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษสำรวจแร่
3. คำนาม + คำขอ เช่น ใบรับคำขอ ผู้ยื่นคำขอ
4. คำขอ + คำขยาย เช่น คำขอจดทะเบียน (Registered Application)

หากผู้แปล หรือผู้ใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายเห็นว่า ยังต้องการทราบรายละเอียด บริบทหรือวิธีใช้ของคำปรากฏร่วมใดเป็นพิเศษ ก็สามารถนำคำปรากฏร่วมดังกล่าวขึ้นไปสืบค้นเพิ่มเติมได้ เช่น นำ “ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอ” ไปสืบค้นเพื่อให้แน่ใจว่า “ดำเนินการเกี่ยวกับ” ปรากฏร่วมกับ “คำขอ” จริงหรือไม่ และมีจำนวนเท่าใด อีกทั้งให้ความหมายในบริบทที่พบอย่างไรได้บ้าง

การวิเคราะห์คำที่จะปรากฏร่วมกับ “คำขอ” นี้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการใช้คลังข้อมูลภาษากฎหมายไทยเป็นทรัพยากรการแปลเอกสารกฎหมายจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เนื่องจากเมื่อใช้โปรแกรมคอนคอร์ดค้นศัพท์สืบค้นถ้อยคำในคลังข้อมูลภาษากฎหมายแล้ว ผู้แปลจะสามารถเลือกคำปรากฏร่วม อีกทั้งผู้ประกอบประโยคให้เหมาะสมและถูกต้องตรงตามความหมายในต้นฉบับได้ ทั้งยังทำให้สำนวนแปลที่ได้เป็นสำนวนที่มีที่ใช้จริงในทำเนียบภาษาปลายทาง

2. ตัวอย่างคำค้นที่ 2 “นับแต่วันที่ได้รับ”

ข้อกำหนดการสืบค้น: กำหนดให้แสดงตัวอย่างสูงสุด 50 ตัวอย่าง และมีข้อความด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นอย่างละ 100 คำ

นับแต่วันที่ได้รับ were found in 50 lines (2064.118 K Characters were scanned)

1. คดี เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการจัดหาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่บุคคลนั้นภายในหนึ่งวันทำการ **นับแต่วันที่ได้รับ**คำขอ กรณีที่ข้อมูลข่าวสารมิได้อยู่ ณ สถานที่ยื่นคำขอ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดหาข้อมูลฯ
2. ข้อมูลข่าวสารของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์เป็นหนังสือให้บุคคลที่ยื่นคำขอทราบภายในสามวันทำการ **นับแต่วันที่ได้รับ**ผลการวินิจฉัยการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของกรมเศรษฐกิจการ
3. ข้อ 4 การพิจารณาให้ความเห็นของสภาท้องถิ่น ให้กระทำไปแล้วเสร็จภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**เอกสารตามข้อ 3 ถ้าสภาท้องถิ่นมิได้แจ้งผลการพิจารณาภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าสภาท้องถิ่นนั้นไม่ปร
4. มือหรือเจ้าสำนัก (12) ไม่เป็นผู้ลาออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และยังไม่พ้นกำหนดเวลาหนึ่งปี **นับแต่ววันที่ได้รับ**อนุญาตให้ลาออก
5. ที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตรภายในสามสิบวัน **นับแต่ววันที่ได้รับ**อนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี มาตรา 10 ในกร
6. อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**แจ้ง และให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ **ได้รับ**อุทธรณ์
7. ิบวันนับแต่วันที่ **ได้รับ**แจ้ง และให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**อุทธรณ์แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้จัดสรรที่ดินทราบ
8. ป(๒) บำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่ง หลังจากที่ดำรงตำแหน่งครบหนึ่งปีขึ้นไป **นับแต่วันที่ได้รับ**แต่งตั้งในการคำนวณบำเหน็จตอบแทน ให้นำค่าตอบแทนเป็นรายเดือนคูณด้วย
9. เบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อรัฐมนตรีได้โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**แจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
10. เลิกตามมาตรา 51 (2) หรือ (3) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**คำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
11. รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**คำขอจัดตั้งพรรคการเมืองในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าคุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้ง
12. รวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**หนังสือแจ้งจากนายทะเบียน ๕
13. จัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้มีการตกลงกันการตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน **นับแต่วันที่ได้รับ**หนังสือแจ้งจากนายทะเบียน(๒) ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยื่นยันไม่ยอมตกลงกันหรือ

14. ทะเบียนตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน
15. นัได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมาตรา ๑๑ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วยประธานสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งได้รับการบริจาคต้องนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาคมาตรา ๕๐ บรรดาเงินที่พรรคการเมืองได้รับการบริจาคมา ให้หัวหน้าพรรคการเมือง
16. วันที่พรรคการเมืองเล็ก หรือยุบ และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จภายในเวลาดังกล่าวให้ขอขยายเวลา
17. ๙ และให้พรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนเมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งนายทะเบียน
18. กษำ รัฐมนตรีอาจขยับยั้งร่างข้อบังคับนั้นได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลโดยแจ้งชัด หากมิได้ขยับยั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับนั้น ถ้ารัฐมนตรีขยับยั้งร่างข้อบังคับใด ให้ก
19. ข้อบังคับนั้น ถ้ารัฐมนตรีขยับยั้งร่างข้อบังคับใด ให้คณะกรรมการกฤษฎาประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับการขยับยั้งในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามีคะแนนเสียงยืนยันมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะให้
20. การกฤษฎาเสนอร่างข้อบังคับกล่าวต่อรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ถ้ารัฐมนตรีมิได้ให้ความเห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่าร่างข้อบังคับนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว
21. ออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งการ ไม่ต่อใบอนุญาต หรือการไม่ออกใบแทนใบอนุญาตไม่ตัดสิทธิผู้ขอที่จะประกอบวิชาชีพที่ได้รับอนุญาตต่อไป
22. โทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรืออนุกรรมการ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือภายในเวลาที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพกำหนด
23. อสภานายกพิเศษโดยมิชักช้า สภานายกพิเศษอาจมีคำสั่งยับยั้งมตินั้นได้ ในกรณีที่มีได้ขยับยั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับมติที่นายกแพทยสภาเสนอ ให้ถือว่าสภานายกพิเศษให้ความเห็นชอบมตินั้น
24. กรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาคำขอ ให้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลได้ภายในกำหนดระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่รับแจ้งผลการพิจารณา มาตรา 31 เมื่อองค์การประสงค์จะขอทราบกิจการของสถาบันการเงิน เพื่อปฏิบัติตาม
25. ๙ ให้ผู้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ชำระค่าใช้จ่ายเท่าจำนวนที่จ่ายจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าผู้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไม่ชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าละทิ

27. ถ้าคัดค้านไปยังผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่ ให้ผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่ยื่นคำโต้แย้งภายในเก้าสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** สำเนาคัดค้าน ถ้าผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่ไม่ยื่นคำโต้แย้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าละทิ้งคำ
28. ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ให้อธิบดีวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งตามวรรคหนึ่งให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** คำคัดค้านหรือคำโต้แย้ง
29. พันธบัตรใหม่ ผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** แจ้งคำสั่งของอธิบดี ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่มีไดุ้ทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือไดุ้ทธรณ์แต่
30. ดัชนีจลยขึ้นตามคำสั่งของอธิบดี ถ้าผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธบัตรใหม่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** แจ้งคำสั่งของอธิบดีหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอจดทะเบียนในว
31. ขใหม่ให้อธิบดีสั่งยกเลิกคำคัดค้านนั้น ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** แจ้งคำสั่งของอธิบดี ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์
32. ำสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** คำอุทธรณ์
33. ุจดทะเบียนพันธบัตรใหม่ชำระค่าธรรมเนียมการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธบัตรใหม่ภายในหกสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** แจ้ง ถ้าผู้จดทะเบียนพันธบัตรใหม่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าละทิ้งคำขอ
34. ันธบัตรใหม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามอัตราและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องชำระภายในเก้าสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธบัตรใหม่ และของทุกๆ ปีถัดไป
35. ตามวรรคหนึ่ง ในห้องกรปรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจดทะเบียนพันธบัตรพื้นเมืองเฉพาะถิ่นต่อคณะกรรมการ **นับแต่วันที่ได้รับ** เอกสารและข้อมูลที่จำเป็นในการจดทะเบียนครบถ้วน ในกรณีที่ชุมชนตามวรรคหนึ่งรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเก
36. สถานายกพิเศษโดยไม่ชักช้า สถานายกพิเศษอาจมีคำสั่งยับยั้งมตินั้นได้ ในกรณีที่มิได้ยับยั้งภายในสิบห้าวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** มติที่นายกเทศแพทยสภาเสนอให้ถือว่าสถานายกพิเศษให้ความเห็นชอบมตินั้น
37. สอบสวนคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานให้ยื่นต่อประธานอนุกรรมการสอบสวนภายในสิบห้าวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** แจ้งจากประธานอนุกรรมการสอบสวน หรือภายในกำหนดเวลาที่คณะอนุกรรมการสอบสวนจะขยายให้
38. จำหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** อุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครอง
39. ่นว่า เหตุที่มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งไม่เป็นเหตุตามข้อ ๒๕ ให้แจ้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบภายในสามวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** หนังสือแจ้งเหตุและเก็บหนังสือแจ้งเหตุนั้นไว้เป็นหลักฐาน
40. ษาอาจยับยั้งร่างข้อบังคับนั้นได้พร้อมทั้งแสดงเหตุผลโดยแจ้งชัด ในกรณีที่มิได้มีการยับยั้งภายในสามสิบวัน **นับแต่วันที่ได้รับ** ร่างข้อบังคับที่นายกเสนอให้ถือว่าสถานายกพิเศษให้ความเห็นชอบในร่างข้อบังคับนั้น

41. ครั้งหนึ่ง ถ้าสถานากพิเศษ ไม่ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบังคับหรือไม่คืนร่างข้อบังคับนั้นมาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับที่นายกเสนอ ให้นายกดำเนินการประกาศใช้ข้อบังคับนั้นในราชกิจจานุเบกษาต่อไปได้
42. 'อกร้องขอเป็นหนังสือให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณานั้นเป็นเรื่องที่ไม่
43. ให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวโดยชัดแจ้งไปยังสมาชิกคนใดคนหนึ่งซึ่งร่วมเข้าชื่อร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ในกรณีเช่นนี้สมาชิกผู้ร่วมเข้าชื่อร้องขอนั้นทั้งหมดมีสิทธิร่วมเข้าชื่อคัดค้านการไม่จัดการประ
44. คำวินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยจากสถานากพิเศษ
45. กพิเศษ โดยไม่ชักช้า ในกรณีที่สถานากพิเศษไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบกลับมายังนายกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการแต่งตั้ง ให้ถือว่าสถานากพิเศษให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนั้น
46. ยกแจ้งการแต่งตั้งนั้นต่อสถานากพิเศษ ถ้าสถานากพิเศษไม่ให้ความเห็นชอบหรือไม่แจ้งกลับภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายกให้นายกดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการมรรยาททนายความ หรือกรรมการคนนั้นได้
47. ามมาตรา 13 ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
48. 'ออายุใบอนุญาต ผู้ขออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการ ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต แล้วแต่กรณี
49. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญให้มีกำหนดเจ็ดวัน
50. ร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคืนมาถ้านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ลงนามภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

วิเคราะห์ผลจากคลังข้อมูล

ผู้วิจัยทดลองนำวลี “นับแต่วันที่ได้รับ” ซึ่งพบในผลการสืบค้นที่ 1 “คำขอ” ข้างต้นนี้ไปสืบค้นต่อเนื่องจากสังเกตเห็นว่า “นับแต่วันที่ได้รับ” มีรูปแบบการใช้ค่อนข้างเป็นระเบียบแบบแผนเช่นเดียวกัน ผลการสืบค้น “นับแต่วันที่ได้รับ” ข้างต้นทำให้ทราบว่า “นับแต่วันที่ได้รับ” จะปรากฏในประโยคที่มีรูปแบบดังต่อไปนี้

ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง + ภายใน + ระยะเวลา + นับแต่วันที่ได้รับ)

ตัวอย่างคำค้นที่ 3 “ข้อพิพาท”

ข้อกำหนดการสืบค้น: กำหนดให้แสดงตัวอย่างสูงสุด 50 ตัวอย่าง และมีข้อความด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นอย่างละ 100 คำ

ข้อพิพาท were found in 50 lines (3232.183 K Characters were scanned)

1. (๓) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้(๔) วินิจฉัยชี้ขาดกรณีมี**ข้อพิพาท**เกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอรับเงินสินบนและเงินรางวัล(๕) เรียกเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง
2. ำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการให้เป็นวิธีระงับ**ข้อพิพาท**ทางแพ่งและพาณิชย์ที่ควบคู่กับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลยุติธรรม จึงจำเป็นต้องตราข้อบังคับ
3. อนุญาโตตุลาการ(5) ` ผู้ประนอม**ข้อพิพาท** ' หมายถึง ผู้ประนอมข้อพิพาทซึ่งสำนักงานได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามคำแนะนำและเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้
4. ซึ่งสำนักงานได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามคำแนะนำและเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงผู้ประนอม**ข้อพิพาท**เฉพาะคดีที่คู่กรณีแต่งตั้งจากบุคคลที่มีได้อยู่ในทะเบียนของสำนักงานด้วย
5. (6) ` อนุญาโตตุลาการ ' หมายถึง อนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาด**ข้อพิพาท**ซึ่งสำนักงานได้ขึ้นทะเบียนไว้ ตามคำแนะนำและเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงอนุญาโตตุลาการ
6. ตั้งจากบุคคลที่มีได้อยู่ในทะเบียนของสำนักงานด้วย(7) ` ข้อบังคับการประนอม**ข้อพิพาท** ' หมายถึง ข้อบังคับการประนอมข้อพิพาทของสถาบัน
7. (7) ` ข้อบังคับการประนอมข้อพิพาท ' หมายถึง ข้อบังคับการประนอม**ข้อพิพาท**ของสถาบัน(8) ` ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการ ' หมายถึง ข้อบังคับ
8. บังคับแก่การอนุญาโตตุลาการนั้น ` **ข้อพิพาท** ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากสัญญาหรือเกี่ยวเนื่องกับสัญญาหรือ รวมทั้งพฤติการณ์
9. าร ตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการกระทรวงยุติธรรมซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเสนอ**ข้อพิพาท**เพื่อการอนุญาโตตุลาการ และให้อยู่ภายใต้การจัดการของสถาบันดังกล่าว '
10. ข้อ 3(1) ก่อนเสนอ**ข้อพิพาท**ให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย ให้ผู้อำนวยการนัดประชุมคู่กรณีเพื่อหาทางเจรจาตกลงกันเกี่ยวกับกรณีพิพาท
11. หลายคนเป็นผู้ประนอมข้อพิพาท(2) บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนอม**ข้อพิพาท**ในข้อพิพาทใดย่อมไม่อาจเป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทนั้นได้อีก
12. (2)บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนอมข้อพิพาทในข้อพิพาทใดย่อมไม่อาจเป็นอนุญาโตตุลาการใน**ข้อพิพาท**นั้นได้อีก(3) ให้นำข้อบังคับการประนอมข้อพิพาทมาใช้บังคับแก่การ
13. ข้อพิพาทใดย่อมไม่อาจเป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทนั้นได้อีก(3) ให้นำข้อบังคับการประนอม**ข้อพิพาท**มาใช้บังคับแก่การประนอมข้อพิพาทในชั้นนี้ด้วย
14. (3) ให้นำข้อบังคับการประนอมข้อพิพาทมาใช้บังคับแก่การประนอม**ข้อพิพาท**ในชั้นนี้ด้วยการใช้ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการ

15. คำคู่ความและการส่งคำคู่ความข้อ 6 ให้คู่กรณีเสนอ**ข้อพิพาท**ของตนโดยทำเป็นหนังสือประกอบด้วยรายละเอียดตามแบบที่สถาบัน ได้กำหนดไว้ยื่นต่อผู้อำนวยการ หนังสือดังกล่าว
16. ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้. คำขอให้ระงับ**ข้อพิพาท**โดยวิธีอนุญาโตตุลาการ2. ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี
17. 7. หากคู่กรณีไม่ได้ตกลงไว้ก่อน ให้ระบุจำนวนอนุญาโตตุลาการข้อ 7 เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือเสนอ**ข้อพิพาท**และผู้อำนวยการเห็นว่าหนังสือเสนอข้อพิพาทนั้นถูกต้องให้สถาบันดำเนินการส่งหนังสือเสนอข้อพิพาท
18. ข้อ 7 เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือเสนอข้อพิพาทและผู้อำนวยการเห็นว่าหนังสือเสนอ**ข้อพิพาท**นั้นถูกต้องให้สถาบันดำเนินการส่งหนังสือเสนอข้อพิพาทดังกล่าวไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยพลัน ณ ภูมิลำเนา
19. ที่เห็นสมควรข้อ 8 เมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ได้รับหนังสือเสนอ**ข้อพิพาท**แล้วจะยื่นข้อคัดค้านและข้อเรียกร้อง เป็นหนังสือมีรายละเอียดตามแบบที่สถาบัน
20. เพื่อจริงอันอาจทำให้คู่กรณีเกิดความสงสัยอันควรในความอิสระ และความเป็นกลางของตนในการระงับ**ข้อพิพาท**ที่เกิดขึ้นถ้าหากพึงมีข้อ 15
21. อนุญาโตตุลาการในลักษณะอื่น การจะดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่นั้น ไม่นับให้เป็นดุลพินิจของคณะอนุญาโตตุลาการใน**ข้อพิพาท**นั้นกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ
22. ที่เห็นสมควร อนุญาโตตุลาการมีอำนาจสั่งให้คู่กรณีส่งเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ**ข้อพิพาท**ให้ก็ได้(2) การสืบพยานบุคคลให้กระทำโดยอนุญาโตตุลาการให้
23. ข้อ 18 การระงับข้อพิพาท **ข้อพิพาท**ใด ๆ ระหว่างภาคีทั้งสองฝ่ายอันเกิดขึ้นจากการตีความหรือการดำเนินการให้เป็นไปตามสนธิสัญญานี้ จะต้องระงับ
24. า หรือหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น (2) ออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาด**ข้อพิพาท**แห่งคดี มาตรา 25 ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาล
25. มาตรา 5 สัญญาอนุญาโตตุลาการหมายถึง สัญญาหรือข้อตกลงในสัญญาที่คู่กรณีตกลงเสนอ**ข้อพิพาท**ทางแพ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ไม่ว่าจะมีการกำหนดตัวผู้ซึ่งจะ
26. หรือความรับผิดชอบแก่ผู้รับโอนด้วยมาตรา 9 สัญญาอนุญาโตตุลาการจะกำหนดให้ต้องเสนอ**ข้อพิพาท**ต่ออนุญาโตตุลาการภายในกำหนดเวลาที่สั้นกว่าอายุความตามกฎหมายก็ได้ แต่การฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวมีผลเป็น
27. ในกำหนดเวลาที่สั้นกว่าอายุความตามกฎหมายก็ได้ แต่การฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวมีผลเป็นการตัดสิทธิที่จะเสนอ**ข้อพิพาท**ต่ออนุญาโตตุลาการเท่านั้น หากมีผลเป็นการตัดสิทธิฟ้องคดีตามข้อพิพาทนั้นต่อศาลไม่
28. ดังกล่าวมีผลเป็นการตัดสิทธิที่จะเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการเท่านั้น หากมีผลเป็นการตัดสิทธิฟ้องคดีตาม**ข้อพิพาท**นั้นต่อศาลไม่เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งขงา
29. ลาเช่นว่านั้นเว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยมาตรา 10 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องคดีเกี่ยวกับ**ข้อพิพาท**ตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ โดยมิได้เสนอข้อพิพาทนั้นต่ออนุญาโตตุลาการตามสัญญาคู่สัญญายฝ่ายที่ถูกฟ้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันสืบพยานหรือก่อนมีคำพิพากา
30. มาตรา 10 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ โดยมิได้เสนอ**ข้อพิพาท**นั้นต่ออนุญาโตตุลาการตามสัญญาคู่สัญญายฝ่ายที่ถูกฟ้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันสืบพยานหรือก่อนมีคำพิพากา

31. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือเหตุประการอื่นอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือชี้ขาด**ข้อพิพาท**เสียความยุติธรรมไปในกรณีที่มีการคัดค้านตามวรรคสองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมาย
32. จะถูกบังคับมีโอกาสดำเนินการก่อนมาตรา 24 ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำชี้ขาดใดไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับแก่**ข้อพิพาท**นั้น หรือเป็นคำชี้ขาดที่เกิดจากการกระทำ หรือวิธีการอันมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมิได้อยู่ในขอบเขตแห่ง
33. การอยู่ในเขต หรือศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา**ข้อพิพาท**ซึ่งได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้นมาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ทรงอำนาจสั่งหรือคำพิพากษาของศาล เว้นแต่
34. มาตรา 28 อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ หมายถึง อนุญาโตตุลาการที่กระทำการพิจารณาชี้ขาด**ข้อพิพาท**ทั้งหมดหรือโดยส่วนใหญ่อยู่นอกราชอาณาจักรไทยและคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้มีสัญชาติไทย
35. (5) ได้ทำขึ้นตามกระบวนการวิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการที่ชอบด้วยกฎหมาย(6) เป็นคำชี้ขาดเกี่ยวกับ**ข้อพิพาท**ที่อาจเสนอให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดได้ตามกฎหมายไทย(7) มีผลผูกพันเป็นยุติแล้วในประเทศที่คำชี้ขาดนั้น
36. สามารถตามกฎหมายและไม่มีผู้ดำเนินคดีแทน โดยชอบ หรือ (3) คำชี้ขาดมิได้วินิจฉัยให้ครบทุกประเด็น**ข้อพิพาท**ที่คู่กรณีเสนอ หรือคำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ
37. ต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น(4) คำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอ**ข้อพิพาท**ต่ออนุญาโตตุลาการ แต่ถ้าคำชี้ขาดที่วินิจฉัยเกินขอบเขตนั้นสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในข
38. ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดตามมาตรา 34 ได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าคำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับ**ข้อพิพาท**ที่ไม่สามารถจะระงับโดยทางอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมายไทย หรือถ้าการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อ
39. มรณและ การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ อันเป็นผลให้ประชาชนผู้ประสงค์จะใช้วิธีการระงับ**ข้อพิพาท**ทางแพ่ง โดยทางอนุญาโตตุลาการนอกศาลต้องประสบกับปัญหาข้อขัดข้องอยู่เสมอ ประกอบกับประเทศไทยได้เป็นภาคีใน
40. อธิบายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการระงับ**ข้อพิพาท**โดยสันติวิธีด้วยวิธีการเจรจา การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม การอนุญาโตตุลาการ การดำเนินคดีในศาล
41. อนุญาโตตุลาการ การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ และการระงับ**ข้อพิพาท**โดยสันติวิธีด้วยวิธีการอื่น
42. (บ) ส่งเสริมและดำเนินการให้มีการจัดสวัสดิการแรงงาน(๗) ดำเนินการปลุกกันและแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้ง**ข้อพิพาท**แรงงานและความไม่สงบด้านแรงงาน
43. ความให้ศาลกำหนดไว้เป็นประเด็น**ข้อพิพาท** และกำหนดให้คู่ความผูกพันนำพยานหลักฐานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อน
44. คำนับประเด็น**ข้อพิพาท**หรือหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนดการแต่งตั้งบุคคลเพื่อรับคำคู่ความหรือเอกสารแทน
45. ๑.๓ งานวิจัยเรื่องร้องทุกข์ (งานพิจารณาคดีปกครอง)เป็นงานที่เกี่ยวกับการวินิจฉัย**ข้อพิพาท**เป็นคดีปกครองระหว่างเอกชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย

46. ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง ให้**ข้อพิพาท**แรงงานเข้าสู่การชี้ขาดและ ห้ามนายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน
47. ถ้าเป็น**ข้อพิพาท**แรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในท้องถิ่นใด หรือในกิจการประเภทใด ให้**ข้อพิพาท**แรงงานนั้น ได้รับก
48. ทูมตลาด และการอุดหนุนสินค้าหรือให้บริการจากต่างประเทศ (9) คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่เกี่ยวกับ**ข้อพิพาท** ในการออกแบบวงจรรวมการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ ชื่อทางการค้า ชื่อทางภูมิศาสตร์ที่แสดงถึงแหล่งของสินค้า ความ
49. ระหว่างประเทศ (11) คดีแพ่งเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับ**ข้อพิพาท**ตาม (3) ถึง (10) คดีที่มีอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไม่อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สิน
50. หรือศาลจังหวัดอื่นใดดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาด**ข้อพิพาท**แห่งคดีได้ตามความจำเป็น ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลจังหวัดนำวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง

วิเคราะห์ผลจากคลังข้อมูล

การวิเคราะห์ผลจากการสืบค้น “ข้อพิพาท” ในคลังข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำปรากฏร่วม (Collocation) ดังนี้

1. คำที่จะปรากฏอยู่หลัง “ข้อพิพาท” ได้แก่ส่วนขยายดังต่อไปนี้

1.1 ข้อพิพาท + เกี่ยวกับ

1.2 ข้อพิพาท + ทางแพ่งและพาณิชย์ (ข้อพิพาททางอาญา ไม่ปรากฏว่ามีที่ใช้

ในคลังข้อมูลภาษากฎหมาย)

1.3 ข้อพิพาท + ในการ

1.4 ข้อพิพาท + แห่งคดี

1.5 ข้อพิพาท + คำนาม เช่น ข้อพิพาทแรงงาน

2. กริยา + ข้อพิพาท

2.1 วินิจฉัยชี้ขาด + ข้อพิพาท

2.2 ชี้ขาด + ข้อพิพาท

2.3 วินิจฉัย + ข้อพิพาท

2.4 พิพากษา + ข้อพิพาท

2.5 เสนอ + ข้อพิพาท

2.5.1 เสนอ**ข้อพิพาท**ต่ออนุญาโตตุลาการ

2.5.2 เสนอ**ข้อพิพาท**เพื่อการอนุญาโตตุลาการ (โดยทำเป็นหนังสือ)

2.6 ประนอม + ข้อพิพาท

2.7 **ข้อพิพาท** + กริยา เช่น ข้อพิพาทเกิดขึ้น

2.8 อื่น ๆ เช่น จำนวน “ให้ข้อพิพาทแรงงานเข้าสู่การชี้ขาด”

ตัวอย่างคำค้นที่ 4 “ใช้บังคับ”

ข้อกำหนดการสืบค้น: กำหนดให้แสดงตัวอย่างสูงสุด 50 ตัวอย่าง และมีข้อความด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นอย่างละ 100 คำ

ใช้บังคับ were found in 50 lines (182.502 K Characters were scanned)

1. พระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๔๕๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้ประกาศใช้บังคับ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการขนส่งในเรื่องการขอและการออกใบอนุญาต การกำหนด
2. เรียกว่า พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มาตรา 2(1) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
3. รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของส่วนราชการ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และของรัฐวิสาหกิจอื่นตามที่
4. รอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้หมวด 1
5. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้นำมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม มาตรา 12 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ค
6. ยกกว่าสามปี ทั้งนี้ ไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมาใช้บังคับแก่การประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้
7. ประเทศไทยมีข้อผูกพันอยู่กับรัฐบาลต่างประเทศมิให้นำความในมาตรา 15 (1) (ก) และ (2) (ค) (ง) และ (จ) มาใช้บังคับแก่ผู้นั้น มาตรา 17 ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกหรือไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 14 ให้ผู้ขอ
8. มทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและให้นำความในมาตรา 24 มาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา 29 ในกรณีที่มีผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตายและใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ถ้าคู่สมรส
9. มาตรา 70 ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยวอยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแ
10. แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้ แต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่

11. ขวต่อไปได้ แต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้**ใช้บังคับ** เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายท
12. จะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน และมีให้นำความในมาตรา 15 (1) (ก) และ (2) (ก) (ข) (ง) และ (จ) มา**ใช้บังคับ**แก่ผู้นั้น
13. สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต มาตรา 72 ให้นำความในมาตรา 31 มา**ใช้บังคับ**แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือคนต่างด้าวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามมาตรา 70 หรือมาตรา
14. หรือมาตรา 71 โดยอนุโลม มาตรา 73 ผู้ใดเป็นมัลกเทศก์อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้**ใช้บังคับ** ถ้าประสงค์จะเป็นมัลกเทศก์ต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัลกเทศก์ตามมาตรา 39 ภายในเก้าสิบวันนับแ
15. ศ์ต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัลกเทศก์ตามมาตรา 39 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้**ใช้บังคับ**เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้เป็นมัลกเทศก์ต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน
16. ราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2531 มาตรา 2(1) พระราชบัญญัตินี้ให้**ใช้บังคับ**ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้
17. อันเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้**ใช้บังคับ**ได้หมวด 1
18. คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำความในมาตรา 8 มา**ใช้บังคับ**แก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม มาตรา 11 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณ
19. สื่อไม่อนุญาต ผู้นั้นจะประกอบกิจการต่อไปมิได้นับแต่วันที่ทราบคำสั่งเป็นต้นไป และให้นำความในมาตรา 55 มา**ใช้บังคับ**โดยอนุโลม มาตรา 16 เมื่อมีประกาศกำหนดตามมาตรา 35 (3) แล้ว ผู้ประกอบการผลิต นำเข้า
20. ไซที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 17 บทบัญญัติมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 15 และมาตรา 16 ไม่**ใช้บังคับ**แก่ (1) การผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องมือแพทย์โดยกระทรวง ทบวง กรม ในหน้าที่ป้องกัน ชันสูตร บำ
21. ารอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติในวรรคหนึ่งไม่**ใช้บังคับ**กับกรณีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงเพราะมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนและเป็นการชั่วคราว แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิ
22. ัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เครื่องมือแพทย์โดยตรง เป็นแต่เพียงได้นำกฎหมายว่าด้วยยามา**ใช้บังคับ**แก่เครื่องมือแพทย์โดยอนุโลม ซึ่งบางครั้งก็ใช้บังคับได้ไม่ตรงกับกรณี ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของภาพของ
23. งมือแพทย์โดยตรง เป็นแต่เพียงได้นำกฎหมายว่าด้วยยามา**ใช้บังคับ**แก่เครื่องมือแพทย์โดยอนุโลม ซึ่งบางครั้งก็**ใช้บังคับ**ได้ไม่ตรงกับกรณี ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนและเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยในก
24. ราชบัญญัตินี้ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535" มาตรา 2(1) พระราชบัญญัตินี้ให้**ใช้บังคับ**เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

25. เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้**ใช้บังคับ**ได้ หมวด 1
26. จะมอบหมายก็ได้ การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา 16 และ มาตรา 17 มา**ใช้บังคับ**โดยอนุโลม
27. นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการให้นำความในมาตรา 14 และมาตรา 15 มา**ใช้บังคับ**กับการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนโดยอนุโลม
28. กรรมการกองทุนจะมอบหมายก็ได้ มาตรา 26ให้นำความในมาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 20 มา**ใช้บังคับ**กับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งโดยอนุโลม
29. ป็นกรรมการ และอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการให้นำความในมาตรา 14 และมาตรา 15 มา**ใช้บังคับ**กับการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมมลพิษโดยอนุโลม
30. กรรมการควบคุมมลพิษจะมอบหมายก็ได้ มาตรา 54ให้นำความในมาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 20 มา**ใช้บังคับ**กับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษแต่งตั้งโดยอนุโลม
31. 'ว'ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 55 ให้มาตรฐานดังกล่าวมีผล**ใช้บังคับ**ต่อไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น แต่ถ้ามาตรฐานดังกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรี
32. ิดสูงกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานซึ่งกำหนดตามกฎหมายอื่นและมีผล**ใช้บังคับ**ตามมาตรา 56 เป็นพิเศษ สำหรับในเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59 ส่วนที่ 3
33. นิดที่กำหนดตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผล**ใช้บังคับ**ตามมาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58
34. าระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าวด้วยก็ได้ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมา**ใช้บังคับ**กับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ปล่อยหรือก่อให้เกิดเสียงหรือความสั่นสะเทือนเกินกว่าระดับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแห
35. นิดที่กำหนดตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผล**ใช้บังคับ**ตามมาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58 ด้วยโดยอนุโลม
36. ิดที่กำหนดตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใด กำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผล**ใช้บังคับ**ตามมาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58
37. นิดที่กำหนดตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผล**ใช้บังคับ**ตามมาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58
38. แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้**ใช้บังคับ** ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

39. ข้อคำสั่งซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 ที่**ใช้บังคับ**อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้คงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ
40. ัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ที่**ใช้บังคับ**อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผล**ใช้บังคับ**ให้คงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกกฎกระทรวง
41. และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ที่**ใช้บังคับ**อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้คง**ใช้บังคับ**ต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ
42. ะราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้**ใช้บังคับ** และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้ดำเนินการพิจารณาให้ความเห็น
43. ปรประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่**ใช้บังคับ**อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างพอเพียงสมควรปรับปรุงใหม่โดย
44. ติได้ทำการยึดอำนาจเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ และการประกาศใช้กฎอัยการศึกยังมีผล**ใช้บังคับ**อยู่ นั้นเพื่อปกกันมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง จึงห้ามมิให้มั่วสุมกัน
45. ๒๔๔๐ และให้ใช้ระเบียบนี้แทนข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้**ใช้บังคับ**ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไปข้อ ๔ การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามสดไม่เกินห้ากระทู้ถาม การถาม
46. หมายจากคณะกรรมการ ให้นำข้อ 11 และข้อ 12 มา**ใช้บังคับ**แก่การประชุมคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม ข้อ 14 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแต่งตั้งผู้อำนวยความสะดวก
47. ะทรวงศึกษาธิการรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ข้อ 32(1) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้**ใช้บังคับ**ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น ไปประกาศ ณ วันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2515
48. พระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้**ใช้บังคับ**ให้ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
49. ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓"มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้**ใช้บังคับ**ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
50. ต่างประเทศพิจารณาวินิจฉัยประกาศนี้ให้มีผล**ใช้บังคับ**ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปประกาศ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

วิเคราะห์ผลจากคลังข้อมูล

จากตัวอย่างผลการสืบค้น “ใช้บังคับ” ข้างต้น จะเห็นวิธีการใช้คำศัพท์ “ใช้บังคับ” ในบริบทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัตินี้(ให้) +(มีผล) + **ใช้บังคับ** + (ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป)
2. พระราชบัญญัตินี้ให้ + **ใช้บังคับ** + แก่ / กับ + โดยอนุโลม
3. พระราชบัญญัตินี้ไม่ + **ใช้บังคับ** + แก่ / กับ
4. ให้นำ + มาตรา / ความในมาตรา / บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วย/ ฯลฯ + มา + **ใช้บังคับ** + แก่/ กับ + ผู้หนึ่งผู้ใด หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง + โดยอนุโลม
5. มีผล + **ใช้บังคับ** + ตามมาตรา

ตัวอย่างคำค้นที่ 5 “อาศัยอำนาจ”

ข้อกำหนดการสืบค้น: กำหนดให้แสดงตัวอย่างสูงสุด 50 ตัวอย่าง และมีข้อความด้านซ้ายและด้านขวาของคำค้นอย่างละ 100 คำ

อาศัยอำนาจ were found in 23 lines (609.129 K Characters were scanned)

1. ปรับปรุงโครงสร้างนี้ได้ต่อไปธนาคารแห่งประเทศไทย **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกา
2. ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย**อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้
3. คุกคดี ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย**อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ออก
4. แห่งชาติว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาวิจัยประเภททั่วไปและประเภทกำหนดเรื่อง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น**อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปฏิกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะ
5. กองอาสารักษาดินแดนประเภทประจำกองเป็นประเภทกองหนุนขึ้นไว้ฉะนั้น **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา 12 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสา
6. คยกรมการค้าต่างประเทศไปแสดงต่อกรมศุลกากรเพื่อประกอบการนำเข้า นั้นเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ **อาศัยอำนาจ**ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง(๕) (๖) และวรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป
- นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่ง
7. ๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๐ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย**อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีออกประกาศไว้

8. ารนำเข้าหรือต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษหรือต้องปฏิบัติตามมาตรการอื่นใด ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ที่ออกโดย **อาศัยอำนาจ**ตามความในพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่ง สิ้นค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ เว้นแต่ มาตรการใน
9. ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย **อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการปฏิกันและปราบปรามยาเสพติดออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้
10. บมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย **อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎ กระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้
11. กฎหมายที่ดินฉะนั้น **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน รัฐมนตรี
12. ซึ่งหากการเวนคืนเงินเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังนั้น **อาศัยอำนาจ** ตามความในมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มี บทบัญญัติบางป
13. มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย **อาศัย** **อำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ พ
14. มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดย **อาศัย** **อำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะรัฐมนตรีโดยมติ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายนพ.ศ. ๒๕๔๖ จึงกำหนดให้ การเวนคืนอสังหาริม
15. ท้ายที่ ๑ เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าว **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.
16. -----เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๑ อธิบดีกรมทะเบียน
17. ของการประปานครหลวง ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย รัคคุม และสะดวกเกี่ยวกับการปฏิบัติทางหลักฐานการ บัญชี ฉะนั้น **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๒๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติกา
18. ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ กระทำได้โดย **อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ขึ้นไว้โดยคําแน
19. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุราเท่านั้น **อาศัยอำนาจ**ตามความ ในมาตรา 102 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบั
20. ารมอบอำนาจเปรียบเทียบความผิดเป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับการกำหนดตำแหน่งต่างๆ ขึ้นใหม่ดังกล่าว **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๑๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และอาศัย

21. หังพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐ และ **อาศัยอำนาจ**ตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้อเลื่อน
22. แคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ลงวันที่ 30 มีนาคม 2522 นั้น เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ **อาศัยอำนาจ**ตามตรา
23. ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดย **อาศัยอำนาจ**ตามบทบัญญัติของกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ผลจากคลังข้อมูล

“อาศัยอำนาจ” มีวิธีใช้ในทำเนียบภาษากฎหมายไทยค่อนข้างเป็นระเบียบแน่นอนเช่นกัน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. **อาศัยอำนาจ** + ตามความในมาตรา + รายละเอียดของมาตรา + แห่งพระราชบัญญัติ + การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. **อาศัยอำนาจ** + ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย + การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง + ให้กระทำได้ + โดย + **อาศัยอำนาจ** + ตามความในมาตรา + รายละเอียดของมาตรา + แห่งพระราชบัญญัติ
4. การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง + โดย + **อาศัยอำนาจ** + ตามความในมาตรา + รายละเอียดของมาตรา + แห่งพระราชบัญญัติ
5. ประโยคนำแสดงสาเหตุ หรือวัตถุประสงค์ + ดังนั้น / ฉะนั้น + **อาศัยอำนาจ** + ตามความในมาตรา + รายละเอียดของมาตรา + แห่งพระราชบัญญัติ + ประโยคแสดงผล หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

ภาคผนวก ก
ต้นฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาและบทแปล

ภาคผนวก ก
 ตั๋วฉบับที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาและบทแปล

ตั๋วฉบับ⁶⁹และฉบับแปล 1

ตั๋วฉบับ:

Employment Act 1988

Part I

Trade Unions

Rights of trade union members

Right to a ballot before industrial action. 1.—(1) A member of a trade union who claims that the union has, without the support of a ballot, authorised or endorsed any industrial action in which members of the union (including that member) are likely to be, or have been, induced by the union to take part or to continue to take part may apply to the court for an order under this section.

(2) Where, on an application under this section, the court is satisfied—

(a) that a trade union has, without the support of a ballot, authorised or endorsed any industrial action;

(b) that (whether or not the action has already commenced) members of the union are likely to be, or have been, induced by the union to take part or to continue to take part in that action; and

(c) that the members of the union who are likely to be, or have been, so induced include the applicant,

the court shall make such order as it considers appropriate for requiring the union to take steps (including the withdrawal of any relevant authorisation or endorsement) for ensuring

⁶⁹ www.hms0.gov.uk

that there is no, or no further, inducement of members of the union to take part or to continue to take part in that action and that no such member engages in any conduct after the making of the order by virtue of having been induced before the making of the order to take part or to continue to take part in the action.

(3) For the purposes of this section a trade union has authorised or endorsed any industrial action if there has been—

(a) such an authorisation or endorsement of an act which has been done for inducing any member of the union to take part or to continue to take part in that action; or

(b) such an authorisation of any proposed act for inducing such a member to take part or to continue to take part in that action,

as requires that member, or if the act were done would require that member, to be treated for the purposes of this section as induced by the union to take part or, as the case may be, to continue to take part in that action.

(4) For the purposes of this section a person shall be treated as induced by a trade union to take part or to continue to take part in any industrial action if he is subjected to such an inducement to take part or to continue to take part in that action as is or (if it constituted an inducement to break a contract of employment or to interfere with the performance of such a contract) would be taken, for the purposes of any such proceedings as are mentioned in subsection (2) of section 15 of the 1982 Act (liability of unions for official action), to have been done by the union.

(5) For the purposes of an application under this section an authorisation or endorsement by a trade union of any industrial action is without the support of a ballot unless—

(a) the trade union has held one or more ballots in respect of that action;

(b) the applicant has been accorded entitlement to vote in the ballot or, as the case may be, in one of them;

(c) section 11 of the 1984 Act (requirements to be satisfied in relation to ballots on industrial action) has been satisfied in relation to the ballot in which the

applicant was accorded entitlement to vote;

(d) the majority voting in that ballot have answered "Yes"—

(i) in the case of action which consists in a strike, to a question (however framed) which requires the person answering it to say, by answering "Yes" or "No", whether he is prepared to take part or, as the case may be, to continue to take part in a strike;

(ii) in the case of action which consists in action short of a strike, to a question (however framed) which requires the person answering it to say, by answering "Yes" or "No", whether he is prepared to take part or, as the case may be, to continue to take part in such action;

(iii) in the case of action which consists in action to which both of the questions mentioned in sub-paragraphs (i) and (ii) above are applicable, to the question or questions applicable to that part of the action in which the applicant is likely to be, or has been, induced to take part or to continue to take part;

and

(e) the first authorisation or endorsement of that industrial action and, in the case of any action which has been authorised rather than endorsed, the commencement of the action occurred or is likely to occur at a time after the date of that ballot and before the end of the period of four weeks beginning with that date.

(6) In this section references to an inducement, in relation to a member of a trade union, include references to an inducement which is or would be ineffective, whether because of that member's unwillingness to be influenced by it or for any other reason.

(7) In this section—

"date of the ballot" has the same meaning as in Part II of the 1984 Act;

"industrial action" means any strike or other industrial action by persons employed under contracts of employment;

"strike" means any concerted stoppage of work.

(8) Nothing in this section shall be construed as requiring a trade union to hold separate ballots

Right not to be denied access to the courts etc. 2.—(1) Notwithstanding anything in the rules of any trade union or in the practice of any court, where—

(a) a person who is or has been a member of a trade union commences proceedings in any court with respect to any relevant matter;

(b) that person has previously made a valid application to the union for that matter to be submitted for determination or conciliation in accordance with the union's rules; and

(c) those proceedings are commenced after the end of the period of six months beginning with the day on which the union received the application,

the rules requiring or allowing that matter to be so submitted and the fact that any steps remain to be taken for the purposes of, or in connection with, the determination or conciliation of that matter shall be regarded for all purposes as irrelevant to any question whether those proceedings should be dismissed, stayed or sisted, or adjourned.

(2) If a court is satisfied in any proceedings with respect to any relevant matter that any delay in the taking of steps for the purposes of, or in connection with, the determination or conciliation of that matter in accordance with the rules of any trade union was attributable to the unreasonable conduct of the person who commenced the proceedings, the court may, in relation to those proceedings, treat the period of six months specified in paragraph (c) of subsection (1) above as extended by such further period as the court considers appropriate.

(3) Where any person has made an invalid application to a trade union for any relevant matter to be submitted for determination or conciliation in accordance with the union's rules, the application shall be deemed to be valid for the purposes of subsection (1) above unless the union informs that person, before the end of the period of twenty-eight days beginning with the day on which the union received the application, of all the respects in which the application contravened the requirements of those rules.

(4) For the purposes of this section a matter is a relevant matter, in relation to a person who is or has been a member of a trade union, if—

(a) it is required or allowed under the rules of the union to be submitted for

determination or conciliation in accordance with those rules; and

(b) a provision of the rules purporting to provide for such a determination or conciliation to be that person's only remedy in respect of that matter has no effect or, as the case may be, would have no effect if there were one.

(5) In this section—

(a) references, in relation to a trade union, to its rules include references to any arbitration or other agreement entered into in pursuance of any requirement imposed by or under the rules of the union; and

(b) references to the taking of steps for the purposes of, or in connection with, the determination or conciliation of any matter which has been submitted for determination or conciliation in accordance with the rules of a trade union include references to the taking of any steps for the purposes of, or in connection with, any appeal, review or reconsideration under those rules of any determination or award made on that submission.

(6) This section shall be without prejudice to any enactment or rule of law by virtue of which a court would, apart from this section, disregard any rules of a trade union, or any such fact as is mentioned in subsection (1) above, when determining whether to exercise any jurisdiction of the court or when determining how to exercise any such jurisdiction.

ฉบับแปล:**พระราชบัญญัติการจ้างงาน****ส่วนที่ 1****สหพันธ์แรงงาน****สิทธิของสมาชิกสหพันธ์แรงงาน**

มาตรา 1 (1) สมาชิกสหพันธ์แรงงานคนใดซึ่งเรียกร้องว่าสหพันธ์แรงงานได้ให้อำนาจหรือสลักหลังให้มีการประท้วงของคนงาน โดยมีได้มีการออกเสียงลงคะแนน ทำให้บรรดาสมาชิกสหพันธ์แรงงาน (รวมทั้งสมาชิกผู้นั้น) มีแนวโน้มที่จะถูกชักจูงใจ หรือได้ถูกชักจูงใจโดยสหพันธ์แรงงานให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานนั้น สมาชิกดังกล่าวอาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งได้ตามมาตรานี้

(2) การยื่นคำขอตามมาตรานี้ หากศาลเห็นว่า

(เอ) สหพันธ์แรงงานได้ให้อำนาจหรือสลักหลังให้มีการประท้วงของคนงาน โดยมีได้มีการออกเสียงลงคะแนน

(บี) สมาชิกสหพันธ์แรงงานมีแนวโน้มที่จะถูกชักจูงใจ หรือได้ถูกชักจูงใจโดยสหพันธ์แรงงานให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานนั้น (ไม่ว่าจะเริ่มการประท้วงแล้วหรือไม่ก็ตาม) และ

(ซี) สมาชิกสหพันธ์แรงงานซึ่งมีแนวโน้มที่จะถูกชักจูงใจ หรือได้ถูกชักจูงใจนั้นเป็นผู้ยื่นคำขอ

ให้ศาลออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้สหพันธ์แรงงานดำเนินการ (อันได้แก่การถอนการให้อำนาจหรือการสลักหลังใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้อง) เพื่อไม่ให้มีการชักจูงใจ หรือเพื่อยุติการชักจูงใจสมาชิกสหพันธ์แรงงานให้เข้าร่วมหรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงนั้นอีก และเพื่อไม่ให้สมาชิกสหพันธ์แรงงานเข้ามามีส่วนในการกระทำการใด ๆ หลังจาก que ศาลได้ออกคำสั่งเพราะเห็นว่าก่อนออกคำสั่งนั้น สมาชิกสหพันธ์แรงงานถูกชักจูงใจให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงาน

(3) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าสหพันธ์แรงงานได้ให้อำนาจหรือสลักหลังให้มีการประท้วงของคนงานหาก

(เอ) การให้อำนาจหรือการสลักหลังให้มีการประท้วงของคนงานนั้นเป็นไปเพื่อชักจูงใจสมาชิกสหพันธ์แรงงานผู้หนึ่งผู้ใดให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานนั้น หรือ

(บี) การให้อำนาจแก่การกระทำการใด ๆ มุ่งหวังเพื่อชักจูงใจสมาชิกสหพันธ์แรงงานให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานนั้น

อันทำให้ต้องถือว่าสมาชิกถูกชักจูงใจโดยสหพันธ์แรงงาน หรือการกระทำนั้นมุ่งหวังให้สมาชิกถูกจูงใจให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้

(4) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าบุคคลถูกชักจูงใจโดยสหพันธ์แรงงานให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานหากบุคคลดังกล่าวตกอยู่ในบังคับแห่งการชักจูงใจให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการประท้วงของคนงานซึ่งถือได้ว่า หรืออาจจะถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยสหพันธ์แรงงาน (หากเป็นการชักจูงใจให้ละเมิดสัญญาจ้างงานหรือขัดขวางการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (2) แห่งมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติ ปีค.ศ. 1982 (ความรับผิดชอบของสหภาพในการดำเนินการประท้วง)

(5) เพื่อประโยชน์แห่งการยื่นคำขอตามมาตรานี้ ให้ถือว่าการให้อำนาจหรือการสลักหลังโดยสหพันธ์แรงงานให้มีการประท้วงของคนงานใด ๆ กระทำโดยมิได้ออกเสียงลงคะแนนหาก

(เอ) สหพันธ์แรงงานไม่จัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนเกี่ยวกับเรื่องการประท้วงของคนงานนั้นอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

(บี) ผู้ยื่นคำขอต่อศาลไม่ได้รับสิทธิให้ออกเสียงลงมติในการออกเสียงลงคะแนนครั้งใดครั้งหนึ่ง ทั้งนี้แล้วแต่กรณี

(ซี) สหพันธ์แรงงานไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติ ปีค.ศ. 1984 (ข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนกรณีการประท้วงของคนงาน) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงลงคะแนนซึ่งผู้ยื่นคำขอได้รับสิทธิให้ออกเสียงลงมติ

(ดี) เสียงส่วนใหญ่ในการออกเสียงลงคะแนนนั้นมิได้ตอบว่า “ใช่”

(หนึ่ง) เมื่อการประท้วงนั้นรวมการนัดหยุดงาน และคำตอบว่า “ใช่” นี้เป็นคำตอบของคำถาม (ไม่ว่าคำถามนั้นจะมีลักษณะอย่างไร) ซึ่งทำให้เมื่อตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ก็หมายความว่าผู้ตอบกล่าวว่าตนพร้อมหรือไม่พร้อมในอันที่จะเข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมการนัดหยุดงาน ทั้งนี้แล้วแต่กรณี

(สอง) เมื่อการประท้วงนั้นรวมการนัดหยุดงานระยะสั้น และคำตอบว่า “ใช่” นี้เป็นคำตอบของคำถาม (ไม่ว่าคำถามนั้นจะมีลักษณะอย่างไร) ซึ่งทำให้เมื่อตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ก็หมายความว่าผู้ตอบกล่าวว่าตนพร้อมหรือไม่พร้อมในอันที่จะเข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วมในการนัดหยุดงาน ทั้งนี้แล้วแต่กรณี

(สาม) เมื่อการประท้วงซึ่งรวมการดำเนินการใด ๆ อันสามารถนำคำถามทั้งสองข้อซึ่งได้กล่าวไว้ในอนุวรรค (หนึ่ง) และ (สอง) ข้างต้นไปใช้ได้ และการตอบว่า “ใช่” นี้เป็นคำตอบของคำถามหนึ่งหรือหลายข้อซึ่งนำไปใช้ได้กับการประท้วงที่ผู้ยื่นคำขออาจจะ หรือเคยได้ถูกชักจูงใจให้เข้าร่วม หรือยังคงมีส่วนร่วม

และ

(อี) การให้อำนาจหรือการสลักหลังครั้งแรกให้มีการประท้วงของคณงาน รวมทั้งในกรณีของการประท้วงใด ๆ ซึ่งได้รับอำนาจแทนการสลักหลัง การประท้วงของคณงานนั้นไม่ได้เริ่มขึ้น หรือไม่ได้มีแนวโน้มว่าจะเริ่มขึ้นหลังจากวันที่มีการออกเสียงลงคะแนน และก่อนสิ้นสุดระยะเวลา 4 สัปดาห์โดยนับวันดังกล่าวเป็นวันแรก

(6) ในมาตรานี้ การชักจูงใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกสหพันธ์แรงงาน ให้รวมถึงการชักจูงใจอันไม่เป็นผล หรืออาจไม่เป็นผล ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุที่สมาชิกสหพันธ์แรงงานนั้นไม่เต็มใจที่จะถูกชักจูงใจ หรือด้วยเหตุผลอื่นใดก็ตาม

(7) ในมาตรานี้

“วันที่ออกเสียงลงคะแนน” มีความหมายเดียวกับที่ให้ไว้ในส่วนที่ 2 แห่งพระราชบัญญัติ ปีค.ศ. 1984

“การประท้วงของคณงาน” หมายความว่า การนัดหยุดงานใด ๆ หรือการประท้วงของคณงานอื่นใดซึ่งกระทำโดยบุคคลที่ได้รับการว่าจ้างตามสัญญาจ้างงาน

(8) ไม่มีข้อความใดในมาตรานี้จะแปลความได้ว่าเป็นการกำหนดให้สหพันธ์แรงงานต้องจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนแต่ละครั้งแยกกันต่างหาก

มาตรา 2

ไม่ว่ากฎของสหพันธ์แรงงานใดจะมีไว้ว่าอย่างไร หรือวิธีปฏิบัติของศาลจะเป็นอย่างไร หาก

(เอ) บุคคลซึ่งเป็น หรือได้เป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงานเริ่มกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับด้วยเรื่องใดก็ตาม

(บี) ก่อนหน้านั้น บุคคลได้ยื่นคำขอที่สมบูรณ์และถูกต้องต่อสหพันธ์แรงงานเพื่อให้ตัดสินและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องดังกล่าวตามกฎของสหพันธ์แรงงาน และ

(ซี) กระบวนการพิจารณาดังกล่าวเริ่มขึ้นหลังจากวันสิ้นสุดระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันแรกซึ่งสหพันธ์แรงงานได้รับคำขอ

กฎซึ่งกำหนดให้หรืออนุญาตให้ยื่นเรื่องดังกล่าวได้ อีกทั้งข้อที่ว่ายังคงต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่ง หรือที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วย เรื่องดังกล่าวนี้ให้ถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับการต้องยกเลิก พักไว้ หรือ เลื่อนออกกระบวนการพิจารณาข้างต้นออกไปหรือไม่

(2) ในกระบวนการพิจารณาเรื่องใดก็ตาม หากศาลเห็นว่า ความล่าช้าในการดำเนินการ เพื่อประโยชน์แห่ง หรือที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องดังกล่าวตามกฎของสหพันธ์แรงงานน่าจะเป็นเหตุให้บุคคลซึ่งเริ่มกระบวนการพิจารณา นั้นมีความประพฤติกี่ไม่มีเหตุผล ศาลอาจขยายระยะเวลา 6 เดือนที่ได้รับไว้ในวันแรก (ซี) อนุมาตรา (1) ข้างต้นต่อไปอีก 6 เดือน ทั้งนี้ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร

(3) กรณีที่บุคคลยื่นคำขอที่ไม่สมบูรณ์และถูกต้องต่อสหพันธ์แรงงานเพื่อให้ตัดสินหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องตามกฎของสหพันธ์แรงงาน ให้ถือว่าคำขอดังกล่าวสมบูรณ์และถูกต้องเพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา (1) ข้างต้น เว้นแต่สหพันธ์แรงงานจะแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงข้อเท็จจริงทุกประการที่คำขอนั้นขัดแย้งกับกฎของสหพันธ์แรงงาน ทั้งนี้ต้องแจ้งก่อนสิ้นสุดระยะเวลา 28 วัน นับแต่วันแรกที่สหพันธ์แรงงานได้รับคำขอ

(4) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งเป็นหรือได้เป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงาน หาก

(เอ) กฎของสหพันธ์แรงงานกำหนดให้ หรืออนุญาตให้ยื่นเรื่องดังกล่าวเพื่อตัดสินหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามกฎนั้น

(บี) ข้อกำหนดของกฎซึ่งมีความหมายเป็นการกำหนดให้การตัดสินใจหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นเป็นเพียงการเยียวยาแก่บุคคลดังกล่าวในกรณีที่เรื่องดังกล่าวหากเกิดขึ้นแล้วไม่เป็นผลหรือจะไม่เป็นผล ทั้งนี้แล้วแต่กรณี

(5) ในมาตรานี้

(เอ) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหพันธ์แรงงาน การอ้างถึงกฎให้รวมถึง อนุญาโตตุลาการใด ๆ หรือสัญญาอื่นใดที่สร้างขึ้นตามข้อกำหนดที่ออกตามกฎของสหพันธ์แรงงาน และ

(บี) การดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่ง หรือที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเรื่องซึ่งยื่นเสนอเพื่อให้ตัดสินหรือเพื่อให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามกฎของสหพันธ์แรงงาน ให้รวมการดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่ง หรือที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ การพิจารณาทบทวน หรือการพิจารณาใหม่อีกครั้งตามกฎว่าด้วยการตัดสินหรือคำตัดสินชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในเรื่องการยื่นเสนอนั้น

(6) มาตรา⁷⁰นี้ไม่เป็นการจำกัดสิทธิการตรากฎหมาย หรือหลักบังคับแห่งกฎหมายซึ่งศาลอาจอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายนั้นเพิกเฉยเสียซึ่งกฎ ของสหพันธ์แรงงาน หรือข้อเท็จจริงที่ได้ระบุไว้ในอนุมาตรา (1) ข้างต้น เมื่อตัดสินว่าจะใช้เขตอำนาจศาลหรือไม่ หรือเมื่อตัดสินว่าจะใช้เขตอำนาจศาลดังกล่าวอย่างไร

ต้นฉบับ⁷⁰และฉบับแปล 2

ต้นฉบับ:

Immigration Act 1988

Termination of
saving in respect
of
Commonwealth
citizens settled
before 1973.

1. Section 1(5) of the [1971 c. 77.] Immigration Act 1971 (in this Act referred to as "the principal Act") is hereby repealed.

Restriction on
exercise of right
of abode in cases
of polygamy.

2.—(1) This section applies to any woman who—

(a) has the right of abode in the United Kingdom under section 2(1)(b) of the principal Act as, or as having been, the wife of a man ("the husband")—

(i) to whom she is or was polygamously married; and

(ii) who is or was such a citizen of the United Kingdom and Colonies, Commonwealth citizen or British subject as is mentioned in section 2(2)(a) or (b) of that Act as in force immediately before the commencement of the [1981 c. 61.] British Nationality Act 1981; and

(b) has not before the coming into force of this section and since her marriage to the husband been in the United Kingdom.

(2) A woman to whom this section applies shall not be entitled to enter the

⁷⁰
www.hmso.gov.uk

United Kingdom in the exercise of the right of abode mentioned in subsection (1)(a) above or to be granted a certificate of entitlement in respect of that right if there is another woman living (whether or not one to whom this section applies) who is the wife or widow of the husband and who—

(a) is, or at any time since her marriage to the husband has been, in the United Kingdom; or

(b) has been granted a certificate of entitlement in respect of the right of abode mentioned in subsection (1)(a) above or an entry clearance to enter the United Kingdom as the wife of the husband.

(3) So long as a woman is precluded by subsection (2) above from entering the United Kingdom in the exercise of her right of abode or being granted a certificate of entitlement in respect of that right the principal Act shall apply to her as it applies to a person not having a right of abode.

(4) Subsection (2) above shall not preclude a woman from re-entering the United Kingdom if since her marriage to the husband she has at any time previously been in the United Kingdom and there was at that time no such other woman living as is mentioned in that subsection.

(5) Where a woman claims that this section does not apply to her because she had been in the United Kingdom before the coming into force of this section and since her marriage to the husband it shall be for her to prove that fact.

(6) For the purposes of this section a marriage may be polygamous although at its inception neither party has any spouse additional to the other.

(7) For the purposes of subsections (1)(b), (2)(a), (4) and (5) above there shall be disregarded presence in the United Kingdom as a visitor or an illegal entrant and presence in circumstances in which a person is deemed by section 11(1) of the principal Act not to have entered the United Kingdom.

(8) In subsection (2)(b) above the reference to a certificate of entitlement includes a reference to a certificate treated as such a certificate by virtue of section 39(8) of the [1981 c. 61.] British Nationality Act 1981.

(9) No application by a woman for a certificate of entitlement in respect of such a right of abode as is mentioned in subsection (1)(a) above or for an entry clearance shall be granted if another application for such a certificate or clearance is pending and that application is made by a woman as the wife or widow of the same husband.

(10) For the purposes of subsection (9) above an application shall be regarded as pending so long as it and any appeal proceedings relating to it have not been finally determined.

Proof of right of
abode.

3.—(1) For section 3(9) and (9A) of the principal Act there shall be substituted—

"(9) A person seeking to enter the United Kingdom and claiming to have the right of abode there shall prove that he has that right by means of either—

(a) a United Kingdom passport describing him as a

(2) For the provisions of section 13(3) of that Act up to the end of paragraph (b) there shall be substituted—

"(3) A person shall not be entitled to appeal, on the ground that

he has a right of abode in the United Kingdom, against a decision that he requires leave to enter the United Kingdom unless he holds such a passport or certificate as is mentioned in section 3(9) above;"

(3) In section 2(2) of that Act for the words "sections 3(9) and (9A), 5(2) and 13(3)" there shall be substituted the words "section 5(2)", subsections (3) and (5) of section 39 of the [1981 c. 61.] British Nationality Act 1981 are hereby repealed and in subsection (8) of that section for the words "as amended by this section" there shall be substituted the words "as in force after commencement".

Members of
diplomatic
missions.

4. At the beginning of subsection (3) of section 8 of the principal Act (exemption from immigration control for members of diplomatic missions etc.) there shall be inserted the words "Subject to subsection (3A) below," and after that subsection there shall be inserted—

"(3A) In the case of a member of a mission other than a diplomatic agent (within the meaning of the said Act of 1964) subsection (3) above shall apply only if he enters or has entered the United Kingdom—

- (a) as a member of that mission; or
- (b) in order to take up a post as such a member which was offered to him before his arrival;

and references in that subsection to a member of a mission shall be construed accordingly."

Restricted right of
appeal against

5.—(1) A person to whom this subsection applies shall not be entitled to appeal under section 15 of the principal Act against a decision to make a

deportation in cases of breach of limited leave. deportation order against him—
 (a) by virtue of section 3(5)(a) of that Act (breach of limited leave);
 or

(b) by virtue of section 3(5)(c) of that Act as belonging to the family of a person who is or has been ordered to be deported by virtue of section 3(5)(a),

except on the ground that on the facts of his case there is in law no power to make the deportation order for the reasons stated in the notice of the decision.

(2) Subsection (1) above applies to any person who was last given leave to enter the United Kingdom less than seven years before the date of the decision in question but the Secretary of State may by order exempt any such persons from that subsection in such circumstances and to such extent as may be specified in the order.

(3) The power to make an order under subsection (2) above shall be exercisable by statutory instrument subject to annulment in pursuance of a resolution of either House of Parliament.

(4) It shall be presumed for the purposes of this section that a person was last given leave as mentioned in subsection (2) above unless he proves the contrary.

(5) Subsection (1) above shall not affect the grounds on which a person may appeal where written notice of the decision in question was given to him before the coming into force of this section.

ฉบับแปล:

พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1988

- มาตรา 1** มาตรา 1 (5) ของ [1971 ซี 77] พระราชบัญญัติการเข้าเมือง ปีค.ศ. 1971 (ในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกว่า “พระราชบัญญัติหลัก”) ถูกยกเลิก ณ ที่นี่
- มาตรา 2** (1) มาตรานี้ใช้บังคับกับผู้หญิงคนใดก็ตามซึ่ง
- (เอ) มีสิทธิของถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักรภายใต้มาตรา 2 (1) (บี) ของพระราชบัญญัติหลัก หรือได้เป็นภรรยาของชาย (“สามี”)
- (หนึ่ง) ซึ่งหญิงผู้นั้นสมรสด้วยหรือได้สมรสด้วยโดยที่ชายผู้นั้นมีภรรยาอยู่แล้ว
- (สอง) ซึ่งเป็น หรือเคยเป็นพลเมืองของสหราชอาณาจักรและประเทศอาณานิคม เป็นพลเมืองของเครือจักรภพหรือเป็นคนในบังคับของประเทศอังกฤษตามที่ได้กล่าวถึงในมาตรา 2 (2) (เอ) หรือ (บี) ของพระราชบัญญัตินั้นซึ่งมีผลบังคับในทันทีก่อนเริ่มใช้ [1981 ซี 61] ของพระราชบัญญัติสหราชอาณาจักรอังกฤษ ปีค.ศ. 1981 และ
- (บี) ไม่ได้อยู่ในสหราชอาณาจักรก่อนที่มาตรานี้จะบังคับใช้และนับตั้งแต่วันที่ ได้สมรสกับสามี
- (2) ผู้หญิงซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับจะต้องไม่มีสิทธิที่จะเข้าสหราชอาณาจักรเพื่อใช้สิทธิของถิ่นที่อยู่ตามที่ได้กล่าวถึงในอนุมาตรา (1) (เอ) ข้างต้น หรือที่จะได้รับใบสำคัญของการมีสิทธิเกี่ยวกับสิทธินั้นหากมีผู้หญิงอีกคนหนึ่งซึ่งมีชีวิตอยู่ (ไม่ว่ามาตรานี้จะใช้บังคับกับหญิงผู้นั้นหรือไม่ก็ตาม) และเป็นภรรยาหรือเป็นหญิงม่ายของสามีและเป็นผู้ซึ่ง
- (เอ) อยู่ หรือเคยได้อยู่ในสหราชอาณาจักรไม่ว่าจะเวลาใดก็ตามนับตั้งแต่วันที่สมรสกับสามี หรือ
- (บี) เคยได้รับใบสำคัญของการมีสิทธิเกี่ยวกับสิทธิของถิ่นที่อยู่ตามที่ได้กล่าวถึงในอนุมาตรา (1) (เอ) ข้างต้นหรือ ได้รับเอกสารการตรวจผ่านทางศุลกากรให้เข้าสหราชอาณาจักรในฐานะภรรยาของสามี
- (3) トラบเท่าที่อนุมาตรา (2) ข้างต้นจำกัดโอกาสหญิงผู้ที่เข้ามาในสหราชอาณาจักรเพื่อใช้สิทธิของตนในการได้ถิ่นที่อยู่ หรือที่จะได้รับใบสำคัญของการมีสิทธิเกี่ยวกับสิทธินั้น พระราชบัญญัติหลักจะต้องใช้บังคับกับหญิงผู้นั้นเช่นเดียวกับที่ใช้บังคับต่อบุคคลซึ่งไม่มีสิทธิของถิ่นที่อยู่

- (4) อนุมาตรา (2) ข้างต้นจะต้องไม่จำกัดโอกาสหญิงไม่ให้เข้ามาในสหราชอาณาจักรหากตั้งแต่ที่หญิงผู้นั้นได้สมรสกับสามี ได้อยู่ในสหราชอาณาจักรเวลาใดก็ตามก่อนหน้านั้น และในขณะนั้นไม่มีหญิงผู้อื่นอยู่ด้วยตามที่ได้กล่าวไว้ในอนุมาตรานั้น
- (5) หากผู้หญิงอ้างว่ามาตรานี้ไม่ใช่บังคับต่อคนเนื่องจากตนเคยได้อยู่ในสหราชอาณาจักรมาก่อนที่มาตรานี้มีผลใช้บังคับและนับตั้งแต่ที่ตนได้สมรสกับสามี หญิงผู้นั้นจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง
- (6) เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ การสมรสอาจถือว่าเป็นการสมรสที่มีคู่สามีภรรยาหลายคนในขณะเดียวกันได้แม้ขณะที่สมรส ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีคู่สมรสอื่นนอกเหนือจากคู่สมรสของตน
- (7) เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุมาตรา (1) (บี) (2) (เอ) (4) และ (5) ข้างต้น จะต้องถือว่าผู้มาเยือนสหราชอาณาจักร หรือผู้ที่เดินทางเข้าสหราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมายไม่อยู่ในสหราชอาณาจักร อีกทั้งจะต้องไม่ถือว่าบุคคลอยู่ในสหราชอาณาจักรในพฤติการณ์ที่บุคคลนั้นไม่ได้รับการพิจารณาว่าได้เข้ามาในสหราชอาณาจักรโดยมาตรา 11 (1) ของพระราชบัญญัติหลัก
- (8) ในอนุมาตรา (2) (บี) ข้างต้น การอ้างถึงใบสำคัญของการมีสิทธิรวมการอ้างถึงใบสำคัญซึ่งถือว่าเป็นใบสำคัญของการมีสิทธิโดยอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 39 (8) ของ [1981 ซี 61] พระราชบัญญัติสัญชาติอังกฤษ ปีค.ศ. 1981
- (9) ต้องไม่ออกใบสำคัญการมีสิทธิให้แก่ผู้หญิงซึ่งได้ยื่นคำขอใบสำคัญแสดงการมีสิทธิของถิ่นที่อยู่ตามที่ได้กล่าวไว้ในอนุมาตรา (1) (เอ) ข้างต้น หรือซึ่งได้ยื่นคำขอเอกสารการตรวจผ่านทางศุลกากร หากคำขออื่นซึ่งได้ยื่นไว้เพื่อขอใบสำคัญดังกล่าวหรือเอกสารการตรวจผ่านทางศุลกากรยังอยู่ในระหว่างพิจารณา อีกทั้งคำขอนั้นยื่นโดยผู้หญิงในฐานะที่เป็นภรรยาหรือเป็นม่ายของสามีคนเดียวกัน
- (10) เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุมาตรา (9) ข้างต้น จะต้องถือว่าคำขอยังอยู่ในระหว่างพิจารณาตราบเท่าที่ยังไม่ได้ตัดสินคำขอนั้น หรือกระบวนการอุทธรณ์อื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับการยื่นคำขอนั้นให้เป็นที่ยุติเสียก่อน

มาตรา 3

- (1) สำหรับมาตรา 3 (9) และ (9 เอ) ของพระราชบัญญัติหลัก จะต้องใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“(9) บุคคลซึ่งพยายามที่จะเข้ามาในสหราชอาณาจักรและอ้างสิทธิของถิ่นที่อยู่ บุคคลนั้นจะต้องพิสูจน์ว่าตนเองมีสิทธิโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

(เอ) ใช้หนังสือเดินทางของสหราชอาณาจักรซึ่งระบุว่าบุคคลผู้นั้นเป็นพลเมืองชาวอังกฤษ หรือเป็นพลเมืองของสหราชอาณาจักรและประเทศอาณานิคม และมีสิทธิของถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักร หรือ

(บี) ใบสำคัญของการมีสิทธิซึ่งออกโดยหรือออกในนามของรัฐบาลของสหราชอาณาจักรซึ่งรับรองว่าบุคคลผู้นั้นมีสิทธิของถิ่นที่อยู่ใน

(2) สำหรับบทบัญญัติของมาตรา 13 (3) ของพระราชบัญญัติหลักไปจนถึงตอนท้ายของวรรค (บี) ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“(3) บุคคลจะไม่ได้รับสิทธิที่จะอุทธรณ์โดยอ้างว่าตนมีสิทธิของถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักรหากมีคำวินิจฉัยว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องมีใบอนุญาตเข้าสหราชอาณาจักร ยกเว้นว่าบุคคลผู้นั้นถือหนังสือเดินทางหรือใบสำคัญตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 3 (9) ข้างต้น”

(3) ในมาตรา 2 (2) ของพระราชบัญญัติหลัก สำหรับคำว่า “มาตรา 3 (9) และ (9เอ) 5 (2) และ 13 (3)” ให้แทนด้วยคำว่า “มาตรา 5(2)” ณ ที่นี้ให้ยกเลิกอนุมาตรา (3) และ (5) ของมาตรา 39 ของ [1981 ซี 61] พระราชบัญญัติสัญชาติอังกฤษ ปีค.ศ. 1981 และในอนุมาตรา (8) ของมาตราดังกล่าว คำว่า “ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรานี้” ให้ใช้คำต่อไปนี้แทน “ซึ่งมีผลใช้บังคับหลังจากเวลาเริ่มต้น”

มาตรา 4

ในตอนต้นของอนุมาตรา (3) ของมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติหลัก (ซึ่งยกเว้นจากการควบคุมการเข้าเมืองสำหรับสมาชิกของคณะทูต และอื่น ๆ) ให้เพิ่มคำว่า “ภายใต้บังคับแห่งอนุมาตรา (3เอ) ข้างล่างนี้” และต่อจากอนุมาตราดังกล่าว ให้เพิ่มคำว่า

“(3เอ) ในกรณีที่สมาชิกของคณะอื่นใดนอกเหนือจากคณะผู้แทนทูต (ตามความหมายของพระราชบัญญัติดังกล่าวของปีค.ศ. 1964) อนุมาตรา (3) ข้างต้นจะต้องใช้บังคับกรณีที่บุคคลดังกล่าวนั้นเข้าหรือได้เข้ามาในสหราชอาณาจักร

(เอ) ในฐานะของสมาชิกของคณะดังกล่าว นั้น หรือ

(บี) เพื่อเข้ารับตำแหน่งเป็นสมาชิกของคณะดังกล่าว นั้น โดยที่บุคคลผู้นั้นได้รับเสนอตำแหน่งดังกล่าวก่อนเดินทางถึงสหราชอาณาจักร และบรรดาความหมายที่อ้างถึงสมาชิกผู้นั้นในอนุมาตรานั้นก็จะต้องแปลความอย่างเดียวกันด้วย”

มาตรา 5

(1) บุคคลที่อนุมาตรานี้ใช้บังคับจะไม่ได้รับสิทธิอุทธรณ์ภายใต้มาตรา 15 ของพระราชบัญญัติหลัก กรณีที่มีคำวินิจฉัยว่าให้ออกคำสั่งเนรเทศบุคคลผู้นั้น

(เอ) โดยอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 3 (5) (เอ) ของพระราชบัญญัติดังกล่าว (การฝ่าฝืนคำอนุญาตที่มีระยะเวลาจำกัด) หรือ

(บี) โดยอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 3 (5) (ซี) ของพระราชบัญญัติดังกล่าวในฐานะที่บุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิกของครอบครัวของบุคคลซึ่งได้รับหรือเคยได้รับคำสั่งเนรเทศโดยอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 3 (5) (เอ)

ยกเว้นว่าจะยึดตามมูลเหตุว่าตามข้อเท็จจริงในกรณีของบุคคลผู้นั้น ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะออกคำสั่งเนรเทศด้วยเหตุผลที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวคำวินิจฉัย

(2) อนุมาตรา (1) ข้างต้นใช้บังคับแก่บุคคลใดก็ตามซึ่งได้รับใบอนุญาตให้เดินทางเข้าสหราชอาณาจักรก่อนวันที่มีคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่น้อยกว่า 7 ปี แต่ในพฤติการณ์นี้รัฐมนตรีอาจออกคำสั่งยกเว้นบุคคลนั้นจากอนุมาตราดังกล่าวเท่าที่จะได้ระบุไว้ในคำสั่ง

(3) อำนาจในการออกคำสั่งภายใต้อนุมาตรา (2) ข้างต้นจะต้องใช้ได้โดยตราสารตามกฎหมายภายใต้บังคับแห่งการบอกกล่าวซึ่งดำเนินตามมติของสภาใดสภาหนึ่งของรัฐสภา

(4) เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ จะต้องสันนิษฐานว่าบุคคลได้รับใบอนุญาตแล้วตามที่ได้กล่าวไว้ในอนุมาตรา (2) ข้างต้น มิเช่นนั้นบุคคลผู้นั้นก็ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง

(5) อนุมาตรา (1) ข้างต้นต้องไม่กระทบต่อมูลเหตุที่บุคคลอาจใช้อุทธรณ์กรณีที่มีคำบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งคำวินิจฉัยสั่งเนรเทศไปยังบุคคลผู้นั้นก่อนที่มาตรานี้จะมีผลใช้บังคับ

ประวัติผู้เขียน

นายยุทธชัย วิถีกล เกิดเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2523 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน ปัจจุบันเป็นนักแปลและล่ามประจำสำนักงานกฎหมาย Minter Ellison Lawyers